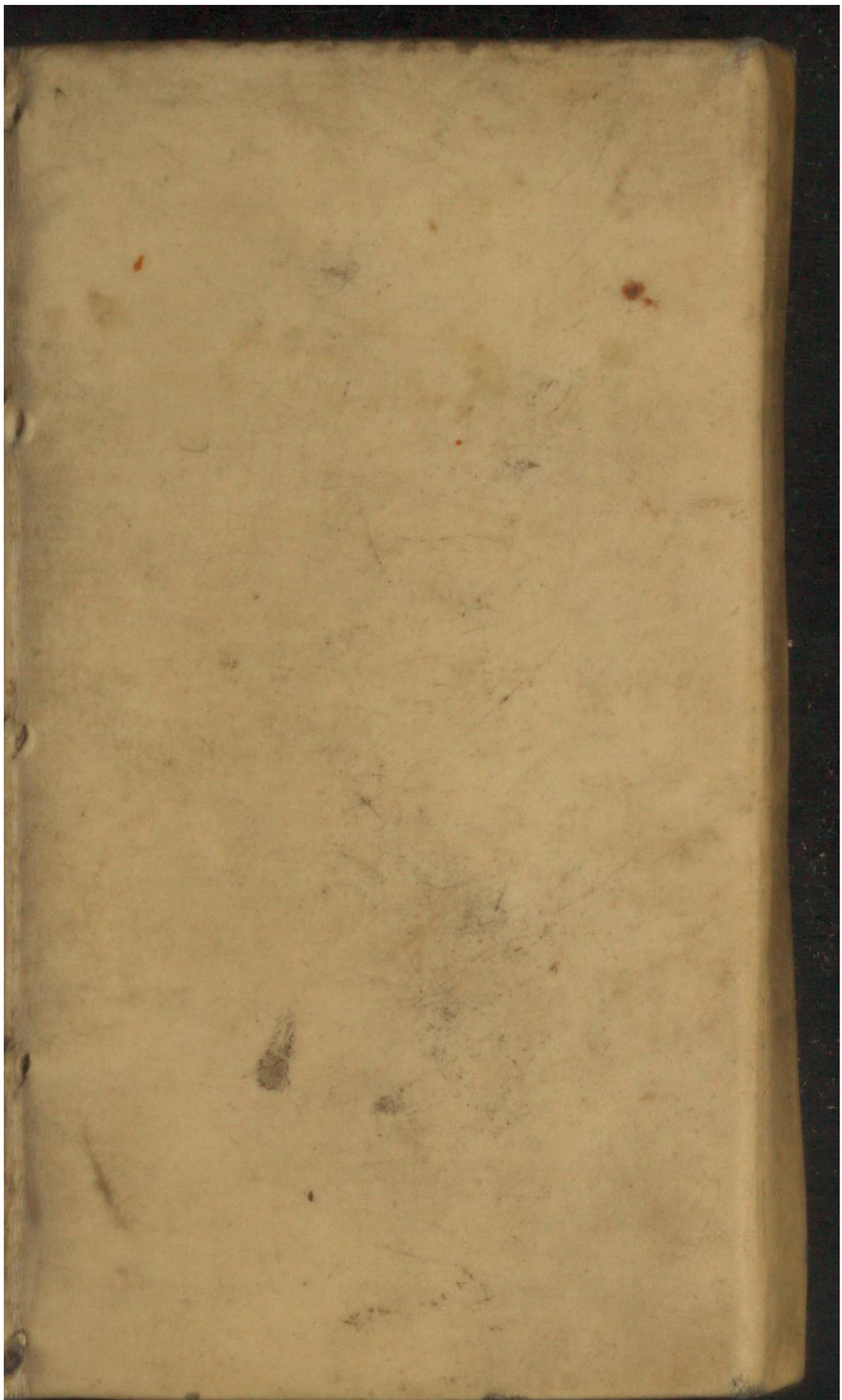
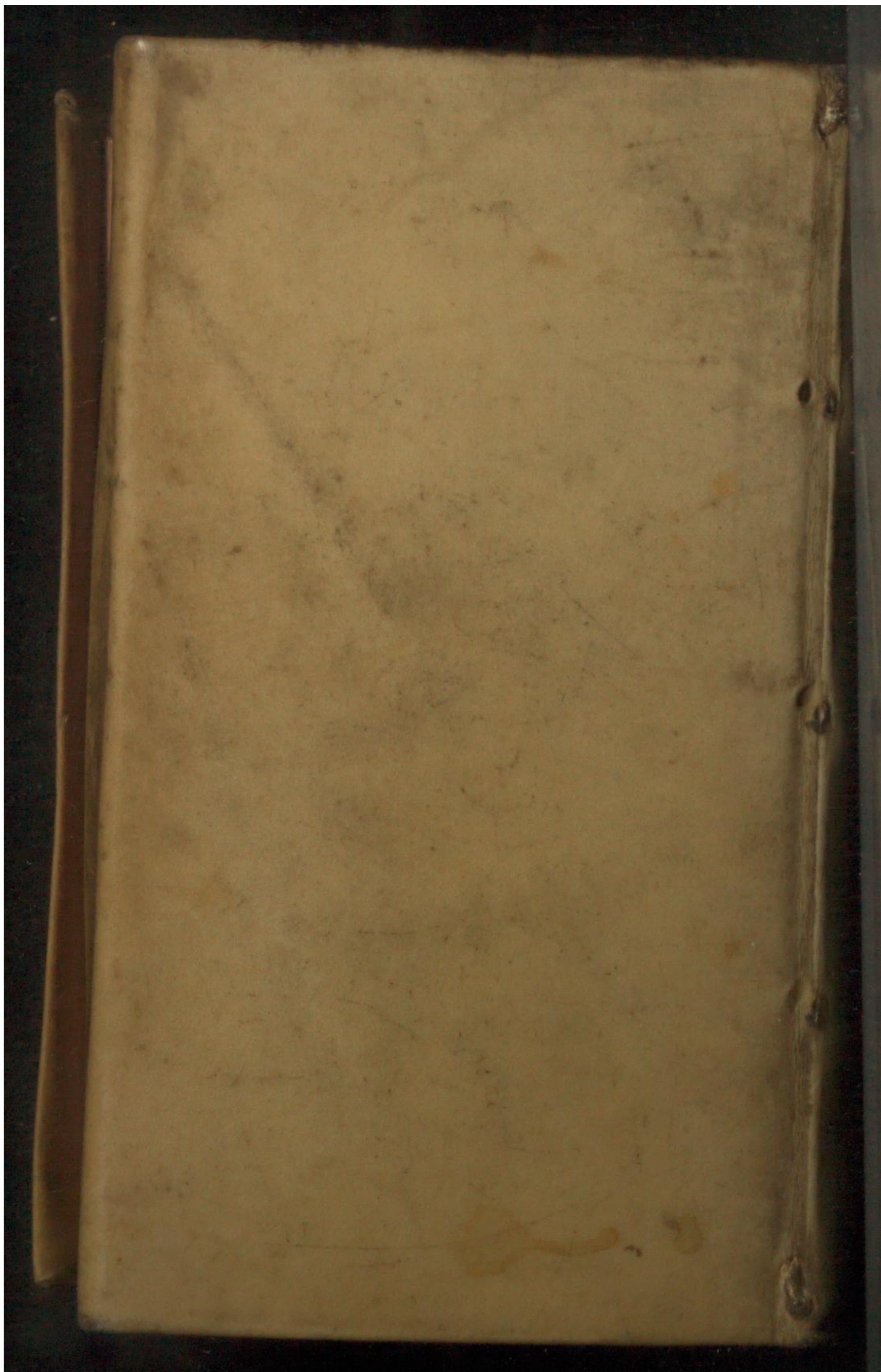

M. CORDII.

Dispensatorium

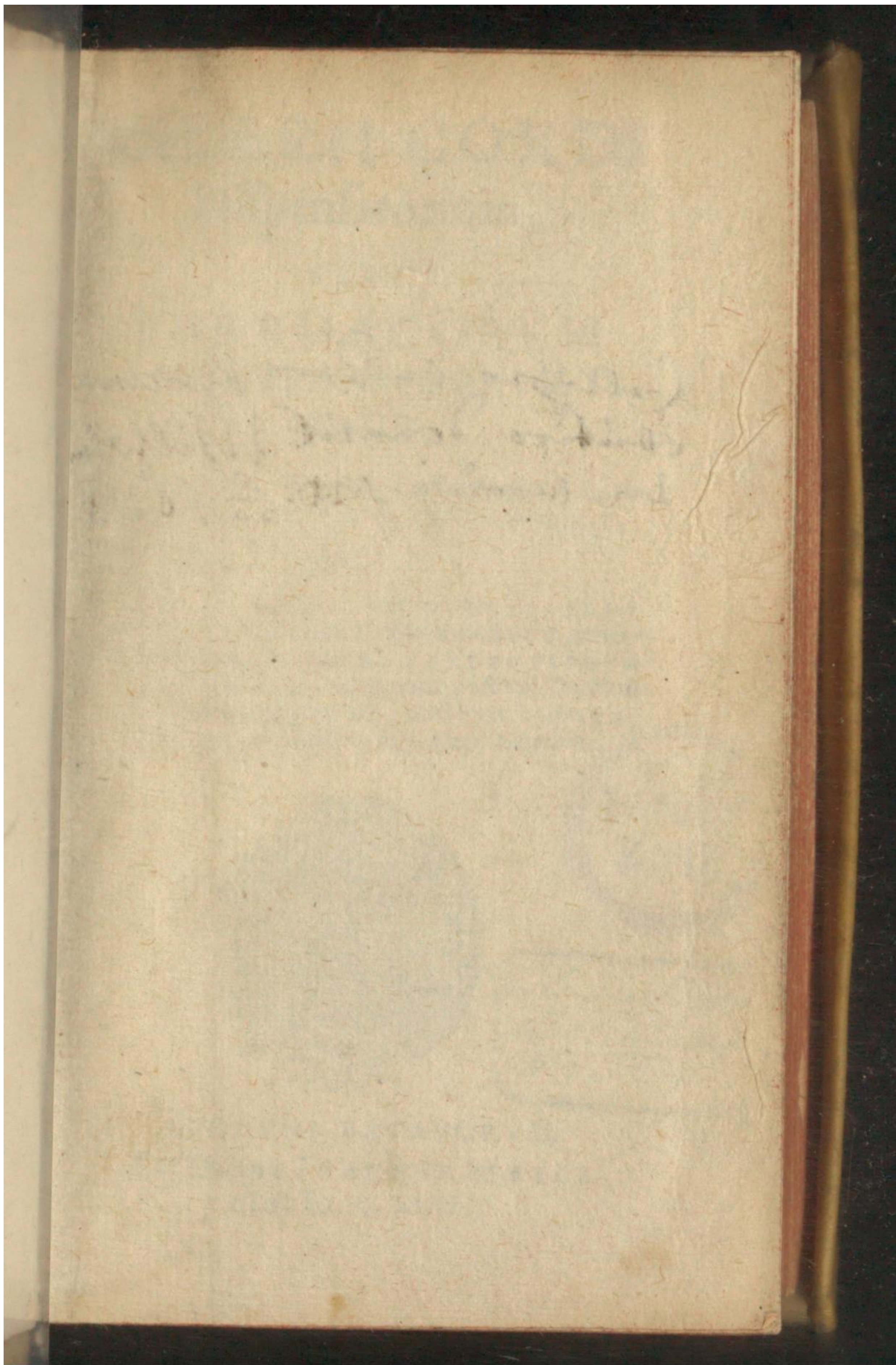
Pharmacopolarum

Collegio medico Pharma
ceutico donavit Wilhelm
van Noorden M.D: $\frac{5}{20}$ 1683

VALERII CORDI
Dispensatorium,

SIVE

PHARMACORVM CONFICIENDORVM RATIO;

Cum PETRI COVDENBERGII, *&* MATTHIÆ LOBELII *Scholiis, emendationibus, & Auctariis.*

Accessit hac editione, præter GVILIELMI RONDELETII de Theriaca tractatum, emendatiorem; & FORMVLAS SELECTIORVM PHARMACORVM, quorum post Val. Cordum vsus passim receptus est, auctiores; alius FR. DISSALDEI eiusdem argumenti Libellus.

LVGDVNI BATAVORVM,
Ex Officina IOANNIS MAIRE.
cIↃ. IↃ. C. XXVII.

Lectori.

Scias, benigne Lector, asteriscos sparsim in hoc libello obuios, loca emendata, mutata, vel restituta denotare: Notis item his [] inclusa, illustrando contextui addita esse à P. Coudenbergio, & aliis.

Virtutum omni genere
Clarissimo viro,

D. GERARDO GRAMAIO,
Domino Vesaliæ Comitis,

ac Ærarii bellici Quæstori Statuum dignissimo,

PETRVS COVDENBERGIVS S. P.

CVM VALERII CORDI *de conficiendis Pharmacis libellum Christophorus Plantinus prælo suo esset commissurus, rogauit me, vt, si quid haberem quod editionem istam iuuare posset, cum studiosis communicarem. Fuit enim optimo viro semper propositũ, vt quos libros imprimit, non nisi emendatissimè è sua officina prodire sinat. Quamobrem, vt de ipsius incredibili taceam diligentiâ & sumptu; in omni disciplinarum genere doctissimorum virorũ operâ vtitur. Ego verò, etsi quæ iam olim in hunc Cordi libellũ (quem ego, quicquid dicat præfatio anonyma, post obitũ auctoris in lucẽ prodiisse, hæredũ vel amicorum curâ, certis de caussis persuasum habeo) annotauerã,*

non essent apud me tanti mome̅ti, vt vel semel de illoru̅ editione cogitauerim; tamen no̅ potui no̅ homini mihi amicissimo, & honesta petenti morem gerere. Quare vespertinas aliquot hac hieme horas; quæ solæ me quid scribere vel legere permitteba̅t, libelli huius correctioni dedi; & maximo mendorum numero sublato, in suu̅ quæque ordinem restitui; multis interim ipsius auctoris adiectis medicaminibus, quæ hactenus hîc fuerunt desiderata; ita vt opera̅ me mea̅ non malè posuisse co̅fidam: vbi à nonnullis haud immeritò notatur, explicatè subiunctis id rationibus doceo; & nonnumqua̅ ineptas quoruncda̅ reprehensiones refuto, quæ solo nouitatis studio sine vllis rationibus vide̅tur inuectæ. Si quid aute̅ à me erit omissu̅, copiosè & dilige̅ter excutietur in magno meo huius farinæ opere, quod fortasse aliqua̅do medicis & pharmacopœis non minorem voluptate̅ quàm vtilitatem adferet. Quòd verò illud nondu̅ perficia̅ & publice̅, maximas habeo & grauissimas consilii mei caussas, tu̅ quòd eoru̅ fauore no̅ subleuer,

quorũ intererat curare vt tale quid diligẽter præscriberetur; tũ quòd tẽpora sint eiusmodi, vt plures fiãt aliptæ, quàm experti Medici & Pharmacopœi. Qua de re cùm mecũ cogito, nihil fero molestiùs, quàm gentis nostræ inscitiam; quæ cùm in aliis ferè rebus omnibus nulli sit nationi secunda, nusquam æquè peccat, quàm quòd nostri ordinis hominib. sit iniquior. Id verò pluribus verbis aperire non est necesse. Quis enim est vel mediocriter in pharmacopoliis versatus, cui hoc non sit notissimum? Magna spes erat præterea, IOANNEM GOROPIVM BECANVM, non tãtùm rei Medicæ, sed vniuersæ Philosophiæ & antiquitatis peritissimum virũ, aliquid de Pharmaceutice scripturum. quod vtinam fecisset, Sed quia nunc omni doctrina refertum opus, quod verè venerandæ antiquitatis plaustrum quis appellet, præ manibus habet, nostris certè rebus vacare non potest: ideóque nec hortum, vt constituerat, colere. Id quidẽ ego totis ferè viginti annis feci sedulò: & quidem nũc maximis laboribus & impensis,

 ad sex-

ad ſexcenta exoticarum ſtirpium genera in meo florere hortulo quotidie, etſi rei familiaris cum iactura & diſpendio, maxima tamen cum voluptate cerno. Et niſi cultor pauperis horti eſſet pauperior, darem operã, ne quid mihi deeſſet, quod noſtra ſaltem tellus, licet ſumma cura, ferre poſſet. Interea id quod poſſum ago, quando quod volo non licet. Sperandum, inquit Euripides, & ferendum. Ceterùm, vt ad inſtitutum redeam, quæ in hoc opuſculo præſtiti, illa tibi, Gerarde Gramaie, ſingularis omnium bonarum artiũ patrone, dico dedicóque; partim vt obſeruantiam erga te meam teſtificer, partim vt hæc qualiacumque nominis tui auctoritate munita, inuidiam & calumnias tanto faciliùs ferant. Suſcipies ergo hæc, quæ tua eſt humanitas, benigno vultu, quo Petrum Coudenbergium in tuã iam pridem clientelam recepiſti, & receptum conſtanter tueri pergis. Vale, Mæcenas optime. Ex officina noſtra pharmaceutica, Antuerpiæ, Kalend. Martiis cIↃ. IↃ. LXVIII.

PRÆ-

PRÆFATIO PRISCÆ EDITIONIS, AD LECTOREM.

CVM Valerius Cordus, Euritii illius celeberrimi Medici filius, ſtudiorum gratia Italiam petiturus, obiter ad vrbem noſtram Norimbergam perueniſſet, atque cum doctis quibuſdam ac bonis viris, præcipuè Medicis, mutuam notitiam, amicitiam, familiaritatemque ſtudioſè contraheret; inter cetera, quæ de bonis litteris atque re Medica, vltrò citroque inter eos familiariter, vt fieri ſolet, agitata ſunt; mentio incidit Diſpenſatorii, quod ipſe ex omni genere bonorum auctorum, cùm veterum, tum recentium, de Pharmacorum omnium, quatenus in vſu ſunt, conficiendorum ratione collectum, diligenter & emendatiſſimè conſcripſerat. Cùmque conſtaret, illud iam anteà in aliquot Saxoniæ vrbibus, præcipuis Medicis approbantibus, in vſum publicum fuiſſe receptum, interimque tamen ab eo & locupletatũ, & annotationibus eruditis magis atque magis illuſtratum; rogatus fuit à compluribus, vt illud ipſum etiam noſtris Pharmacopolis impertiret. Cordus autem, etſi ad iuuandam rem Medicam iam tum mirificè eſſet

accensus, pro sua tamen modestia atque prudentia, nonnihil subuerebatur, priuatam suam auctoritatem ad Pharmacopolas permouendos, ponderis haudquaquam satis esse habituram. Itaque librum suum Senatui potiùs offert, tum demum in vsum publicum assumendum, cùm esset illius iudicio & auctoritate comprobatus. Senatus verò, pro sua in studiosos omnes propensione, ac reipublicæ omni ex parte iuuandæ diligentia ac solicitudine, officium illud Cordi perquàm gratum habuit; librũque collegio Medicorũ, Cordo præsente, perlegendum & examinandum tradidit: vt si quid mutandũ, adiiciẽdúmve arbitraturi essent, id auctore non modò sciente, verùm etiam consentiente fieri posset. Quod cùm sedulò ac magna diligentia factum esset, Senatusque ex Medicorum censura iam intellexisset, nihil hactenus absolutius aut emendatius in hoc descriptionum genere typis inuulgatum esse; librum non solùm in publicum edendum, verùm etiam Pharmacopolis, vt eum veluti lumen quoddam deinceps sequantur, offerendum esse decreuit. Cuius quidem editioni, hac quoque de causa studiosiùs inuigilatum est, vt auctore interim in Italia, dum ad metam studiorum suorum quàm acerrimè contendit, immatura morte sublato, aliquid tamen illius
exta-

extaret, quod ingenium eius & industriam posteritati testaretur, eumque ab obliuione vindicaret.

Hoc igitur Valerii Cordi, candidissimi & diligentissimi iuuenis monumentum qualecunque, certè non pœnitendum, studiose lector, obuiis vlnis amplectere: & & si quid ex eo iuuaberis (iuuaberis autem, nisi fallor, quàm plurimùm) amplissimo Norimbergensi Senatui, cuius liberalitate tibi cõmunicatur, gratias habe. Sin autem aliquid in eo displicuerit, ne Auctorem mortuum inhumaniter calumniis impete: sed absolutiore opere in publicum edendo, illum vincere, & nomen eius obscurare contende. Bene vale.

IOANNES POSTHIVS D. MEDICVS GERMANVS.

Pharmaca quæ Cordus variis collegit in hortis,
Lætus agens æui tempora verna sui,
Post obitum in multos transcripta fuêre libellos;
Verùm his errores non tolerandi inerant:
Quos gelido veniens Petrus de monte remouit,
Miscendo fidâ pharmaca cuncta manu.
Dii tibi, Coudenberge, senis dent Nestoris annos,
Vt quod habes, ingens perficiatur opus.

INDEX SECTIONVM.

APPENDICIS INDEX.

VALERII CORDI SIMESVSII PHARMACORVM CONFICIENDORVM RATIO.

Qualem virum Pharmacopœum esse deceat.

MAGNVM præſidium humanæ imbecillitati in Medicina ſitum eſt, vt Homerus, omnium poëtarum præſtantiſſimus, Medicum non ſine cauſa πολλῶν ἀντάξιον ἄλλων pronuntiaſſe videatur. Verùm huius laudis, vt nunc quidem Medicina adminiſtratur, non exiguam partem Pharmacopœus ſibi vindicat, cùm ſit Medici quaſi dextra manus; pericliteturque ipſius culpâ ſæpè, non ſolùm ægri valetudo, verùm etiam Medici, quantumuis præſtantis, fama & exiſtimatio; cùm ea quæ Medicus rectè præſcribit, parum dextrè exequitur, aut materia vtitur exoleta, aut adulterata. Inde enim frequenter accidit, vt æger vel non iuuetur omnino, vel, quod multo peius eſt, etiam lædatur. Medicus autem, præterquam quòd pro imperito habetur, etiam in errorem ducitur, dum ſe

aut de morbo non rectè iudicaſſe, aut non debitam medicinam adminiſtraſſe ſuſpicatur. Quare non temerè quemlibet ad huius muneris functionem admittere deberent, qui ad gubernacula rerum publicarum ſedent. Verùm illi vt volent, ſuo fungantur officio, nos idoneum Pharmacopœum paucis delineabimus, vt ineptos & improbos à functione tam periculoſa ſubmoueamus, idoneos autem ad hoc munus capeſſendum alacriores reddamus.

Principio, Latinæ linguæ non vulgariter tantùm, ſed ad munditiem & proprietatem vſque peritum eſſe oportet, vt ea quæ eruditi Medici, vel in genere, vel in ſpecie ipſi præſcribunt, rectè & exactè intelligere poſſit. Neque confidat ſe ſatis inſtructum eſſe, ſi ſemel vulgarem quandam viam functionis ſuæ, quaſi artificium manuarium perdidicerit. Namquum multa quotidie noua conficiendarum medicinarum ingenia inueniantur; multa etiam veterum, obliuione ſepulta, iterum in lucem eruantur, noua illi itidem quotidie diſcenda erunt; neque ſemper habere poterit aliquem, qui ea ipſi quaſi per manus tradat, & ad oculum demonſtret, ex eruditorum virorum deſcriptionibus ea vt diſcat neceſſe eſt. Quare ſi Latinæ linguæ probè peritus non fuerit, fructus nouorum ingeniorum, aut omninò,

aut

aut magna ex parte expers manebit.

Deinde opus eſt illi etiam cognitione rerum minimè vulgari, aut protrita, earum præſertim quę propriè ad functionem eius pertinent: cuiuſmodi ſunt Simplicia omnia, quorum deſcriptiones ex pręſtantiſſimis auctoribus petitas, ad res ipſas cōferre debet, donec exactam illorū cognitionem hauriat, & prorſus imbibat. Cognita verò, viſu, guſtu, olfactu, tactu, & aliis debitis modis ſæpe ac diligēter examinet, non ſolùm vt falſa à veris, & adulterata à ſinceris; verùm etiam vt præſtantiſſima à mediocribus, & mediocria à degeneribus diſcernere conſueſcat.

Eſt & alia cauſa cur tā diligenti examine opus ſit. quædā enim alioqui grata, & ſalubria, ob inſignē tamēacrimoniā invaſculis æreis decocta, aut inſtrumentis ferreis diu tractata, tam terrū ac horribile virus inde cōtrahūt, vt guſtu fiāt abomināda, & quāuis valenti vētriculo intolerabilia. Quare hoc quoque ſcire debet, quo genere vaſculorū & inſtrumentorū, vnaquęque medicina ſit coquenda, tractāda, & conſeruanda.

Hanc curam, alia quaſi huic connexa ſequitur, ſcilicet, vt herbas, flores, fructus, ſemina, radices, debito tempore colligat, & ritè reponat; ne vel parum efficacia ſint, vel putreſcant, aut nimis arefacta virtutem omnem amittant.

Habeat etiam ædes ſalubri loco ſitas, ac variis reponendis conſeruãdisque accommodas. nonnulla enim humido, pleraque calido, quędam ſicco, quędam etiam frigido loco rectiùs conſeruantur: quam varietatẽ non quælibet domus præſtare poteſt.

Facultates quoque ſaltem mediocres adſint oportet; in primis autem animus liberalis, ab auaritia ſordibusque alienus. Diuitiæ enim hoc præſtare poterunt, vt cõmodè habitet, & Medicinas, quæ emendæ ſunt, ſuo tempore quam-optimas coëmat. Animus autem liberalis, minimeque auarus, cauebit, ne cõpendii, aut lucri ſui cauſa, deteriores vili pretio libentiùs, quàm præſtantiſſimas, paulo largiore cómparet.

Iam ſimplicibus medicinis omnibus diligenter collectis, coëmptis & repoſitis, ſuccedit induſtria compoſitarũ ritè diſpenſandarum; vbi eum in primis vigilantem & circumſpectum eſſe oportet. Nec temerè confidet ingenio ſuo in ſuccedaneis eligẽdis, ſed peritum Medicũ conſulet: quem etiam omnino in conficiendis Opiatis, & ſimilibus præſtantibus, ac magni momenti medicinis, vt præceptorem & iudicem adhibebit: cui adiunget, ſi commodè fieri poterit, vnum & alterum bonum atque doctũ virum, vel Senatorii ordinis, vt eos habeat veluti teſtes ſuæ diligentiæ, induſtriæ ac fidei. Deinde quamque medicinam ſic ritè

præpa-

præparatam, debito ac præſcripto tempore fermentari ſinat, antequàm eam in vſum publicum expendat.

Nec minor in eo fides requiritur in reiiciendis ſimplicibus atq. cõpoſitis, quàm in iiſdem reponẽdis & componendis. Debet enim ſingulis menſibus, aut ſæpiùs etiam, omnia luſtrare, & diligenter conſiderare, vt corrupta, putrida, mucoſa, exoleta, & quouis modo inutilia, vel inefficacia reddita, reiiciat bona fide; nec in iis quærat ſuũ lucrũ, quibus ægroto crearetur vitæ periculũ: ſed ſit, vt diximus, animo liberali & magno; cogitetq. paruũ illud damnũ, fide ſua iam perſpecta, maioris ſibi lucri cauſam fore.

Hæc omnia cùm indefeſſam diligentiã & animum ſibi ſemper præſentem requirant: hoc quoque obſeruare conuenit, ne ſit aleæ aut ſimilibus ludis deditus, ne compotationibus gaudeat, aut alioqui vinoſus, vel ebrioſus, neque fœdis amoribus implicatus teneatur. Alea enim negligentiam parit: ebrietas, errores, obliuionem & ſtuporẽ inducit: turpis verò amor, etiam veneficia illi extorquere poſſet.

Quare omninò, ſi fieri poteſt, maritus ſit, cui cum vxore rectè conueniat; liberosq́ue habeat, quos honeſtè educare ſtudeat: huiuſmodi enim pignoribus obſtrictus, vagas libidines deteſtabitur, neq. illis fomẽta ſciens ſubminiſtrabit: & poſteritati ſuę

conſu-

cõſulens, bonam conſcientiã ſeruare adnitetur; nec metu, nec gratia, nec prece, nec pretio, ad vllum veneficium impelletur.

Quòd ſi acceſſerit vera pietas, hoc eſt, timor Dei, & fides in Chriſtũ, charitas erga proximũ, & ſpes futuræ vitę, omnia erunt tutiora, illuſtriora & feliciora. Tum enim cogitabit: Si cùmquid per negligẽtiam in vitam aut valetudinem proximi peccauero, iudiciũ Dei non effugiã: quantò minùs effugiam, ſi ſciens ac prudens venenum dedero, aborſum procurauero, aut aliquod aliud ingẽs atque inſigne flagitiũ deſignauero? Et ſi humanitas eorũ qui infirmos & ægrotos tantùm viſitare ſolent, Chriſto adeò grata eſt, vt illud beneficiũ in ſeipſum collatum eſſe affirmet; quantò gratior erit illi mea cura & ſolicitudo, dum ſtudeo illis Medicinas rectè cõponere, tempeſtiuè exhibere: & non propter lucrum tantùm, verũ etiam humanitatis reſpectu operam dare, vt meliùs habeant & conualeſcant?

Hęc & ſimilia ſi cogitabit, vltrò, ac ſua ſpõte, erit humanus, placidus, affabilis, benignus, alacris, inprimis autem mitis erga pauperes, & commodus erga imperitos; nõ enim in eorũ ineptias, ſed in neceſſitatem ægroti reſpiciet, ac Deũ omniũ inſpectorẽ ac iudicẽ prę oculis habebit: qui rectè agẽti longè maiora & beatiora pręmia largietur, quàm ab vllo mortaliũ perſolui poſſint.

CONFECTIONES AROMATICÆ.

Aromaticum Garyophyllatum, descriptionis Mesuæ.

℞. Garyophyllorum ʒ vij.
Macis Zedoariæ Galangæ
Sãtali Machoziri Trochiscorũ Diarhodõ
Cinnamoni Ligni Aloës Spicæ Indicæ
Piperis longi Cardam. minoris ana ʒ j. *
Rosarum ʒ iiij. Glycyrrhizæ rasæ
Galliæ moschatæ veræ ana ʒ ij.
Folii [*Sumatur eius loco Casia lignea vera, aut duplex pondus Cinnamomi.*]
Cubebarum ana ℈ ij. Ambræ ʒ j. *
Moschi ℈ ß. Sacchari optimi.

VAL. CORDI ANNOTAT.

IN *confectionibus aromaticis ad sacchari libram vnam, pendentem ℥ xij. accipiatur ℥ j. specierum.* *

MYROPOLÆ *accipiant in confectionibus libram continentem ℥ xij. & secundum hanc diuidantur vnciæ, dragmæ & scrupuli. Scrupulus verò pendat grana electa xx. Nicolao præsertim.* *

GALANGÆ, *id est, minoris Galangæ & rufæ, saporis aromatici: nam affertur hodie noua*

quædam Galanga, magna, crassa, foris subrufa, intus Zingiberis palliditate & filis, gustu acerrima, sine aromatica aliqua gratia: hæc in nullas confectiones Galangæ nomine iniciienda est. Quod semel dixisse satis sit.

* A SANTALVM *Machoziri, est species citrini Santali, odoratissima, & valdè aromatica, tam gustu, quàm odore: & affertur ad nos cum Santalo albo, & citrino vulgari.*

GLYCYRRHIZA *est dulcis radix, quam hodie vsitato nomine Liquiritiam appellant.*

B FOLIVM *nondum allatum est ad nos in Germaniam; quare cùm eo careamus, necesse est eius loco aliquod succedaneum accipere. Est autem eius succedaneum, vt Galenus nobis reliquit, Spica Indica, aut Casia lignea vera. Cùm autem hæc confectio alioquin capiat Spicam Indicam, Folii vice Casiam ligneam veram accipiendam esse censeo.*

MOSCHI *scribendum est: nam Musci appellatione, arborum villosa canities dicitur.*

PETRI Coudenbergii Scholia.

Santalum Machoz. est species, &c.] *Santali citrini duas reperiri species, cùm Cordum dicere Franciscus Alexander in suo Apolline miretur, nos easdem quoque iisdem aceruis à Lusitanis Antuerpiam aduectas interdum obseruauimus. Vnam nempe (Santali albi corde ad rufedinem accedente, ignaris quandoque imponitur) inter vulgarem optimam, ex pallido rufescentem, odoratam ac aromaticam: Alteram verò prorsus luteam,*

A

luteam, aut quasi croco tinctam, odoratissimam, & valdè aromaticam tam gustu quàm odore, vt & Cordus ait; atque insuper vnguinosam, sed eam admodùm raram. De hac itaque specie cùm Cordum hîc locutum esse existimem: non ea propter tamen idipsum quartum Santalum dici debere putamus, vt Franciscus sinistrè colligit: haud secus atque nigri Piperis species plures cùm sint, magnitudine, duritie, pondere atque acredine differentes, illorum aliquod quartum Piper esse dici non possit. Ceterùm de Santalis plura, eaque magis indubitata, quàm à quoquam hactenus scriptitatum est, qui cupit, Garciæ ab Horto de Aromatibus Indicis libellum, nuperrimè ex Lusitanico in Latinam linguam à Carolo Clusio conuersum, consulat.

Folium.] *Foliũ tribus neruis distinctũ, laurino simile, quod Folii Indi nomine in officinis passim prostat, Folii in medicamentis locum non incommodè obtinere possit, dum genuinum adferatur, haberique abundè queat. De hoc quoque pluribus Garciæ libellus.* B

VENTRICVLVM & cor cõfortat: nauseam & vomitum sedat; & valet contra putrefactionem in partibus ventriculi. Membra verò nutritionis calefacit, ac ventositates dissoluit & carminat.

Aromaticum Rosatum Gabrielis, descript. Mesuæ.

℞. Rosarum rubrarum ʒ xv.

Gly-

Glycyrrhizæ rasæ ʒ vij.
Ligni Aloës Sãtali Machoziri ana ℥ iij.
Cinnamomi electi ʒ v.
Macis Garyophyllorum ana ʒ ij. ß.
Gummi Arabici
Tragacanthæ ana ʒ ij. ℈ ij.
Nucis moschatæ Cardamomi
Galangæ ana ℥ j.
Spicæ Indicæ Ambræ griseæ ana ℈ ij.
Moschi ℈ j. Sacchari.

CARDAMOMI, *videlicet minoris: nam cùm simpliciter Cardamomum scribunt auctores, minus Cardamomum, id est, vsuale intelligunt.*

MOSCHI, *hoc est, vt vulgò dicitur corrupto vocabulo, Musci; pus illud aromaticum.*

VENTRICVLO imbecillo, aliisque nutritioni deseruientibus instrumentis succurrit. Ventriculi humiditatem, omnemque in eo putredinem emendat: concoctionem iuuat; & ex morbo conualescentibus auxiliatur.

Dianisum D. Mesuæ.

℞. Anisi electi ʒ xx.
Glycyrrhizæ rasæ Mastiches ana ℥ j.
Carei [*i. Carui*] Macis Galangæ Fœniculi
Zingiberis Cinnamomi ana ʒ v.
Macropiperis Melanopiperis Leucopip.
Calaminthæ Pyrethri
Casiæ ligneæ veræ ana ʒ ij.
* Cardamomi minoris Garyophyllorum
Cube-

Cubebarum Spicæ Indicæ
Croci ana ℥ j. ß. Sacchari.

MASTICHES, *hoc est, vt vulgò dicitur, Masticis.*

CASIA *lignea vera debet accipi, quæ nuper cœpit afferri; figura Cinnamomi, gustu aliquantulum lubrica, & Cinnamomi æmula: at non ille paruus cortex saporis insipidi ac styptici, vt hactenus factum est.*

CRASSIS flatibus in ventriculo natis, eiusdemque perfrictioni succurrit. Pituitam in eo crudam absumit; tussique diuturnæ potest.

Diambra D. Mesuæ.

℞. Cinnamomi Doronici
Garyophyllorũ Macis Nucis Moschatæ
Folii [*aut succedanei eius*] Galangæ ana ℥ iij.
Spicæ Indicæ Cardamomi maioris
Cardamomi minoris ana ℥ j.
Zingiberis ℥ j. ß.
Santali citrini Ligni Aloës
Piperis longi ana ℥ ij. Ambræ ℥ j.
Moschi ℥ ß. Sacchari albissimi.

CONTRA omnem corporis imbecillitatem efficax est; omnemque corporis perfrictionem discutit: natiuum suscitat calorem, & rediuiuum recreat; resarcitque eos qui frigido torquentur humore. Iuuat articulos, & membris omnibus mirificè

ficè ſubuenit. Ventriculum faſtidientem, quique cibum continere non poteſt, roborat: & inappetentiam cibi ſummè corrigit. Coripſum roborat.

A *Diathamaron D. Nicolai.*

℞. Anthophyllorum
Zingiberis ana ʒ v. ℈ j. Ğ xvj.
Cinnamomi
Garyophyll. ana ʒ iiij. ℈ j. Ğ iiij.
Carnium dactylorum ʒ iij. ß. Ğ viij.
* Galangæ Spicæ Indicæ Zedoariæ
Coſti Pyrethri Coralli rubri
B Rheupontici [*accipiatur eius penuriâ Rhabarbarum ſic vocatum*]
*
Saliuncæ Tragacanthę Anacardii
Oſſium dactylorũ Carpobalſami Aniſi
* Baccarum Iuniperi ana ʒ ij. ℈ ij. Ğ viij.
Leucopiperis
* Macropiperis ana ʒ j. ℈ j. Ğ ij.
Limaturæ auri puri
Limaturæ argenti meri
* Oſſium è corde cerui ana ℈ ij. ß. Ğ vj.
Raſuræ Eboris Moſchi ana ℈ j. Ğ vij.
Ambræ ℈ j. Sacchari.

THAMAR *Arabibus dactylum, palmæ arboris fructum ſignificat; vnde confectioni nomen* * *Diathamaron: corruptè Diacameron.*

ANTHOPHYLLI *ſunt grandes Garyophylli, qui ad maturitatem peruenerunt, nucleo intùs*

intùs duro bifidoque; ſapore non tam acres vt Garyophylli, præterquàm in ſuperficie.

COSTI, videlicet albi, feruidum & aromaticum ſaporem habentis. Non vulgaris illius grandis, qui teterrimum & rancidum ſaporem habet, & adulterinus eſt, atque ex Heluetiorum alpibus & Italia ad nos affertur.

CARPOBALSAMI. Non habentur Opobalſamum, Carpobalſamum, & Xylobalſamum, ſecundum eorum veram deſcriptionem: verùm cùm experientia didicerimus, quòd olea Cinnamomi & Garyophyllorum ſecundum noſtram artem diſtillandi, veteribus ignotam, parata, in probis Balſami veri, & virtutibus ſimilia ſint (quare etiam pro Opobalſamo, oleum Garyophyllorum in Theriacam noſtram accepimus:) non inconſultum eſſet, ſi quis pro Carpobalſamo acciperet Cubebas, aut Caryophylla, ſiue etiam Cardamomum, aut aliud ſemen, quod haberet mordacitatem in guſtu, cum quadam redolentia, ſecundum Carpobalſami deſcriptionem, ſi horum nullum anteà eſſet in deſcriptione.

SALIVNCA Germanicum eſt vocabulum, quo ſignificatur Spica Celtica vera, quam in Pharmacopoliis Spicam Romanam appellant. Sed in Nicolao Alexandrino Græco, inuenitur loco Saliuncæ Eleliſphacum, id eſt, Saluia, præſertim in Aurea Alexandrina.

LIMATVRA auri & argenti. Cùm aurum ſit metallicum & valdè ponderoſum corpus, limatura eius vel ſcobs ſemper fundum petit, nec

æqua-

æqualiter confectionibus commiſcetur : quare hic, & reliquis omnibus locis, ſumantur folia auri.

P. C. SCHOL.

A *Pondera apud Cordum hacce in compoſitione deprauatiſsima reſtitui : ſed non veluti L. Fuchſius ex ſuo Myrepſo vult, hocce in medicamento, innumeriſque aliis corruptiſsimo.*

B *Corallium album, quod à Cordo perperam appoſitum erat, deleui.*

EFFICACITER prodeſt difficulter ſpirantibus, arteriacis, tuſſientibus, tabidis & omni thoracis & ſtomachi offenſę : Aquæ ſubter cutem fuſæ, renum doloribus. Voluptatem parit, corporaque ſaginat.

Diacalaminthon D. Meſuæ.

℞. Calaminthæ montanæ
Calaminthæ campeſtris Seſelios
Petroſelini Macedonici ana ʒ vj.
Zingiberis ʒ iij.
Seminis Apii
Comarum Thymi ana ʒ ij.
Liguſtici ʒ vj.
Piperis ʒ xij. Sacchari albiſſimi.

CALAMINTHA *montana naſcitur copioſiſsimè in montibus circa Confluentiam vrbem, ad Rheni & Moſellæ confluentes.*

CA-

CALAMINTHA *campestris, hoc est, vsualis Calamintha, quæ in aruis nascitur (Mesue fluuiatilem requirit:) hæc enim efficacior est, quàm in humidis locis nata. Germanicè Kornmyntz vocatur.*

SESELIOS, *id est Siselios, quod etiam Siler montanum vocatur.*

COMARVM *Thymi, id est, summitatum foliorum, & florum Thymi.*

PETROSELINVM *Macedonicum non est Olusatrum, vel, vt corruptè pronuntiant, Olixatrum, aut Alexandrum; semine oblongo, magno, nigro, amaro, ac Myrrham æmulante sapore. Sed quia iam vero Macedonico Petroselino caremus, licet nobis eius loco Olusatri semen accipere (quod vulgò in Pharmacopoliis Petroselinum Macedonicum, falsò tamen, appellatur;) donec aliquando verum nobis contingat.*

PIPERIS, *id est, Piperis nigri: nam cùm Piper simpliciter pronunciamus, semper nigrum intelligimus.*

AVXILIATVR iis quos cibi fastidiũ vrget, appetentiam reuocans: ægrè quoque spirantibus, ventriculo refrigerationem sentienti, & flatibus distento, confert.

Diacalaminthon Galeni, Sanitatis tuendæ lib. 4.

℞. Calaminthæ Pulegii Petroselini Seselios ana ℥ j.

Apii Cacuminum Thymi ana ℥ ij.
Ligustici seminis ℥ viij.
Piperis ℥ xxiiij. Sacchari.

CRASSA ac lenta attenuat & discutit: vrinas mouet, ac mulieribus menses.

Diacuminum D. Nicolai.

℞. Cumini præparati [*id est, pridie in aceto infusi, & iterum exiccati*] ʒ viij. (*id est*, ℥ j.) ℈ j.
Cinnamomi
A Garyophyllorum ana ʒ ij. ß.
Melanopiperis
Zingiberis ana ʒ ij. G̈ v.
Galangæ
Thymbræ [*eius loco sume Satureiam*]
Calaminthæ ana ʒ j. ℈ ij.
Ammios
Ligustici ana ʒ j. G̈ xviij.
Macropiperis ʒ j.
Spicæ Indicæ Cardamomi
Nucis Moschatæ ana ℈ ij. ß.
Sacchari.

THYMBRA *est propriè Satureia siluestris, circa quam nascitur Cuscuta Epithymo similis, quæ Epithymbrum appellatur. Affertur iam ad nos ex Orientalibus partibus; verùm rarò: ideóque in defectu eius satius Thymbram, hoc est, Satureiam accipere nobis licet.*

P. C. SCHOL.

Ana ℥ ij. ß.] *Cacutit Fuchsius, ℥ iij. ℈ ij. ex Pseudomyrepso suo legendum existimans.*

ARTERIACIS, difficultati spirandi, tussiculosis, inflationibus efficaci est adiumento. Noxam ventriculi corrigit, concoctionem iuuat, adstrictionum vitia sanat.

Diacinnamomum Mesuæ.

℞. Cinnamomi tenuis ℥ xv. A
Cinnamomi crassi boni
Enulæ ana ℥ iiij. B
Galangæ ℥ vij.
Garyophyllorum Piperis longi
Cardamomi maioris Cardamomi minoris
Zingiberis Macis
Nucis moschatæ
Ligni Aloës ana ℥ ij. Croci ℥ j. *
Sacchari tabarzeth ℥ v.
Sacchari albissimi.

SACCHARI *tabarzeth, id est, purissimi atque optimi Sacchari, cuius ℥ v. miscentur speciebus: idq; ideò hoc loco accipitur, vt species eò meliùs conseruentur ad vsum. Vltimùm Saccharum additur, cùm vis rotulas facere ex speciebus.*

P. C. SCHOL.

Cinnamomi tenuis, Cinnamomi crassi.] A
Per Darseni, vel potiùs Darchini, lignum Chinense, seu lignum odoratum, hoc est, Chinamomum,

momum, tanquam Chinaamomum, siue Cinamomum intelligunt Persæ atque scriptores Arabes; cortices quandoque ligna appellantes, vt Xylocinamomum Græci. Quod interim crassi corticis est, Cinnamum vocant. Per Darseni Cinami igitur, Cinnamomum crassi corticis, tamquam ligneum significare volunt: est enim & in genere crassioris Cinamomi, quod & valdè bonum est, hoc est, acre, odoratum ac aromaticum. Nec caret hac Mesuæ mens, vbi crassum Cinamomum requirit, suis rationibus: quas perpendat Francisci Alexandri Apollo oportet. Itaque Cinnamomum tenuis corticis electum, per se, aquè atque per Darseni Cinnami, crassi corticis Cinamomum bonum, distinctim cum Cordo hîc interpretandum, intelligendum atque legendum existimo: vtrumque tanquam in suo genere optimum. De Cinnamomo autem & Casia, Garçia de Aromatibus librum quem dixi, consule: vbi doctissimorum etiam hactenus virorum de hisce rebus altercationes, aniles, prorsúsque futiles esse animaduertes.

B *Cyminum, à Cordo huic medicamento temerè impositum, hortante & id quoque Fuchsio, Monachis id priùs monstrantibus, expunxi.*

EST medicina salubris ad humorositatem ventriculi, & putrefactionem in eo. Phlegma digerit, & digestionem adiuuat.

Dian-

Dianthos D. Nicolai.

℞. Florum Rorismarini ℥ j.
Violarum Rosarum
Glycyrrhizæ ana ʒ vj.
Garyophyllorum Spicæ Indicæ
Nucis moschatæ
Galangæ Cinnamomi
Zingiberis Zedoariæ
Macis Ligni Aloës
Cardamomi Anisi
Anethi [*videlicet seminis*] ana ℈ iiij.
Sacchari.

PRODEST præter rationem tribulatis, cardiacis : animi lętitiam auget. Eos roborat qui à longo morbo debiles adhuc sese recolligunt. Ventriculum perpulchrè emendat.

Diamargariton frigidum D. Nicolai.

℞. Nucleorum sem. Citrulli
Cucurbitæ Melonis Cucumeris
Seminis Portulacæ
Papaueris albi
Santali albi
Santali moschatellini [*id est, Citrini, boni odoris*]
Ligni Aloës Zingiberis

Rosarum rubrarum
Florum Nymphęę albæ [*id est, Nenupharis*]
Florum Boraginis
Myrtillorum verorum ana ʒ j.
Corallii albi
Corallii rubri ana ʒ ß.
Margaritarum ʒ iij.
Sacchari.

NVCLEVS seminum, est ipsa in medio seminum medulla. Sunt autem eximendi horum seminum nuclei, cùm iam præparanda est confectio hæc, aut alia, quæ durare debent: nam diu antè exempti rancidi fiunt.

OMNEM virium imbecillitatem firmat: iis quos animus deficit, siue à corde siue à stomacho deliquium originem ducat; omnem noxæ causam vitalium partium discutit. Insuper asthmaticis, tussientibus, tabidis auxiliatur. Longo morbo deiectos, & imbecillitate languentes recreat, & ad pristinum robur conducit.

Diamargariton calidum D. Auicennæ.

℞. Margaritarum non perforatarum
Pyrethri ana ʒ j. Zingiberis
A Mastiches ana ʒ iiij.
B Zedoariæ Doronici
* Seminis Apii Casiæ

Carda-

Cardamomi Nucis moſchatæ C
Macis Cinnami ana ʒ ij. *
Been albi Been rubei D
Piperis *
Macropiperis ana ʒ iij.
Cinnamomi ʒ v.
Sacchari.

P. C. SCHOL.

Zedoariæ.] *Auicennæ exemplaria editionis pænultimæ, Zurumbet; poſtrema autem, à Valgriſio inquam exhibita, Zedoariæ legunt, vt hinc vocum harum & rerum vicinitatem atque ambiguitatem (de quibus à plериſque concertatur) tibi expendendam nunc relinquam.*

Doronici] *L. Fuchſius Doronicum hîc expungit, quod tamen omnia Auicennæ exemplaria aptiſſimè etiam recipiunt.* B

Caſiæ.] *Cùm Cordus huius loco rad. Tapſiæ pеſſimè haberet, correctiora Auicennæ exemplaria Seitaragi legunt, nonnulla Capſiæ, quod non niſi Caſia eſt. Nam ineptiores Itali etiam Caſiam addita p ante ſ Capſiam ſcribere ſolent. Seytaragi autem cùm plura ſignificata habeat, litteræ vnius forſitan aut carentia, aut mutatione (vt in plurimis dictionibus vſu venit) quandoque Lepidium deſignat, quandoque Caſiam: quam hîc intelligendam, commodiſſiméque indendam dico. Quare Franciſci Alexandri Apollinis ſtupidam pertinaciam,* C

Fuchsio etiam mihi astipulante, demiror, Tapsiam hîc (medicamento huic adeò iniquam) sumendam esse mordicus defendentis. Interim non tantùm quomodo C in T mutata, sed Radicis vox accedere quî potuerit, forsan exclamabitur: verùm Lacones habeo hîc mihi imperantes.

D Cinnami.] *Hac voce Cordus carebat aquè atque Been albi. In Auicenna Cherfe legitur, quod Cinnamum interpretantur.*

VALET mulieribus: rectificat enim dispositionem matricis, & ventriculorum earum.

Diamoschum dulce, D. Mesuæ.

℞. Croci Doronici
Zedoariæ Ligni Aloës
Macis ana ʒ ij.
* Margaritarum albarum Serici crudi tosti
Charabæ [*id est, Succini*]
* Corallii rubri ana ʒ ij. ß.
Galliæ moschatæ veræ
* Ocimi citrati ana ʒ j. ß.
Been albi Been rubri
Folii [*aut succedanei eius*] Spicæ Indicæ
Garyophyllorum ana ʒ j.
Zingiberis Cubebarum
Piperis longi ana ʒ j. ß.
Moschi ℈ ij.
Sacchari albi.

OCI-

OCIMVM citratum non est Melissa, sed species quadam Ocimi siue Basilici, odore Melissæ aut Citrei mali: cuius defectu, garyophyllatum Ocimum sumi potest.

PRODEST contra cordis palpitationem: ei quoque cui tumultuosa insomnia obuersantur, item iis qui incertis timoribus corripiuntur. Malis cerebri frigidis, vertigini, comitialibus, & difficulter spirantibus succurrit.

Diamoschum amarum, D. Mesuæ.

℞. Croci Doronici
Zedoariæ Ligni Aloës
Macis ana ℥ ij. *
Margaritarum albarum
Serici crudi tosti Charabę A
Corallii rubri ana ʒ ij. ß. *
Galliæ moschatæ veræ
Ocimi citrati ana ʒ j. ß.
Been albi Been rubri
Folii [*aut succedanei eius*]
Spicæ Indicæ
Garyophyllorum ana ℥ j.
Zingiberis Cubebarum
Piperis longi ana ʒ j. ß.
Moschi ℈ ij.
Absinthii
Rosarum ana ℥ iij. *
Aloës lotæ ʒ iiij. *

Castorei
Ligustici ana ℥ j.
Cinnamomi ʒ ij. ß.
Sacchari.

* SERICVM *crudum tostum significat Serica bombycis velius, nullo colore tinctum, nullique humori aut succo qui tingendo sit, incoctum: sed tale quale natura est, fictilique inditum, ac donec conteri possit tostum aut assatum: vulgò dicitur Sericum vstum; quamuis comburi non debeat, sed torreri aut assari tantùm.*

P. C. SCHOL.

A *Setam pro Serico Cordus vndiquaque barbarè legebat.*

Hæc confectio valentior est ad ea quæ suprà dicta sunt: & propriè ad exiccandum humiditates ventriculi, & putrefactiones eius.

Diagalanga D. Mesuæ.

A ℞. Galangæ
Ligni Aloës ana ℥ vj.
Garyphyollorum Macis
Ligustici ana ʒ ij.
Zingiberis Macropiperis
Leucopiperis Calami aromatici
Cinnamomi ana ʒ j. ß.
Calaminthæ siccæ Menthæ siccæ

Carda-

Cardamomi maioris
Spicæ Indicæ Seminis Apii
Seminis Fœniculi Seminis Anisi
Seminis Carui ana ʒ j.
Sacchari albissimi.

P. C. SCHOL.

ʒ vj.] *Legendum esse ʒ vj. Fuchsius rectè monet, non ʒ vij vt Cordus malè habebat.*

VALET aduersus crassiores flatus, acidos ructus, prauamque concoctionem: item actiones ventriculi & iecoris à frigiditate impeditas, robustiores reddit, easdemque emendat.

Diapenidion D. Nicolai.

℞. Penidiarum ℥ ij.
Pinearum
Amygdalorum dulcium
Papaueris albi ana ℥ iij. ℈ j.
Cinnamomi
Garyophyllorum
Zingiberis Succi Glycyrrhizæ
Tragacanthæ Gummi Arabici
Amyli candidissimi
Seminis enucleati Gucurbitæ
Citrulli
Cucumeris
Melonis ana ʒ j. ℈ ij.
Camphoræ ℈ ß.

Sacchari albissimi.

AMYLVM *hodie corrupto vocabulo dicitur Amydum.*

P. C. SCHOL.

A *Deleui Amygd. amaras, quas Cordus perperam addiderat.*

VALET aduersus omnem thoracis noxam, tussim à frigore contractam, vocis iacturam: tabidis denique & purulenta exscreantibus succurrit.

Diairis simplex.

℞. Ireos ℥ ß. Sacchari candi
Specierum diatragacanthi frigidi ana ʒ ij.
Sacchari albissimi.

* POTEST ferè eadem quod sequens, licet imbecillius.

Diairis Salomonis, ex Nicolao.

℞. Iridis ℥ j.
Pulegii Hyssopi
Glycyrrhizæ ana ʒ vj.
* Tragachanthæ
Amygdalorum Pinearum
Cinnamomi Zingiberis
Piperis ana ʒ iij.
Caricarum Passularum enucleatarum

Car-

Carnium dactylorum ana ℥ iij. ß.
Styracis calamitæ rubeæ [*potius rufa, legit P. C.*] ℥ ij. ℈ j.
Sacchari albissimi.
Tussiculosis, difficulter spirantibus auxiliatur: abscissæ vocis iacturam resarcit, quæ refrigeratione contracta sit.

Diatragacanthum frigidum, D. Nicolai.

℞. Tragacanthæ albissimæ ℥ ij.
Gummi Arabici ℥ j. ʒ ij.
Amyli ℥ ß.
Glycyrrhizæ
Nucleorum seminum Cucurbitæ
Cucumeris
Citrulli
Melonis ana ʒ ij.
Camphoræ ℈ ß.
Penidiarum ℥ iij.
Sacchari albissimi.
Medetur omnibus pulmonum & thoracis vitiis aridis, maximè tabidis, macie confectis: Inflammatione lateris laborantibus, omnibusque tussibus calidis & siccis, exasperationi linguæ & faucium. Deuoratum tamdiu ægrotans in ore contineat, quòad liquefactum perfectè exugatur.

Diatragacanthum calidum D. Nicolai.

* ℞. Gummi Tragacanthæ ℥ iiij.
* Hyssopi Pineorum nucleorum
Amygdalorum amborum purgatorum
Seminis Lini ana ʒ vj. Sem. Fœnigręci
Cinnamomi ana ℥ ß.
Glycyrrhizæ rasæ Succi Glycyrrhizę
Zingiberis ana ʒ ij.
Sacchari albi.

Valet tussientibus ex frigido phlegmate, & non valentibus eiicere; asthmaticis, empyicis, anhelosis, suspiriosis, peripneumonicis, phthisicis, & ad omnem coarctationem pectoris: stomachum confortat, digestionem procurat.

Manus Christi perlata.

℞. Sacchari clarefacti ℔ j.
Aquæ Rosarum ℔ ß.

Concoquantur dum aqua rosacea igni euanescat, & saccharum iustam crassitiem consequatur. In fine margaritarum minutissimè tritarum ℥ ß. addatur, atque super marmor aqua rosacea inspersum infundatur, & fiant rotulæ.

P. C. SCHOL.

Quantis cachinnis Cordus, & tanquam

caci

caci caco duce Fuchs. Colonienses medici, ac Francisci Alex. Apollo, vel pueris Pharmacopœorum, hac scripto sese deridendos exhibuerint, vix exprimi possit: vt hinc non tractari à fabris fabrilia, lucidè cerni queat. Eo pacto quòd huiuscemodi imaginariis, extraq; arenam Medicorum quorundam scriptionibus, nullam debitam miscendi conficiendiq; rationem, vt neque modum; & ex consequenti parum aut nihil artis suæ frugis, operisq; manuarii commodi, haurire discerévè possint Pharmacopœi: nî margaritas, oleum & operam omnem frequentissimè perdere, ac vitiatas materias porcis obiicere velint.

MEDETVR deiectis viribus, ardentibus febribus; & imaginationes falsas abolet.

Diahyssopum D. Nicolai.

℞. Hyssopi Ireos Thymi
Melanopiperis ana ℥ xxx.
Pulegii
Thymbræ [*eius loco sume Satureiam*]
Rutæ Cumini ana ℥ xx.
Carnium dactylorum
Tragacanthæ Glycyrrhizę
Caricarum pinguium Passiularum enucleatarum
Fœniculi ana ℥ x.
Zingiberis Sem. Anisi

Carui
Ligustici ana ʒ v.
Sacchari.

Accommodatum est ad capitis querelam ex frigido: vuam exiccat, arterias purgat, tussim compescit, omnes frigiditates pectoris & stomachi emendat; digestionem procurat; pleuriticis & empyicis mirabiliter opitulatur.

Diacostum D. Mesuæ.

℞. Costi candidi, aromatici, amari
Casiæ ligneæ veræ Cinnamomi ana ʒ v.
Seminis Apii Seminis Anisi
Schœnanthi
Rhabarbari ana ʒ iij.
Asari ʒ iiij.
Croci Aristolochię
Myrrhæ ana ʒ ij.
Sacchari.

SCHOENANTHI. *Hodie corrupto nomine dicunt Squinanthum.*

COSTI AMARI. *Cœpit hisce annis afferri loco veri Costi adulterinus quidam: qui nequaquam accipiendus est, vt suprà dictum est, sed candidus, amarus & aromaticus.*

ASARI, *id est, radicum eius. solæ enim radices ad medicinam accipi debent.*

VALET ad dolorẽ viscerum & oppilationem in eis, & ad principium hydropisis.

Dia-

Diarhodon Abbatis, ex Nicolao.

℞. Santali albi
Santali rubri ana ʒ ij. ß.
Tragacanthæ
Gummi Arabici
Spodii ana ℈ ij.
Aſari Maſtiches
Spicæ Indicæ Cardamomi
Succi Glycyrrhizæ Croci
Xyloaloës [*id eſt, Ligni Aloës*]
Garyophyllorum
Galliæ moſchatę Nicolai *
Aniſi Fœniculi
Cinnamomi Rhabarbari
Seminis Ocimi
Berberis [*id eſt, acinorum eius*] A
Seminis Scariolæ Seminis Portulacæ B
Nucleorum ſeminis Cucurbitæ
Citrulli Cucumeris Melonis
Seminis Papaueris albi ana ℈ j.
Margaritarum
Oſſis è corde cerui ana ℈ ß.
Sacchari Candi [*vt eò meliùs ſpecies conſeruentur*]
Roſarum ana ℥ j. ʒ iij.
Camphoræ G̈ vij.
Moſchi G̈ iij. ß.
Sacchari albiſſimi.

B SCARIOLA *propriè est Endiuia illa vulgaris, quæ in dorso foliorum est spinosa. Quid autem vera sit Endiuia, vbi locus postulauerit, dicemus.*

P. C. SCHOL.

A Berberis.] *acini sunt hîc fructus Berberis integri.*

B Scariola.] *Cordum non nouisse Scariolam, hoc nomine vulgarem admodùm plantam, monente & id Francisco Alex. satis liquet; ex eo quòd in Foliorum dorso eam spinosam faciat, vt Sonchum præ oculis habuisse videatur.*

VALET aduersus ventriculi calorem, iecinoris, lienis, pulmonumque: contra viscerum dolores, & omnem totius corporis noxam à calore proficiscentem.

Dialacca maior, D. Mesuæ.

℞. Laccæ præparatæ [*eius præparatio in fine habebitur*]
Rhabarbari ana ℥ iij.
Spicæ Indicæ
Mastiches Apii
Coliculorum Schœnanthi Absinthii
Succi Eupatorii Mesuæ
Ammios Sabinæ
Amygdalorum amarorum
Costi Myrrhę
Rubiæ tinctorum Fœniculi

Anisi

nisi Asari
ristolochiæ rotundæ veræ A
entianæ Croci
innamomi Hyssopi
asię ligneę verę Summitatũ Schœnanthi
dellii ana ʒ j. ß.
iperis
ingiberis ana ʒ j.
acchari albissimi.

COLICVLORVM *Schœnanthi.] Herba ec aromatica à Græcis dicitur Σχοῖνος, id st, Schœnus, & significat Iuncum aromati-um, qui hactenus impropriè dictus est Squinan-hum. Nam Schœnanthum siue Σχοίνου ἄνθος, ignificat Iunci huius aromatici florem, qui on affertur ad nos. In hanc autem compositio-nem ingreditur bis Schœnanthum; hoc quidem loco coliculi aut stipites eius, inferiùs verò summitates eiusdem.*

SVMMITATVM *Schœnanthi, id est, florum eius: nam flores in summitate huius herbæ constituti sunt, & propriè Schœnanthum appellantur: sed quia flores non ad nos feruntur, cogimur tenerrimas eius partes in cacumine decerptas, eorum vice medicamentis miscere.*

SVCCI *Eupatorii.] Hic succus non debet* B *fieri ex vulgari Eupatorio, neque ex Eupatorio Græcorum, id est, Agrimonia falsò hodie vocata, sed ex Eupatorio quod Mesue describit. Est autem Eupatorium Mesuæ ea herba,*

qua

quæ ab Italis dicitur Gratia Dei, siue Gratiola; cuius magnus est prouentus Wittembergæ in pratis ad Albim fluuium sitis.

P. C. SCHOL.

A *Aristolochiam longam, erroneè in contextum à Cordo intrusam, deleui.*

B Succi Eupatorii.] *Gratiola vocata, purgatoria herba, foliis Hyssopi, Eupatorium Mesuæ haud dubio, vt & L. Fuchsius, Matthiolus, ac Franciscus Alex. rectè monent, esse non potest. Satius igitur erit, Ageratum Dioscoridis, quod & hodie Eupatorii Mesues nomen obtinuit, in eius locum substituere, donec melius doceatur.*

VALET aduersus frigus ventriculi: obstructiones, inflationes iecinoris, & renum duritias sanat. aquę inter cutem causas omnes discutit. menses ciet: flatuosos spiritus ab alto corpore abigit.

Diacurcuma, id est, Διὰ Κρόκου maior, D. Mesuæ.

℞. Croci Asari
Petroselini Macedonici
Dauci Anisi
Apii ana ℨ iiij.
Rhabarbari Meu
Spicæ Indicæ ana ℨ vj.
Costi Myrrhæ

Casiæ ligneæ veræ Schœnanthi
Carpobalsami [*aut aliquod succedaneum, ut superiùs significatum est*]
Rubiæ tinctorum
Succi Absinthii
Succi Eupatorii Mesuæ [*i. Gratiolæ*]
Opobalsami [*aut aliquod succedaneum, siue oleum Garyophyllorum, aut aliud crassum odoriferum oleum*] ana ʒ ij.
Calami aromatici
Cinnamomi ana ʒ j. ß.
Scordii [*videlicet veri*]
Scolopendriæ [*Ceterach intellige*]
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ ij. ß.
Tragacanthæ ʒ j.
Sacchari albissimi.

Confert ad ægritudines antiquas, & cachexiam: & ad hydropisim iuuamentum est manifestum, & eradicat ægritudines hepatis & lienis chronicas, quæ iam induratæ sunt: & confert ad corruptionem stomachi, & humiditatem frigidam, & ventositates grossas in eis, & ad dolorem renum & vesicæ; & vrinam prouocat.

Diaprassium D. Nicolai.

℞. Prassii ʒ v. ß.
Tragacanthæ Pinearum mundatarum
Amygdalorum dulcium

Pistaciorum Carnium dactylorum
Caricarum pinguium
Passularum enucleatarum ana ℥ iij. ß.
Cinnamomi
Garyophyllorum
Nucis Moschatæ
Macis Ligni Aloës
Galangæ Spicæ Indicæ
Zingiberis Zedoariæ
Glycyrrhizæ Rhapontici
Anacardii Styracis calamitæ
Galbani Terebinthinæ
Mastiches Myrrhę
Ireos Aristolochiæ rotundæ
Corticum radicum Capparis
Gentianæ Melanopiperis
Anisi Fœniculi
Anethi Apii
Petroselini Macedonici
Saxifragiæ ana ʒ ij.
Hermodactylorum
Origani Peucedani
Schœnanthi Cardamomi
Leucopiperis
Carui Ligustici
* Vincetoxici ana ʒ j. ß. G j. ß.
Balsamitæ Pulegii
Dictamni Cretici
Costi Pyrethri
Thymbrę Basiliconis
Pæoniæ [*videlicet radicis eius aut seminis*]
Macro-

Macropiperis Amomi Sinoni
Drobi veri ana ℥ j. Ǧ ij. ß.
Xylobalſami [*aut ſuccedaneum aliquod ſimile deſcriptioni Xylobalſami*]
Caſiæ fiſtulæ
Corallii rubri Raſuræ Eboris
Carpobalſami [*aut aliquod ſuccedaneum, vt ſuprà*]
Dauci Cretici ana ℥ ß.
Moſchi Ambræ
Oſſis è corde cerui ana Ǧ xiiij.
Sacchari albiſſimi.

SAXIFRAGIA *in Italia dicitur ea herba, quam in Germania Pimpinellam vocamus. Itali habent diuerſam Pimpinellam.*

BALSAMITÆ.] *Nicolaus Alexandrinus Latinè impreſſus, non Balſamitam habet, ſed Balſamum: ſignificat tamen Balſami vox, nonnunquam etiam Mentham, cuius ſpecies eſt Balſamita, hoc loco recipienda: nam ſi Balſami liquorem intellexiſſet Nicolaus, non ſimpliciter Balſamum, ſed Opobalſamum poſuiſſet.* A

SINONVM, *ſecundum Matthæum Syluaticum, eſt Petroſelinum agreſte. Sed de eo infrà in annotationibus Aureæ Alexandrinæ.*

CASIAE *fiſtulæ nomine hoc loco nequaquam debet intelligi Caſia fiſtula, cuius nigra medulla bilem per aluum purgat; ſed Caſia lignea aromatica, quæ Cinnamomo ſimilis eſt: nam*

nam hæc etiam apud probatos veteres auctores Casia fistula vocatur.

B DAVCVS *Creticus hodie ignotus est: ideò possumus eius loco Seseli Creticum accipere, id est, Berwurtz, aromaticam herbam, foliis Fœniculi, sed multò minoribus.*

P. C. SCHOL.

A Balsamitæ.] *Cùm Nicolai codex, vt & Cordus fatetur, Balsami legat; eo non herba Balsamita vocata, neque cum Fuchsio Balsami veri folia, sed oleum seu succus veri Balsami, Opobalsamúmve hîc intelligendum esse existimo.*

B Daucus Creticus.] *Berwurtz Germanis vocata herba, seu Fœniculus porcinus Belgis, non est Seseli Creticum, vt neque Daucus Creticus, sed potiùs Meum Diosc. aut illi proximum. Daucus autem Creticus verus, Diosc. delineationi ad amussim conueniens, semine acri, albo, hirsuto, oblongo, nuperrimè cognosci cœpit: virétque in hortulo hodie, inter plurimas raras plantas, nostro.*

Sanat capitis vertigines, oculorum caligines abstergit, palatum & arterias purgat, distillationem vuæ astringit, dentium dolorẽ mitigat. Asthmaticis & suspiriosis peculiariter opitulatur, pectoris & pulmonis causas facilè amputat. Stomachi & hepatis dolores & debilitates sedat, splene-

tico-

icorum & pleuriticorum angustias para-
orisat: omnium interaneorum vitiis pro-
est: inflationes & torsiones ab eis aufert.
ephriticos, calculosos, stranguriosos &
olicos purgat, & dolorem releuat. Sæpiùs
item sumptum, colorem pallidum emen-
at, menses deducit, & in ordinem debi-
im redigit. Typos quotidianarios &
uartanarios reprimit. Qui autem hoc ele-
uario vsus fuerit, à multis conseruabitur
norbis.

Diatrion santalon D. Nicolai.

℞. Santali albi	Santali rubri	
antali citrini	Rosarum	
acchari	ana	ʒ iij.
habarbari	Spodii	
ucci Glycyrrhizæ		
eminis Portulacæ	ana	ʒ ij. ℈ ß. G v.
myli	Gummi Arabici	
Tragacanthæ		
Nucleorum seminis Melonis		
Cucumeris	Cucurbitæ	Citrulli
eminis Scariolæ	ana	ʒ j. ß.
Camphoræ	℈ j.	
acchari albissimi.		

SCARIOLA *est Endiuia vulgaris, cuius folia in dorso habent spinulas, vt dictum est suprà in Diarhodon Abbatis.*

Pollet aduersus iecinoris & ventriculi

calorem mirum in modum: tabidis & regio morbo correptis itidem prodeſt.

Diaxyloaloës D. Meſuæ.

℞. Ligni Aloës crudi
Roſarum ana ℥ j.
Garyophyllorum Spicæ Indicæ
Macis Nucis moſchatæ
Galliæ moſchatæ Meſuæ Cubebarum
Cardamomi maioris
Cardamomi minoris
Maſtiches
Cinnamomi
Cyperi Schœnanthi
Zedoariæ Been albi
Been rubri
Folii [*aut Macis ſiue Spica Nardi*]
Serici crudi Margaritarum
Corallii rubri Charabæ
Foliorum Citrei mali
Corticum Citrei mali
Ocimi garyophyllati
Siſymbrii Menthæ ſiccæ
Sampſuchi [*id eſt, Maiorana*]
Piperis longi
Zingiberis ana ʒ iiij.
Moſchi boni ℈ j.
Ambrę ʒ j. ß.
Sacchari albiſſimi.

CYPERI, *videlicet Cyperi rotundi: nam rotunda*

rotunda radices Cyperi propriè & simpliciter ab auctoribus Cyperi vocantur. Longis verò radicibus Cyperus, vocatur ab iisdem Cyperis. Quoniam verò non semper rotundum habere licet, necesse est in penuria eius, longo vti.

SISYMBRIVM est mentha aquatica, nigricantibus, vt purpura, caulibus.

PRODEST malis ventriculi, cordis & iecinoris frigidis, animæ defectioni, concoctioniq́ue. Oris fœtorem abigit, lætitiamq́ue parit.

Diatrion pipereon Mesuæ.

℞. Macropiperis Melanopiperis
Leucopiperis ana ℥ v.
Zingiberis Thymi
Anisi ana ʒ ij.
Spicæ Indicæ Ammios
Amomi [*quod non habetur, & loco eius capiatur Carpesium siue Cubeba, aut Calamus aromaticus officinarum, qui pro vero Acoro habetur*]
Cinnamomi ana ʒ j.
Casię ligneæ Seminis Apii
Seselios
Asari
Enulæ siccæ ana ʒ ß
Sacchari albissimi.

Refrigerato ventriculo, & acido ructui, quartanis, exolutis, iecinorosis, & inflationibus auxiliatur. Item tussientibus.

Diazingiber D. Nicolai.

℞. Zingiberis Galangæ
Garyophyllorum Cinnamomi
Nucis moſchatę Granorum paradiſi
Piperis longi Macis
Cardamomi Spicæ Indicæ
Rhabarbari Roſarum rubrarum ana G̈ xv.
Pinearum mundatarum ℥ ß.
Phiſticorum [*id eſt, Piſtaciorum*] ʒ ij.
Aniſi Fœniculi
Glycyrrhizę raſæ Croci ana ʒ ß.
Sacchari albiſſimi.
Ventriculum roborat & firmat.

Electuarium Ducis, D. Nicolai.

℞. Aniſi ʒ ij. G̈ xv.
Glycyrrhizæ
Maſtiches ana ℈ ij. G̈ v.
Cinnamomi
Chamædryos Zingiberis
Galangæ Fœniculi
Carui ana ℈ j. G̈ xv.
Xylocaſiæ Calaminthæ
Dauci Pyrethri
Piperi albi Piperis longi
Cyperi [*ſcilicet rotundi*]
Schœnanthi Ireos

Amo-

Amomi [*aut succedaneum eius*]
Folii [*aut succedaneum eius*]
Asari ana ℈ j.
Spicæ Indicæ Croci
Gummi Arabici Tragacanthæ
Seminis Anethi Calami aromatici
Cubebarum Garyophyllorum
Carpobalsami
Ligustici Seminis Olusatri
Baccarum Iuniperi Seselios
Pentaphylli [*videlicet radicum eius*]
Seminis Asparagi
Seminis Citri
Acori [*aut loco eius Galanga*]
Ammios Rhabarbari
Nucis myristicæ [*id est, Nucis Moschata*]
Ligni Aloës
Basilici garyophyllati
Milii solis
Seminis Saxifragiæ
Nucleorum seminis Citrulli
Cucumeris
Melonis Cucurbitæ
Seminis Scariolæ
Petroselini
Been albi Been rubri
Styracis calamitæ
Cardamomi ana ℈ ß. ë v.
Penidiarum ʒ iiij. ℈ ij. ß.
Sacchari albissimi.
CHAMAEDRYOS, *videlicet vera, qua*

folia habet similia quercus. nascitur in montibus lenæ, & inter Hersbruck atque Ambergam.

OLVSATRI *semen, est magnum semen, quod in omnibus Pharmacopoliis dicitur Macedonicum siue Petroselinum Macedonicum.*

Valet ad indigestionem & ventositatem stomachi & intestinorum, & ilei dolorem & lapidis.

Electuarium de Gemmis D. Mesuæ.

℞. Margaritarum albarum ʒ iij.
Sapphiri Hyacinthi
Sardæ Granatorum
Smaragdi ana ʒ j. ß.
Zedoariæ Doronici
Corticum Citrei mali Macis
Seminis Ocymi garyophyllati ana ℥ ij.
Corallii rubri Charabæ
Rasuræ Eboris ana ℈ ij.
Been albi Been rubri
Garyophyllorum
Zingiberis Piperis longi
Spicę Indicæ
Folii [*aut succedanei eius*]
Croci
* Cardamomi ana ʒ j.
Trochiscorum Diarhodon
Ligni Aloës ana ʒ v.
Cinnamomi Galangæ

Zurum-

Zurumbeth ana ℥ j. ß.
Foliorum Auri
Foliorum Argenti ana ℈ ij. *
Ambræ ʒ ij. Moſchi ʒ ß.
Sacchari albiſſimi.

SAPPHIRVS *& Smaragdus, qui paſſim in Myropoliis habentur, nihil valent; cùm flammam edant in igne, & ex argenti fodinis colligantur: quare omittendi ſunt; aut loco eorum, de Hyacintho & Granato maius pondus ſumatur.*

SARDA *eſt gemma quæ neotericis Carneola vocatur; quod diligenter eſt notandum. Hactenus enim qualis eſſet gemma Sarda, ignorauimus omnes.*

ZVRVMBETH *eſt ſpecies Zedoariæ, quæ radicem habet rotundam & globoſam, & affertur cum Zedoaria longa.* A

P. C. SCHOL.

Zurumbeth eſt ſpec.] *Inter tres Zedoariæ ſpecies quæ Antuerpiam aduehuntur radiculis oblongis, quartum quid optimo Zedoario potiſſimùm immixtum reperitur, rotundis globulis, & ea propter Truncoſa Zedoaria à Materialiſtis noſtris vocitata: hac vtentur Zurumbeth loco Pharmacopœi, & Garciam ab Horto De Aromatibus Indicis hiſce de rebus conſulant, plura noſcere qui voluerint.* A

Malis cordis, ventriculi, cerebri, ie-

cinoris, & vteri frigidis auxiliatur. Item palpitationi cordis, defectioni animæ, ac concoctioni: tristitiam denique citra causam ortam amouet.

Electuarium Iustinum D. Nicolai.

℞. Cinnamomi
Folii [*aut succedanei eius*] Costi
Nardi [*id est, Spica Indica*]
Casiæ ligneæ Aristolochiæ longæ
Aristolochię rotundæ Enulæ campanæ
Hyssopi Pulegii Artemisiæ
Pentaphylli [*videlicet radicis eius*]
Leucopiperis Orobi veri
Petroselini Ligustici
Olusatri [*i. Petroselini Macedonici vocati*]
Seminis Vrticæ
Milii Solis
Saxifragiæ seminis [*sumatur eius loco semen Pimpinellæ nostræ, Germanorum videlicet, non Sanguisorbæ vocatæ.*
Baccarum Iuniperi Seminis Asparagi
Sileris montani
Seminis Apii Seminis Anethi
Seminis Rutæ Seminis Citrei mali
Seminis Fœniculi Seminis Anisi
Baccarum Lauri ana ʒ j. ß.
Sacchari albissimi.

Valet ad dolorē renum: calculos frangit, & arenas expellit, ac stranguriam dissoluit.

Confe-

Confectio Liberans [*scilicet à peste.*]

℞. Radicum Tormentillæ
Seminis Acetosæ
Endiuiæ
Coriandri præparati
Citrei mali ana ʒ j. ß.
Santalorum omnium
Dictamni albi ana ʒ j.
Boli Armeni præparati
Terræ sigillatæ [*loco eius Bolus Leuanticus, id est, Orientalis, sumatur*] ana ʒ iij.
Margaritarum Corallii albi
Corallii rubri Charabæ
Rasuræ Eboris
Spodii [*id est, Eboris vsti, de quo in fine*]
Ossis è corde cerui
Been albi Been rubri
Doronici Cardamomi
Cinnamomi Macis
Ligni Aloës
Casiæ ligneæ [*aut succedanei eius*]
Croci Zedoariæ ana ʒ ß.
Smaragdi [*loco eius Hyacinthi aut Granati*]
Hyacinthi Granati
Serici crudi incisi & torrefacti ana ℈ j.
Penidii
Sacchari Candi ana ℈ ij.
Florum Nenupharis [*id est, Nymphaea*]
Buglossæ

Rosarum . ana ℈ j.
Camphoræ G vij.
Moschi
Ambræ ana G iij.
Sacchari albissimi.

Contra pestem plurimum valet: tutatur corpus ne lædatur à pestifero aëre, & præseruat humores à corruptione.

Confectio Cordialis, Alex. Benedicti.

℞. Margaritarum
Spodii [*id est, Eboris vsti*]
Granatorum verorum
Cinnamomi Tormentillæ
Boli Armeni ana ʒ iij.
Santalorum omnium Rasuræ Eboris
Vnicornu ana ʒ ij. Hyacinthorum
Sapphiri [*loco eius maius pondus Hyacinthi*]
Corallii albi Corallii rubri
Charabæ albæ [*al. Succini*]
Valerianæ veræ
Dictamni Zedoariæ
Ligni Aloës ana ʒ j.
Terræ sigillatæ [*aut Boli Leuantici, hoc est, Orientalis*] ʒ j. ℈ ij.
Serici crudi modicum torrefacti ℈ ij.
Ossium è corde cerui ℈ j. ß.
Been albi
Been rubri ana ℈ ij.
Foliorum auri opt. numero v.

Moſchi
Ambræ ana G̈ x.
Sacchari albiſſimi.
PRAESERVAT cor à peſte.

Electuarium Lætitiæ, Galeni; ex Nicolao.

℞. Florum Ocimi garyophyllati
Croci Zedoariæ
Xylobalſami [*pro quo Lignum Aloës, cùm in iſta deſcriptione non habeatur*]
Garyophyllorum Corticum Citrei mali
Galangæ Macis
Nucis moſchatæ
Styracis calamitæ ana ʒ ij. ß.
Aniſi Raſuræ Eboris
Thymi Epithymi ana ʒ j.
Camphoræ Moſchi Ambræ
Margaritarum perforatarum
Oſſium de corde cerui ana ʒ ß.
Auri foliati meri [*id eſt, puriſſimi*]
Argenti foliati meri ana ℈ ß.
Sacchari albiſſimi
Fiat confectio ſolida.

Si verò volueris facere in forma liquida ſiue opiatæ, tunc adde
Succi Cydoniorum
Pomorum odoratorum dulcium
Boraginis

Vini veteris optimi, ana partes æquales: in tanta menſura, quanta deſpumando & decoquendo ſaccharo ſatis fuerit: nulla enim aqua ſaccharum diſſolui aut decoqui ad ſpiſſitudinem debet in hac confectione.

LÆTITIAM colorisque bonitatem efficit: concoctionem iuuat, & canitiem retardat.

Electuarium Lætificans Rhaſis.

℞. Meliſſæ Corticum Citrei mali
Garyophyllorũ Galliæ moſchatæ Meſuæ
Maſtiches Croci
Cinnamomi Nucis moſchatæ
Cardamomi (*cipi*]
Neremiſch [*pro quo poteſt ſemen Pæoniæ ac-*
Been albi Been rubri
Zedoarię Doronici
Seminis Ocimi
* Seminis Ocimi garyophyllati ana ʒ ß.
* Moſchi G xxiiij.
Sacchari albiſſimi. Fiat confectio in tabulis.

Si verò volueris facere in liquida forma, vt decet, tunc prædictas ſpecies ſequenti Syrupo miſce, & fac in modum opiatę:

* ℞. Myrobalanorum Chebularum nu. xx.
* Emblicarum numero xxx.
* Aquæ ℔ iij. aut quantum ſufficit. Coquãtur tritę myrobalani in prędicta aqua, donec

donec remaneat tertia pars; deinde cola. Colaturæ adde mellis despumati ℔ j. loco prædicti sacchari: bulliat posteà vsque ad iustam spissitudinem; & insperge species prædictas, postquam feruor Syrupi remissior factus fuerit. *

NEREMISCH *apud Rhasin est Rosa asinina. Auerrois autem interpres dicit Pæoniam esse Rosam asinorum. Ergo, secundum hunc Neremisch idem esset quod Pæonia: nisi Rhasis de vtraque, id est, de Neremisch & de Pæonia, duo propria faceret capitula, tanquam de rebus diuersis. Certò igitur statuere non possumus, quid sit Neremisch.*

Confortat omnia membra principalia, ex quibus virtutes manant naturales & animales: iuuat calorem naturalem, & spiritum viuificat: compescit malas cogitationes: & bonos mores, lætitiamque & gaudium gignit.

Electuarium Plirisarcoticum, seu potius Pleres archonticum, D. Nicolai.

℞. Cinnamomi Garyophyllorum
Ligni Aloës Galangæ
Spicę Indicæ Nucis moschatæ
Zingiberis Spodii
Schœnanthi
Cyperi Rosarum
Violarum ana ʒ j. Ǧ xv.

Folii [*loco ipsius, Macis sumatur*]
Glycyrrhizæ Mastiches
Styracis calamitæ
Sampsuchi [*id est, Maiorana*]
Balsamitæ Ocimi
Cardamomi Macropiperis
Leucopiperis
Myrtillorum
* Corticis Citrei mali ana ℈ ij. G̈ v.
Margaritarum splendidarum
Been albi Been rubri
Corallii rubri
Serici tosti ana ℈ j. G̈ ij. ß.
Moschi G̈ vij. ß.
Camphoræ G̈ v.
Sacchari albissimi.

Tristibus, melancholicis, imbecillo ventriculo, deliquio animi à corde proficiscenti succurrit. Memoriam amissam recuperat, sensus acuit, comitialibus & asthmaticis prodest, omnemque cerebri debilitatem aufert.

Lithontribon D. Nicolai.

℞. Spicæ Indicæ Zingiberis
Xylobalsami [*aut Ligni Aloës, vt suprà*]
Acori [*siue Calami aromatici hodie vocati*]
Cinnamomi
Peucedani [*videlicet radicis eius*]
Meu [*loco eius accipe Seseli Cretici radicem, id est, Beruvurtz, Germanis vocatam*]

Mela-

Melanopiperis Macropiperis
Leucopiperis Saxifragiæ ana ʒ ij. ß.
Opobalſami [*loco eius ſumatur oleum ex granis Iuniperi*]
Garyophyllorum
Coſti Rhapontici
Glycyrrhizæ Cyperi
Tragacanthæ Chamædryos
Seminis Oluſatri [*eſt ſemen quod Macedonicum vulgò perperam vocant*]
Seminis Apii Ammios
Aſparagi Ocimi Vrticæ
Citrei mali ana ʒ j. G̈ xv.
Folii [*aut ſuccedanei eius*]
Croci Schœnanthi
Ligneę Caſię [*aut ſuccedanei eius*]
Bdellii Maſtiches
Ireos Amomi
Liguſtici Milii ſolis
Petroſelini Macedonici Seſelios
Sinoni [*de quo ſuprà*]
Cardamomi
Anethi Euphorbii
Lapidis Lyncis Olei Nardini
Olei Moſchelini ana ʒ ß. G̈ vij. ß. *
Sacchari albiſſimi.

Si volueris facere in forma Opiatæ, tunc ſpeciebus adde triplum mellis deſpumati, loco ſacchari: diutiùs enim durant ſpecies melle exceptæ, quàm ſaccharo. poteſt tamen vtroque modo fieri.

Olei

Olei Moschelini præparatio infrà habebitur.

P. C. SCHOL.

A Meu] *Seseli Creticum Cordo vocatum, quod Bervvurtz Germani, Fœniculum porcinum Belgæ appellant, esse ipsissimum Meu seu Meum Diosc. omnino persuasum habeo. Nec radicem eius tantam, támve crassam esse, (natalibus præsertim locis natam,) neque tam grauiter olere, veluti Matthiolus metuit, vt neque tenuitatis nec odoris à Dioscor. descriptos limites ita transire putem, quin genuinum Meum esse queat: Crassitudo cum crassitudine comparanda cùm sit, simul atque suauiter olere, & simpliciter odoratum esse, aliquantulum cùm etiam differant. Eo modo, vt quæ de Meo Astuvia ac Sistra Monachi obseruârunt & scribunt; ego, vtpote mihi quoque comperta, approbem; illisq́ manus dem. Proinde si quispiã adhuc nihilominus refragari voluerit, pro Meo vero tamen eo tantisper vtentur Pharmacopœi, deserto illo quo hactenus vsi sunt nostrates; dum ipse Diosc. Genius nobis aliud proferat. Ceterùm imprudenter admodùm Matthiolum carpit Fuchsius, quòd ille vnà cum Monachis, hanc herbam Apulis Imperatoriam nominari inquiat, quam Angelicam esse (sic à Germanis appellatam) malè interpretatur Fuchsius: cùm Imperatoria nomine ab isthoc Meo admodùm diuersa à Germanis demonstrentur plantæ.*

Præ-

Præclarum ad indigeſtionem ſtomachi ex frigiditate. Iliorum lumborumque dolores compeſcit, lapides in renibus & veſica potenter confringit, & inde mirabiliter expellit. Stranguriam & dyſuriam e veſtigio ſoluit.

Roſata Nouella D. Nicolai.

℞. Roſarum Sacchari
Glycyrrhizæ ana ℥ j. ʒ j. ℈ ij. ß.
Cinnamomi ʒ ij. ℈ ij. minus G ij. *
Garyophyllorum
Nardi [*id eſt, Spica Indica*]
Zingiberis Galangæ
Nucis moſchatæ Zedoariæ
Styracis calamitæ Cardamomi
Seminis Apii ana ℈ j. G vj. *
Sacchari albiſſimi.

CONFERT apprimè calori & ſiccitati ſtomachi, cordis, hepatis & pulmonis. Sitim compeſcit & vomitum, abſcindit debilitatem ſtomachi, adſtringit laxa. Cardiacis ſubuenit, ſudorem diaphoreticum reprimit, ex chronica infirmitate debiles recreat.

Electuarium Diapæonias.

℞. Radicis Pæoniæ ℥ j.
Macis Spicæ Indicæ
Croci Coralliorum rubrorum

Mar-

Margaritarum non perforatarum
Mastiches ana ℥ ß.
Myrtillorum verorum ʒ j. ß.
Cinnamomi
Nucis moschatæ
Garyophyllorum
Folii [*loco eius Casiæ ligneæ veræ*]
Zingiberis Piperis longi
Cardamomi
Granorum paradisi ana ʒ ij.
Glycyrrhizæ ʒ v.
Anacardi ʒ j. ß.
Moschi Ambræ ana G̈ vj.
Sacchari albissimi.

Fiat confectio in tabulis in æstate. In hieme verò adde speciebus triplũ mellis despumati, & conficiatur electuarium.

CONFERT epilepsiæ, & vertigini.

Electuarium Resumptiuum D. Nicolai.

℞. Rosarum Glycyrrhizæ
Sacchari ana ʒ ij. G̈ v.
Gummi Arabici
Tragacanthæ ana ʒ ij. ℈ ij.
Santali albi
Santali rubri ana ʒ j. ß. Papaueris albi
Succi Glycyrrhizę Amyli
Seminis Portulacę
Lactucæ Scariolæ ana ʒ iij.

aryophyllorum
odii [*pro eo, Eboris vsti*]
innamomi ana ʒ j.
ngiberis
yracis calamitæ ana ʒ ij.
roci G v.
nidiarum ℥ ß.
ucleorum ſeminis Cucurbitæ
Citrulli Cucumeris Melonis ana ʒ ij.
eminis Cydoniorum ℈ ij.
mygdalorũ dulcium Pineorũ nucleorũ
erberis Seminis Maluæ
eminis Coti ſiue Bombacis
eminis Violarum Nymphææ
ebeſten ana ʒ ij.
um Syrupi Violati quantitate ſufficienti fiat Electuarium.

RESTAVRAT humiditatem radicaem: lenit, humectat, nutrit, & confortat. Aperit poros, obſiſtit choleræ: ſedat ebrem, tuſſim & ſitim. Reſtituit integras ires, & priſtinam ſanitatem, extenuatis, onſumptis & hecticis.

Diacorum D. Meſuæ, in ſua praxi, cap. 1. de affectibus neruorum.

℞. Radicum Secacul Acori
Pinearum ana ℔ j. ß.
Radices Secacul mundatę & inciſæ coquantur in aqua clara, donec aqua conſu-
matur:

matur: poſtea optimè piſtentur, & in mi-
nutiſſimas partes conterantur, donec pul-
ti ſimiles fiant. Dein adfunde eis melli-
odorati & optimè deſpumati ℔ x. coquan-
tur lento igne, donec tota aqua, quam radi-
ces Secacul imbiberunt, in vaporem reſo-
luta ſit; diligenter agitando, ne ad vaſi-
fundum adurantur radices. Cùm autē iuſt-
ſpiſſitudinis conſiſtentiam acquiſiuerit, ab
igne deponito, & adde radices Acori te-
nuiſſimè tritas, & Pineas minutiſſimè in-
ciſas, cū ſubſequētipuluere optimè miſtas.

℞. Piperis ℥ j. Piperis longi
Garyophyllorum Zingiberis
A Macis ana ʒ iiij.
Nucis moſchatæ Galangæ
Cardamomi ana ʒ iij.

Omnia iſta ſimul cum melle & radici-
bus Secacul miſceto & vnito; diligenter
agitando, ne grumi aliqui relinquantur.

B SECACVL *verum eſt Siſer, quod Ger-
mani vocant Gritzelmoren, & Klingelmoren,
Galli Eſcheruis & Seruiles, Bauari Nudle, Sue-
ui Geyrle.*

ACORVS, *id eſt, vulgò vocatus Calamus
aromaticus. Meſue iubet etiam Acori radices
elixari. Sed quia nos recentes & virides non ha-
bemus, vt ii qui in calidis regionibus habitant,
ideò melius eſt eas tritas melli admiſcere.*

P. C. SCHOL.

A *Roſas è contextu, à Cordo perperam impoſi-
tas,*

, Fuchſio quoque & id volente, ſuſtuli.

Secacul verum.] *Secacul non eſt Siſer, vt* B
rdus exiſtimat: ſed, veluti Fräciſco Alexand. oque placet, eſſe poſſet ea planta quam Crithum ſpinoſum, ſeu Paſtinacam marinam vount Monſpeluſſani: vnde mihi in horto meo à atthia Lobelio doctore Medico ſemine transiſſo, nunc viret. Genuinum interim ſi id non erit, in eius locum tamen commodè ſubſtitui ſſet, reſpondentibus facultatibus: dum Arabs iiſpiam ipſiſſimum nobis commonſtrauerit.

Confert mirum in modum ægritudinius neruorum: acuit omnes ſenſus & inenium, ſedat dolores capitis; eſt pecuare remedium frigidarum ægritudinum num, & maximè catarrhi.

Puluis ad Epithemata cordis.

℞. Santali rubri ℥ j.
orticum Citrei mali Santali albi
ofarum Corallii albi
orallii rubri Charabæ
podii [*accipe Eboris vſti*]. ana ℥ ß.
Oſſis cordis ceruini
roci ana ʒ j.
pecierum Lætitiæ Galeni
pecierum electuarii de Gemmis
pecierum Diamargariton ana ℈ iiij.
amphoræ ℈ j.

In puluerem redactæ ſpecies commiſceantur.

Puluis

Puluis ad Epithemata hepatis.

℞. Rosarum Santali albi Santali rubri
Absinthii Schœnanthi
Spodii [*pro eo, Eboris vsti*]
Spicæ Indicæ ana ℥ ß.
Contrita in puluerem misce, & repone.

CONFECTIONES OPIATÆ.

Diaolibanum D. Nicolai.

℞. Castorei Opii
Hyoscyami albi ana ʒ iij.
* Casiæ ligneæ ʒ ij. ℈ ij.
Folii [*aut succedanei eorum*]
Croci
Turis masculi ana ʒ ij.
Rhapontici
Amomi [*pro quo Carpesium*] ana ʒ j. ℈ ij
Myrrhæ ʒ j. ß.
Pæoniæ Styracis calamitę
Macropiperis ana ʒ j.
Spicæ Indicæ
Pyrethri Euphorbii
Leucopiperis ana ℈ ij. ß.
Mellis despumati triplex pondus.

EST *verò obseruandum in omnibus opiatis, vt singulis vnciis specierum, misceantur tres vnci*

uncia mellis despumati. Si minus fuerit, exsic-
catur confectio facilè: si verò plus addatur, vi-
res eius disperguntur.

Tvs *Masculum*, *est Tus album aut fla-*
uum purissimum, in globulos rotundos singulos,
ut testiculorum figura geminos concretum;
unde Masculi cognomen accepit.

Vtile est ad diuersas passiones ca-
pitis: hemicranicum dolorem placat, &
supercilii: lachrymas potenter stringit:
fauces rheumatizatas & arterias lenit. Hę-
moptoïcis & tussientibus medetur. Vo-
mitum compescit: dolorem stomachi &
nauseam aufert. Peripneumonicis, pleuri-
ticis, empyïcis subuenit. Gonorrhœam
& satyriasim emendat, & menstrualem
sanguinem sistit.

Musa Enea, siue Zazenea, vel Egetea A *D. Mesuæ.*

℞. Castorei
Myrrhæ Opii
Melanopiperis Macropiperis
Galbani Costi
Cinnamomi Phu
Meu [*aut loco eius Seseli Creticum, id est, Bervvurtz*]
Dauci Asari
Croci ana ℥ iiij.
Mellis despumati optimi triplex pondus.

P. C. SCHOL.

A Musa.] *Erroneè à Cordo Musa hæc confe-ctio inscribitur, veluti & Francisci Alexand-ritè obseruauit; cùm Sagzenea à Mesue voce-tur. Musa enim Enea apud Nicolaum confe-ctio est, ab hac plurimum differens.*

VALET ad omnes passiones frigi-das, & ventositates crassas, & dolorem dentium & corrosionem eorum, & ad fri-gus stomachi, tarditatem digestionis colicam, difficultatem vrinæ, & ad fri-gus & phlegma, & ad muccositatem vrinæ.

Philonium Maius, siue Romanum D. Nicolai.

℞. Leucopiperis
* Hyoscyami albi [*i. seminis eius*] ana ʒ v.
Opii ʒ ij. ß.
Casiæ ligneæ [*aut succedanei eius*] ʒ j. ß
A Seminis Apii ʒ j.
Petroselini Macedonici Fœniculi
B Dauci Cretici ana ʒ ß.
Croci ℈ j. Spicæ Indicæ
* Zedoariæ
* Pyrethri ana ℈ ß. G. v.
Cinnamomi ʒ j. ß.
Euphorbii Costi ana ʒ j.

Mellis

Mellis despumati optimi triplex pondus.

Pro Dauco Cretico accipere licet Seseli Creticum, id est, Beruuurtz.

P. C. SCHOL.

Sem. Apii ʒ j. *& paulo post.* Sem. Dau- A
ci ana ʒ. ß.] *Pro* ʒ j. *Cordus malè* ℥ j. *si-* B
bi & pro ʒ ß. *erroneè* ℈ j. *legebat: vt Francisco Alexand. quoque placet.*

Emendat tussim cum vino multo oblatum, peripneumoniam cum hydromeli-te, sanguinis sputum cum polygoniæ succo. Indigestionem stomachi & vomitum cum posca, dolorem hepatis cum hydromelite curat: spleneticis, & aurigi-nosis cum oxymelite subuenit; cœliacis, cum apozemate rutæ. Pleuriticis, iliosis, nephriticis & vesicæ symptomatis cholericis medetur.

Philonium D. Mesuæ.

℞ Piperis albi
Seminis Hyoscyami albi ana ʒ xx.
Opii ʒ x. Croci ʒ v.
Spicæ Nardi Indicæ Pyrethri
Castorei ana ʒ j.
Mellis despumati optimi triplum pōdus.

MIRVM in modum mitigat dolores, præcipuè stomachi, matricis, laterum, totius ventris, & colicam cum decoctione

chamæmeli vel rutæ, & statim prouoc[illegible]
somnum cum aqua lactucæ vel syrupo p[illegible]
pauëris. Tollit dolorem capitis cum d[illegible]
coctione stœchadis, prohibet catarrhu[illegible]
cum decoctione olibani vel spicæ. Co[illegible]
tra spasmum, & paralysim bibitur cum d[illegible]
coctione nucis moschatæ. Facilitat anh[illegible]
litum cum decoctione baccarum lauri v[illegible]
hyssopi, & sedat tussim cum aqua melli[illegible]
Prouocat vrinam, facilitat mictum, [illegible]
frangit lapides vesicæ, cum decoctione S[illegible]
xifragiæ vel aqua apii. Compescit vom[illegible]
tum & fluxum sanguinis ex ore, cum succ[illegible]
plantaginis vel decoctione mastiches; [illegible]
sedat singultus, & præfocationes, & viti[illegible]
matricis, & potenter somnum inducit.

Philonium ex Galeno & P. Ægineta.

℞. Croci ʒ v.
Pyrethri Euphorbii
Spicę Indicæ ana ʒ j.
A Piperis albi ʒ xx.
Hyoscyami ʒ viij.
Lachrymæ Papaueris ʒ x.
Mellis despumati optimi triplum.

P. C. SCHOL.

A Hyoscyami ʒ. viij.] *Cùm non Galen[illegible]* *sed P. Æginetæ tantùm corrupta exemplari[illegible]* *perperam legant Hyoscyami ʒ viij, atq; ex Cor[illegible]*
nar[illegible]

tarii dolabella ℥ xx pro ℥ viij. restituendæ sint, um Mesues descriptione hoc pacto conueniet: utpote qui ex hisce eandem desumserit; Castoriũ n Euphorbii locum substitutum si exceperis.

Philonium Persicum D. Mesuæ.

℞. Piperis albi
Hyoscyami albi ana ℥ xx.
Apii
Terræ sigillatæ [*pro qua Boli Armeni, vt suprà*] ana ℥ x.
Lapidis Hæmatitis Croci ana ℥ v.
Castorei Spicæ Indicæ
Euphorbii Pyrethri
Margaritarum Charabæ [*id est, Succini*]
Zedoariæ Doronici
Trochiscorum Ramich [*de quibus infrà*] ana ℥ j.
Camphoræ ℈ j.
Mellis rosati optimi triplum.

P. C. SCHOL.

Piperis albi.] *Insulsè admodùm Papauer n huius locum surrogauerat Cordus; quod & suboluit facilè Fuchsio: sequentibus nihilominus Cordum Colonìensibus medicis, in ab ipsis uulgato non ita diu Dispensariolo.*

INVENTVM est ad retinendum sanguinem menstruorum, hæmorrhoïdarum, fluxum ventris, vomitum, & sputũ sangui-

neum; præſertim ſi cum ſucco plantagini
diſſolutum bibatur, & ad fluxum mẽſtruo
rum mittatur in vuluam, & ad fluxum ſan
guinis excoriatiuum clyſterizetur. Conſo
lidat fermè vlcera & venas: & nihil e
quod magis & tutiùs præſeruet ab abort
prægnantem grauidam.

Requies Nicolai.

℞. Roſarum
Violarum ana ℥ iij.
Opii Hyoſcyami
Papaueris [*videlicet albi*]
Mandragoræ [*videlicet cort. radicis eius*]
Scariolæ [*videlicet ſeminis*]
Lactucæ [*videlicet ſeminis*]
Seminis Portulacæ
Pſyllii
Nucis moſchatæ Cinnamomi
Sacchari ana ℥ j. ß.
Santali albi Santali citrini
Santali rubri Spodii
Tragacanthæ ana ℈ ij. G̈ v.
Mellis deſpumati optimi triplum.

REQVIES dicitur, quia requiem accipientibus præſtat: maximè typicè febri citantibus, quotidianariis, tertianariis quartanariis, acutis & peracutis.

Trypher

Tryphera magna D. Nicolai.

. Opii ʒ ij.
innamomi
aryophyllorum Galangæ
ɪicæ Indicæ Zedoariæ
ingiberis Cofti
tyracis calamitæ
alami aromatici
yperi
idis Illyricę
eucedani
cori [*aut Calami aromatici hodie vocati*]
Mandragoræ Nardi Celticæ
Rofarum Piperis
em. Anifi
pii Petrofelini Macedonici
œniculi Dauci
Hyofcyami Cumini
Ocimi ana ʒ j.
Mellis defpumati optimi triplum.

IRIS *Illyrica, eſt eadem quæ in Pharmapoliis dicitur Ireos.*

NARDVS *Celtica ſiue Spica Celtica, & aliunca, eſt eadem herba quæ in Pharmacoliis dicitur Spica Romana.*

AVXILIATVR dolori ſtomachi ex frigiditate; & cùm accepta fuerit, ſtatim patientem ad ſudorem prouocat. Phreneticis, & mulieribus quæ ex melancholia

de matrice insomnes sunt, rheumaticis, peripneumonicis, & qui excernunt excrementa cum sanguine, vtilissima est.

Tryphera minor Fœnonis, ex Mesue.

℞. Myrobalan. Chebularum
Bellericarum Indarum Emblicarum
Nucis moschatæ ana ʒ v.
Nasturtii assati Asari
Origani Persici Piperis
Olibani Ammios
Zingiberis Fructus Tamarisci satiuæ
Nardi Indicæ Schœnanthi
Cyperi ana ʒ iiij.
Scoriæ ferri, quinque diebus in aceto macerate, & deinde toste ʒ xx.

Myrobalani cum butyro recenti non salito assetur modicum; reliqua oleo amygdalino dulci inuoluantur: deinde addãtur
Moschi ʒ j.
Mellis despumati triplex pondus.

Oportet autem diligenter attendere, ne Myrobalani comburantur, cùm in butyro assantur.

ORIGANVM *Persicum, idem est quod Origanum Orientale: nascitur etiam in Creta insula, & Gracia: habet autem surculos, capitula, folia, & ramulos maiorana similia; saporem verò inter Satureiam & Dictamnum Creticum medium: estq; valdè odoratum & aromaticum.*

aticum. affertur ex Oriente in Italiam. loco utem eius accipere licet Dictamnum Creticum erum.

TAMARISCVS *satiua, arbor est proce: sed ea nos caremus, ideóque cogimur loco us nostratis Tamarisci foliis vti.*

SCORIA *ferri, propriè significat ferri ecrementum, id est, Eysenschlaken Germanis ocatum: verùm, id non debet hoc loco accipi, id Squama aut Batitura Ferri optimi aut Chalybis, quam Graci Stomoma appellant.*

VALET ad corruptionem & exuberantiam menstruorum, & hæmorrhoidarum, & ad corruptionem formæ, & debilitatem stomachi, & destruit humorem crudum, & clarificat colorem. Confortat vesicam, & abscindit fluxum ventris.

Tryphera Sarracenica D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Chebulorum
Indorum Bellericorum Emblicorum
Citrinorum ana ℥ v.
Cinnamomi Leucopiperis
Macropiperis Melanopiperis
Secacul [*id est, Siseris, vt suprà*]
Folii [*aut succedanei*]
Spicæ
Cardamomi maioris Cardamomi minoris
Casiæ ligneæ [*aut succedanei eius*]
Seitaragi Indi Cyperi
Apii Linguæ auis

Garyophyllorum
Been albi Been rubri
* Zingiberis ana ℥ ij.
Nucis moſchatæ Macis
Seſami excorticati ana ℥ iij.
Amygdalorum dulcium
Amygdalorum amarorum ana ℥ v
Ligni Aloës Rhabarbari
Rutæ Seminis Fœniculi
Maſtiches ana ℥ ij.
Ocimi garyophyllati Menthæ ſiccæ
Origani Perſici [*eius loco Dictamnum Creticum accipe*] ana ℥ j. ß.

Fricentur Myrobalani tritę cum butyro vaccino recenti & non ſalito; aliæ verò ſpecies cum oleo amygdalino dulci: & confice cum mellis deſpumati opt. triplo.

SECACVL, *non eſt Iringus ſiue Eryngiũ, neque Iringus, qui habet folia Cretami marini, neque Sigillum Salomonis. Sed verum Secacul eſt veterum Siſer, hoc eſt radix illa quæ Germanicè dicitur Klingelmorn, Gritzelmorn, Nudlen, & Geyrlen: Gallicè Eſcheruis & Seruilles.*

LINGVA *auis, eſt ſemen Fraxini.*

SEITARAGI *Indum, eſt herba Naſturtii odore & ſapore, foliis longis, radice ſimili eius herbæ quàm Merretich vocant Germani, & Pfefferwurtz, Raphanum magnum.*

CONCOCTIONEM ventriculi & hepatis ſuo calore iuuat: ob id flatus diſſipat; humores in ventriculo & aliis viſceribus

putres

putres absumit; oris & corporis odorem & colorem commendat; lassitudinem tollit. Sanitatem præsentem tuetur, & morborum generationem prohibet. Venerem auget: hæmorrhoïdes sanat.

Tryphera Persica D. Mesuæ.

℞. Succorum Solatri siue Solani
Endiuiæ veræ & satiuæ
Apii ana ℔ ij.
Lupulorum depuratorum ℔ j.
Proiiciantur desuper
Violarum siccarum aut viridium
Rosarum ana ℥ iij. [aliis ʒ iij.] *
Folliculorum Senæ ℥ ij.
Agarici ℥ j.
Prunorum Damascenorũ pinguiũ nu. I.
Cuscutæ ℥ ß.
Spicæ Indicæ ʒ iij.
Bulliant molliusculo igne, donec supersint ℔ ij.
Et iniiciantur Epithymi ʒ xL.
Myrobalanorum Citrinorum
Chebulorum
Indorum frictorum in oleo amygdalorum dulcium ana ʒ ij. *
Bulliant leuiter, deinde ab igne deponantur & percolentur: atque dissoluantur in vna parte istius percolati.
Tamarindorum recentium ℥ iij.
Mannæ electæ ℥ j. ß.

Pulpæ Caſſiæ ℥ iiij.
Sacchari violati ℔ j.

Percolentur & mundentur à granis & ſordibus; atque in aliam aquæ partem proiiciantur

Sacchari albiſſimi ℔ iij.
Aceti vini ℔ j.

Coquantur leuiuſculo igne: deinde proiiciantur ſuper illud quod diſſolutum eſt in ſuccis, & aggregentur ſimul in vnum, atque coquantur donec mellis craſſitiem obtineant: poſtremò in puluerem redactæ ſequentes ſpecies inſpergantur:

Rhabarbari optimi ℥ ij.
Myrobalan. Citrinorum ℥ j. ß.
Chebulorum
Indorum ana ℥ j.
Bellericorum
Emblicorum ana ʒ iiij.
Seminis Fumiterræ
Trochiſcorum Diarhodon
Macis Maſtiches
Cubebarum
Spodii [*loco eius Eboris vſti*]
* Santali citrini ana ʒ ij.
Nucleorum ſeminis Cucurbitæ
Citrulli
* Cucumeris
Melonis ana ʒ ij. ß.
Aniſi ʒ iiij.
Spicæ Indicæ ʒ ij.

Inuoluan-

Inuoluantur hæ ſpecies in oleo viola-
o: & confectio reponatur in vaſe vitreo.

CONFERT febribus acutis, & inflammationi ſtomachi & hepatis, ictericis calidis: de oppilatione incolumitatem acquirit. Viſum à fumis cholericis deperditum, reparat. Sitim mitigat: morbos adustionis fieri prohibet.

Confectio Anacardina D. Meſuæ.

℞. Piperis nigri
Piperis longi
Myrobal. Chebulorum
Emblicorum Bellericoum Indorum
Caſtorei ana ʒ ij.
Coſti Anacardii
Sacchari tabarzeth
Burungi A
Baccarum Lauri ana ʒ vj.
Cyperi ʒ iiij.

Anacardi per ſe terantur, & aliis tritis admiſceantur: deinde omnia cum butyri recentis non ſaliti &
Mellis deſpumati ana ℥ v. ß.
Simul coctis bullitione vnica conficiantur. *

P. C. SCHOL.

Burungi.] *Cordus huius loco ſemen Erucæ poſuerat, hanc dictionem ita interpretatus; cùm Meliſſam eſſe exiſtiment plerique,* A

vt & monet Fuchsius, Matthiolo aliter sentiente. Si verò dictionem hanc Erucæ semen esse, Mesuæ mens fuerit, per id Sinapi semen à colore album vulgo hîc nuncupatum, atque ab officinis nostris perperam Erucæ semen vocitatum, intelligendum erit; ab huius confectionis virium scopo non alienum.

EST confectio sapientum, & eorum qui desiderãt scire: acuit enim intellectũ, subtilisat sensum, memoriam recuperat; & confert dolori stomachi & ventris à frigiditate facto; & clarificat sanguinem, colorem bonum facit.

Aurea Alexandrina D. Nicolai.

℞. Asari *(suprà]*
Carpobalsami [*aut aliquod succedaneum, vt*
Sem. Hyoscyami albi ana ʒ ij. ß.
Garyophyllorum
Opii Thebaici Myrrhæ
Cyperi rotundi ana ʒ ij.
A Balsami [*loco eius oleum Garyophyllorum*]
Cinnamomi
Folii [*aut succedanei eius*]
Zedoariæ Zingiberis
Costi veri Corallii
Casiæ ligneæ veræ Euphorbii
Tragacanthæ
Turis masculi
Meu [*vel potius Mei*]

Styra-

Styracis calamitæ
Saliuncæ [*id est, Spica Celtica, quæ nunc Romana dicitur. Sed in Græco Alexandrino habetur Elelisphacon, id est, Saluia*]
Cardamomi minoris Seselios
Seminis Napi Seminis Saxifragiæ B
Anethi
Anisi ana ℥ j.
Ligni Aloës
Rhapontici C
Aliptæ moschatæ Castorei
Spicæ Nardi Indicæ Galangæ
Opopanacis Anacardii
Mastiches Sulphuris viui
Radicis Pæoniæ
Eryngii [*videlicet radicis eius*]
Rosarum Thymi
Acori veri [*siue Calami aromatici*]
Pulegii Aristolochiæ longæ
Gentianæ
Corticum rad. Mandragoræ
Chamædryos Phu *
Baccarum Lauri
Ammi [*id est, Ammios*]
Dauci Cretici [*eius loco licet accipere Seseli Creticum, id est, Beruuurtz*]
Macropiperis Leucopiperis
Xylobalsami [*aut aliquod succedaneum*]
Sem. Carui
Amomi Petroselini
Ligustici Rutæ

Sinoni ana ℥ ß.
Auri cocti [*i. omnino igne depurati & sinceri*]
Argenti meri [*vel Fol. Argenti*]
* Margaritarum albarum
Blattæ Byzantiæ
* Ossis è corde cerui ana Ḡ xv.
Limaturę Eboris
* Calami aromatici
Pyrethri ana Ḡ vij.
Mellis despumati triplum.

IN *Græco Alexandrino Nicolao etiam alia quædam pretiosa habentur in fine, ni fallor. Sicut videbitur, si in lucem venerit.*

MYRRHAB. *Actuarius, auctor quem Ruellius interpretatus est, pro Myrrha habet Myrti baccarum, id est, Myrtillorum, facili ex altera in alterutram vocem lapsu: nam Myrta in plurali numero Græcis sunt fructus Myrti; quæ vox magnam habet similitudinem cum Myrrha.*

MEV *vero nos caremus. eius loco accipere licet Sisonis semen, quod iam dicitur Amomum, aut Seseli Creticum, hoc est Bervvurtz: sed hoc inferiùs est accipiendum pro Dauco Cretico.*

NAPVS, *est parua, densa, ac solida rapa, quam appellamus Germanicè Merseburgisch, Bortfeldilsch, & Bairisch rublein.*

PHV *verum, quod ad medicinam requirunt Auctores, non est Valeriana vulgaris, nempe agrestis: sed alia herba quæ Germanicè dicitur*

icitur Gartenſeliunk , Teriacskraut & Spik-
vurtzel. Caulem & flores habet Valeriana,
adicem maiorem & odoratiorem, folia longa
r mollia. Colitur à nobis in hortis.

AMOMVM verum] eſt Roſa Hierichuntis D
dorata: ſed eo Pharmacopolæ hactenus carue-
unt. eius ſuccedaneum eſt verus Acorus aut
arpeſium.

SINONVM ſiue Siſon, ſiue Sinnus, ſiue Si- E
on, eſt ſemen nigrum aromaticum, quod ho-
ie Amomum in Pharmacopoliis vocitatur
alsò.

AMBARVM Margaritarum] hoc eſt, F
erforatarum & non perforatarum. alii le-
unt albarum Margaritarum. Actuarius ha-
et ſimpliciter Margaritarum. Non malè ergo
uis aget, ſi tam perforatarum quàm non
erforatarum, ana ℈ ß. Ġ vj. & ß. acceperit,
ta ex vtriſque vnum fiet pondus, videlicet vt
Nicolaus habet, ℈ j. Ġ xiij.

P. C. SCHOL.

Balſami] Opobalſami, legebat Cordus, au- A
ctoris potiùs mentem interpretans & ponens,
quàm vocem eam quam repererat ſeruans. Per
Balſamum verò abſolutè ſcriptum, herbam
ipſam ipſius Balſami fruticis intelligi vult
Fuchſ. Myrepſum Xylobalſamo, Carpobalſa-
mo, Opobalſamo, & Balſamo, quatuor di-
ſtinctis vocibus vti perhibens. Sed eundem My-
repſum quatuor illa ſimul in eodem vſurpare
medica-

medicamento, nec dicit nec demonstrat. Quare per Balsamum, Nicolaum succum seu Opobalsamum intellexisse, vnàcum Francis. Alexand. Apolline censeo.

B Sem. Napi.] *Seminis Sinapis legit Fuchsius huius loco ex Myrepso, cui & aliquot vetusta mea exemplaria consentiunt.*

C Rhapontici.] *Rhabarbari perperam legebat Cordus, indicante & id quoque Fuchsio; quod à Rhapontico diuersum est. Idipsum autem adamussim Dioscoridis descriptioni conueniens, hisce nuperrimis annis primùm adferri denuò atque à peritioribus nonnullis cognosci cœpit. Non ita diu enim eius vncias paucas (rariusculum enim adhuc est) ex vrbe Veneta, in qua tum agebat, ad me dono misit, non minùs doctus, quàm hacce in nostra arte si quis alius versatissimus atque diligentissimus Valerandus Donreus, Lugduni pharmaca nunc faciens. Verùm in huius Rhap. penuria Rhabarbaro non incommodè vtêris.*

D Amomum verum.] *Rosa Hierichuntis vocata vulgò, Amomum herclè esse non potest, vt Matthiol. Fuchsius, & Francis. Alex. rectè sentiunt. Quare eius vtendum succedaneo.*

E Sinonum.] *Cordi mentem, vt neque Anguillara, non intelligit Francisci Alex. Apollo. Dicere enim volunt, Sinonum seu Sisonem verum, esse semen quoddam nigrum, acre, aromaticum, exiguum, Apii semini simile, eius herba, inquam, cuius imago ab Hieronymo Trago, &*

r, & Corde, Sisonis nomine depicta est; ac tius semen Belgii atque Germaniæ officinæ lmomum falsò vocitant, próque eo sinistrè tuntur. Idipsum interim si Sinonum non fue- t, facultate cùm illi sit satis vicinum, pro eo- em vsui esse poterit.

Ambarum Margar.] *Cùm ita legeret Cor- us, vnà cum multis aliis, longè aliter sese s habet; nempe vt in contextu restitui.* F

CONTRA defluxiones capitis frigore onceptas efficax est: oculorum lachry- nas exiccat, dentium dolores lenit: ad- uersus capitis cruciatum summopere prodest. Illitum fronti comitiales, insa- nos, vertiginosos, & in vniuersum om- nem capitis noxam mulcet. Tabidis, tussi- culosis, humorem à thorace reiicientibus, cardiacis, sanguinem exscreantibus præ- senti est auxilio, ischiadicis, coli & renum cruciatibus. Aduersus iliorum noxam, dif- ficultatem vrinę, & eiusdem stillicidium valet: calculos comminuit: omni ventris malo liberat. Quotidianis & tertianis fe- bribus circa accessionis initium, suffferue- facto Stœchadis iusculo, medetur.

Diacodion simplex D. Mesuæ.

℞. Capitulum Papaueris mediocrium flaccidorum numero x. *

Macerata horis xxiiij. in Aquæ celestis sextario *

ſextario vno, coquantur ad tertias, id eſt, tamdiu vſque quo tertia pars aquæ ſuperſit.

Colaturæ expreſſæ adde

Sapæ optimæ ad tertias coctæ ℥ iij.

Mellis optimi ℥ j.

Coquantur ad perfectionem.

Diacodiũ cõpoſitũ verò vt fiat, addantur

Acaciæ, non ita aridæ, ſed liquidæ

* Rubiæ tinctoriæ Hypociſtidis

Croci Myrrhæ

Balauſtiorum [*hoc eſt, florum malogranat. ſilueſtrium*] ana ʒ j.

Ramich ʒ iiij.

FLACCIDORVM, *id eſt, non omnino recentium, neque aridorum, ſed medio habitu, qualia ſunt pridiè decerpta. Si verò ſicciora* * *fuerint capita, biduo maceranda erunt.*

SEXTARIVS *menſura genus eſt, quod ſi melle repleatur, pendet ℥ xxx; ſi oleo, pendet ℥ xviij, ſi verò aqua repleatur, pendet aquæ ℥ xx. Hoc autem loco accipiendus eſt ſextarius aquæ cæleſtis: ergo aquæ oportet eſſe vncias xx ponderales. Variant tamen Auctores in ſextarii definitione, vt inferiùs in vnguentis dicetur.*

HYPOCISTIS, *id eſt, vt hodie corrupto nomine vocant, Hypoquiſtidos.*

RAMICH, *compoſitio eſt peculiaris, quæ ponitur in Trochiſcis.*

MELLIS *quantitas admodum parua videtur*

letur esse in hac confectione. Actuarius aliud habet Diacodion ; quod huic subiicimus statim.

DIACODION simplex confert eis quibus ex capite ad pectus & ad pulmonem subtiles catarrhi defluunt, & sunt causa tussis. *

Compositum autem, naturę impetum sistit, & sanguinis reiectionem à visceribus thoracis. *

Diacodion D. Actuarii.

℞. Capita Papaueris, neque perquàm viridia, neque etiam ariditate exsucca, numero xiij.
Rosarum ℈ j. ʒ j. ß.
Croci Acaciæ
Dulcis radicis [*id est, Glycyrrhizæ*] ana ʒ j.
Armenæ glebæ [*id est, Boli Armenæ*] ℥ ß. *
Cinnamomi Hali
Hypocistidis *
Floris siluestris Punicę [*id est, Balaustiorũ*] ana ʒ j.
Myrti Dauci ana ℥ j.
Corallii candidi [*id est, albi*]
Corallii rutili [*id est, rubri*]
Rhois culinarii [*id est, obsoniorum*]
Sanguinis Draconis
Florum Althææ ana ℈ j. [*seu* ʒ *ij.*]
Seminis Portulacæ ʒ j. ß.

Capita

Capita papaueris in cælesti imbre sufficienti duos dies macerato, postridie ad tertias coquito, & decoctum expressum ad iustam consistentiam bulliat cum mellis optimi ℔ ij. Postremò deposito ab igni vase, species subtilissimè tritas adiicito, & bene vnito.

Ↄ hoc signum significat pondus, quod dicitur Sicilicum: pendet autem tantum quantum ʒ ij. & est quarta pars vnciæ vnius.

HALVS *aut Halum siue Alum, est Consolida saxatilis, id est, Symphytum petræum, quod hodie non habent Pharmacopolæ, ideoq; necesse est Symphyti, siue Consolidæ maioris radices accipere. nam Galenus dicit, vtile esse magnum Symphytum, id est, Consolidam, ad omnia ad quæ Petræum, id est, Alum.*

RHVS *Culinarium, id est, quod nunc vocant Arabico nomine Sumach: oportet autem enucleatum, & pulpam eius accipere.*

AVXILIO est cœliacis, dysentericis, lęuitati intestinorum, alui profluuio, cum aqua cælesti, in qua spodium ferbuerit aut succinum torrefactum, vel cum stillaticio rosarum liquore.

A *Diacastorium D. Nicolai.*

℞. Castorii
Myrobalanorum citrinorum ana ʒ iij. minus ℈ j. ß.

Assa-

Aſſę fœtidæ Myrrhæ
Euphorbii ana ʒ j. Ğ xvij.
Aloës ʒ j. ß. minus Ğ j.
Folii [*aut ſuccedanei eius*]
Artimonii [*id eſt, Pyrethri*]
Glycyrrhizæ Tragacanthę
Calami aromatici
Nitri Galbani
Schœnanthi Opopanacis
Spicę Nardi Indicę
Sagapeni Nucis moſchatę
Caſiæ ligneæ Leucopiperis
Macropiperis Melanopiperis
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
Colocynthidis Rhapontici
Styracis Calamitæ Zingiberis
Cinnamomi ana ʒ j. Ğ ij.
Staphiſagrię
Dauci Fœniculi
Petroſelini Apii
Sileris montani Baccarum Lauri
Petrolei Seminis Sinoni
Styracis [calamitæ] rubræ [*id eſt, rufa puriſſimæ*]
Sanguinis draconis Cardamomi maioris & minoris
Turis Agarici
Maſtiches
Salis Hammoniaci Zedoariæ
Aniſi ana ℈ j. Ğ ix.

Thym-

Thymbræ Hyſſopi
Chamædryos Pulegii
Origani Balſamitæ
Ocimi Brancæ vrſinæ
Dictamni [*videlicet Cretenſis*]
Seminis Rutæ Ariſtolochiæ longæ
Ariſtolochiæ rotundæ Ari
Mabathematicum Aſari
Saluiæ [*videlicet minoris*]
* Roſarum
Bdellii ana ℥ xviij.
Epithymi Polypodii quercini
Opobalſami [*loco eius oleum Garyophyllorũ*]
ana ℥ xiiij.
Alypiados
* Capparis [*id eſt, radicis eius*] ana ℥ xij.
Anacardii Sabinæ Gentianæ
* Corticum rad. Mandragoræ ana ℥ x.
Peucedani
* Abſinthii ana ℥ vij. Ireos ℥iij. ß.
Mellis deſpumati triplum.

PETROLEVM *hoc loco accipiendum eſt clarum, flauum atque liquidiſſimæ tenuitatis: & non nigrum & craſſum.*

STYRACIS *rubea, id eſt, calamita rubea: hoc enim loco non eſt accipiendus cortex ille fuſcus & aridus, quem vocant Thymiama, atque malè Storacem rubeam: ſed Styracis calamitæ puriſſimæ guttæ, quibus rufus eſt color.*

SALIS *Hammoniaci, hodie dicunt Armoniaci. eſt autem his duplex. Factitius, quo*

vtuntur

vtuntur Chymistæ, Aurifabri & Ærarii: atque Natiuus, qui ad medicinam recipitur. Cùm autem careamus Natiuo, necesse est eius loco Salem Gemmeum accipere. Nam hoc loco non requiritur Sal Hammoniacus factitius, vt puto; potest tamen tantilla eius portio tutò misceri tam numerosis simplicibus huius compositionis.

BRANCA Vrsina, hoc loco non significat eam herbam quam Germani Bernklaw vocant, foliis asperis, vmbella & semine Anethi, odore & sapore cimicum; radice acri & feruida: sed eam Brancam quæ in Italia Vrsina vocatur, radicibus longis, Tragacanthæ modo mucosis.

MABATHEMATICVM, aiunt esse Cauliculi siluestris succum. est autem Cauliculus seu Caulis agrestis idolus quod Cato & alii rei rusticæ scriptores apud Latinos Brassicam siluestrem vocant, cuius multæ sunt species.

ALYPIAS, siue Alypum, quid sit, nondum constat: quidam interpretantur Mezereon, id est, Chameleam, sed falsò: vtrumque enim seorsum peculiari capite ab auctoribus depingitur: vires habet acres, & atram bilem per aluum purgandi. possumus autem eius loco accipere Epithymum, Thymbram, aut Thymum. B

P. C. SCHOL.

Huius confectionis descriptionem cùm non esse A

esse legitimam, sed corruptissimam Fuchsius & Franciscus Alexander meritò conquerantur, eam nos hîc suæ integritati restituimus; quamquam non ex Fuchsii Myrepso deprauatissimo, vt neque ex Francisci Apolline.

B Alypias siue Alypum.] *Eius, quæ hoc nomine hodie cognoscitur, herbam affabrè tibi Matthiolus in suis illis heroicis Commentariis depictam exhibet.*

CONFERT cephalalgicis, epilepticis, vertiginosis, hemicranicis, paralysi omnium membrorum, & omnibus frigidis ægritudinibus, tempore frigido nocentibus.

Michleta D. Nicolai.

℞. Myrobalan. citrinorum
Chebulorum
Indorum, omnium tostorum ana ℥ ij. ß.
Myrobal. Bellericorum
Emblicorum tostorum ana ℥ ij.
Nasturtii tosti [*id est, seminis eius*] ℥ ij. ß.
Cumini Anisi
Fœniculi Ammios
Carui ana ℥ j. ß.

Omnia cruda terantur, & macerentur in aceto vini modico xxiiij. horis, exiccentur cum insperso aceto; posteà torreantur supra prunas: tostis addantur subsequentia:

Spo-

podii [*id est, Eboris usti*]
alaustiorum
ulpæ Sumachii   Mastiches
ummi Arabici   ana   ʒ j. G̈ xv.

Omnia cum oleo rosato fricentur, & cõmisceantur cum Syrupi myrtini triplo.

Propriè valet ad hæmorrhoïdes, & ad entris torsionem & rugitum lienteriæ, & ysenteriæ: & optima est omni solutioni entris.

Electuarium de Baccis Lauri, D. Rhasis.

℞. Fol. Rutæ [*siccorum*] ʒ x.
mmios   Cumini   Nigellæ
igustici [*id est, seminis eius*]
Drigani   Carui
etroselini
mygdalorum amarorum
iperis nigri   Piperis longi
Menthastri   Dauci   Acori
Baccarum Lauri
Castorei   ana   ʒ ij.
agapeni   ℥ ß.
Opopanacis   ʒ iij.
Mellis despumati triplũ [*i. l.* j. ℥ iiij. ʒ vij.]

SAGAPENVM *corrupto nomine vocatur Serapinum in Pharmacopoliis.*

VALET ad colicam & iliacam passionem; & doloribus intestinorum ex causa frigida vel ventosa confert.

Diasatyrion D. Nicolai.

℞. Testiculorum Satyrii recentium dem-
sorum
Radicum Pastinacæ satiuę recentium
Radicum Secacul [*id est, Grietzelmorn*]
Nucis Indicæ Pinearum
* Pistaciorum ana ℥ xij. ß.
Garyophyllorum
Zingiberis Anisi
Erucæ seminis
* Linguę auis [*i. seminis Fraxini*] ana ℥ v.
ʒ xv.
Cinnamomi Caudarum Scincorum
Seminis Bulbi ana ℥ ij. ß.
* Moschi ʒ vij. ß.
Mellis despumati optimi ℔ iij.

SATYRION *habet duas radices, vnam solidam, alteram flaccidam; ex his tantùm sumenda sunt densæ & solidæ.*

SEMINIS *Bulbi. Bulbus vulgò non est cognitus: quare eius loco Vrticæ semen accipere lice[t]*

SCINCORVM. *Notandum est in prim[is] non esse accipienda reptilia illa quadrupedia e[x] fossis, quæ nos vocamus Vvassermolchen, si[ue] Vvasser Eydexen; vt hactenus factitatum e[st.] Veri autem Scinci iam denuò in copia afferun[tur] ex Alexandria Ægypti, quos à Materia[] listis expetant Pharmacopolæ in posterum.*

POLLET contra vesicæ & renum imbe-
cillitatem

illitatem: iis etiam auxilio est, qui vrinam reddere nequeunt: venerem stimulat, iamque certa de caussa cessantem, haud segniter restituit.

Diasatyrion aliud D. Mesuæ.

℞. Secacul albi & mundi, & elixati in decocto Cicerum, quorum prima aqua in qua decoquebantur, sit effusa ℔ j.
Testiculorum vulpis [herbæ] ℥ viij.
Radicis Raphani ℥ iij.
Radicis Luph plani ℥ ij.

Terantur hæ tres radices posteriores, & infundatur super eas lactis bubuli aut ouilli tantum, vt lac duos digitos emineat, adiiciendo Olei sesamini
Butyri recentis non saliti ana ℥ iiij.

Coquantur cum facilitate vsque ad consumptionem lactis, & donec omninò remollitæ sint radices, & habeãt iustam spissitudinem instar pultis crassioris: nam si liqueum quod in lacte & radicibus est, non consumatur, situm contrahit hoc medicamentum.

Posteà affunde omnibus hisce prædictis radicibus
Mellis despumati optimi ℔ vj.
Succi Ceparum recentium ℔ j. ✱

Coque omnia simul ad perfectã decoctionem, deinde ab igne depone, & insper-

ge subsequentium specierum minutissi-
mum puluerem:
Caudarũ Scinci, cũ renibus & sumine, ℥
Seminis Erucæ Zingiberis
Been albi Been rubri
Linguæ auis [*id est, seminis Fraxini arboris*
Seminis Nasturtii Cinnamomi
Piperis longi Seminis Bauciæ
Seminis Napi
Pulpæ seminis Asparagi maximè recenti
ana ʒ iiij.
Confice cum eis : vltimò verò adiician-
tur subsequentia:
* Pinearum mundatarum ℔ j.
Fisticorum [*i. Pistaciorum mundatorũ*] ℥
* Cerebellorum passerum ℥ ij.
Confice & misce omnia optimè, & aro-
matiza cum
Moschi boni ʒ j.

RADICIS *Raphani, videlicet satiu*
quam vocamus Rettich.

LVPH *planum.*] *Duplex est Luph (id est*
Serpentaria,) crispum scilicet & planum: Cri-
spum folia habet diuisa & crispa; Planum ver
lata & plana veluti Aron, vnde vtrique no-
men inditum est. Vulgò autem apud nos care-
mus Luph, id est, vera Serpentaria: ideò eiu
loco accipiendæ sunt radices herbæ quam Aro
vocant.

A TESTICVLI *vulpis*] *hoc loco non sun*
accipiendi testes animalis, dicti vulpes; sed ra
dice

dices Satyrii siue Orchios, quæ habent similitudinem testiculorum vulpium. Vnde etiam nomen herba accepit. qua in re quosdam turpiter errasse scio.

NAPVS *est paruum, oblongum, densúmque rapum: cuius sunt species plures, Bayerisch rublein, Stechrublein, Merseburgisch & Bortfeldisch rublein.*

BAVCIA *est Pastinaca satiua siue Carota: Ghelbenmoren Germani vocant.*

FISTICVM *siue Phisticum, idem est quod Pistachium siue Pistacium.*

P. C. SCHOL.

Testiculi vulpis hoc loco.] *Cordus hic Orchin cum Satyrione confundit, vt ritè inquit Franciscus Alexand. Quare Orchios dictio delenda est.*

VALET ad erectionem virgę: multiplicat sperma, & desiderium coëundi.

Theriaca D. Andromachi, ex Aëtio.

℞. Trochiscorum scilliticorum ℥ xlviij.
Trochiscorum de vipera, seu Pastillorum Theriacorum
Trochiscorum Hedychroi Piperis nigri
Opii Thebaici recẽtis ana ℥ xxviij. [*al. 24*]
Rosarum siccarum Scordii Cretici
Seminis Buniadis agrestis Iridis Illyricæ
Agarici albi Pontici [*id est, in Ponto nati*]

Cinnamomi Succi Glycyrrhizæ ſicci
Opobalſami [*loco eius olei Garyophyllorum*
ana ʒ xij.
Myrrhæ Troglodyticæ
Croci Cilicii Zingiberis
Rheupontici [*id eſt, Rhabarbari*]
Radicum Quinquefolii
Calaminthę montanæ Marrubii comar
Stœchadis cacuminum & foliorum
Petroſelini Macedon.
Coſti recentis [*videlicet veri, non adulterini*
Piperis albi Piperis longi
Dictamni Cretici Turis maſculi
Schœnanthi [*id eſt, Iunci odorati floris*]
Terebinthinæ Chię [*i. in Chio inſula nat.*
Caſiæ fiſtulæ [*videlicet Caſia lignea vera*]
Spicæ Nardi ana ʒ vj.
* Gentianæ radicis Polii comarum
Styracis calamitæ Seſelios Maſſilienſis
A Abrotoni Seminis Thlaſpios
Ammi Chamædryos comarum
Chamæpityos comarum
Hypociſtidis ſucci Malobathri foliorum
Spicæ Celticæ [*id eſt, Spica Romana*]
Aniſi Helladici [*hoc eſt cognomen Aniſi,*
regione, vbi optimum eſt]
Mei Athamantici [*vulgò Meu*]
Fœniculi ſeminis (*n*
* Sigilli Lemnii [*aut eius penuria Boli Arm*
Chalcitidis ſemiaſſatæ
Amomi racemi Acori radicis
Ph

Phu Pōtici [*accipe verũ, quod in hortis colitur*]
Carpobalsami Hyperici cacuminum
Acaciæ liquidioris Gummi vermiculati *
Cardamomi ana ℥ iiij.
Dauci Cretici Galbani puri
Opopanacis Sagapeni Persici
Bituminis Iudaici [*id est, Asphalti*]
Centaurii minoris comarum Castorii
Aristolochiæ tenuis ana ℥ ij.
Vini veteris odorati, quantum liquoribus & gummis dissoluendis satis fuerit.
Mellis despumati optimi triplum; hoc est ℔ xiiij. ℥. vj. vt sequetur paulo pòst.

Confice sic: Cinnamomum Crocumque (vt Aëtius vult) vnumquodque per se terito, & si voles etiam Rhabarbarũ & Hedychroos Trochiscos: misce deinde inuicem optimè: posteà reliquas herbas ac radices, & omnia arida similiter tũdito, semper similia cum suis similibus; aromata per se, ac reliqua etiam per se seorsum. Posteà (si Aëtium imitari est animus) Crocum, Casiam, Cinnamomum, & Lemniam terram in pila cũ vino optimo tere atque vnito, ac reliqua omnia secundum artem addito; & melle despumato vniuersa excipito.

Ego verò ita præparare consueui, simili ferè ratione:

℞. Piper nigrum Piper album
Piper longum Iridem Illyricam
Zingiber Costum

Amomum [*aut eius succedaneum*]
Acorum Cardamomum Carpobalsamum.
Incidenda minutim cōcidito, & in minutissimum puluerem conterito, & per angustissimum cribrum excernito: posteà in scatula diligēter, ne exspiret, obstructa reponito, donec reliquis admisceas. Posteà
℞. Radices Quinquefolii Gentianam
Meon [*aut eius succedaneum*] Phu
Dauci Cretici radicem [*aut eius succedaneū*]
Aristolochiæ tenuis radicem Rosas
Trochiscos scilliticos
Trochiscos de vipera
Scordium Calaminthen montanam
Marrubii comas Stœchadis comas
Dictamnum Creticum Schœnanthum
Polii montani [minoris] comas
Abrotonum Chamædryos comas
Chamæpityos comas
Nardum Celticam Hyperici comas
Centaurii minoris comas, atque
Castorium, & semina omnia;

Concidito omnia minutim, teritoque in tenuissimum puluerem, & per angustissimum cribrum excutito. Excussum puluerem prædicto quem reposuisti adiicito, diuque donec perfectè commisti sint, in mortario terito; adhibita diligenti cura, ne quid inter tundendum excernendumq́ pereat, aut temerè ponderi decedat: mox è mortario exemptum puluerem iterum ne exspire-

exſpiret reponito, vſque quò omnia conficiantur. Interea ℞ Agarici optimi albiſſimi, atque in longa rectaq́. capillamenta fiſſilis, fruſta electa: ab his ſcobẽ deradito ℥ ij. ſed quia non facilè per ſe tunditur, neque etiam cum aliis, propterea quòd in pulverem volatilem reſolutus euaneſcit, ita vt multum ponderi eius decedat; ideò ad ſcobem Agarici prędictam infunde optimum vinum, & fac Trochiſcos minutos in tepida vmbra exiccandos: exiccatos minutiſsimè contundito, atque per cribrum excernito anguſtiſsimum: excreti deinde Agarici cape pondus, quod requirit compoſitio, videlicet ℥ xij. & prædicto pulueri ſumma diligentia commiſceto: quo facto,

℞. Opium
Succum Glycyrrhizæ
Myrrham Acaciam
Gummi Hypociſtida.

Concidito omnia in minutas partes, & miſtis ſuperinfundito vini optimi quãtum diſſoluendis atque eliquandis ſuccis ſatis fore conieceris: exprimito: poſteà per rarum colum liquefactam & modicè calefactam pulticulam colato, ita vt nihil præter ſordes in colo remaneat. Quod ſi ſucci & liquores iſti ſordidi & ſurculis foliisq́. pleni fuerint, ponderi eorum aliquid addendum eſſe facilè æſtimare quis poteſt: quod in ſequentibus denſatis liquoribus

etiam obſeruandum eſt. Deinde
℞. Galbanum
Opopanacum & Sagapenum. hæc affuſo optimo vino, modeſtè ſupra prunas diſſoluantur, & per rarum linteum fortiter exprimantur: his diſſolutis,
℞. Tus maſculum
Bitumen Iudaicum. terantur quàm minutiſſimè poterunt, addendo Terebinthinam, & ſinceriſsimam, aut ex ſcobe ac ſordibus expreſſam Styracem: diſſoluantur lento admodum igne, cum mellis deſpumati ſufficiẽti copia; & ita calidam pulticulam poſtea cum reliquis calentibus miſceto, & diligenter rudicula agitato, ne rurſus in grumos concreſcant Tus & Bitumen, vbi refrixerint: quapropter aliquid de contuſorum puluere eſt admiſcendum.

Quòd ſi hoc modo diſſoluere, & miſcere diffidas, Bitumen & Tus vnà cum reliquis aridis tundito, & tantùm Styracem atque Terebinthinam diſſoluito, atque melli deſpumato calenti admiſceto. his factis,
℞. Cinnamomum
Malobathrum [*aut eius ſuccedaneum*]
Caſiam fiſtulam veram
Trochiſcos Hedychroi
Spicam Nardi Indicam; & ſimul tundito in tenuiſsimum puluerem:
Poſteà
℞. Crocum

Rheon

Rheon siue Rhaponticum,(id est, quod hodie Rhabarbarum vocatur;) & vnumquodq; seorsum tũdito, deinde iis misceto
Trochiscorum Hedychroi Cinnamomi
Casiæ Spicæ Nardi
Croci & Rhei Pontici, pulueres, diligentissimè:
Posteà
℞. Mellis optimi & aromatici, quale è Lithuania Dantiscum affertur: despumetur sedulò: despumati postremò mellis sume ℔ xiiij. ℥ vj. ex eo modicum infunde in amplum ahenum ex aurichalco factum, & insperge paulatim commistos paulo ante Trochiscorum Hedychroi, Cinnamomi, Casiæ, Spicæ, Croci & Rhei Pontici pulueres; alternis vicibus, mel despumatum tepidum, atque pulueres iniiciendo: quæ diligentissimè interim pistillo ligneo agitanda sunt. Cùm hæc optimè fuerint commista, & floridum puniceumque colorem contraxerint, iniicito Lemniam terram anteà subtilissimè per se, deinde cum vino tritam, & vnà etiam Chalcitida assatam; quam hoc modo assabis: Accipe purissimæ Calcitidis circiter ℥ iij. eam in fictile non ita profundũ iniectam, supra prunas ponito, donec liquefiat & bulliat: deinde ab igne auferto; & abiicito id quod in superficie durũ est atq. rufescit, & ex medio eius sume ʒ iiij. & cum vino tritam atque
 dissolu-

dissolutam medicamento admisce. Posteà paulatim etiam infundito tepefactos liquores & succos quos anteà in vino dissoluisti; alternis vicibus, succos, mel & reliquos pulueres, quos primò contriuisti, iniiciens; simul etiam admisce Styracem Terebinthinamque & Opobalsamum; ita vt omnia exactissimè admisceantur: atque sigillatim mel & pulueres commisce, donec vniuersa vnita & in vnam substantiam redacta sint; assiduè agitando, ne grumi aliqui relinquantur, aut nodi.

Postquàm verò optimè totam confectionem miscueris, indito in vas ex densa materia factum, videlicet ex plumbo albo, quod hodie stannum appellant: oportet verò vt tertia aut quarta pars vasis relinquatur vacua, vt efferuescens medicamentum attollere se queat, nec effluat. Reponendum autem est hoc medicamentum, donec feruescat, in tepido & sicco loco: postquam verò subsederit, in frigido & sicco loco conseruandum erit. Porrò ego hac ratione præparaui Theriacen: alii verò paulò aliter conficiunt. Sed omniũ pessimè faciunt, qui succos & liquores & reliqua omnia simul tundunt, & posteà tusum puluerem impuro melli incoquunt. Animaduertendum etiam est, ne vini plus quàm opus sit liquoribus & succis dissoluendis adfundatur. Nam si vltra modum vinũ suc-

cis ad-

eis addatur, ſitum contrahet Theriaca: propterea etiam non cõſueui Caſiam, & Crocum, & Cinnamomum vino permiſcere, ſed mel. nam aquoſius eſt vinum noſtrate: quod intelligentes quidam ex recentioribus, qui de Compoſitis medicamentis ſcripſerunt, iubent pro vino accipere coctũ muſtum, hoc eſt, ſapam, paſſum aut defrutum: quibus tamen non aſſentior. Nam hęc vina ſunt ſpiſſiora, quàm vt in eis concreti atque denſati ſucci, & liquores diſſolui queant. Nam eius tantùm rei gratia vinum Antidoto huic permiſcere ſoliti ſunt veteres, quos & nos imitabimur.

Hæc deſcriptio eſt ſumpta ex Aëtio: paulò pòſt ponetur ea quam transtuli ex Græco carmine Andromachi ſenioris.

VIPERAE *ſerpentes ſunt in Italia: inde etiam facti ex eis Trochiſci petendi ſunt.*

TROCHISCI *Hedychroi, inferiùs in Trochiſcis deſcribentur.*

PIPERIS *nigri. Andromachus ſenior, qui inuentor eſt huius compoſitionis, hoc loco habet* PIPER *longum, in Carmine Elegiaco Græco.*

SCORDII *Cretici. Optimum Scordium naſcitur in Creta inſula: nos interim noſtrate vtamur, ſatis efficaci. Porrò verum Scordium herba eſt Chamædryi ſimilis, odore aliquo Allii; & nullo modo Allium ſilueſtre, vt hactenus magno errore crediderunt: naſcitur in Saxonia, quemadmodum & circa Nurembergam.*

BVNIAS, *id est, Napus: quid verò sit Napus, dictum est in Diasatyrio Mesua, & antea etiam.*

MYRRHAE *Troglodytica. Troglodytæ populi sunt Arabibus vicini: apud quos optima nascitur Myrrha.*

OPOBALSAMO *vero caremus: ideóq; eius loco accipiendum est succedaneum aliquod, veluti est oleum Garyophyllorum.*

CROCI *Cilicii, id est, in Cilicia Asiæ regione nati. & idem est quod Crocus Orientalis.*

RHAPONTICVM *hoc loco significat Rhabarbarum: nam magna illa radix quam hodie Rhaponticum vocant, falsò hoc nomen habet.*

COMAE *sunt folia & flores plantarum.*

PIPERIS *longi. Andromachus senior hoc loco habet* PIPER *nigrum: Iunior verò Andromachus, id est, Senioris filius, ordinem nigri & longi Piperis inuertit; quem in hac compositione sequimur, paulo pòst etiam Senioris Theriacen adscripturi.*

DICTAMNVS *Creticus folia habet alba, lanugine obducta, gustu acria vt Thymus: affertur rursum ex Creta insula ad nos.*

CASIA *fistula hoc loco significat Casiam ligneam veram, quæ iam iterum affertur, estq; Cinnamomo similis.*

POLIVM *montanum duplex est: vnum pluribus surculis fruticosum, ac humi sparsum: alterum candidius, & rectiùs se attollens. Maius nascitur apud nos; minus affertur ex*

Monte

Monte Pessulano: & hæ sunt veri Polii species, & totam hiemem virent, vt Lauendula aut Thymus. Vulgò non habuerunt verum Polium Pharmacopolæ vsque ad hoc tempus.

STYRAX, *id est, Storax calamita. Accipienda autem est hoc loco purissima eius resina in micas concreta.*

SESELI, *id est, Sileris montani. Dicitur autem Massiliense, à prouincia Massiliensi, in qua prouenit optimum.*

THLASPI *est species agrestis Nasturtii, quæ passim nascitur secus vias, semine rufo, sapore acri & glutinoso: quod vt habeant diligenter curent Pharmacopolæ. Vocatur Germanicè Vvegecressen.*

CHAMÆPITYS *vera est Iua. herba est tenuibus foliis, floribus paruis & luteis: nascitur copiosè ad Rhenum in Franconia, in vineis & agris quiescentibus; præsertim Spiræ, Vvormaciæ, & Vvirtzburgi, & aliis locis.*

MALOBATHRVM *est Folium Indum, cuius succedaneum est Spica tam Indica quàm Celtica.*

MEV, *seu potius Meum non habemus: loco eius sumimus Seseli Creticum, id est, Beruvurtz, aut potius Sison hoc loco: inferiùs enim sequitur Daucus Creticus.*

SIGILLVM *Lemnium, id est, terra Sigillata, quæ signatur in Lemno insula, in qua effoditur hæc terra: in cuius defectu sumatur bolus Armenus Leuanticus, [seu Orientalis.]*

CHAL-

CHALCITIS *hodie non à quouis cognoscitur: est autem Vitrioli natiui species. Hac qui carent, accipere possunt Vitriolum viride optimum, quale est Goßlarianum in Saxonia. Porrò Andromachus mihi videtur Chalcitida Theriacæ miscuisse, nigri coloris gratia: qui color ab omnibus in Theriaca requiritur sine aliqua ratione. Mihi itaque videtur non necessariò eam addi. Nam horribili & æruginoso sapore totam compositionem inficit. At cùm ego aliquando in Theriacæ compositionem non adiecissem Chalcitida, saporem gratiorem acquisiuit hoc medicamentum. Consulantur igitur hac de re Doctores Medici.*

AMOMO *vero caremus: eius loco accipimus Carpesium, aut Acorum verum, id est, nostrum Calamum aromaticum.*

ACORVS *verus, est illa radix quam hodie falsò vocant Calamum aromaticum.*

ACACIA, *succus est fructus ex arbore, à qua distillat gummi Arabicum. Loco eius accipimus siluestrium Prunellorum succum inspissatum.*

GVMMI *vermiculati, id est, Arabici gummi, quod concretum est in grumos vermium figura.*

DAVCI *Cretici vice accipere licet Seseli Creticum, id est, Bervvurtz; videlicet radicem eius.*

SAGAPENVM *hodie vocant Serapinum; quod in Perside optimum prouenit. Senior Androma-*

dromа-

dromachus Sagapeni habet ℥ iiij.
Iunior verò tantùm ℥ ij.

ARISTOLOCHIA *tenuis, id est, Aristolochia nostra longa vulgaris.*

P. C. SCHOL.

Abrotoni] *hanc dictionem, in Aëtio à Cornario verso, non reperio.* A

Rhaponticum.] *Idipsum à Rhabarbaro differre, alibi diximus. Radix autem illa magna quæ Rhapontici nomine in officinis passim prostat, Centaurium magnum Dioscoridis est.* B

Chalcitis] *Chalcitida commodè ac necessariò semper Theriacæ immiscendam esse, vnà cum L. Fuchsio, & Franc. Apolline censemus: Simulq; somnium esse, æruginosum & horridum eius saporem in Theriaca præ cæteris persentiri, vt imaginantur nonnulli, scimus & dicimus. Rationibus autem hæc aliaq; quæ scholiis profero, confirmare, compendii egestas cùm non permittat, in nostrum opus, si fauerint Superi, ea omnia asseruantur.*

Theriaca in omnibus antidotis ob multiplicem vsum potiores partes obtinet. Est enim famosa & salubris cõtra genera ęgritudinum plurima. Valet enim ad grauissimas passiones totius corporis humani: Epilepticis, catalepticis, apoplecticis, cephalalgicis, stomachicis, hemicranicis prodest. Ad raucedinem vocis, & constrictionem pectoris optima est: arteriacis, asthma-

asthmaticis, hęmoptoïcis, ictericis, hydropicis, peripneumonicis, iliosis, & vulnera in intestinis habẽtibus: Nephriticis, calculosis & colicis subuenit. Menstrua educit, & fœtum mortuũ expellit. Lepras, & variolas, & frigus periodicum, & cæteras passiones inueteratas emendat. Præcipuè contra omnia venena & serpentium morsus & reptilium valet. Sed diuersa est eius dosis pro quantitate & qualitate vniuscuiusque passionis. Omnem defectionem sensuum releuat. Cor, cerebrum, hepar, stomachum confortat. Totum corpus incorruptum ducit & custodit.

Theriaca Andromachi Senioris, è carmine eiusdem elegiaco translata.

℞. Trochiscorum Scilliticorum ʒ xlviij.
Trochiscorũ Theriacorum Piperis longi
Liquoris Papauerini [*id est, Opii*]
Magmatis Hedychroi ana ʒ xxiiij.
Foliorum Rosarum siccarum
Iridis Illyricæ [*id est, Ireos*]
Cyaneæ Glycyrrhizæ
Seminis Buniadis [*id est, Napi, vulgò Beyerische rublein*]
Scordii
Liquoris Balsami [*loco cuius oleum Garyophyllorum*]
Cinnamomi Agarici ana ʒ xij.
Myrrhæ

Myrrhæ Costi Croci Coricii
Casiæ [*id est, Casiæ ligneæ veræ, aut succedanei eius*]
Nardi Indicæ
Iunci Arabici [*id est, Schœnanthi*]
Turis [*videlicet masculi & electi*]
Piperis candidi Piperis nigri
Comarum Dictamni [*id est, foliorum & florum Dictamni Cretici veri*]
Marrubii
Rhei [*i. quod hodie vocatur Rhabarbarum*]
Stœchadis
Petroselini [*id est, seminis eius*]
Calaminthæ [*i. Calaminthi montani tenui-* (*folii*]
Lachrymæ Terebinthi Libystiadis
Zingiberis
Quinquefolii [*i. radicum eius*] ana ʒ vj.
Polii [*videlicet montani & albi, quod è Lugduno affertur*]
Chamæpityos
Styracis [*i. Styracis calamitæ, sinceræ & electæ*]
Mei [*quod vulgò Meu vocatur*]
Amomi racemosi [*aut succedanei eius, vt su-* (*prà*]
Nardi Galaticæ [*id est, Celticæ*]
Rubricæ Lemniæ [*id est, terræ sigillatæ veræ, aut Boli Armeni, vt suprà*]
Phu Pontici
Chamędryadis Creticę [*i. Chamædryos veræ*]
Foliorũ Malobathri [*eius loco ponatur Macis*]
Chalcitidis tostæ
Radicis Gentiadis [*id est, Gentianæ*]
Anisi

Anisi Succi Hypocistidis
Fructus Balsami [*id est, Carpobalsami; pro quo etiam succedaneum sumatur, sicut suprà facta est mentio*]
Gummi splendidi Seminis Fœniculi
Cardamomi Indici [*id est, minoris*]
Seselios tenuis Lachrymæ Nigræ spinæ
Thlaspios Hyperici Ammios
Sagapeni ana ℨ iiij.
Castorei Aristolochiæ tenuis
Seminis Dauci Bituminis
Liquoris Panacis [*id est, Opopanacis*]
Centaurii [*videlicet minoris*]
Chalbanidis pinguis [*id est, Galbani recentis & puri*] ana ℨ ij.
Confice cum vino & melle. Hactenus Andromachus.

Vini autem tantum accipias, quantum liquoribus & succis dissoluendis satis fore conieceris, vt proximè dictum est. Mellis verò optimi accipe ℔ xiiij. ℥ iij. ita detrahis Mellis ℥ iij. de priori Theriaca, quia huic desunt Abrotoni & Acori ana ℨ iiij.

Confice autem & hanc Theriacam vt proximam.

Andromachus, Neronis medicus, primùm condidit medicamentum hoc: eiq; declarationem heroicis carminibus descriptam, nuncupauit. Sed Galenus mutata forma, compositionem reddidit meliorem.

TROCHISCI *Theriaci, sunt Trochisci de vipe-*

de vipera siue de Thiro, vt hodie vocant.

MAGMA hedychroum, i. Trochisci hedychroi, quos Auicenna vocat Alindaracaron: quorum compositionem in tractatu de Trochiscis inquire.

CYANEÆ, id est, Cærulea vel nigra Glycyrrhiza, seu, vt hodie vocant, Liquiritia, quæ nigrum colorem habet. Intelligit autem Andromachus succum Glycyrrhizæ.

CROCVS Coricius, id est, in Corico Siciliæ monte nati, hoc est, Croci Orientalis.

LACHRYMÆ Terebinthi Libystiadis, id est, Resina Terebinthina Libyca, in Libya Aphricæ regione nata. Eius loco nos accipere possumus Laricis resinam, quæ vbique in Germania Terebinthina impropriè vocatur.

MEI loco, quo caremus, possumus accipere Seseli Creticum, id est, Beruvurtz; aut semen nigrum & odoratum, quod hodie vocant impropriè Amomum, veteres autem Sison.

PHV Ponticum, non est Valeriana vulgaris, sed ea herba quæ in Hessia vocatur Theriacskraut, vel Gartenseliunck.

MALOBATHRVM non habemus: eius loco accipe Spicæ Romanæ radiculas, vel Spicæ Romanæ & Macis ana partes æquales, vt Arabes præcipiunt; vel Casiam ligneam veram.

RADICIS Gentiadis, id est, Gentianæ, à Gentio Illyrici rege sic appellatæ, qui eam primùm inuenisse creditur.

GVMMI splendidi, i. mundi, sinceri & translucidi,

lucidi, videlicet Gummi Arabici cognominati.

NIGRA *vel cærulea ſpina, eſt arbor quæ aliàs dicitur Spina Ægyptia: ex qua manat gummi Arabicum. Per lachrymam verò eius Andromachus intelligit ſuccum eius, qui Acacia vocatur, & fit ex fructu ſiliquaceo huius ſpinæ: eius loco accipimus ſuccum Pruneliorum agreſtium.*

SESELI *tenue, eſt Seſeli Creticum, quod ex omnibus ſpeciebus Seſelios minimum & tenuiſſimum eſt. Germanicè vocatur Bervvurtz. Poteſt tamen etiam vulgare intelligi.*

DAVCVS, *id eſt, Daucus Creticus. Hoc loco eius vice accipe ſemen Pimpinellæ noſtratis, aut radices Seſelios Cretici: nihil enim refert, quòd bis accipiantur in hanc compoſitionem. Eſt autem Seſeli Creticum, quod Germ. vocatur Bervvurtz.*

ARISTOLOCHIA *tenuis, eſt illa quæ apud nos naſcitur, longa cognomento: cuius radices gracilitate ſua & longitudine imitantur ſarmenta vitium.*

Theriaca Diateſſaron D. Meſuæ.

℞. Gentianæ Baccarum lauri Myrrhæ
Ariſtolochiæ rotundæ ana ℥ ij.
Mellis deſpumati optimi lʼ ij. id eſt, ℥ xxiiij.

DIATESSARON, *hoc eſt, ex quatuor ſimplicibus compoſita.*

ARISTOLOCHIA *rotunda, non eſt illa*

radix

radix quam nos Holvvurtz vocamus: sed alia multò maior & tuberosa, intus solida, colore buxi flaua, odore & sapore similis Aristolochiæ longæ nostrati. Affertur ex Italia & Heluetia.

THERIACA antidotus Diatessaron ad affectus frigidos, tum cerebri, vt epilepsiam, paralysim, spasmum cynicum: tum ventriculi, vt inflationem, & ab ea dolorem, tardam concoctionem: tum denique hepatis, vt hydropem, cachexiam, obstructionem. Præterea morsui Scorpionis, & potioni veneni confert.

Mithridatium, ex Damocratis Græco carmine in Latinam linguam translatum.

℞. Myrrhæ Arabicę Troglodytidis
Croci Agarici Zingiberis
Cinnamomi Spicæ Nardi
Turis [*videlicet electi*]
Thlaspios ana ℥ x.
Seselios
Opobalsami [*aut oleum Garyophyllorum*]
Schœni [*id est, Squinanthi, vt hodie vocant*]
Stœchadis Terebinthinæ Chalbanæ
Costi [*videlicet veri & aromatici*]
Piperis longi Castorei Pontici
Succi Hypocistidis Styracis bonæ
Opopanacis

Folii

Folii Malobathri recentis [*aut succedanei eius*] ana ℥ viij.
Casiæ nigrę [*lignea aut succedanei eius*]
Polii Piperis albi Scordii
Seminis Dauci Cretici
Fructus Balsami [*aut succedanei eius*]
Cypheos Bdellii ana ℥ vij.
Nardi Celticæ purgatæ Gummi
Petroselini [*id est, seminis eius*]
Opii papaueracei
Cardamomi Seminis Fœniculi
Gentianæ Foliorum Rosarum
Dictamni Cretici ana ℥ v. boni ponderis
Anisi Arii
Acori [*siue Calami aromatici*]
Phu Sagapeni ana ℥ iij.
Mei Athamantici Acaciæ
Ventris Scinci [*videlicet veri*]
Fructus Hyperici [*id est, summitatum eius*] ana ℥ ij. ß.
Vini quantum sufficit.
Mellis mensuram conuenientem.

VINI *quantum sufficit, id est, quantum satis est succis & liquoribus dissoluendis.*

MELLIS *mensuram conuenientem.*] *In Græco est σύμμετρον, quod idem significat. Sint autem mellis optimi odorati & despumati* ℔ *ix.* ℥ *viij.* ℥ *ij.*

CIPHI *sunt Trochisci qui ad odorem suf-fiuntur. eius compositio habetur in tractatu de Trochiscis.*

NAR-

NARDVS Celtica , est Spica Romana. urgata, id est, à paleis, terra & sordibus mundata. Radices eius tantùm debent accipi.

ARII, in Græco est A'ρίυ*, id est, Ariu, quod nomen apud nullum alium auctorem in Mithridatio scriptum inuenitur. Intelligit autem Damocrates per Arion, siue Arium, Aron, id est, Arum, quantum ego ratiocinari possum: nam Aron egregiam facit contra venenata medicinam.*

ACACIA vera caremus: accipe ergo loco eius succum Prunellorum, diligenter spissatum; aut alium quendam, quem Doctores substituent. Nos inferiùs ponemus Acaciam succedaneam.

P. C. SCHOL.

Arii.] *Asari potiùs legendum esse, ex Græcis nonnullis exemplaribus, existimo.*

MITHRIDATICVM proximum est in qualitate & virtute Theriacæ; & parum differunt: nisi fortè quòd Theriaca est parum calidior, & potentior contra venena serpentum. Curat omnes passiones capitis virorum vel mulierum, si fuerint ex frigiditate: & maximè melancholicis & & timidis, epilepticis & hemicranicis confert, & dolorem supercilii patientibus & lachrymantibus oculis: & ad omnia capitis vitia vel aurium subuenit. Dentium doloribus & palato, & omnibus vi-

tiis oris & maxillarum medetur, si si per locum dolentem ponatur, & itide ad modum emplastri ponatur in tem poribus, vnde fit discursio. Synanche soluit. Apoplecticis, tussientibus, asthma ticis, hæmoptoïcis, peripneumonici & omnibus doloribus qui intra corpu humanum fiunt, succurrit: Iliacis, dy sentericis, & lientericis confert; si de tur cum decoctione balaustiorum: Exten sionem humerorum, tetanos siue spasmo patientes, & paralyticos sine mora sana Diaphragmati & hypochondriis subue nit. Renibus & vesicæ opitulatur. Ca culos frangit. Menstrua prouocat, om niaque vitia matricis excludit: Arthrit cam atque Ischiasin patientibus, & poda gricis singulare præsidium est. Pręcipu datur contra venena omnia. Venenato morsus, siue rabidi canis, seu cuiuscunqu reptilis, impositum siue bibitum, cum ma gna admiratione emendat. Quotidiana riis & quartanariis etiam ante horam ac cessionis cum vino tepido datum, mirific prodest.

Mithridatium aliud, vt ex Cleopatr & Antipatro, Galenus & Aëtius exscripserunt.

℞. Myrrhæ ʒ vij. ß. ∽ iiij.
Nardi tantundem

Croci ʒ vij. ℈ iij.
Opii ʒ iiij. ℈ ij. ß.
Styracis ʒ v.
Cinnamomi ʒ vij. ℈ iij.
Castorei ʒ vj. ℈ j.
Polii ʒ vj. ℈ iij.
Scordii ʒ vij. ℈ iij.
Zingiberis tantundem.
Costi ʒ vj. ℈ iij. *
Piperis albi ʒ v. ℈ ij.
Piperis longi ʒ vj. ℈ iij.
Seselios ʒ v. ℈ ij. *
Abrotoni tantundem
Petroselini [*videlicet seminis*] ʒ iiij.
Dauci seminis ʒ vj. ℈ iij.
Casiæ ʒ v. ℈ iij.
Turis ʒ vj. ℈ ij.
Succi Hypocistidis ʒ vj. ℈ j. ß.
Nardi Gallicæ ʒ iiij.
Fœniculi seminis ʒ iiij.
Nardi Indicæ ʒ iiij. A
Acori [*aut Calami aromatici*]
Phu Pontici Sagapeni
Fructus Balsami [*aut succedanei eius*]
Hyperici
Iridis Illyricæ [*id est, Ireos*] ana ʒ ij.
Rubricæ Lemniæ [*loco eius Bolus Leuanticus*] ʒ vj.
Lumborum Scinci [*videlicet veri*]
Cypheos ana tantundem, id est, ʒ vj.
Acaciæ Gummi Cardamomi

Pelecini ana ʒ ij.
Thlaſpios ʒ vj. ∽ iiij.
Gentianæ ʒ iiij. Aniſi ʒ iij.
Roſarum ſiccarum ʒ iiij.
Mei Athamantici tantundem
Schœni [*id eſt, Squinanthi*] ʒ vj. ∽ iij.
Opopanacis ʒ vj.
Galbani ʒ vj. ∽ iij.
Opobalſami tantundum [*cuius loco, vt ſuprà, oleum Garyophyllorum*]
Ariſtolochiæ [*videlicet rotundæ veræ*] ʒ j.
Hyſſopi ʒ iij.
Marrubii ʒ j.
Chamæpityos ʒ iij.
Libanotidis ʒ v.
Terebinthinæ ʒ vj. ∽ iij.
Mellis Attici quod ſufficit.
Vinum ne addas. Hactenus Cleophantus & Antipater.

Mellis autem deſpumati optimi & odorati ſume ad totam confectionem ℔ vij. ℥ vj. ʒ vj. Vinum ne addatur præcepit Cleophantus: ideò in aceto ſunt diſſoluendi liquores concreti, vt Sagapenum, Opopanax & Galbanum. Confice ſecundum artem.

MELLIS *Attici nobis copia non ſit: ideóque aliud, quod optimum fuerit, recipiendum erit.*

Compoſitio hæc eſt valdè mendoſa in ponderibus apud Aëtium: apud Galenum verò eſt emen-

est emendatior. Rursum simplicium numero aliqua desunt apud Galenum, quæ ex Aëtio confectioni huic restitui. Aëtius hunc Auctorem vocat Cleopatrum, Galenus verò Cleophantum.

ᔕ *Hic character significat obolum: est autem obolus pondus* ℈ ß. *scrupuli videlicet dimidium: itaque vj. oboli faciunt* ʒ j.

NARDVS *Indica hoc loco non significat Spicam Nardi Indicam, sed Malobathrum, id est, Folium Indum, quod Nardi est species, & in India gignitur. Aëtius propterea hoc loco pro Nardo Indica habet Phyllon, id est, Folium Indum, cuius loco accipe Casiam ligneam veram, quæ Cinnamomo est similis; aut Macis & radicum Spicæ Romanæ ana* ʒ ij.

ACORI, *id est, radicis quæ nunc impropriè vocatur Calamus aromaticus.* *

PELECINI, *i. seminis eius. In eius penuria accipe semen Nigellæ agrestis & cornutæ. Est autem omnino similis veræ Nigellæ: nascitur in agris.*

LIBANOTIS *hîc non significat Rosmarinum, sed Angelicam siluestrem minorem. Nam plures sunt Libanotidis species. Semen autem eius accipi debet, quod Cachrys vocatur.*

P. C. SCHOL.

Nardi Indicæ.] *Galenus & Aëtius hîc non Nardi Indicæ, sed Fol. Malobathri legunt.* A

Mithridatium D. Andromachi.

℞. Glycyrrhizæ ʒ vij. ß. ℈ iiij.
Opii ʒ iiij. ℈ ij.
Caſtorei ʒ vj.
Polii ʒ v. ℈ ij.
Coſti ʒ v. ℈ ij.
Nardi Spicæ ʒ vj. ℈ ij.
Caſiæ [*videlicet veræ*] ʒ v. ℈ ij.
Turis ʒ vj.
Seſelios ʒ v. ℈ ij.
Succi Hypociſtidis ʒ vj.
Acori [*id eſt, Calami aromatici*] ʒ ij.
Scordii [*videlicet veri*] ʒ vj. ℈ ij.
Folii [*loco eius ſumatur Macis*] ʒ iiij.
Gallii ʒ v. ℈ iij.
Cypheos ʒ vj. ℈ ij.
Myrrhæ ʒ vj.
Croci ʒ vij. ℈ ij.
Cinnamomi ʒ vij. ℈ ij.
* Styracis [*videlicet optimæ*] ʒ v. ℈ iiij.
Dauci ſeminis ʒ vj. ℈ iij.
Zingiberis ʒ vij. ℈ ij.
Phu Pontici ʒ ij.
Petroſelini [*videlicet ſeminis*] ʒ iiij. ℈ iij.
Nardi Gallicę ʒ iiij.
Fœniculi ſeminis ʒ iiij.
Nardi Indicæ ʒ iiii.
Hyperici ʒ ij.

Acacię

Acaciæ ʒ ij.
Gentianæ ʒ iiij.
Anisi ʒ iij.
Thlaspios ʒ vj. ℈ iiij.
Mei Athamantici ʒ iiij.
Rosarum siccarum ʒ iiij.
Gummi [*videlicet Arabici*] ʒ ij.
Cardamomi ʒ iiij.
Schœni [*id est, Squinanthi*] ʒ vj. ℈ ij.
Opopanacis ʒ vj. ℈ ij.
Opobalsami. [*siue olei Caryophyllorum*] ʒ vj. ℈ iiij.
Galbani ʒ vij.
Scinci [*videlicet veri*] ʒ ij. ℈ ij.
Terebinthinæ ʒ vj. ℈ ij.
Vini Chii quod sufficit.
Mellis Attici cocti quod sufficit, hoc est, ℔ vj. ℥ iij. ʒ ij.

FOLIVM *duas res significat: Folium Nardi videlicet; aut Malobathrum, quod hîc recipiendum est.*

GALLION *herba est multis minimisq; floribus luteis & odoratis. Est autem species Aspergulæ: Germanicè vocatur Ranritzen.*

NARDVS *Indica hoc loco non significat Malobathrum, id est, Folium; sed radicem Indicæ Nardi: nam Nardi partes tres olim in vsu fuerunt; videlicet Radix, Folium & Spica. Anteà verò præcepit in hanc compositionem sumendam esse Spicam Nardi, & Folium,*

 id est,

id est, Malobathrum: ideò necessariò hoc loco pe Indicam Nardum intelligit radicem Indic Nardi.

Esdræ antidotus, ex Aëtio.

℞. Amomi ℈ xij.
Florum Iunci odorati [*id est, florum Schœnanthi: eorum loco sume summitates Schœnanthi*] ʒ ix.
* Pyrethri ʒ vj.
Croci ℈ xxxvj
Cinnamomi ℈ vj.
Myrrhæ Troglodyticæ ℈ xij.
Styracis calamitæ ℈ xviij
Petroselini ℈ iij.
Seminis Dauci ℈ iij.
Tragacanthæ ℈ vj.
Succi Hypocistidis ℈ ix.
Iridis Illyricæ [*id est, Ireos*] ℈ xv.
Seminis Fœniculi ℈ vj.
Bdellii ℈ ix.
Turis ʒ j.
Sulphuris viui ℈ vj.
Seminis Hyoscyami albi ℈ xxvij.
Casiæ ligneæ [*aut succedanei eius*] ℈ ix.
Seminis Papaueris ℈ xxx.
Spicæ Nardi ℈ xij.
Seminis Rutæ ℈ iij.
Seminis Ocimi ℈ iij.
Rhois Culinarii ℈ LV.

Seminis Anethi ℈ vj.
Asari [*id est, radicum eius*] ℥ j.
Seminis Cardamomi ℈ vj.
Opii ℈ xxvij.
Euphorbii ℈ vj.
Piperis nigri ℈ xxx.
Rosarum siccarum ℈ ix.
Phylli [*id est, Folii*] ℈ xij.
Opobalsami [*siue olei Garyophyllorum*] ℈ xxiiij.
Ventris Mergi ℈ vj.
Iaceæ ℈ xij.
Lycii Indici ℈ xij.
Garyophylli ℈ xij.
Stercoris reperti in aluo Mergi ℈ vj.
Rheu Pontici [*i. Rhabarbari*] ℈ xij.
Mei Athamantici ℈ vj.
Floris Nerii ℈ iiij. ß.
Terræ Cimoliæ ℈ xij.
Succi Artemisiæ ℈ xx.
Foliorum Seridis [*i. Cichoreæ*] ℈ ix.
Spicæ Celticæ ℈ xij.
Castorei ℈ iij.
Costi ℈ xij.
Gentianæ ℈ xij.
Confectionis Hedychroi ℈ ix.
Anisi ℈ vj.
Sisonis ℈ xviij.
Thymiamatis Ammoniaci ℈ xij.
Foliorum Citri ℈ xij.

Vini veteris odorati quantum satis

fuerit ſuccis & liquoribus reſoluendis. Mellis deſpumati optimi, vt Aëtius ſcribit, interprete Cornario, libras v. aut vj. Sed nos ſingulis ſpecierum vnciis ternas vncias mellis adiiciemus. Itaque ſume mellis deſpumati odorati quàm optimi ℔ vj. ℥ vij. ʒ ij ß.

Arida omnia minutiſſimè contundito. Opium verò & Myrrham, Hypociſtidem, Bdellium, Lycium, Ammoniacum in vino diſſoluito. Tragacantham deinde ſeorſum per ſe affuſo vino diſſoluito. Deinde omnia ſimul miſceto, addendo etiam deſpumatum Artemiſię ſuccum. In vniuerſum hanc confectionem eodem modo conficies, quo Theriacam: & eodem modo dimittenda eſt vt efferueſcat, non omnino repleto vaſe.

NICOLAVS *Alexandrinus duas habet Eſdræ compoſitiones; alteram magnæ, alteram verò Hiſpanienſis cognomento: ſed quia confuſæ & indigeſtæ tantùm ſunt moles, & numeroſis, & nulla harmonia coëuntibus ſimplicibus conſtãt, ideò noluimus eas hìc aſſcribere, his duabus eius receptis paulò exactiùs compoſitis contenti.*

RHOIS *Culinarii, id eſt, Sumach; videlicet pulpa eius, ſine oſſeis ſeminibus.*

PHYLLI, *id eſt, Folii. Cuius loco pone Spicæ Romanæ, Macis ana* ℈ *vj.*

TERRA *Cimolia. Eius loco accipe Bolum verum præparatum.*

SISON *est semen illud nigrum quod Apio imile est; & vocatur impropriè Amomi semen.*

THYMIAMA *Hammoniacum, i. Gummi Hammoniacum, quod vocant Ammoniaum.*

VENTRIS *Mergi, id est, Stomachi anis Mergi. Germanicè vocatur ein Taucher.*

NERION, *i. arbor Oleander: pro cuius loribus accipe radices Vincetoxici. Legitur tiam in Aëtio rosarum Rhododaphnes; sed dem est quod flos Nerii: ideò alterum tantùm orum posuimus.*

Mirificè contra lethalia venena prodest: liosque vsus multos habet, quos apud Aëtium libro 13. cap. 101. Paulum libro 7. cap. 11. Actuar. in libro De comp. medic. reperies.

Esdræ Antidotus ex Actuario.

℞. Mameræ ℥ j.
Amomi [*eius loco sume nostrum Calamum aromaticum*] ℥ ij.
Iunci odorati [*id est, Squinanthi*] ℥ ß.
Pyrethri ℈ viij.
Croci ℥ j.
Myrrhæ ʒ iiij.
Styracis ℥ ß. ℈ ij.
Petroselini ℈ iiij.
Tragacanthæ ℥ j.

Succi Hypociſtidis ʒ iiij.
Ireos ℥ ß. ℈ ij.
Seminis Fœniculi ℥ j.
Folii [*aut ſuccedanei eius*] ℥ iij.
Radicis Ponticæ [*id eſt, Rhabarbari*]
Roſarum ſiccarum Glycyrrhizæ
Florum ſilueſtris Punicæ
Cinnamomi ana ℥ iij.
Nardi Celticæ ʒ j.
Mellis deſpumati ℔ vj. ℥ ix. ʒ vij.

Myrrham & Hypociſtidem in vino diſſolue modico: Tragacantham verò per ſe etiam diſſolue; & confice ſecundum artem. Actuarius ponit abſurdum conficiendi modum, quem non ſequimur.

Mameræ loco ſume Doronicum Romanum. Florum ſilueſtris Punicæ, i. florum Balauſtiorum.

CONDITA.

Caro Citri Cortices Citri Flores Citri
Arantia integra Cortices Arantiorum
Flores Arantiorum Limones.

Limones conditi frequenter pro Chebulis conditis venduntur. Sed facilè deprehenditur dolus. Nam Chebuli vnum tantùm magnum & lignoſum habent nucleum; Limones verò multa ſemina, &c.

Chebuli Myrobalani Bellerici Myrobalani
Emblici Myrobalani Citrini Myrobalani
Indi

Indi Myrobalani.

Omnes quinque Myrobalanorum species iam afferuntur ex India conditæ.

Nuces moſchatę integrę, vt ex India afferuntur.
Iuglandes Citonia Meſpila
Pyra moſchatella Ceraſa
Pruna ſilueſtria Garyophylli
Piper in racemis, vt ex India affertur.
Calamus aromaticus [*id eſt, verus Acorus*]
Galanga Zingiber Enula campana
Secacul [*id eſt, Siſer: Germanicè Gritzelmorn, Clingelmorn*]
Eringium
Pimpinella [*noſtra*]
Crethami [*agreſtis radix.*]

CRETHAMVS *agreſtis herba eſt, Eringii propemodum foliis: Germanicè vocatur Sichelmoren, & Sichelkraut: naſcitur in agris pinguibus.*

Omnia diligenter Sacchuro clarificato condiantur ſecundum artem.

CONSERVÆ.

Anthos [*id eſt, flos Roſmarini*]
Boraginis Bugloſſi
Cichorii Fumi terræ Lauendulæ
Maioranæ Meliſſæ Menthæ
Nymphææ ſeu Nenupharis

Primulæ veris. *Primula veris, idem est quod herba Paralysis.*
Rosarum Pæoniæ
Violarum Cardui benedicti
Liliorum conuallium
Florum Tiliæ Euphragiæ
Sambuci Hyssopi Acetosæ
Betonicæ Scabiosæ Saluiæ.

Flores minutissimè incidantur : & singulis libris florum addantur Sacchari albissimi libræ duæ; videlicet qui humidi & mucilaginosi fuerint, vt Boraginis, Buglossi, &c. Siccioribus verò, quales sunt Anthos, Lauendulæ, Maioranæ, Melissæ, Saluiæ, Menthæ, & similibus, addantur Sacchari albissimi libræ duæ & semis.

Diacitonium simplex.

℞. Carnium Citoniorum vapore aquæ dulcis resolutorum, & ad spissitudinem coctorum,
Sacchari albissimi despumati, & ad spissitudinem iustam cocti ana ℔ viij.
Coquantur ad solidam consistentiam; & extendatur in tabulam feruens massa : refrigerata in partes incidatur. Quidam octo ℔ carnium Citoniorum addunt sex ℔ Sacchari clarificati.

Poteris etiam ita facere.

℞. Ci-

℞. Citoniorum excorticatorum & ab interioribus mundatorum ℔ viij. Sacchari clarificati ℔ iiij. Coque Citonia ſuper vaporem aquæ dulcis: deinde vnà cum Saccharo ad iuſtam ſpiſſitudinem coque.

Peculiare remedium eſt fluxus, vel vomitus: quoniam ſtipticat [ſeu adſtringit] & corroborat membra collapſa, debilia. Confortat ſtomachum, virtutem retentiuam & digeſtiuam: & ſummopere excitat guſtum. Sed ad fluxum datur ante cibum; & ad vomitum compeſcendum, poſt cibum.

Diacitonium compoſitum D. Nicolai.

℞. Carnium Citoniorum comminutarum & coctura inſpiſſatarum ℔ iij.
Mellis deſpumati ℔ iiij.

Coquantur ſimul ad iuſtam conſiſtentiam: & poſtquam ab igne depoſueris, antequam refrigerentur, inſperge ſubſequentes ſpecies in tenuiſſimum puluerem contritas:

Cinnamomi ℥ j. ß.
Zingiberis ℥ j.
Piperis
Galangæ ana ℥ ß.
Garyophyllorum
Nucis moſchatæ ana ʒ iij.
Spicæ Nardi Ligni Aloës Macis

Carda-

Cardamomi ana ʒ ij.
Zedoariæ ʒ j.

Extendatur tota massa in tabula marmorea, priùs rosacea aqua inuncta, in qua aliquid Moschi dissolutum fuerit.

Et quando vt aluum soluat conficere volueris, antequàm in tabula marmorea extendatur, in vnamquamque lib. adde Scammoneæ ℥ ß. quę bene trita subigatur composito.

MEL *habet Nicolaus: ego potiùs consulerem vt Saccharum loco mellis adderetur.*

Quædam exemplaria habent Mellis lib. iij. Sed Nicolai exemplar, quod ad meas manus peruenit, habet lib. iiij. Nam necesse est etiam, vt species suum conseruatiuum habeant.

Hoc est calidius, & melius ad ea quæ diximus. Resoluit ventositates, remouet fœtorem corporis, restituit pristinum colorem; & magis restaurat.

Diacitonium è succo Citoniorum.

℞. Succi Citoniorum despumati ℔ xij.
Mellis optimi despumati
Sacchari albissimi clarificati ana ℔. ij.

Coquantur simul ad iustam spissitudinem: deinde ab igne remotis & adhuc tepentibus insperge subsequentium specierum pulueres minutissimè tritos, & per cribrum excussos:

℞. Cinna-

℞. Cinnamomi
Nucis moſchatæ ana ℥ iiij.
Garyophyllorum Zingiberis
Galangæ ana ℥ ij.
Radicularum Nardi Celticæ
Piperis nigri Ligni Aloës
Macis Zedoariæ Cubebarum
Cardamomi ana ℥ j.
Confice ſecundum artem.

SYRVPI.

Syrupus de Duabus radicibus.

℞. Radicum Petroſelini
Radicum Fœniculi ana ℥ iiij.
Aquæ quantum ſufficit
Sacchari clarificati ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.
VISCERA obſtructione laborantia ✱ reſerat.

Syrupus de Quinque radicibus.

℞. Radicum Apii Radicum Fœniculi
Radicum Petroſelini Radicum Ruſci
Radicum Aſparagi ana ℥ iiij. A
Aquæ quantum ſufficit.
Sacchari ℔ iiij.
Coquantur ſecundum artem.

CONFERT febribus pituitosis & biliosis, & iis incipientibus.

P. C. SCHOL.

A Ana ℥ iiij.] *Sacchari quod in hunc Syrupum recipitur, perpensa quantitate, nimiam non esse hic radicum cuiusque unciarum quatuor assumptionem, industriè Cordus existimauit; Fuchsio quamquam secus videatur.*

Syrupus Acetosus simplex, ex descriptione Mesuæ.

℞. Aceti vini ℔ iij.
Sacchari clarificati in aqua ℔ v.

Coquantur secundum artem.

EST communis ad omnem materiam. Digerit choleram, phlegma & melancholiam: rationeque aceti attenuat crassos humores, incidit viscosos, duros mollit, ineptos euellit: vbique penetrat, oppilationes aperit, prouocat vrinam, putredini resistit, & corrigit malitiam humorum: idcircò in febribus pestiferis iuuat: Sed ratione remissæ frigiditatis, tenues & subtiles humorum partes inspissat, adæquat calorem, refrigerat, viscera lenit, & sitim sedat.

Syrupus Acetosus compositus, D. Mesuæ.

℞. Radicum Fœniculi Radicum Apii
Radicum Endiuiæ ana ℥ iij.

Seminis

Seminis Anisi	Seminis Fœniculi
Seminis Apii	ana ℥ j. *
Seminis Endiuiæ	ʒ iiij.

Aquæ quantum sufficit. *
Sacchari optimi ℔ iij.
Aceti acerrimi ℔ ij.
Coquantur secundum artem.

BILEM crassam & auulsu difficilem, ac pituitam incîdit, terget: obstructa hepatis, lienis, renum aperit.

Syrupus acetositatis Citri.

℞. Acetositatis mali Citrei per pannum destillatæ ℔ vj. A
Sacchari albissimi ℔ iij.
Coquantur secundum artem.

RARO *habent Pharmacopolæ Syrupum acetositatis Citri verum: nam plerumque venditur pro eo Syrupus Citreorum conditorum. Porrò cùm quis bene conficere voluerit, oportet vt per filtrum aut pannum destilletur acetositas Citreorum, sine vlla vi aut expressione: alioqui coagulatur, cùm refrixerit, Syrupus.*

P. C. SCHOL.

℞. Acetos. mali Citrei ℔ vj. &c.] ℔ *vij.* A *Fuchsius, & Sacch. lib. v. legi vult. Verùm cùm Cordus in hac Syrupi descriptione Mesuem non sequatur, vt conferenti liquebit, sed suo Marte eandem descripserit; frustra conqueritur*

tur Fuchſius. Meſues autem nomen inſcriptio[nis] eius additum fuiſſe, vt & Syrupo de Agreſt[a] ſcriptoris vitio id factum fuiſſe hinc liqu[et]. Quare vtrobique idipſum à me deletum eſt.

ÆSTVM ac feruorem bilis flauæ, f[e]briumque ardentium & peſtilentialiu[m] mitigat: ſitim quoque vehementem r[e]ſtinguit.

Syrupus acetoſitatis Limonum.

℞. Acetoſitatis Limonum maturoru[m] per filtrum deſtillatæ ℔ vj.
Sacchari albiſſimi l' iij.
Coquantur ſecundum artem.

VEHEMENTIVS infrigidat & pene[trat], quàm Syrupus acetoſitatis Citri: [et] valet contra putrefactionem, contra ve[r]mes, vehementiam caloris febrilis, [et] alios crudos humores.

Syrupus Aranciorum acetoſorum.

℞. Succi Aranciorum acetoſorum per pan[num] aut filtrum deſtillati l' vj.
Sacchari albiſſimi l' iij.
Coquantur ſecundum artem.

Ad hunc modum poteſt etiam fieri ex ſucc[o] Aranciorum dulcium.

Syru[pus]

Syrupus de Agresta.

Agrestæ l' v.
cchari clarificati l' iij.
Coquantur secundum artem.

GRESTA *est succus vuarum immatura-m; qui Græcè vocatur Omphacium; & in-ssatus seruatur. Hoc autem loco recipienda Agresta nondum ad spissitudinem decocta. Agresta exprimi debet ex generosissimis vuis, ud nos paulò ante maturitatem.*

IN magnis æstibus ad sitim restinguen-um mirificè confert: Vomitum & alui ofluuium biliosum sistit: Febribus bi-osis succurrit: Grauidarum vomitum iam reprimit, ac ventriculum earundem rmat: Venenisque aduersatur.

Syrupus de Pomis, D. Mesuæ.

. Succi pomorum dulcium
ucci pomorum acetosorum ana l' v.
Coquantur, despumentur & colentur:
einde adde
acchari l' iij.
Coquantur secundum artem.

Succus exprimendus est ex optimis pomis siue alis, qualia sunt quæ Vveynlingen, siue veynserulen vocantur, in acetosorum genere. x dulcibus etiam sapidissima sunt eligenda.

COR

CORimbecillum roborat: ob id syn-copen & cordis tremorem sanat.

Syrupus Granatorum dulcium, D. Mesuæ.

℞. Succi Granatorum dulcium ℔ v.
Sacchari albissimi ℔ iij.
Coquantur secundum artem.

MALE *hodie faciunt Syrupum Granatorum, indifferenter cum dulcibus acetosa Granata miscentes. Oportet enim vtrumque Syrupum tam acetosorum, quàm dulcium Granatorum seorsim conficere: nam diuersis morbis morborumq; accidentibus medentur.*

SITIM, tussim, & pleuritidem iuua[t].

Syrupus Granatorum acetosorum, D. Mesuæ.

℞. Succi Granatorum acetosorum ℔
Sacchari albissimi ℔ iij.
Coquantur secundum artem.

FEBRES biliosas, & quæ ex pituitos[a in]flammam multam inuehunt, iuuat.

Syrupus Dinarii, siue Byzantinus simplex, D. Mesuæ.

℞. Succi Endiuiæ Succi Apii ana ℔
Suc[ci]

ucci Lupuli
ucci Buglossæ domesticæ aut siluestris ana lʾ j.
Succi depurentur, & despumentur, dum maneant lʾ iiij.
acchari optimi lʾ ij. ß.
Coquantur cum facilitate, donec fiat rupus.

QVIDAM *differentiam faciunt inter Syrupum Dinarii & Byzantinum seu de Byzan-is alterum simplicem, alterum compositum cantes. Sed nos simplicis & compositi nomine stinguimus, vtrumque Dinarii siue Byzantinum appellantes.*

HVMORES crassos & lentos incidit que extenuat: obstructiones aufert; morbóque regio succurrit.

Syrupus Byzantinus compositus, D. Mesuæ.

. Succi Endiuiæ veræ
ucci Apii ana lʾ ij.
ucci Lupuli
ucci Buglossæ domesticæ aut siluestris ana lʾ j.
In succis decoquantur
lorum Rosarum ℥ ij.
lycyrrhizæ ʒ iiij.
eminis Anisi Seminis Fœniculi
eminis Apii ana ʒ iij.

Spicæ

Spicæ Nardi Indicæ ʒ ij.
Colaturæ adde Aceti lʼ ij.
Sacchari albissimi lʼ ij. ß.
Coquantur secundum artem diligente[r]
SYRVPVS Byzantinus compositus, e[st]
efficacior simplici.

Syrupus de Artemisia D. Ioan. Matthæi de Gradi.

℞. Artemisiæ M ij.
Pulegii Calaminthæ
Origani Melissæ
Dictamni Cretici Persicariæ
Sabinæ [*id est, Sauina*]
Amaraci [*hîc accipe Maioranam*]
Chamædryos
Perforatæ [*id est, Hyperici*]
Chamæpityos [*id est, Iua arthritica*]
Comarũ Matricariæ Centaureæ minori[s]
Rutæ Betonicæ
Buglossæ Radicum Fœniculi
Radicum Apii Radicum Petroselin[i]
Radicum Asparagi Radicum Brusci
Radicum Saxifragiæ [*eius loco accipiant[ur] radices Pimpinellæ*]
Radicũ Enulæ Campanę Radicũ Cype[ri]
Radicum Rubię tinctorum Radicũ Ireo[s]
Radicum Pæoniæ ana M j.
Baccarum Iuniperi Seminis Ligustici
Seminis Petroselini Seminis Apii
Semini[s]

[S]eminis Anisi Seminis Nigellæ
[C]arpobalsami [*aut succedanei eius*]
[C]osti Radicum Asari
[R]adicũ Pyrethri Casię ligneę aromaticę
[H]ordumeni. Calami aromatici
[R]hu [*id est, radicis eius*] ana ℥ ß.
[A]quæ quantum sufficit Sacchari ℔ iiij.

Coquantur omnia magnâ diligentiâ, [s]ecundum artem, ne plus quàm necesse [u]t aromata bulliant.

Pro vulgari & falso Dictamno hîc debet [p]oni Dictamnus Creticus; qui singulariter fa[c]it ad ea ad quæ Syrupus hic est compositus.

SAXIFRAGIAM *Itali vocant eam her[b]am quam nos Pimpinellam appellamus: & [c]uius radix hîc debet accipi.*

MEDETVR passionibus matricis, & retinet eam in proprio loco. Resoluit frigiditates, ventositates, & dolores. Corroborat neruos, aperit poros, sanguinem corrigit, menstruis imperat, & prouocat.

Syrupus de Absinthio maior,
D. Mesuæ.

℞. Absinthii Romani ℔ ß.
Rosarum rubearum ℥ ij.
Spicæ Indicæ ʒ iij.
Vini clari veteris & optimi
Succi Cydoniorum ana ℔ ij. ß.

Macerentur in vase marmoreo aut fictili denso per noctem vnam; deinde decoquantur.

Colaturæ adde Sacchari l' ij.

Confice secundum artem.

ABSINTHIVM *Romanum, id est, Absinthium Ponticum, gustu adstringens, & aromaticum: vulgare autem dicitur Rusticum Absinthium.*

VENTRICVLVM roborat & iecur aliáque instrumenta nutritionis, appetentiamque excitat. Contra regium morbum prodest. flatus discutit, humoresque per vrinam pellit.

Syrupus Infusionis Rosarum.

℞. Infusionis Rosarum l' v.
Sacchari clarificati l' iiij.

Coquantur cum facilitate.

EST conueniens ad extinguendam sitim in febribus acutis, & ad remittendum excessum caliditatis in eis, confortans stomachum relaxatum, & hepar supercalefactum, & cor: resistens putredini, conueniens tempore pestilentiæ, & resistens venenositati.

Syrupus Infusionis Violarum.

℞. Infusionis Violarum l' v.
Sacchari clarificati l' iiij.

Coquan-

Coquantur cum facilitate.

FEBRIBVS acutis, iecinoris & cordis caloribus, asperitati gutturis, morbo laterali, tussique aridæ succurrit: sitim extinguit, aluumque emollit.

Infusio Rosarum Mesuæ.

℞. Foliorum Rosarum ℔ j ponantur in vrceo angustiori, & infunde illis aquæ calidæ lib. iij. aut quantum sufficit, vt madeant. Macerentur per horas viij. aut xij. obstructo fictilis orificio: deinde exprime leuiter, & excola infusionem, abiectis Rosis, & iterum inde recentes rosas, & infusionem excolatam calefac; & infunde rosis: ac obstructo orificio vrcei in calido loco dimitte per horas viij. vel xij. Posteà rursum excola, & colaturam infunde aliis recentibus Rosis; & tertiò dimitte. Et si efficaciorem facere volueris, etiam quartò recentes Rosas in eodem diluto recalefacto macera. Ac postremò, addito saccharo, Syrupum facito.

Porrò quidam tundunt Rosas, quidam verò integras ponunt. & tusæ quidem celeriùs vim suam & colorem in aquam deponunt, ac minorem locum occupant. At Violæ cùm tunduntur, aliquam herbaceam & tædiosam acrimoniam acquirunt, hoc est, sy kriigen einen grusenden gesmack im mund. Quare consulantur

hac de re Doctores medici.

Hæc infusio dicitur alio nomine Mucharum, & Mucharum, siue ex Violis siue Rosis fiat.

Mesue tantùm bis iubet Rosas infundi: melius verò est vt sæpiùs recentes abiectis substituantur.

Infusio Violarum.

Infusio Violarum eodem modo fit quo Rosarum Infusio.

Syrupus de Succo Fumi terræ maior D. Mesuæ.

℞. Myrobalanorum Citrinorum
Myrobal. Chebulorum ana ʒ xx
Florum Boraginis Florum Buglossæ
Florum Violarum Absinthii
Cuscutæ ana ℥ j.
Glycyrrhizæ Rosarum ana ʒ iiij
Epithymi Polypodii ana ʒ vij
Prunorum enucleatorum
Passularum enucleatarum ana ℔ ß.
Tamarindorum
Pulpæ Casiæ fistulæ ana ℥ ij.
Aquæ ℔ x.

Coquantur secundum artem ad tertias: deinde cola: & colaturæ adde
Succi Fumi terræ depurati
Sacchari albissimi ana ℔ iij.

Coquan-

Coquantur lento igne ad iustam consi-
stentiam, & repone.

Meum exemplar manu scriptum habet Prunorum ℔ ß. quemadmodum passulæ.

Syrupus Fumariæ maior ventriculum & hepar roborat, obstructiones aperit: cutis morbos, præcipuè ab humore salso vel vsto natos, vt psoram, lepram, impetiginem, serpiginem curat.

Syrupus de Mentha maior D. Mesuæ.

℞. Succi Citoniorum muzorum
Succi Citoniorum dulcium
Succi Granatorum acetosorum
Succi Granatorum dulcium
Succi Granatorum muzorum ana ℔ j. ß.
In succis macerentur per horas xxiiij
Menthæ siccæ ℔ j. ß.
Rosarum rubearum ℥ ij.

Coquantur deinde cum facilitate, vsque ad medietatis consumptionem: colentur; & colaturæ adde
Mellis vel Sacchari ℔ ij.

Coquantur ad perfectionem: & cùm reponis, aromatiza cum Galia moschata vera trita, & in sindone ligata, atque ex orificio vasis suspensa.

MVZORVM, *id est, in vini saporem*

acescentium: nam muzus sapor de dulcedine & acetositate aliquid habet.

Notandum est, si quis cum melle velit hunc Syrupum conficere, vt accipiat mel odoratum aromaticum, quale è Dantisco aduehitur: vel tale aliud; vt est quod vocant virgineum mel, & Saxones Kruthonich, quasi aromaticum mel; & non illud vulgare, flatuosum.

Ventriculum frigidum roborat: ob id nauseam, vomitum, singultum, fluorem alui sedat.

Syrupus de Mentha minor D. Mesuæ.

℞. Succi Menthæ depurati lʼ j.
Succi Granatorum dulcium
Succi Granatorum acetosorum, ad medietatem coctorum
Sacchari vel Mellis ana lʼ j.

Coquantur sensim secundum artem.

In hoc quoque Syrupo notandum est, quod in proximo Syrupo de Mentha maiore diximus de melle.

Eandem ferè cum superiore facultatem habet.

Syrupus de Calamintha D. Mesuæ.

℞. Calaminthæ domesticæ
Calaminthæ siluestris ana ℥ ij.

Ligu-

igustici [*seminis scilicet*]
auci [*videlicet seminis eius*]
choenanthi ana ℥ v.
assularum enucleatarum ℔ ß.
Mellis ℔ ij.
quæ quantum sufficit.

Coquantur secundum artem.

MEL *cùm additur huic Syrupo, tunc oportet esse optimum & aromaticum mel, vt antè etiam dixi. Idq́ in omnibus Syrupis & Oxymelibus obseruandum est.*

POTEST *etiam cum Saccharo fieri hic Syrupus, quia pauci optimum & aromaticum mel emere & expetere consueuerunt.*

DOMESTICA *Calamintha, est quæ in agris & cultis locis nascitur: & vulgò vocatur Kornmintze.*

SILVESTRIS *autem Calamintha, est quæ in incultis locis & montibus prouenit, & appellatur Calamintha montana.*

LIENOSIS plurimum confert, quibus durus est lien & pæne irresolubilis; & his qui frigida viscera habent, & asthmate laborant; præsertim in senibus, & in habentibus antiquas tusses. Si quis enim vel pectus, vel ventriculum, vel intestina crassâ, tenaci & iresolubili materiâ plena habeat, hoc Syrupo sanatur.

Syrupus de Succo Endiuiæ simplex.

℞. Succi Endiuiæ depurati ℔ viij.

 Sacchari

Sacchari Tabarzeth l' v. ß.

Coquantur secundum artem.

ENDIVIA *vera, est herba satiua, caulibus, foliísque Cichorea similibus, maioribus tamen pinguioribúsque; flores etiam similes sunt Cichorea. Allatum est semen eius ex Italia, & iam multis in locis apud nos seritur.*

Valet principaliter ad omnes supercalefactiones hepatis, & aliorum membrorum nutritiuorum: & in morbo laterali maximè conuenit.

Syrupus de Endiuia compositus.

℞. Endiuiæ recentis Boraginis Scariolę Hepaticæ Melissæ Buglossæ Lactucæ Eupatorii ana m. j.
Seminum frigid. maiorum ana ℥ j.
Santali albi Santali rubri ana ʒ j.
Florum cordialium ana ʒ iij.

Coquantur secundum artem, in sufficienti quantitate aquæ: deinde cola, & colaturæ adde
Succi Endiuiæ depurati l' j.
Vini Granatorum ℥ iij.
Sacchari albi l' iiij.

Fiat syrupus secundum artem.

VALET præcipuè ad supercalefactiones hepatis, cordis, & aliorum membrorum nutritiuorum: & generaliter confert cuilibet complexioni calidæ; & est aperitiuus

ctiuus oppilationum, & confortatiuus membrorum debilitatorum à mala complexione calida: est etiam digestiuus materiarum cholericarum acutarum.

Syrupus de Cichoreo cum Rhabarbaro, Nicolai Florentini.

℞. Endiuię domesticæ
Endiuiæ siluestris Cichorii
Taraxaci ana m ij.
Cicerbitæ Hepaticæ Scariolæ Lactucę
Fumi terræ Lupulorum ana m j.
Hordei non excorticati ℥ ij.
Vesicariæ [*id est, Alkekengi*]
Glycyrrhizæ Capillorum Veneris
Ceterach [*id est, Asplenii*]
Polytrichi Adianthos ana ʒ vj.
Radicum Fœniculi Radicum Apii
Radicum Asparagi ana ℥ ij.

Coquantur in aqua sufficienti, & percolentur; deinde cum Sacchari albi lb iiij fiat Syrupus.

Pro cuius vnaquaque libra inter coquendum adiiciantur
Rhabarbari optimi ʒ iiij.
Spicæ Nardi ℈ ij.

Colligato in linteolo raro; quod sæpe exprimatur, dum Syrupus consistentiam iustam nanciscatur.

P. C. SCHOL.

A l' iiij.] *Hanc Sacchari quantitate huic Syrupo esse indendam, eamq́; abund satis esse dicimus & censemus: quamquam Commentatorum nullus, quod sciam, hu multi vsus Syrupo pondus vllum exprima Coloniensiũ Dispensatoriolo excepto: quod cùm l' v. & ℥ vij. sumendas putat, medicamentum nimis imbecille tanta copia reddit: augente & malum, quòd Manipulos viridium herbarum (quales hîc requiruntur) semuncial tantùm, vt sunt puerorum, constituat.*

B *Cęterùm Spicę ℈ ij. hîc quoque sufficere de bent.*

VALET contra omnem materiam venenosam, in alterando & mundificand eam, & propriè in anthrace & similibus valet & in febre pestilentiali. Conforta cor & nutritiua, mundificat materias pe vrinam & secessum, & facit appetere ci bum, ac inducit somnum.

Syrupi è Cichoreo Nicolai Florentini, emendata descriptio M. De Lobel.

ETSI *quorundam popularium medicantium, pharmacantium, ac medicastrorum fatalis inscitia falle re solita, nulla monita in dignoscendis non contem nenda vtilitatis, Seridis, siue Intubace; generi*

cuncti

[..]ctis familiis, audierit; vt non tantùm Medicos [..]tissimos & pharmacopœos probos eluserit, sed [..]am multis ansam dederit in hunc vsque diem, ma-[..]o ægrotantium dispendio, parandi Syrupum è Ci-[..]orec D. N. Florentini eum Rhabarbaro è solo succo [..]chorei satiui, vel aliquot hortorum refrigeranti-[..]s temperatum herbis, quæ sanè instituto Nicolai [..]orentini minimè respondebant (præscribitur enim [..]us Syrupus non modò ad refrigerandum hepar & [..]scera; sed etiam tum ad hepatis, stomachi, splenis, [..]iorumque viscerum æstuationes ac inflammatio-[..]es, tum ad reserandas obstructiones in febribus [..]iliosis, & ad somnum conciliandum) veruntamen amicis quorumdam petitionibus, (quia multi [..] quotidiani vsus hic vtilissimus Syrupus) neglectis herbarum confusis, ambiguis, & barbaris nominibus, eius secundum intentionem Nicolai, descriptionem sic castigamus, secuti ordinis seriem Rondelletii.

℞. * Hordei integri ℥ iiij. A
Radicum Asparagi
Fœniculi
Paludapii [*i. Apii Palustris*] ana ℥ ij. B
Glycyrrhizæ ℥ j.
Intybi domestici vel satiui [*id est, Endiuiæ vulgatissimæ, latifoliæ, officinis vulgò Scariola vocatæ*] C
Intybi syluestris [*i. Endiuiæ siluestris officinarũ. perperam recentioribus Lactucæ siluest.*]
Cichorei
Taraxaci [*i. Dentis leonis*] ana M ij.
Cicerbitæ siue Sonchi lenis
Hepaticæ siue Lichenis Lactucæ satiuæ
Lactucæ siluestris soporiferæ Fumi terræ D
Lupulorum ana m j.

Adianthi [*siue Capillorum Veneris*]
Polytrichi
Asplenii [*siue Ceterach*]
Cassithæ ana ʒ vj.
Seminis Halicacabi [*siue Alkekengi*] ℥ iiij
si recens fuerit; alioqui sufficiet me-
dia quantitas.

Coquantur in aquæ & succi Cichorei
æquis partibus in balneo aperto; deinde
exprimantur, clarificentur, & syrupizen-
tur in eodem balneo & vase lapideo aut
vitreo; additis lib. iiij. paulo plus, minus
Sacchari albi.

Sub finem ebullitionis adduntur Rha-
barbari electi ʒ iiij. & Spicę Nardi ℈ iiij
nodulo exceptorum & ligatorum.

* *Præponuntur quæ diutiùs coquenda.*

A ℥ iiij.] *ex veteri exemplari cum Rondel.*
legimus.

B Palud.] *magis aperit quàm Apium hor-*
tense.

C Intubi dom.] *omnia exemplaria inserunt*
Scariolam: quæ tamen eadem est cum Endiuia
aut Intubo domestica.

D Lactuc. sil.] *Lactucam agrestem officinæ*
Belgicæ Antuerpiæ facilè sibi procurabunt; vbi
semel sata maximo & importuno prouentu
luxuriat; potissimùm in hortis nostris & opti-
morum pharmacopœorum Ioannis Coene, Oli-
uerii Driesch, & piæ memoriæ P. Coude-
bergi.

Oxysac-

Oxyſacchara ſimplex, D. Nicolai.

℞. Sacchari albi ℔ j.
Succi Malorum Granatorum acetoſorum ℥ viij.
Aceti ℥ iiij.

Coquantur cum facilitate ad ignem in vaſe ſtanneo, dum Syrupi craſſamentum adſciſcat.

Digerit materias cholericas phlegmati miſtas, quæ grauant ſtomachum & prçcordia, & faciunt tertianas duplas inordinatas, quas vocant erraticas, & ſimiles quartanis duplis.

Oxyſacchara compoſita D. Nicolai Præpoſiti.

℞. Capillorum Veneris
Linguæ ceruinę [*id eſt, Phyllitidis*]
Scolopendriæ [*id eſt, Aſplenii*]
Polytrichi Hepaticæ Violarum
Radicum Fœniculi Radicum Ruſci
Radicum Aſparagi
Radicum Graminis ana ℥ j.

Hoc modo confice: In ſucco Malorum * Granatorum, herbas & radices triduum macerato: quarto die parum bullire ſinito, cum forti expreſſione percolato. Poſtremò cum Sacchari ℔ ij. ex arte, ad iu- *

ſtam craſſitiem concoquito.

Concalefacta corpora potum iuuat: longis febribus, quas ſanguis aut bilis creauit, & calori iecinoris auxilio eſt: & lienis obſtructiones tollit.

Syrupus de Iuiubis D. Meſuæ.

℞. Iuiubarum numero LX.
Violarum
Seminis Maluæ ana ℥ v.
Capilli Veneris Hordei mundati
Glycyrrhizæ ana ℥ j.
Seminis Cytoniorum
Seminis Papaueris albi
Seminis Melonum
Seminis Lactucę
Tragacanthæ ana ʒ iij.
Aquæ fontis lᵃ iiij. aut q. ſ.
Sacchari lᵃ ij.
Coquantur ſecundum artem.

SYRVPVS iſte confert raucitati, tuſſi & pleuritidi.

Syrupus Violarum D. Meſuæ.

℞. Violarum ℥ ij.
Seminis Cytoniorum
* Seminis Maluæ ana ʒ vij.
Iuiubarum
Sebeſten ana numero xx.

Aquæ

quæ Cucurbitæ quantum sufficit.
acchari l' j. ß.
Coquantur secundum artem.
CVCVRBITA *debet destillari cùm adhuc est tenera, antequam indurescere incipiat.*
Prodest pleuritidi & tussi à causa calida.

Syrupus de Succo Violarum.

℞. Violarum recentium iamiam lectarum quantitatem satis magnam, & decerpe ab is purpurea foliola, & abiice virides eorum cauliculos, quoniam herbaceam habent acrimoniam, & floridũ colorem hebetant. Contunde deinde decerpta Violarum folia in mortario marmoreo, & exprime. mox
℞. Expressi succi l' ij.
Sacchari l' iiij.
SACCHARVM *priùs clarificetur, & ad iustam consistentiam coquatur: amoto deinde ab igne Saccharo, tepefieri sinito, & succum infundito: & rursum lento igne ad spissitudinem coquito; & emicantem in coquendo spumam continuò auferto.*

Quidam spumam non auferunt, ne color pereat. Sed citò corrumpitur cũ spuma repositus.

Hic Violarum Syrupus in Misnia fit: præsertim Lipsiæ, vbi eum vocant Succum Violarum.

BILIS acrimoniam obtundit: ac ob lentorem thoracis vitiis est aptum.

Syru-

Syrupus de Prassio D. Mesuæ.

℞. Prassii ℥ ij.
Capilli Veneris
Hyssopi ℥ j.
* Calaminthæ Anisi Radicum Apii
Radicum Fœniculi ana ʒ v.
Seminis Maluę
Seminis Fœnugræci
Radicis Ireos ana ʒ iij.
Seminis Lini
Seminis Cytoniorum ana ʒ ij.
Passularum enucleatarum ℥ ij.
* Ficuum siccarum pinguium numero xv.
Penidiarum l' j.
* Mellis l' ij.
Aquæ quantum sufficit.
Coquantur secundum artem.

MEL *oportet esse aromaticum & optimum: potest tamen etiam cum Saccharo fieri.*

Vitiis thoracis & pulmonis diuturnis, & à frigido tenacique humore excitatis, atque eradicatu difficilibus succurrit: hinc est quòd senibus & asthmaticis plurimum conducat.

Syrupus de Glycyrrhiza, D. Mesuæ.

℞. Glycyrrhizæ rasæ ℥ ij.
Capilli Veneris ℥ j.
Hyssopi ℥ ß.

Aquæ

quæ l' iiij.
Macerentur horis xxiiij. Deinde coquantur ad dimidias: colaturæ adde
Mellis optimi Penidiarum
Sacchari ana ℥ viij.
Aquę rosarum ℥ vj.
Fiat Syrupus secundum artem.
Thoracem & pulmonem expurgat: ideoque diuturnæ tussi & pleuritidi auxiliatur.

Syrupus de Hyssopo D. Mesuæ.

℞. Hyssopi aridi Radicum Apii
Radicum Fœniculi Radicum Petroselini
Glycyrrhizæ ana ʒ x.
Hordei mundati ʒ iiij.
Seminis Maluæ Seminis Cytoniorum
Tragacanthę ana ʒ iij.
Capilli Veneris ʒ vj.
Iuiubarum
Sebesten ana num. xxx.
Passularum magnarum enucleatarum ℥ j. ʒ iiij.
Ficuum siccarum
Dactylorum pinguium ana num. x.
Penidiarum albarum l' ij.
Confice secundum artem.
Ad vitia thoracis & pulmonis efficax est; humoresque exscreatu difficiles extenuat & educit.

Syru-

Syrupus de Eupatorio D. Mesuæ.

℞. Radicum Fœniculi Radicum Apii
Radicum Endiuiæ ana ℥ ij.
Glycyrrhizæ Schœnanthi
Cuscutæ Absinthii
Rosarum ana ʒ vj.
Capilli Veneris Bedeguaris Suchahæ
Florum aut radicum Buglossæ
Anisi Fœniculi
Eupatorii ana ʒ v.
Raued Seni [*id est, Rhabarbari Orientalis*]
Masticheś ana ʒ iij.
Spicæ Nardi Indicæ Asari
Folii [*pro Folio pone Spicam Romanam*]
ana ʒ ij.
Aquæ quantum sufficit, aut lᵇ viij.
Succi Apii
Succi Endiuiæ ana lᵇ ij.
Sacchari lᵇ iiij.
Coquantur secundum artem.

Pro Bedeguare & Suchaha, quæ hodie non cognoscuntur, licet accipere Carduum Benedictum, & Carolinam, id est, Cardopaciæ radicem.

Eupatorium, quod Mesue semper intelligit, est Gratiola, vt antè etiam dictum fuit aliquoties.

Frigidis iecinoris vitiis, ac eiusdem obstructionibus, aquæ inter cutem, ma-

loque

que corporis habitui succurrit. Humores enim crassos extenuat, roburque iecinori adiicit. Vrinas mouet, & hypochondriorum tensionem demolitur.

Syrupus de Stœchade simplex.

℞. Florum Stœchadis ʒ xxx.
Thymi Calaminthæ
Origani ana ʒ x.
Anisi ʒ vj.
Passularum enucleatarum ℥ iiij.
Aquæ quantum sufficit: coquantur secundum artem. Colaturæ adde
Mellis optimi ℔ iiij. ß.
Condiatur cum
Cinnamomi Calami aromatici
Zingiberis ana ʒ j. ß.
Ligentur in sindone, & in Syrupo suspendantur.

Syrupus de Stœchade compositus D. Mesuæ.

℞. Florum Stœchadis ʒ xxx.
Thymi Calaminthæ
Origani ana ʒ x.
Anisi Pyrethri ana ʒ vij.
Piperis longi ʒ iij.
Zingiberis ʒ ij.
Passularum enucleatarum ℥ iiij.
Aquæ quantum sufficit

Mellis

Mellis optimi ℔ v.

Coquantur ſecundum artem lento igne: colaturæ adde mellis prædictas ℔ v. & cùm reponis, tunc condies ſequentibus ſpeciebus in ſindone rara & munda ſuſpenſis.

℞. Cinnamomi Calami aromatici
Spicæ Nardi Indicæ
Croci Zingiberis Piperis nigri.
Piperis longi ana ʒ j. ß.
Contundantur groſſo modo.

Ego in condiendo Syrupo de Stœchade vtroque, pro Calamo aromatico mallem imponere Schœnanthum aut Galangam: nam vero Calamo aromatico iam caremus.

Iuuat omnes affectus frigidos cerebri & neruorum, vt paralyſim, epilepſiam, ſpaſmum, ſpaſmum cynicum, tremorem: ac ventriculum firmat.

Syrupus de Epithymo D. Meſuæ.

℞. Epithymi ʒ xx.
Myrobalanorum Citrinorum
Myrobalan. Indorum ana ʒ xv.
Emblicorum Bellericorum ana ʒ vj.
Cuſcutæ
Fumiterræ ana ʒ x.
Thymi Bugloſſæ Calaminthæ
Glycyrrhizæ
Polypodii Agarici
Stœchados ana ʒ vj.

Roſa-

osarum Fœniculi
nisi ana ʒ ij. ß.
runorum num. xx.
assularum enucleatarum ℥ iiij.
amarindorum ℥ ij. ß. *
quæ quantum sufficit.
acchari ℔ iij. Sapæ ℔ ij. *
Coquantur secundum artem.

SAPA *est mustum optimum ad tertias de-ctum.*

ATRAM bilem, & alios humores stos vacuat: ob id morbos ex his nascen-es, elephantiam, cancrum, vlcera mali-na, fistulosa, psoram, lepram præcauet, uratque.

Syrupus de Nymphæa D. Francisci Pedemontani.

℞. Florum Nymphææ ℥ ij.
Florum Vngulæ Caballinæ aquaticę
Psyllii integri
Acetosæ ana ℥ j.
Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
Seminis Cucumeris
Seminis Melonis ana ʒ iiij.
Seminis Lactucæ Seminis Endiuiæ
Seminis Scariolæ
Seminis Portulacæ ana ʒ ij.
Radicum Fœniculi ℥ j.
Aquæ hordei quantum sufficit.

Sacchari ℔ j.
Aceti albi
Succi Granatorum acetoſorum ana ℥ ij
Coquantur ſecundum artem: deinde aromatizentur cum
* Santali Citrini
Spicæ Nardi Indicæ ana ʒ j.

A *Duæ ſunt Nymphææ ſpecies: altera candidum, altera luteum florem habet; & vtriuſque flores hunc Syrupum ingrediuntur. Nam Auctor huius Syrupi eam ſpeciem, quæ albos habet flores, vocat Nenuphar; alteram verò quæ luteos fert flores, appellat Vngulam Caballinam aquaticam, à foliorum figura, & florum colore.*

SCARIOLA *eſt ſpecies Endiuiæ, quam nos in Germania vocamus Endiuiam, (vulgò Genſdiſtel,) & habet ſpinulas in dorſo foliorum.*

P. C. SCHOL.

Vngula Caballina aquatica.] *De Tuſſilagine hanc in propria ſua ſignificatione intelligi poſſe Fuchſius dextrè monet: apud aquas enim aut humentia loca plerumque naſcitur.*

BILIS flauæ feruorem extinguit: ideóque mirificè in ardentibus aliiſque acutis febribus auxiliatur: ſomnum quoque conciliat.

Syru-

Syrupus de Papauere simplex D. Mesuæ.

℞. Capita Papaueris albi recentia
Capita Papaueris nigri recentia ana ʒ LX.
Aquæ pluuialis ℔ iiij.
Coquantur vsquequò remaneat tantùm
aquæ ℔ j. ß. Colaturæ adde
Sacchari & Penidiarum ana ℥ vj.
Fiat Syrupus secundum artem.
Valet ad catarrhum & tussim, causam
insomniæ.

Syrupus de Papauere compositus, D. Mesuæ.

℞. Papaueris albi
Papaueris nigri ana ʒ L.
Capillorum Veneris ʒ xv.
Glycyrrhizæ ʒ v.
Iuiubæ numero xxx.
Seminis Lactucæ ʒ XL.
Seminis Maluæ
Seminis Cytoniorum ana ʒ vj.
Coquantur in ℔ iiij aquę vsque ad duas;
& cum Sacchari & Penidiarum ana ℥ viij
Fiat Syrupus secundum artem.
VALET ad tussim siccam, phthisin,
catarrhum, insomniæ causam.

Syru-

Syrupus de succo Myrtillorum.

A ℞. Succi Myrtillorum depurati ℔ viij.
Sacchari clarificati ℔ iiij.
Coquantur secundum artem.

Curandum est vt adferatur ex Italia, au[t] Narbonensi Gallia Myrtillorum succus, si qui[s] volet hunc Syrupum conficere.

P. C. SCHOL.

A ℔ viij.] *Cùm hic Syrupus à Mesues, cu[m] erroneè à Cordo adscribebatur, diuersus sit; at[que] à Cordo ipso forsan concinnatus; malè leg[i] hic ℔ viij Fuchsius temerè scribit.*

SYRVPVS Myrtillorum ventriculum & viscera roborat: ob id fluorem alui an[t]iquatum sistit; & tussim mitigat.

Syrupus Myrtinus compositus.

℞. Myrtillorum ℥ xx.
* Rosarum Santali albi
A Sumach Balaustiorum
* Berberis ana ℥ xv.
* Mespilorum ℥ L.
* Succi Granatorum acidorum vel muzo-rum
Succi Pomorum agrestium ana ℔ ij.
Omnia in dictis succis & aqua q. s. co-quantur, & fiat Syrupus cum
* Sacchari ℔ iij. secundum artem.

P. C. SCHOL.

Rosarum.] *Rosas Fuchsius rectè addit, &* [...]*rdo neglectas; simulq́; ana ʒ xv legendum,* [...] *ʒ L, atque Sacchari ℔ iij, dextrè ait; vbi* [...]*rdus ʒ xxx, & ʒ C, ac Sach. ℔ v, nimiè* [...]*ipserat. Interim in aqua ℔ viij coquit* [...]*chsius; & succi Granatorum ac Cytoniorum* [...]*a ℔ ß. tantùm addit.*

HIC Syrupus sistit ventris fluorem, [...]iam antiquum, & screatum sanguinis.

Syrupus de succo Acetosæ, D. Mesuæ.

℞. Succi Acetosæ depurati ℔ iij.
[S]acchari clarificati ℔ ij.
Coquantur secundum artem.

FEBRIBVS biliosis & pestilentialibus [s]aluber est: cordis & ventriculi flam[m]eum calorem extinguit, ipsaque ro[b]orat.

Syrupus de Succo Boraginis.

℞. Succi Boraginis depurati ℔ viij.
[F]lorum Boraginis recentium ℔ j.
Quàm modicè efferueant, aut potiùs horis aliquot in succo clarificato ac calido macerentur; dein colentur, cumq́ue Sacchari ℔ iiij. fiat Syrupus.

SVCCVS Boraginis priùs est clarificand[us] cum albuminibus ouorum; alioquin plus sat mucilaginosus fieret Syrupus.

P. C. SCHOL.

Stolidos cùm hic descripsisset Cordus hui[us] & sequentis Syrupi conficiendi modos, ego eo[s]dem suo nitori ex arte reddidi. Fecissem qu[i]dem & aliis locis quamplurimis, nisi falcem i[n] alterius messem indere penitiùs, minimè co[n]sultum visum fuisset.

COR ipsum roborat, eiusque treme[n]rem & syncopen sanat: maniacos & me[]lancholicos iuuat.

Syrupus de Succo Buglossæ.

℞. Succi Buglossæ depurati ℔ viij.
* Florum Buglossæ recentium ℔ j.
* Sacchari ℔ iiij.

Fiat eodem modo quo præcedens.

Intelligo hic eam Buglossam quæ vulgò i[n] vsu est, non illam Italicam maiorem.

Succus Buglossæ difficulter exprimitur: na[m] fit mucilago, dum tunditur Buglossa. id[eo] tusa dimittenda est per noctem in frigido loc[o] & postridie exprimendus succus, atque cum a[l]buminibus ouorum clarificandus.

COR confortat, lætitiamque genera[t].

Syrupus de Lupulo.

* ℞. Succi Lupuli depurati ℔ ij.

Succ[i]

ucci Fumiterræ depurati ℔ j. *
acchari ℔ ij. *
Coquantur ſecundum artem.
Poteſt etiam hic Syrupus fieri è ſolo Lupuli ucco, vt Meſuæ placet in capite De ſpeciebus olubilis. Exprimendus autem eſt Succus Lupuli cùm adhuc teneræ ſunt eius viticulæ & paragi.

Refrigerat, & collectionum impetus enit. Bilem regio morbo laborantibus detahit, pituitam in aqua inter cutem exigit per aluum.

Iuleb Roſatum.

℞. Aquæ Roſarum ℔ iij.
Sacchari clarificati ℔ ij.
Fiat cum diligentia ſecundum artem.

FEBRIVM, thoracis, & ventriculi incendium, caloremque flammeum extinguit: ſitim inexpletam ſedat.

Iuleb Violatum.

℞. Aquæ Violarum ℔ iij. *
Sacchari clarificati ℔ ij.
Coque vt Iuleb Roſatum.

Febres, phlegmonas, pleuritidem, aſperitatem gutturis & thoracis, ac tuſſim mitigat.

Miua Cytoniorum simplex, D. Mesuæ.

℞. Succi Cytoniorum depurati ℔ xij.
Coquantur ad medietatem, & affunde
A Vini veteris optimi ℔ v.
* Sacchari ℔ iij.
Coquantur secundum artem.

P. C. SCHOL.

A Vini ℔ v. Sacchari ℔ iij.] *Cordum h Vini ℔ viij. Sacch. ℔ xij. perperam legentem, Fuchsius quoque animaduertit. quare vera vtrobique lectionem reposui.*

VENTRICVLVM roborat, & cibum in eo continet.

* *Miua Cytoniorum aromatica, D. Mesuæ.*

℞. Succi Cytoniorum acetosorum ℔ xx
Vini veteris optimi ℔ x.
Mellis despumati optimi ℔ vj.
Potest tamen etiam cum Saccharo fieri.
Coquantur ad perfectionem; & aromatizentur in sindone ligatis sequentibus:
Cinnamomi electi
Cardamomi minoris [al. maioris] ana ʒ iij.
Garyophyllorum ʒ ij.
Zingiberis Mastiches ana ʒ j. ß

Croc

[C]roci ʒ ij.
[X]yloaloës Macis ana ʒ j. ß.
[M]oschi ℈ j.
[G]alliæ moschatæ veræ ʒ ij.
Fiat secundum artem.
[M]ellis loco Saccharum sumi potest.
VENTRICVLVM, hepar, & cætera [vi]scera roborat: appetentiam excitat, [con]coctionem iuuat: vomitum & lienteriam [se]dat.

Mel Rosatum D. Mesuæ.

℞. Rosarum rubearum nondum penitus apertarum ℔ ij.
[M]ellis optimi l' vj.
Coquantur lento igne secundum artem.
STOMACHVM confortat & mundificat, & est digestiuum materiarum phlegmaticarum in stomacho & meseraïcis contentarum.

Mel Rosatum aliud efficacius.

℞. Foliorum Rosarum rubearum nondum explicitarum contusorum l' ij.
Coquantur in aquæ cælestis l' iiij.
Colaturę fortiter expressæ adde
Succi Rosarum rubearum depurati
Mellis optimi despumati ana l' iiij.
Coquantur secundum artem.

Oxymel simplex D. Mesuæ.

℞. Mellis optimi despumati l' iiij.
Aceti vini acerrimi
Aquæ clarissimæ ana l' ij.

Mel cum aqua despumetur iterum diligenter: & cùm aqua fuerit consumpta tunc adde acetum; & coque secundum artem.

HVMORES crassos, lentos ac pituitosos incîdit, extenuat, abstergit, atque adeò obstructiones aufert, sputum educit, spiritumque faciliorem reddit.

Oxymel compositum, Mesuæ.

℞. Radicum Fœniculi
Radicum Apii ana ℥ iiij.
Radicum Petroselini Radicum Rusci
Radicum Asparagi Seminis Apii
Seminis Fœniculi ana ℥ j.

Coquantur in aquæ claræ l' vj. aut quantum sufficit. Colaturæ adde
Aceti acerrimi l' j.
Mellis optimi despumati l' ij.

Coquantur secundum artem.

HVMORES crassos & pituitosos incîdit, extenuat & abstergit: obstructiones tollit iecinoris, lienis ac renum: vrinam mouet, sudoremque euocat.

Oxymel

Oxymel Scilliticum simplex D. Mesuæ.

℞. Mellis despumati ℔ iij.
Aceti scillitici ℔ ij.
Coquantur secundum artem.

HVMORES crassos, lentos, auulsu contumaces separat & incîdit: ob id confert ventriculi & aliorum viscerum affectibus nos humores sequentibus: ructum acidum sanat, & vesicæ mollificationem, seu vrinæ incontinentiam. Asthmaticis quoque prodest.

Oxymel Scilliticum compositum.

℞. Radicum Apii
Radicum Fœniculi ana ℥ iiij.
Radicum Petroselini Radicum Rusci
Radicum Asparagi Seminis Apii
Seminis Fœniculi ana ℥ j.
Coquantur in aquæ ℔ vj. aut q. s. Deinde colentur:
Colaturæ adde
Aceti Scillitici ℔ j.
Mellis optimi despumati ℔ ij.
Fiat secundum artem.

ID potentius multo incîdit, tenuat, terget, obstructa aperit in diuturnis quartanis & quotidianis, quàm Oxymel compositum de radicibus.

Mel Anacardinum Azarauii.

℞. Anacardos recentes, terantur, & i aqua coquantur, donec melliginem quan dam in rubeo colore fuscam emittant: ea aquæ innatantem auferto, & reponito.

Mel Emblicorum.

Mel Emblicorum, est mel in quo Emblic Myrobalani sunt conditi.
Alii ita vocant Emblicorum decoctum, a mellis consistentiam inspissatum.

Mel Passularum.

℞. Vuarum passarum ℔ iiij. Infundantu eis aquæ ℔ xij. aut q. s. & macerentur hori xxiiij. deinde coquantur ad remanentian tertię partis. Colentur, & colatura deco quatur ad crassitudinem mellis, & repona tur. hoc decoctum vocatur Mel passula rum.

SYRVPORVM TRES SEQVENTES VALERII CORDI DESCRIPTIONES NVPER PRIMVM ACCESSERVNT.

Syrupus de Pyris Valerii Cordi.

℞. Succi Pyrorum moschatellinorum

ucci Pyrorum Palatinorum
acchari clarificati ana ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.
Et quoniam Pyra Moſchatellina citiùs
naturefcunt, expreſſum eorum ſuccum
clarificatum cum Saccharo decoctum re-
pones, donec etiam Palatina matureſcant.
demum miſcebis.

Syrupus de Cichorio Val. Cordi.

℞. Rad. Fœniculi Cichorii ana ℥ iiij.
Linguæ ceruinę Scolopendrii
Capillorum Veneris
Trichomanes ana m j.
Aquæ Cichorii Succi eiuſdem ana ℔ iiij.
Coquantur omnia ſecundum artem.
Colaturæ adde Sacchari clarificati ℔ iiij.
Et ſpecies ſequentes petiæ illigatas
ſuſpende in Syrupo:
℞. Rhabarbari ℥ ij.
Rad. Spicæ Romanæ ℈ j.
Fiat Syrupus.

Syrupus Refectiuus, Val. Cordi.

℞. Dactylorum enucleatorum
Ficuum ſiccarum pinguium
Xyloceratiorum enucleatorum
Vuarum Cubebarum paſſarum
Vuarum paſſarum vulgarium maiorum &
minorum

Tamarindorum enucleatorum ana ℥ iiij.
Musti generosi recentis
Succi Cydoniorum ana lb vj.

Incidantur fructus in partes, Passulæ minores & Xyloceratia modicè contundantur, vnumquodque per se. Deinde misceantur omnia, & in fictili denso affundantur eis succus & mustum, macerenturque horis xxiiij. Posteà coquantur lento igne ad consumptionem tertiæ partis, aut ampliùs.

Colaturæ affunde lactis Amygd. cum aqua rosacea lb ij. ex vna libra Amygdalarum dulcium tritarum expressi.

Clarificetur deinde cum albuminibus ouorum xij.

Huic decocto clarificato adde Sacchari clarificati lb iij.

Coquãtur ad perfectionem: & cùm reponis, tũ suspende in Syrupo sequẽtes species crassiusculè tritas, & in sindone ligatas:

℞ Cinnamomi interioris optimi
Macis Nucis moschatæ
Cardamomi Zingiberis
Galangæ Zedoariæ
Garyophyllorum ana ʒ ij.
Ligni Aloës ʒ iij.

Huiusmodi dilutum vel decoctum fructuum horum, vel alicuius eorum, vocant Arabes Nabuch; quo vtuntur pro vino & melle in calidis regionibus.

HVNC Syrupum composui diuitibus quibusdam in chronicis morbis, omnem cibum & potum auersantibus: & compe-ri mirum in modum vires reficere, alere; & iam desperatos, refocillatis viribus, sanitati restituere.

ROB.

Rob de Ribes simplex.

℞. Succi Ribes ℔ viij.
Coquatur per se ad spissitudinem mellis, & reponatur.

Rob de Ribes Compositum.

℞. Succi Ribes ℔ iiij.
Sacchari optimi ℔ ij.
Coquantur secundum artem.

VENTRICVLVM firmat, vomitum biliosum reprimit, sitim restinguit, aliasque excretiones biliosas sistit.

Rob de Berberis simplex.

℞. Succi Berberis ℔ viij.
Coquatur per se vsque ad mellis spissitudinem.

Rob de Berberis compositum.

℞. Succi Berberis ℔ iiij.

Sacchari optimi ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.
ROB ex Oxyacantha, ſeu de Berberis eaſdem quas præcedens facultates obtinet.

Rob Nucum, D. Meſuæ.

℞. Succi Corticũ viridiũ iuglandiũ ℔ iiij
Mellis optimi ℔ ij.
Coquantur ſecundum artem.
Deſtillationi tenuium humorum à capite & inflammationem excitantium confert.

Diamorum, deſcriptione Nicolai.

℞. Succi Mororum Celſi ℔ ß.
Succi Mororum Rubi ℔ j.
Mellis optimi deſpumati ℔ j.
Sapæ ℥ iij.
Coquantur ſecundum artem.
Contra depaſcentia oris vlcera, ad dentium affectus & gingiuarum noxas, atque ad omnia oris vitia gargarizatum proficit.

Diamoron aliud, D. Val. Cordi.

℞. Succi Mororum Rubi
Succi Mororum Rubi Idæi
Succi Mororum Celſi, ſiue de arbore,
Succi Fragorum ana ℔ ij.
Mellis deſpumati optimi ℔ iiij.

Coquantur lento igne ſecundum artem.

MORORVM *omnium ſuccus exprimen-*
us eſt antequam perueniant ad maturitatem.
orrò Mora Rubi Idæi & Fraga citiùs ma-
ureſcunt, quàm alia: ideò oportet, vt horum
uccus colligatur, & cum Saccharo decoctus re-
onatur, donec alii matureſcant. Sint autem
ucci vniuſcuiuſque ℔ ij. Sacchari ℔ j. ad
uamuis eorum, id eſt, Sacchari ℔ ij.

RVBVS *Idæus eſt ille Rubus, quem nos*
vocamus Himpen: eius mora ſiue fructus vo-
antur Himpeer.

Medulla ſiue Pulpa, ſeu Rob Ceraſorum.

℞. Ceraſorum acetoſorum quantum volueris: coque per ſe, ſine humore aliquo, & per cribrum ſetaceum manibus exprime, & ad ſpiſſitudinem iuſtam coque; ac ſine Saccharo repone, vt medullam Prunorum. Poterit qui volet etiam cum Saccharo conficere.

Diamarenatum ſimplex.

℞. Amarena Ceraſa quantum libuerit; & cum modico vino coque: cocta per cribrum manibus exprime: expreſſam deinde pulpam ad ſpiſſitudinem coque; & deinde

℞. Inſpiſſatæ pulpæ ℔ xij.
Sacchari clarificati & inſpiſſati ℔ viij.
Confice ſecundum artem.
AMARENÆ *ſunt magna Ceraſa, guſtu vinoſa, quæ Germanicè vocantur Amarellen, Ammerlinghe, & Amelber.*

Diamarenatum compoſitum.

℞. Diamarenati ſimplicis iam confecti, & adhuc calidi ℔ iiij.
Cui inſperge ſequentes ſpecies, in minutiſſimum puluerem tritas:
℞. Cinnamomi
Nucis moſchatæ ana ℥ j.
Zingiberis Galangæ ana ʒ iiij.
Cardamomi Garyophyllorum
Macis Ligni Aloës ana ʒ ij.
Confice ſecundum artem.
Ad hunc modum potes etiam facere confectiones ex Cynosbatis, & Cornis, hoc eſt, Corni fructibus.

LOHOCH.

Lohoch ſanum & expertum, D. Meſuæ.

℞. Cinnamomi Hyſſopi
Glycyrrhizæ ana ʒ iiij.
Iuiubarum

[S]ebesten ana numero xxx.
[P]assularum enucleatarum
[F]icuum siccarum
[D]actylorum pinguium ana ℥ ij.
[F]œnugræci ʒ v.
[C]apilli Veneris m j.
[A]nisi Fœniculi Ireos
[S]eminis Lini
[C]alaminthæ ana ʒ iiij.

Coquantur secundum artem in aquæ [c]larissimæ lᵇ iiij. ad consumptionem lᵇ ij.

Colaturæ expressæ adde
Penidiarum lᵇ ij.

Coquantur ad perfectionem: posteà insperge subsequentia, minutissimè incisa & tusa:

℞. Pinearum mundatarum ʒ v.
Amygdalorum dulcium mundatorum
Glycyrrhizæ Tragacanthæ *
Gummi Arabici Amyli ana ʒ iij. *
Ireos ʒ ij.

Agitentur omnia simul celerrimè, donec albescant.

Tussi vocisque asperitati à frigiditate natæ auxilio est: crassos in thorace & pulmone humores extenuat.

Lohoch de Pino, D. Mesuæ.

℞. Pinearum ʒ xx. *
Amygdalorum dulcium

Auellanarum aſſatarum
Tragacanthæ Gummi Arabici
Glycyrrhizæ Succi Glycyrrhizæ
Amyli Capilli Veneris
Ireos ana ʒ iij.
Carnium dactylorum ʒ xxxv.
Amygdalorum amarorum ʒ iij.
Mellis paſſularum Butyri recentis
Sacchari Tabarzeth ana ℥ iiij.
Mellis Tabarzeth lʼ iij. ℥ j. ʒ iiij

Conterenda contundantur, & incidenda incidantur minutiſſimè, & cum melle excipiantur.

MEL *Tabarzeth eſt optimum, ſinceriſſimum atque odoratiſſimum mel, quale ex Dantiſco affertur.*

P. C. SCHOL.

A Amygd. am. ʒ iij.] *Cùm Cordus hîc peruersè ℥ iij. poſuiſſet, ʒ iij. tantùm legendas eſſe Fuchſio quoque adſtipulante, dico.*

TVSSI diuturnæ, difficultati ſpiritus & aſthmati ſuccurrit: humores in thorace craſſos incîdit, & extenuat.

Lohoch de Papauere D. Meſuæ.

℞. Papaueris albi ʒ xxv.
Amygdalorum dulcium Pinearum
Gummi Arabici Tragacanthæ
Succi Glycyrrhizæ ana ʒ x.

Amy-

myli ʒ iij. *
eminis Portulacæ Seminis Lactucæ
eminis Cytoniorum ana ʒ iiij.
roci ʒ j. *
enidiarum albarum ℥ iiij.
yrupi de Papauere lʳ iij.

Omnia contundantur & incidantur; at-
ue cum Syrupo excipiantur, secundum
rtem. Porrò iste Syrupus de Papauere sic
ieri debet:

℞. Capitum Papaueris albi recentium
Capitū Papaueris nigri recentiū ana ℥ vj.
Seminis Lactucæ
Florum Violarum ana ℥ j.
Aquæ quantum sufficit, aut lʳ viij.

Coquantur; & colaturæ adde
Sacchari lʳ iiij.

Coquantur ad spissitudinem.

Hoc Lohoch de Papauere appellatur etiam alio nomine Diapapauer.

Iuuat tussim, & gutturis asperitatem à catarrho calido, tenui (quem sputum liquidum indicat:) eum enim coquit, & crassat. Confert etiam febribus ardentibus, dolenti thoraci, pleuritidi.

Lohoch de Scilla, D. Mesuæ.

℞. Succi Scillæ
Mellis despumati ana lʳ j.

Coquantur secundum artem.

SCILLA propriè succum non habet, sed mucilaginem; quæ sic est colligenda:

℞. Scillas crudas tres aut quatuor: eius laminas puriores, plenas & nitidas, in partes incidito cultello eburneo: deinde in pila siue mortario fictili aut lapideo siue marmoreo atterito cum agitaculo, facto ex ligno Guaiaco siue Sanctlo: & deinde exprime, & vtere.

ECLEGMA de Scilla, materiam crassam, lentam, coctu difficilem in partibus respiratoriis, expelli facilem strenuè reddit; & natam inde spirandi difficultatem, & thoracis dolorem leuat.

Lohoch de Pulmone vulpis, D. Mesuæ.

℞. Pulmonis vulpini siccati
Succi Glycyrrhizæ
Seminis Anisi Seminis Fœniculi
Capilli Veneris ana ℥ j.
Sacchari clarificati ℥ xv.

Conterantur omnia tenuissimè, & cum Saccharo excipiantur.

ABSTERGIT & consolidat vlcera pectoris & pulmonis, & præferendum est aliis remediis in phthisi.

* *Lohoch ad Asthma D. Mesuæ.*

* ℞. Scillę assatæ ʒ iij.

Radi-

Radicum Ireos ℥ ij.
Hyssopi
Prassii ana ℥ j.
Myrrhæ rubeæ
Croci ana ʒ ß.
Cum mellis quantitate sufficienti fiat Lo-
och.

AD asthma & tussim antiquam valet: humorem enim crassum tenuat.

LENITIVA, ET SOLVTIVA.

Flores Casiæ fistulæ solutiuæ.

℞. Cannas seu siliquas Casiæ ponderosas, & quæ non resonant concussæ: aperi eas, & contentam in eis pulpam seu medullam cum laminis & seminibus suis diligenter euacua: exempta proiice super inuersum & angustum cribrum, setis equinis contextum. Cribrum deinde pone supra bullientis aquę vaporem, & auerso cochlearis conuexo Medullam Casiæ hinc & inde ducito, vt per cribrum paulatim excernatur: & si quid excretum est, aut penetrauerit, confestim subinde auferto, ne plus quàm necesse est de vapore imbibat: idque tamdiu facito, donec quantum voles, collegeris. Porrò cùm necessitas requirit, semper

per recentes exprime Caſiæ flores : repoſiti enim aceſcunt.

Si quis Caſiæ flores ſiue pulpam magis ſolutiuam reddere volet, in bullientem aquam proiiciat folia Perſici, aut flores Perſici, & Prunellorum ſilueſtrium, aut omnia hæc ſimul : horum enim vapor & diſtillata aqua ſoluit aluum, [ſed debilibus ventriculis non conuenit.]

Mundificat ſanguinem, & compeſcit omnem acuitatem, & ſedat ſitim, & propriè cum ſucco Endiuiæ aut Taraxaci, depurato ſecundum artem. Mundificat ſtomachum, & educit choleram & phlegma, ſine nocumento & exceſſu; caret enim mordicatione. Et lenit pectus & guttur, ac reſoluit apoſtemata acuta in eis. Et confert calefactioni renum, ſumpta cum diureticis & infuſione Glycyrrhizæ; & prohibet generationem lapidis in eis : & confert febribus calidis.

Diacaſia cum Manna.

℞. Prunorum Damaſcenorum ℥ ij.
Florum Violarum m. j. ß.
Aquæ fontanæ ℥ xviij.

Bulliant ſecundum artem vſque ad medietatis conſumptionem : Cola ; & in colatura diſſolue
Pulpæ Caſiç ℥ vj.

Pulpæ

Pulpæ Tamarindorum ℥ j.
Mannæ optimæ Calabrinæ ℥ ij.
Syrupi Violarum ℥ iiij.
Sacchari Candi Sacchari Penidii ana ℥ j.
Sacchari Violati ℥ iiij.
Confice ſecundum artem.
Pulpa Tamarindorum fit vt Pulpa Caſiæ, ſiue flores Caſiæ.

EST pro delicatis, qui habent ſtypticum ventrem; non enim eſt ingrati ſaporis, nec moleſta, ſed ſalubris: lenit viſcera, ſubducit aluum, purgat choleram, & mitigat febres.

Caſia extracta ſine foliis Senæ.

℞. Prunorum numero xij.
Violarum m. j.
Hordei mundi Aniſi Polypodii
Seminis Carthami ana ʒ v.
Capillorum Veneris Thymi
Epithymi ana m. ß. *
Paſſularum exacinatarum ℥ ß.
Seminis Fœniculi ʒ ij.
Seminis Portulacæ
Seminis Maluæ ana ʒ iij.
Glycyrrhizæ ʒ iiij.
Fiat horum decoctio in ſufficienti quantitate aquæ: colentur; in colatura diſſolue
Pulpæ Caſiæ l' ij.
Pulpæ Tamarindorum ℥ j. *

* Cinnamomi ʒ iij.
Sacchari optimi ℔ j.
Coquantur ad perfectionem ſecundum artem.

Caſia extracta cum foliis Senæ.

℞. Confectionis Caſiæ extractæ ſine foliis Senæ l' ij.
Pulueris foliorum Senæ ℥ ij.
Miſce ſecundum artem.

FACILE ſoluit: lenit aſperitatem inteſtinorum: remouet ſtypticitatem, & ventris onus ſubducit, & morbis cholericis & melancholicis auxilia præbet.

Caſia extracta pro clyſteribus.

℞. Violarum [*id eſt, florum Violarum*]
Violariæ [*id eſt, foliorum Violarum*]
Maluæ Mercurialis Betæ
Parietariæ ana m j.
Fiat horum decoctio in ſufficienti aqua, cuius beneficio Caſia extrahatur, & cannæ eius interiùs lauentur. Deinde
℞. Pulpæ Caſię cum hac decoctione extractæ & ad ſpiſſitudinem coctæ l' j.
Sacchari l' j. ß.
Coque ad perfectionem ſecundum artem. Quidam addunt Diacridium, ſiue Scammoneam. Sed hoc nemo faciat inſciis Doctoribus Medicis.

PARIETARIÆ, *videlicet vera, quæ* *[...]ca macerias & muros nascitur, sub stillicidiis* *[...]torum; & non silvestris istius herba luteis* *[...]ribus, quæ dicitur Germanicè Tag vnd nacht.*

EST lenitiua ventriculi, & lenis, & [...]t medicina pro delicatis, carens acuita[...] & mordicatione, & omni excessu læ[...]ente.

Electuarium Lenitiuum.

[.]. Passularum enucleatarum ℥ ij.
[.]dianti nigri Violarum
[.]ordei mundi ana m. j.
[.]uiubarum Sebesten ana num. xx.
[.]lycyrrhizæ ℥ ß.
[.]runorum enucleatorum
[.]amarindorum ana ʒ vj.
Fol. Senæ Polypodii ana ℥ ij.
Mercurialis m. j. ß.

Decoquantur secundum artem in sufficienti aqua: cola; & in colatura dissolue
Pulpæ Casiæ Pulpę Tamarindorum
Pulpæ Prunorum Sacchari optimi
Sacchari Violati ana ℥ vj.
Pulueris Senæ ℥ iij. ʒ iij. ß.

Confice secundum artem.

ADIANTVM *nigrum, est Capillus Veneris verus; qui Lugduno affertur.*

VSVS eius est in febribus humoralibus & pleuresi: lenit enim & mollit intestina,

teſtina, & delet eorum ſtypticitatem: facilè ſoluit ſine moleſtia & læſione choleram phlegmaticam & melancholicam.

Electuarium Lenitiuum de Manna, Nicolai Alexandrini.

℞. Capillorum Veneris
Scolopendriæ [*hoc eſt, Ceterach vocatæ*]
* Hepaticæ [*hoc eſt, Lichenis*] ana ℥ iij.
Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
Seminis Melonis Sem. Cucumeris
Violarum ana ℥ j.
Prunorum Damaſcenorum num. xx.

Coquantur in aqua ad dimidias, deinde percolentur cum expreſſione: in colatura diſſoluantur
Mannæ optimæ puræ
* Sacchari Violacei
* Pulpæ Caſiæ recèns extractæ ana ℥ iiij.
* Tamarindorum
Sacchari Roſacei ana ℥ j.
Sacchari albiſſimi lb iiij.

Concoquantur ad mellis conſiſtentiam: poſtremò ſpecies ſequentes iniiciantur:
Nucleorum Seminis Melonis
Seminis Cucumeris Seminis Cucurbit.
Seminis Citrulli Florum Violarum
Florum Nymphææ Seminis Lactucæ
Seminis Scariolæ
* Seminis Portulacæ ana ℥ j.

Rhabar-

Rhabarbari electi
Foliorum Senæ ana ℥ j. ʒ j.
His accuratè commiſtis & ſubactis, conficiatur electuarium.
VTILE eſt ad purgandum ſanguinem, ad choleram reprimendam & melancholiam: valet etiam ad hepar calefactum; corpus vniuerſum perpurgat.

Electuarium de Sebeſten, D. Bartholomæi Montagnanæ.

℞. Sebeſten ſine nucleis
Prunorum ſiccorum enucleatorum
Tamarindorum ana ℥ v.
Aquæ Violarum lb j.
Aquæ Ireos
Aquæ Angurię ana ℥ vj.
Succi Mercurialis depurati ℥ iiij.
Penidiarum ℥ iiij.
Diapruni ſimplicis lb j. ß.
Nucleorum ſeminis Cucurbitæ
Cucumeris Melonis
Citrulli ana ℥ j.
Diagridii ʒ iij. ß.
Caro ſiue pulpa Sebeſten, Prunorum & Tamarindorum minutiſſimè teratur, & cum aquis extrahatur. Semina verò minutiſſimè incidantur, & reliquis miſceantur: & fiat ſecundum artem Electuarium.
ANGVRIA *eſt Melon magnus, viridis:*

alio nomine vocatur Albateca, siue Batega, &
Melon Indicus. Quidam per aquam Angu-
ria intelligunt succum eius, & non malè: nam
hic magis aluum lenit.

P. C. SCHOL.

A Aquæ Anguriæ.] *Anguriam esse Melonem*
seu fructum magnum, ex viridi & subpallid
foris interstinctum, siue variegatum angui
modo, vnde illi nomen; oblongum, insipidum
cum lauore, semine maiusculo, rubro, vn
cum Francisci Alexandrini Apolline existime
& falli Fuchsium dico.

CONFERT febribus cholericis inter-
polatis, & continuis puris, & sedat acui-
tatem febrium, sitim & vigilias, & etiam
amaritudinem remouendo, & educit ma-
terias acutas à viis vrinalibus & vesica.

Medulla siue Pulpa Prunorum,
aut Diaprunum simplex.

℞. Prunorum magnorum acetosorum &
vinosorum quantitatem, quam volueris
& exemptis nucleis in fictili vitreato ma-
gno coquito: deinde per cribrum seta-
ceum exprimito: expressam pulpam ite-
rum lento igne ad perfectam & iustam
spissitudinem coquito, & sine Sacchar
reponito.

Porrò si medullam Prunorum laxati-
uam

m requiris, ex dulcibus Prunis, aut unis Hungaricis magnis exiccatis conito.

Medulla Prunorum vinoſorum, calom & ſitim in febribus mitigat: & meus eſt vt conſeruetur ſine Saccharo, Ceorum modo inſpiſſata.

iaprunum compoſitũ, non laxatiuum, D. Nicolai.

. Prunorum Damaſcenorum electorum ſiue Hiſpanicorum] num. centum.

Coquantur in modica aqua, donec emolantur: excola: deinde decoctum eorum riuatim repones; ipſa verò pruna ſuper uerſum & vaſi impoſitum cribrum poantur, & manibus hinc & inde ducanur, & premantur, donec omnis eorum ulpa penetrauerit, & cutis cum nucleis antùm remaneat. Collectam deinde pulam, & excolatum eorum decoctum, in uo bullierit Violarum ℥ ß, lento igne ad piſſitudinem coquito. Melius eſſet, ſi Prunorum pulpa per ſe inſpiſſaretur, & ſi um decocto Prunorum & Violarum Pulpa Tamarindorum extraheretur.

Deinde cùm inſpiſſaueris,

℞. Pulpę inſpiſſatæ lʒ j.
Sacchari clarificati lʒ ij.
Pulpæ Tamarindorum

Pulpæ Caſiæ ana ℥ j.

Agita omnia ſimul ſupra ignem : dein de inſperge ſubſequentium ſpecierum puluerem:

℞. Santali albi Santali rubri
Spodii Rhabarbari
Cinnamomi ana ʒ. iij.
Roſarum Violarum
Seminis Portulacæ Seminis Scariolæ
Seminis Berberis Succi Glycyrrhizæ
Tragacanthæ ana ʒ ij.
Seminis Cucurbitæ Seminis Cucumer
Seminis Citrulli
Seminis Melonis ana ʒ j.

Confice ſecundum artem.

Dicitur etiam hęc confectio Diadami ſcenum, à Prunis Damaſcenis quæ capi

Quidam ponunt Prunorum non num centum, ſed l' j. verùm malè : nam e Nicolao Alexandrino omnes alii han compoſitionem deſumpſerunt.

Quædam exemplaria non habent Cin namomum : ſed Nicolaus Alexandrinu idipſum ponit : & niſi ingrederetur Cin momi pondus, confectio hæc eſſet man ca : nam Nicolaus Alexandrinus ſcribi totam confectionem habere l' iij. & ß. & ſic eſt. Impreſſi tamen codices mendo ſunt : habent enim l' ij. & ß. Ita pr ciphra 3. poſuerunt 2. facili errore, no tamen condonando.

Nico

[N]icolaus Alexandrinus non ponit ſemen Cu[cu]meris: nam ſi poſuiſſet, dixiſſet confectionem [ha]bere l' iij & ß. & ℥ j. Itaque hæc ℥ j. ſeminis [C]ucumeris, adiecta eſt à poſterioribus: nihil [ta]men refert, cùm potiùs conducat.

Per ſemina Curcubitæ, Cucumeris, &c. de[be]t intelligi exempta eorum medulla. Idq́ ſem[pe]r intelligendum eſt, cùm pulueres horum [se]minum ingrediuntur in confectiones quaſ[cu]nque.

P. C. SCHOL.

Cinnamomi.] *Cinnamomum ex hoc medi[ca]mento erroneè reiicit Fuchſius, cùm vetera [p]lurima exemplaria id contineant: quod ratio[n]ibus etiam conſtare, demonſtrari poſſet.*

DATVR acutas & peracutas [febres] [p]atientibus, & maximè Cauſoni & Syno[c]ho, in principio, & in augmento & ſta[t]u ægritudinis. Et ſine Diacridio poteſt [e]xhiberi in omni hora diei: cum Diacridio [u]erò, in aurora matutinali, & cum cautela, quoniam eſt ſolutiuum forte.

Diaprunum compoſitum laxatiuum, [ſeu ſolutiuum,] D. Nicolai.

℞. Diapruni non laxatiui adhuc recentis & calidis l' iiij.
Scammoneæ præparatæ ℥ ij.
Miſce, & repone.

Diacatholicon Nicolai.

℞. Pulpæ Casiæ fistulæ
Pulpæ Tamarindorum
Senæ mundatæ ana ℥ ij.
Rhabarbari Violarum Polypodii
* Anisi ana ℥ j.
Penidiarum
* Sacchari Candi ana ℥ j.
Glycyrrhizę Seminis Cucurbitæ
Seminis Citrulli
Seminis Cucumeris
Seminis Melonis ana ʒ ij.

Conterenda conterantur, & seminum quatuor maiorum nuclei incidantur: postea omnia simul conficiantur cum subsequenti syrupo:

* ℞. Polypodii ℥ iij.

Coquantur in aqua cœlesti q. s. addendo Sacchari optimi lʳ ij.

Nicolaus Alexandrinus hanc confectionem vocat Catholicum; è quo desumpta est: is paulò aliter eam describit: sed quia impressum Nicolai exemplar in hac confectione valdè mendosum est, malui ex concordi aliorum traditione hanc adscribere.

CONFERT acutis & peracutis morbis: emollit enim, alterat, roburque addit iecinorosis & lienosis.

Ele-

Electuarium Indum maius, D. Mesuæ.

℞. Cinnamomi Garyophyllorum
Spicæ Indicæ Rosarum
Casiæ ligneæ veræ [*aut succedanei eius*]
Macis
Cyperi [*videlicet rotundi*] ana ʒ iiij.
Santali Citrini ʒ ij. ß.
Ligni Aloës
Nucis moschatæ ana ʒ ij.
Turbith optimi ʒ L. [*id est, quinquaginta*] *
Sacchari
Penidiarum ana ʒ xx.
Galangæ
Cardamomi maioris
Cardamomi minoris Asari
Masticles ana ʒ j. ß.
Diagridii ℥ j. ʒ iiij.

Omnia terantur, & cum oleo Amygdalino dulci fricentur, & cum subsequenti syrupo conficiantur:

℞. Succi Cydoniorum
Succi Granatorum Succi Apii
Succi Fœniculi, omnium depuratorum ana lb ß.
Mellis despumati optimi lb iij. ℥ iiij. A

Decoquantur succi cum melle, ad spissitudinem iustam, secundum artem.

P. C. SCHOL.

A l' iij. ℥ iiij.] *Cùm Mellis triplum ad re liquorum pondera Cordus plerumque requi rat, hîc Mellis l' iij. ß. posuerat, ingredien tia Sacchara pulueribus ceteris connumerans, quod alicubi tamen non effecit. Itaque num Sac chara pulueribus sint annumeranda, vt ea ratione Mel quoque triplicandum sit, nihil hîc Fuchsius, nihil Dessennius, nihil Apollo fatu dignum; vt nec in Amygdala, Pineas, Dactylos recipientibus medicamentis; cùm alioquin fu tilibus interdum paginas repleant. Ceterùm (vt hîc id obiter dicam) huius iam narrati du bii, Diaphœnicon admodùm est controuersum. [f. decisio incerta.]*

EXCREMENTA humorum, maximè pituitosorum ac putridorum, è ventriculo & aliis nutritoriis instrumentis educit: crassos in iis etiam flatus dissoluit, malaque hinc nata sanat; verbi gratia, inflationem ventriculi, colicos & renum dolores.

Electuarium Indum minus,
D. Mesuæ.

A ℞. Turbith optimi ʒ vj.
Sacchari tantundem Macis
Garyophyllorum Piperis Zingiberis
Cinnamomi electi

Carda-

..rdamomi maioris
..ucis moſchatæ ana ʒ vij.
..ammoneæ correctæ ʒ xij.
..ellis optimi deſpumati triplum, hoc
eſt ℔ ij. ℥ j. ʒ j. *

P. C. SCHOL.

[Turbith ʒ vj.] *Mihi, Deſſennio, aliiſq; ..idetur Cordus hîc mutilus, Turbith tantùm ..x drachmas huic medicamento indens, cen..um drachmas in Meſue ſcriptum fuiſſe dicen..bus multis. Ego verò cùm nulla ratione cen..um drachmas admittere queam, medicamenti ..nſcriptionis ratione habita, qua Indum mi..us apellatur, vix quinquaginta drachmas ad..mittendas eſſe concedere poſſum, vt in Indo ma..ori: nî in ambabus idem Scammonii pondus ..itra controuerſiam cerneretur. De decem tan..tùm drachmis aut duodecim, deq; vigintiquin..que drachmis legentibus quibuſdam exempla..ribus nunc nihil dico. Tanta eſt hoc in pondere hîc varietas.* A

Interim ſi Turbith pondus (prater Cordi mentem) augetur, augenda quoque erit, pro triplicitatis ratione, mellis quantitas.

HABET intentionem maioris.

Confectio Hamech maior, D. Meſuæ.

℞. Myrobal. Citrinorum ℥ iiij.
Chebulorum Indorum

Rhabarbari ana ℥ ij.
Agarici Colocynthidis
Polypodii quercini ana ʒ xviij.
* Absinthii Thymi
* Senæ ana ʒ vj.
Violarum ʒ xij.
Epithymi ℥ ij.
Anisi Fœniculi
Rosarum ana ʒ vj.
Succi Fumi terræ ℔ j.
Prunorum num. LX.
Passularum maiorum enucleatarum ℥ vj.

Infundantur omnia in seri quantitate sufficienti, & ponantur in vitreato vase angusti orificii, bene obturato, & dimittantur per dies quinque, [aut tres potiùs.] Postea ad ignem ferueant vna atque altera ebullitione : deinde colentur. In parte colaturæ dissolue

Pulpæ Casiæ ℥ iiij.
* Pulpæ Tamarindorum ℥ v.
Mannæ ℥ ij.

Agitentur simul, & adiiciatur

* Sacchari in altera colaturæ parte clarificati ℔ j. ß.

Coquantur simul ad mellis spissitudinem: deinde aspergatur subscriptarum specierum puluis:

Scammoneæ bonæ ℥ j. ß.
Myrobal. Citrinorum Chebulorum Indorum ana ℥ ß.

Belle-

Bellericorum Emblicorum
[R]habarbari
[S]eminis Fumi terrę ana ʒ iij.
[S]picæ Nardi Indicæ
[A]nisi ana ʒ ij.
Confice secundum artem.
MORBIS omnibus ex flaua bile & [p]ituita salsa natis, nempe impetigini, sca[b]iei, elephantiæ & cancro succurrit. In [s]umma, omni fœditati cutis à biliosis, & [a]dustis humoribus procreatæ conuenit. [Melancholicis quoque vtiliter datur.]

Confectio Hamech minor D. Mesuæ.

℞. Myrob. nigrorum [*id est, Indorum*]
Chebulorum
Epithymi ana ʒ L.
Fumi terræ Absinthii ana ʒ XX.
Thymi Calaminthæ
Polypodii quercini
Agarici Glycyrrhizæ
Buglossę ana ʒ X.
Stœchados Arabicæ
Chamędryos [*videlicet vera*]
Chamæpityos [*id est, Iua moschata*]
Bedeguaris [*eius loco sume Carduum benedictum*]
Anisi ana ʒ V.
Prunorum Iuiubarum

Sebesten ana num. LXX.
Passularum enucleatarum ℔ j.
* Decoquantur in aqua sufficienti vsque ad tertias. Colentur, & colaturæ addantur
Sapæ ℔ ij.
Mellis despumati ℔ j.
Scammoneæ correctæ ℥ ij.

Coquantur lento igne vsque ad mellis spissitudinem.

PVRGAT Melancholiam, & vstos humores alios: ob id confert maniæ, melancholiæ, vertigini, obliuioni, & vitiis cutis, qualia sunt psora, id est, scabies, morphæa, cancer, elephantia, impetigo: & morbus Gallicus.

Diaphœnicon D. Mesuæ.

℞. Dactylorum Hieron enucleatorum, ac tribus diebus in aceto maceratorũ ℥ ij. ℈ ij.
Penidiarum ℥ j. ℈ j.
Amygdalorum [dulcium] ʒ v.
Turbith ʒ v. ℈ ij. ß.
* Scammoneæ [*i. Diagridii*] ʒ ij. aliis
* ʒ iij. ℈ ij.
Zingiberis Piperis longi
Foliorum Rutæ
Cinnamomi Macis. Ligni Aloës
Anisi Fœniculi Dauci
Galangæ ana ℈ j. G̈ v.
A Mellis despumati triplum, hoc est, ℔ j. ℥ iij. ʒ vj.

Fiat

at secundum artem electuarium.

P. C. SCHOL.

Mirum est in hoc tam frequentis vsus, tamq; ubiosæ atque difficilis compositionis medicamento, adeò vt etiam à duobus Pharmacopœis ix eodem concinnetur modo; mirum inquam, ic silere, nihilq; serii dicere (vt Fuchsium sic am) Francisc. Apollinem, eundemq; tam inpidum esse, vt quid per Amygdala absolutè ic posita, intelligendum; quantum Scammoii (nam admodùm diuersa est lectio) quanum Mellis, in quo hoc loco grandior, quàm in quouis alio medicamento, cardo versari debeet, sumendum sit, nihil Apolline dignum proferat, aut ridicula indicet atque scribat: cùm tamen plurimis locis, verborum ac vocum ingnium multas myriades temerè ac futiliter effundat. Quoniam verò (quantum ad Mellis quantitatem attinet) seneque hîc vniuersali regula abuti velle dicat Franciscus: per quam si Mellis triplum intelligat, nónne libræ nouem Mellis hîc sumendæ erunt, admodū à tribus procul? Num igitur ad auctoris mentem compositionem hanc se restituisse, vt inquit, gloriari debet? Hunc itaque, hunc Apollinem consulat Pharmacopœus oportet, vt radiis eiusdem illuminatus (nam vndique ferè est sibi similis) vndequaque etiam cæcutiat atque exorbitet.

Febribus compositis & diuturnis auxiliatur. Bilem enim flauam & pituitam ducit. Colicis cruciatibus mirificè confert:

item doloribus ventriculi, & aliis malis ex crudo humore ortis.

Diaphœnicon in forma solida.

℞. Dactylorum infusorum in aceto tribus diebus ac noctibus numero vj.
Seminis Ligustici ʒ ij.
Pineorum nucleorum
Amygdalorum dulcium ana ʒ xv.
Turbith ʒ xij.
Diagridii ʒ xj.
Sacchari Candi ℥ ij.
Piperis longi Zingiberis
Foliorum Rutæ
Cinnamomi Macis Fœniculi
Anisi Dauci Galangæ
Ligni Aloës ana ʒ j.
A Sacchari l' j.

Fiat confectio in rotulis, secundum artem.

Ista confectio solida Diaphœnicum plerisque medicis est vsui.

P. C. SCHOL.

A l' j.] *Mutilum in hac Sacchari quantitate esse Cordum, si ad præcedentis Diaphœnici, aliásve cum Sacchara paratorum medicamentorum rationes contuleris, necesse est; Typographi forsan vitio. In eandem nihilominus nasum satis imprudenter, immò pueriliter cecidere*

re Fuchsius & nonnulli alii : ita cæcus cæco ...uce labitur.

Diasena D. Nicolai.

℞. Senæ ℥ iij.
...uellanarum tostarum num. L.
...erici tosti ʒ ij.
...apidis Armeni loti ʒ j.
...apidis Lazuli loti ʒ iij.
Sacchari ℥ vj.
Cinnamomi ℥ j.
Garyophyllorum Galangæ Piperis
Spicæ Nardi Indicæ Ocymi
Foliorum Garyophyllorum
Cardamomi
Croci Zingiberis Zedoariæ
Florum Rorismarini
Macropiperis ana ʒ ij.
Mellis despumati l' ij.

LAPIS *Armenus, est similis lapidi Lazuli, sed non est tantopere cæruleus, sed magis viridis.*

FOLIA *Garyophyllorum sunt similia foliis Lauri, & odorem atque saporem habent Garyophyllorum: eorum loco sume Garyophyllos ipsos.*

Succurrit melancholicis, mania vexatis, & quartana tristitiaque affectis, lienosis, & omnibus malis ex atra bile procreatis.

Bene-

Benedicta laxatiua D. Nicolai.

℞. Turbith electi
Sacchari ana ℥ x.
A Diagridii Esulæ Hermodactylorum
Rosarum ana ℥ v.
Garyophyllorum
Spicæ Nardi Indicæ
Zingiberis Croci
Saxifragiæ Macropiperis
Amomi [*sumatur Acorus verus eius loco, vel Calamus aromaticus*]
Cardamomi minoris Seminis Apii
Salis Gemmei Galangæ Macis
Carui Fœniculi Seminis Asparagi
Seminis Rusci [*id est, Brusci*]
Granorum solis [*id est, Milii solis*] ana ʒ j.
Mellis despumati optimi triplum, hoc
* est, l' j. ℥ v. ʒ v.
Confice secundum artem.

Per semen Asparagi & Rusci intellige carnem & pulpam eius: reiectis nucleis osseis.

P. C. SCHOL.

A Esulæ.] *Nullo pacto placent Fuchsii aliorumq́; sententia, hic Esulæ ʒ x. esse sumendas arbitrantium: etenim cum Cordo ʒ v. sufficere bona ratione dico. Breuis vndique esse cogor.*

HVMORES pituitosos, potissimùm ad articulos decumbentes, elicit. A renibus quoque & vesica purgat.

Electua-

Electuarium Eleschof siue Episcopi, D. Mesuæ.

℞. Scammoneæ Antiochenæ [vel Diagridii]
Turbith optimi ana ʒ vj.
Caryophyllorũ Cinnamomi Zingiberis
Myrob. Emblicorum Nucis moschatæ
Polypodii ana ʒ ij. ß.
Sacchari ʒ vj.
Mellis despumati triplum, id est ℥ x. ʒ j.

P. C. SCHOL.

Sacchari ʒ vj.] *Præter exempla ex Mesue, præterq; rationes, Fuchsius & Franciscus Alexand. hîc ℥ vj. legunt.*

BILEM flauam & pituitam elicit: flatus quoque expellit: doloribus articulorum, laterisque prodest, itemque colicis cruciatibus: ad renes etiam & vesicam decumbentes humores expurgat.

Electuarium de Psyllio D. Mesuæ.

℞. Succi Buglossæ domesticæ
Succi Buglossæ agrestis Succi Endiuiæ
Succi Apii, omnium coctorum & despumatorum ana lʼ ij.
Succi Fumi terræ ℥ iij.

In quibus macerentur per xxiiij. horas subsequentia:

℞. Cu-

℞. Cuſcutæ Aniſi Senæ ana ℥ ß.
Capilli Veneris m. j.
A Aſari ʒ iiij.
Spicæ Nardi Indicæ ʒ ij.
Bulliant aliquantulum, adiiciendo
Violarum ℥ iij.
Epithymi ℥ ij.
Hæc poſtquàm modicè bullierint, colentur: & colaturæ iniiciantur
Pſyllii ſeminis integri ℥ iij.
Macerentur per xxiiij horas, ſingulis horis agitando: deinde ſume expreſſæ à
Pſyllio mucilaginis lʳ iiij.
Sacchari albiſſimi lʳ ij. ß.
Coquantur lento igne ad perfectionem, addendo pulueris
* Trochiſcorum Diarhodon
de Spodio
de Rhabarbaro ana ℥ j.
de Berberis ℥ ß.
* Scammonii in Cytonio malo cocti ℥ iij.
Confice ſecundum artem.

Per Bugloſſam domeſticam potes intelligere Boraginem, vel magnam illam Italicam Bugloſſam.

P. C. SCHOL.

A Aſari ʒ iiij.] *Sic legendum eſſe, ritè quoque Fuchſius monet. Cordus enim, Aſari, Spicæ ana ʒ ij. perperam hîc legebat.*

FLAVAM bilem euocat, febribus ardentibus & curatu difficilibus auxiliatur; dolori

dolori capitis & vertigini à biliosorum humorum euaporationibus procreatis, morbo regio, & iecori supra modum calefacto.

Electuarium Rosatum D. Mesuæ.

℞. Succi Rosarum rubearum perfectarum ℔ iiij.
Sacchari Tabarzeth [*id est, albi*] ℔ j. ß.
Mannæ puræ & recentis ℥ vj.
Scammoneæ Antiochenæ ℥ j. ß.
Coquantur sensim ad ignem molliusculum, dum ad mellis consistentiam vsque densescant: deinde insperge
Trochiscorum de Spodio ℥ j.
Trochiscorum de Berberis ʒ iiij.
Galliæ moschatæ veræ
Croci ana ʒ ij.
Reponatur in vase vitreo.

EST cholagogum clemens: ob id salubre biliosis affectibus, arthritidi calidę, cephalalgiæ calidæ, vertigini, oculorum dolori, ictero.

Electuarium de Succo Rosarum D. Nicolai.

℞. Succi Rosarum rubrarum
Sacchari albissimi ana ℔ j. ℥ iiij.
Diagridii ℥ j. ʒ iiij.

San-

Santali rubri   Santali albi
Santali citrini   ana ʒ vj.
Spodii de Ebore   ʒ iij.
Caphuræ ℈ j.

Succus Rosarum cum Sacchαro ad iustam consistentiam coquatur, deinde tritæ species adiiciantur.

Hæc compositio potest fieri in forma solida.

Expellit flauam bilem citra molestiam: ad morbos articulorum ex biliosis & calidis humoribus natos, ad febresque tertianas confert.

Diaturbith cum Rhabarbaro, D. Montagnanæ.

℞. Turbith optimi
Hermodactylorum   ana ℥ j.
Rhabarbari   ʒ x.
Diagridii   ʒ iiij.
Santali albi   Santali rubri   Violarum
Zingiberis   ana ʒ j. ß.
Masticheς   Anisi   Cinnamomi
Croci   ana ʒ ß.
Sacchari albissimi triplum, hoc est ℔ j. ℥ ij. ʒ ij.

Potest fieri in liquida & solida substãtia.

Est Cholagogum, Phlegmagogum, & Melanogogum. [Verminosis & hydropicis vtile.]

Diaturbith maius D. Petri de Tussignano. *

℞. Turbith optimi ℥ j.
Diagridii
Zingiberis ana ʒ iiij.
Cinnamomi
Caryophyllorum ana ʒ ij.
Galangæ Piperis longi
Macis ana ʒ j.
Sacchari albiſſimi ℥ viij. ʒ v.
EDVCIT phlegmaticos humores, & purgat, & calefacit.

Diaturbith minus Zezaris, ex Meſuæ cap. de Turbith. *

℞. Turbith albi & gummoſi ʒ x.
Zingiberis ʒ v.
Maſtiches ʒ iij.
Sacchari albiſſimi ℥ vj. ℥ vj.
LEVITER purgat phlegma à ſtomacho.

Diacarthamum D. Arnoldi de Villanoua. A

℞. Specierum Diatragacanthi frigidi ℥ ß.
Pulpæ Cytoniorum ℥ j.
Medullæ ſeminis Carthami ʒ iiij.
Zingiberis albi ʒ ij. *

Dia-

Diagridii ʒ ij.
B Turbith ʒ vj.
* Mannæ granatę ʒ ij.
Mellis roſati colati ℥ j.
* Hermodactylorum ʒ iiij.
Sacchari albiſſimi ℥ x. ʒ iij.

Fiat in liquida ſubſtantia.

Cùm autem ſpecies reſeruare volueris, mel roſatum non conuenit addere.

PVLPA *ſiue caro Cytoniorum hic requiritur exſiccata.*

P. C. SCHOL.

A Diacarthamum.] *Cùm apud diuerſos auctores diuerſimodè legatur Diacarthami deſcriptio, atque hanc quoque ab Arnoldi variare dicat Franciſcus Alexander; Arnoldo tamen hanc acceptam feremus, tantiſper dum eiuſdem genuinam deſcriptionem Franc. Apollo in Arnoldi nobis libris commonſtrauerit. Interea quoniam hanc vtilem repererint multi, eam conficere Officinæ poſſunt.*

B Mannæ ʒ ij.] ℥ *ij. hîc legi debere vel pueri animaduerterent. ita vt à tot tantisq; viris (qui alioquin ſe ſatis emunctæ naris eſſe putant) id non eſſe olfactum, ſtupeſcam. Sed innumera huiuſcemodi hocce in libello reſtituta conſpicies, ab aliis ne cogitata quidem; quorum rationes in aliud tempus ſeruamus.*

PRODEST in euacuatione choleræ & phlegmatis.

Hiera

Hiera Picra simplex D. Galeni. A

℞ Cinnamomi
Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
Asari Spicæ Nardi Indicæ Croci
Mastiches Chiæ ana ʒ vj.
Aloës non lotæ ʒ c.
Mellis despumati ℔ iiij. ℥ iij.
Cùm hæc confectio magis confortatiua quàm solutiua esse debeat, cum aloë lota conficienda est.

P. C. SCHOL.

Vt ex ipsissima Galeni mente confectio hæc A *paretur, qualiq; modo à peritis medicis hodie confici iubetur: Croci ʒ v. & Aloës ʒ xc. tantùm imponenda sunt.*

CONTRA biliosos, putres, marcidosque humores, qui ori ventriculi insederunt, remedio est; item iis quorum faciem pallor decolorauit: iis quoque quorum oculis obiectæ culicum aut pilorum imagines obuersantur. Alui recrementa mediocriter mouet, ad iecur vsque progrediens: lædit quibus iecur calidius exhibet negotium; & stomachum iuuat.

Hiera picra cum Agarico.

℞. Specierum Hieræ simplicis sine Aloë
Agarici

Agarici Trochiſcati ana ʒ iiij.
Aloës non lotæ ℥ j.
Mellis deſpumati ℥ vj.

Hiera Picra compoſita D. Nicolai.

℞. Cinnamomi
Spicæ Nardi Indicæ
Croci Schœnanthi Aſari
Xylocaſiæ
Xylobalſami } *quorum loco ſumantur ſuc-*
Carpobalſami } *cedanea, vt ſuprà.*
Violarum Abſinthii Epithymi Agarici
Roſarum Turbith Colocynthidis
A Maſtiches ana ℈ ij.
Aloës non lotæ ʒ x. ℈ ij.
Mellis deſpumati ℥ viij.

P. C. SCHOL.

A Ana ℈ ij.] *Fuchſius ana ʒ ß. legi vult, Cor-dum reprehendens; cùm in idem recidant: con-cluduntur enim ſimplicia omnia vnico ana: & Aloës ad pondus omnium legunt Nicolai exem-plaria. Inanis itaque eſt Fuchſii reprehenſio.*

FACIT ad diuerſas capitis, & aurium & oculorum diſtemperantias: ſtomachum quoque optimè purgat: affectiones hepatis emendat: ſplenis duritiam & denſitatem emollit & extenuat. Renibus & veſicæ prodeſt, & matricis diſtemperantiam emendat.

Hiera

Hieralogodium, seu potiùs Hiera Logadii, D. Nicolai.

℞. Pulpæ Colocynthidis
Polypodii ana ℥ ij.
Euphorbii Polii montani minoris
Cocci Gnidii ana ʒ j. ß. Ğ vj.
Absinthii
Myrrhæ Troglodyticæ ana ʒ j. Ğ xij.
Centaureæ minoris Agarici
Hammoniaci
Polii [*aut succedanei eius*]
Spicæ Nardi Indicæ Scillæ assatæ
Diacridii ana ʒ j.
Aloës Comarum Thymi
Casiæ ligneæ Chamædryos Bdellii
Prassii ana ℈ ij. Ğ xiiij. A
Cinnamomi Opopanacis Castorei
Aristolochiæ longæ Leucopiperis
Macropiperis Melanopiperis Croci
Petroselini Macedonici
Sagapeni ana ʒ ß.
Hellebori nigri
Hellebori albi ana Ğ vj.
Mellis despumati triplum, hoc est ℥ x.
ʒ iij. ℈ j. Ğ iiij.

Quædam exemplaria habent Colocynthidis ℥ ij. sed maximo errore: nos itaque veram compositionem Nicolai Alexandrini sequimur, qui habet hanc proportionem.

COCCI *Gnidii debent esse* ʒ j. *ß.* G̈ *xij.* [...]
Alexandrinum Nicolaum sequi volumus im[...]
pressum, qui habet ʒ *xvij.* & *hæc compositi*[...]
habet decimam partem Nicolai: itaque si ʒ j[...]
ß. & G̈ *xij. multiplicantur per decem, erunt* ʒ
xvij.

Nota ℈ *ij.* & G̈ *xiiij. sunt decima pars drach*[...]
marum nouem: in Nicolao autem Alexandri[...]
no impresso non nouem, sed vndecim legitur[...]
sed hoc factum est vitio librariorum, xj. pr[...]
ix. ponentium, quamuis impressus codex pr[...]
xj. habeat 11. id est vndecim per ciphras scri[...]
ptum. Quòd autem legendum sit ix. & non xj[...]
indicat degradatio ponderis in tota hac confe[...]
ctione.

P. C. SCHOL.

A ℈ ij. G̈ xiiij.] *Fuchsius sinistrè ex Myreps*[...]
legit hic ℈ j. *tantùm.*

B *Cocci Gnidii debent esse* ʒ j. *ß.* G̈ *xij.*] *In Ni*[...]
col. Alex. non aduertit mendum Cordus. No[...]
enim ʒ *xvij. sed* ʒ *xvj. legendum esse,* & *ra*[...]
tio & *Myrepsus Fuchsii docent: quare in con*[...]
textu ʒ j. *ß.* G̈ *vj. rectè à Cordo posita sunt*[...]
præter suam ipsiusmet existimationem.

EXTERMINAT diuturnas & inuete[...]
ratas passiones, id est, maniam, & omne[...]
melãcholias atque epilepsias. Scotomati[...]
cos, id est vertiginosos & spumantes, ca[...]
ducos, & qui sibi præmordent linguam[...]
cephalalgicos, hemicranicos, & qui it[...]
vexantur ex capitalibus commotionibus[...]

vt vi-

videantur quaſi dęmonium habere, qui
pellantur ſpatici, data purgat, ne in-
ndium aut lipothymia generetur corpo-
, quod ſupraſcriptis paſſionibus ſubia-
t; quibus inuitis etiam medetur. Para-
ticis & tremulis ſubuenit. Datur indi-
eſtis, cardiacis, pleuriticis, hepaticis,
pleneticis. Elicit menſtrua. Nephreti-
os, arthriticos, & iſchiadicos ſuble-
at: Venena & venenatas paſſiones &
orſus admodùm perſanat: Lepras &
arias zermas emendat. Eſt autem ſine
llo periculo; neque alias moleſtias in-
ert accipientibus: daturq́ue de ea ter
n menſe pondus drachmarum trium, cum
nulſæ cyathis iij. & ſalis cochleari.

Hiera Pachii, ex deſcript. Nicolai Alexandrini.

℞. Stœchados Marrubii
Chamædryos Agarici
Colocynthidis ana ʒ x.
Opopanacis Sagapeni
Petroſelini Mali terræ
Piperis albi ana ʒ v.
Cinnamomi Spicæ Nardi
Myrrhæ Folii
Croci ana ʒ iiij.
Mellis deſpumati triplũ, id eſt ʒ CCLXXXV.
qui faciunt lb iij. ℥ iiij. ʒ v.

Arida omnia in tenuiſſimum puluerem

 tunditor:

tundito: liquores verò, opopanacem, s[illegible] gapenum, electa & pura in mortario tun[illegible] dito. deinde in feruenti mortario cu[illegible] melle despumato feruenti adhuc vnito, a[illegible] reliquis misceto, cùm omnino leuigat[illegible] fuerint. Cùm verò mel ad dissoluendo[illegible] hos liquores accipies, de suprascript[illegible] quantitate sumito, nihil addendo.

MALVM *terræ, id est, radix Aristoloch[illegible] rotundæ vera.*

Scribonius Largus mirum in modum effe[illegible] huius Hiera virtutes, quemadmodum etia[illegible] Marcellus. Itaque non abs re fuerit tutò [illegible] vti, cùm & nos eius efficaciam aliquoties e[illegible] perti simus.

※ hæc nota significat Romanis scriptoribu[illegible] denarium. Est autem denarius pondus Rom[illegible] num, drachmâ paulò grauius. Nam drachm[illegible] octo faciunt vnciam, cùm denarii septem co[illegible] stituant vnciam: non rarò tamen indifferent[illegible] pro drachma accipitur, sed malè.

Compositio hæc sanat morbo comitia[illegible] correptos, furiosos, scotomaticos, c[illegible] phalalgicos: facit ad deprauatam in vtram[illegible] libet partem. Ad Tetanum, & Cynicu[illegible] spasmum, præcipuè verò ad pectoris & l[illegible] teris dolores prodest, ex qualibet cau[illegible] factos siue latente & oculta, siue manif[illegible] sta. Præterea neruorum tensionibus mir[illegible] ficè conuenit: Prodest ad articulariu[illegible] morbum, ad spinæ totius & lumboru[illegible]

dolo[illegible]

lorem. Duritias in mammis mulierum
n dolore consistentes, ex toto interdum
iat. Ad stomachicos euidenter conue-
:. Remediat enim eos quibus frequen-
: acescit cibus, aut assiduè nauseant aut
iua abundant. præcipuè verò Melan-
olicis benefacit, &c.

Catharticum Imperiale, D. Nicolai Alexandrini.

. Diagridii
acchari ana ʒ viij.
innamomi Nardi
axifragiæ
olypodii ana ʒ iiij.
aryophyllorum
ingiberis
eltica [*id est, Spica Celtica*]
Macropiperis Melanopiperis
ardamomi
Amomi [*eius vice sume nostrum Calamum aromaticum*] ana ʒ iij.
Mellis despumati ℔ j. ℥ iiij. ʒ vij.

SAXIFRAGIA, *quam Graci describunt, mediam habet figuram, & magnitudinem inter Pulegium & Thymum. Germanicè vocatur Stinplei, [aut Steinpoley.]*

CAPVT optimè purgat, os bene olens reddit: ex stomacho & toto corpore vtramque bilem deducit.

Puluis medicaminis Turbith,
D. Auicennæ.

℞. Zingiberis albi
Maſtiches ana ʒ x.
Turbith ſubtiliſſ. pulverizati ʒ x.
Sacchari Tabarzeth quantum eorum eſt.
Commiſceantur.

PVRGAT humores phlegmaticos: datur pueris, mulieribus, ſenibus, & humidis, delicatis & otioſis.

Puluis Senæ præparatæ,
D. Montagnanæ.

℞. Senæ mundatæ ʒ xij.
Zingiberis
Macis ana ʒ iij.
Cinnamomi
Tartari ana ʒ j. ß.

Hæc in puluerem redacta commiſceantur.

Doſis ʒ j. ante cœnam.

PVRGAT caput mirabiliter.

Puluis aut Tragea laxatiua.

℞. Turbith ℥ j.
Zingiberis Cinnamomi
Maſtiches Galangæ
Cardamomi minoris

aryophyllorum
nisi Hermodactylorum
iagridii ana ℥ ß.
oliorum Senæ ℥ ij.
acchari ℥ iiij.
Misceantur in puluerem contrita.
Purgat choleram, phlegma & melancho-
iam.

Puluis Sternutatorius.

℞. Radicum Pyrethri ℥ ß.
Castorei ℥ ß.
Hellebori albi
Hellebori nigri ana ℥ j.
Maioranæ m. j.
Misceantur: fiat puluis lege artis.

Nasalia.

℞. Calaminthæ
Maioranæ Radicis Ireos
Seminis Nigellæ Castorei
Seminis Staphysagriæ ana ℈ j.
Hellebori albi Pyrethri
Nucis moschatæ Myrrhæ rubeæ
Euphorbii ana ℈ ij.
In pulueres singula conterantur: deinde cum Ladani ʒ vj. & melle modico formentur nasalia.

SVPPOSITORIA.

Suppositoria simplicia conficiuntur ex melle & sale simul coctis ad debitam crassitiem.

Species ad Glandes, aut Suppositoria acuta conficienda.

℞. Hellebori albi
Granorum Colocynthidis ana ℥ j. ß.
Esulæ præparatæ
Hermodactylorum ana ℥ j.
Specierum Hieræ picræ simplicis Galeni ʒ ij.
Misceantur puluerizata.

PILVLÆ.

Pilulæ Alephanginæ, D. Mesuæ.

℞. Cinnamomi Cubebarum
Ligni Aloës
Calami aromatici Macis
Nucis moschatæ
Cardamomi
Garyophyllorum Asari
Mastiches Schœnanthi
Spicæ Indicæ
Carpobalsami [*aut succedanei eius*] ana ℥ j.
Absin-

bsinthii sicci Rosarum ana ℥ v. Conterantur grosso modo, & infun-ntur in aquæ ℔ duodecim, & coquantur nto igne in duplici vase, vsque ad con-mptionem duarum partium, id est, ad manentiam tertiæ partis: deinde expri-antur fortiter, & colentur. In colatu-: ℔ duabus dissolue Aloës Succotrinæ ultoties in vitreo vase lotæ, cum aqua uuiali, & iterum siccatæ, ℔ j. agitentur mul continuè in Sole: deinde addantur ulueris Myrrhæ, Masticheś ana ℥ v. roci ℥ iij. Deinde quod reliquum est lati decocti ex aromatibus etiam affun-ito, & exiccentur ad Solem vel in stufa, dmiscendo subinde quod densatum est, iquido: & linteo puro vas obtegatur, duersus incidentium muscarum & sor-lium iniurias. Postremò reponatur massa, k fiant Pilulæ paruæ, cùm necessitas re-quirit.

PILVLÆ *Alephangine composita sunt à Mesue, vt confortent potiùs stomachum & ce-rebrum, quàm vt aluum ducant. Propterea Aloën toties lotam requirit, & nullum solu-tiuum medicamentum eis admiscet, sed con-fortantia omnia, nisi quis solum Asarum ex-cipiendum esse contendat.*

Istæ Pilulæ vbique sunt in frequenti vsu, sed rarissimè vt decebat conficiuntur. nam detra-hunt ponderi & numero aromatum, & augent

pondus Aloës: quidam etiam impurissimam Aloën admiscent, aut ipsius Aloës sordes. Porrò miror cur Mesue iubeat vt decoquantur aromata, cũ tamen omnia aromata tenuissimis constent viribus, quæ facilè inter decoquendum resoluuntur: adeò etiam, vt deinde ipsum decoctum aut colatura, prorsus non sapiat aromata quæ incocta fuerant. Sed quia ita præparari hanc massam voluit Mesue, in nulla re immutabimus eius placitum.

Quidam confectioni huius massæ Pilularum Alephanginarum consulentes, dimidiam aromatum partem cum aqua decoquunt, & Aloën in colatura dissoluunt: alteram autem partem aromatum in minutissimum puluerem redactam, inter exiccandum massæ admiscent; non absurda admodùm ratione, si aromata decoctionem sustinerent.

VENTRICVLVM, cerebrum, & sensoria humoribus crassis, putridis, pituitosis purgant, & inde natum dolorem dissipant: ventriculum roborant, & concoctionem eius iuuant.

Pilulæ Assaieret, D. Auicennæ.

℞. Specierum Hieræ picræ, descriptione Galeni ℥ j.
Masticheſ
Myrobal. Citrinorum ana ℥ ß.
Aloës optimæ ℥ ij.

Syru-

[S]irupi de Stœchade q. ſ.
Fiat Maſſa
BILEM flauam & pituitam ſine mo-
[mole]ſtia è ventriculo potiſſimùm vacuant.
[Q]uapropter iis qui caputè ventriculo do-
[le]nt, conueniunt; nec non in ſubtilibus
[ca]tarrhis.

Pilulæ Arabicæ, D. Nicolai.

[℞]. Aloës optimæ ℥ iiij.
[R]adicis Bryoniæ
[M]yrobalanorum Citrinorum
[M]yrob. Chebulorum Myrob. Indorum
[M]yrob. Bellericorum Myrob. Emblicorũ
[M]aſtiches Diacridii Aſari
[R]oſarum ana ℥ j.
[C]aſtorei ʒ iij.
[C]roci ʒ j.
[S]ucci Fœniculi q. ſ.
Fiat Maſſa.
VALENT ad capitis dolorem, ver-
[t]iginem, hemicraniamque. Lætitiam ge-
[n]erant, mentiſque vigorem conſeruant:
[V]iſum acuunt, auditumque amiſſum re-
[p]arant: Ac ſtomachum à vitioſis humori-
[b]us purgant.

Pilulæ Arthriticæ ſiue Arthetica,
D. Nicolai.

℞. Hermodactylorum Turbith

Agarici ana ℥ iiij.
* Colocynthidis Caſiæ ligneę veræ
Spicæ Nardi Indicæ
Garyophyllorum
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
* Macis Galangæ
* Zingiberis Maſtiches
* Aſſæ fœtidæ Fœniculi
Aniſi Saxifragiæ
Seminis Aſparagi
Seminis Ruſci [*id eſt, Bruſci*]
Roſarum
Granorum ſolis [*id eſt, Milii ſolis*]
Salis gemmei ana ℥ ß.
* Scammonii ℥ ij.
Aloës optimæ ad pondus omnium
Succi Fœniculi q. ſ.
Fiat Maſſa.

Ex Aſparagi & Ruſci ſeminibus tantùm pulpa illa carnoſa accipi debet, abiectis corneis ſeu oſſeis ſeminibus: idq; ſemper eſt obſeruandum.

VALENT ad podagram, aliosque articulorum dolores.

Pilulæ de Agarico D. Meſuæ.

* ℞. Agarici ℥ iij.
Ireos
* Praſſii ana ℥ j. Turbith ℥ v.
Hieræ picræ ℥ iiij.

Colo-

Colocynthidis
Sarcocollæ ana ʒ ij.
Myrrhæ ʒ j.
Sapæ quantum sufficit.
Fiat Massa

Ego consulerem, vt Hiera picra nondum melle commista acciperetur, hoc est, species eius aromaticæ cum Aloë tantùm mistæ: intelligenda autem est Hiera picra simplex Galeni.

SAPA *est mustum optimum, ad tertias decoctum.*

Auxiliantur asthmaticis, & aliis thoracis vitiis à crassis & pituitosis humoribus natis.

Pilulæ Aureæ, D. Nicolai.

℞. Aloës Diacridii ana ʒ v.
Rosarum
Seminis Apii ana ʒ ij. ß.
Anisi Fœniculi
Mastiches ana ʒ j. ß.
Croci
Pulpæ Colocynthidis ana ʒ j.
Mucilaginis [seu infusionis] Tragacanthæ q. s.
Fiat Massa.

CAPVT expurgant, aciem oculorum exacuunt, flatus ventriculi & intestinorum dissoluunt, ac citra molestiam aluum deiiciunt.

Pilulæ Aggregatiuæ, D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Citrinorum
Raued. Seni ana ʒ iiij.
Succi Eupatorii
* Succi Absinthii ana ʒ iij.
Diacridii ʒ vj.
Myrobal. Chebulorum
Myrobal. Indorum
Agarici Colocynthidis
Polypodii ana ʒ ij.
Turbith optimi
* Aloës ana ʒ vij.
Masticheſ Rosarum
Salis gemmei Epithymi
Anisi Zingiberis ana ʒ j.
Electuarii de succo Rosarum Mesuæ q. s.
Fiat Massa.

RAVED *Seni, id est, Rhabarbarum Orientale optimum.*

SVCCI *Eupatorii & Absinthii debent esse inspissati, vt Aloë.*

Per Eupatorium hoc loco intelligendum est Eupatorium quod Mesue describit, quod idem est cum Gratiola. Germanicè vocatur Weysaurin: copiosè nascitur ad Albin. igitur hîc erit faciendus eius succus.

VALENT ad diuturnas febres, & vitia capitis, ventriculi & iecinoris. Humores item biliosos & pituitosos educunt.

Pilulæ

Pilulæ Benedictæ, D. Nicolai.

. Specierum Benedictæ laxatiuæ ℥ vj.
[M]ellis Rosati quantum sufficit.
Fiat Massa.

HVMORES pituitosos, potissimùm [i]n articulos decumbentes, eliciunt: à re[n]ibus quoque & vesica purgant.

Pilulæ Cochiæ D. Rhasis 9 ad Almansorem.

℞. Specierum Hieræ picræ Rhasis ℥ x.
[C]olocynthidis ʒ iij. ℈ j.
[S]cammoneæ ʒ ij. ß.
[T]urbith Stœchadis ana ʒ v.
[S]yrupi de Stœchade quantum sufficit.
[F]iat Massa.

STOECHAS *cùm simpliciter & indefinitè* [p]*onitur, semper est intellig*ẽ*da Stœchas Arabica.*

Cephalicæ [Pilulæ] rectiùs appellantur, quòd scilicet caput magna efficacia expurgent, ex eóque ac neruis humores crassos euacuent.

Hiera picra Rhasis, 9. ad Almansor. ad faciendum Pilulas Cochias.

℞. Rosarum rubearum
Spicæ Nardi Indicæ Mastiches
Xylo-

Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
Cinnamomi
* Xylocaſiæ veræ [*id eſt, Caſia lignea*]
Aſari [*videlicet radicum eius*] ana ℈ j. G vj.
Aloës ʒ vj. ℈ ij.
Fiat Puluis.

Pilulæ de Colocynthide, D. Meſuæ.

℞. Pulpæ Colocynthidis ʒ vj.
Myrobal. nigrorum [*id eſt, Indorum*]
Myrobal. Citrinorum
Sagapeni Bdellii mollis
* Sarcocollæ ana ʒ v.
Aloës ʒ vij.
Nigellę Cymini Carmeni
Origani Perſici
Naſturtii albi Salis gemmei
Abſinthii ana ʒ j.
Succi Porri quantum ſufficit.
Fiat Maſſa.

CYMINVM *Carmenum, id eſt, Orientale, ex Carmenia regione.*

ORIGANVM *Perſicum, idem eſt quod Creticum Origanum, & eſt Maiorana ſimile.*

NASTVRTIVM *album, id eſt, Thlaſpi, Germanicè Wegekreſſen: ſignificat etiam Merretich.*

VALENT ad affectus pituitoſos & melancholicos, vt alphos curatu difficiles, & iuncturarum dolores.

Pilulæ

Pilulæ de Eupatorio maiores D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Citrinorum
Succi Eupatorii Mesuæ
Succi Absinthii ana ʒ iij.
Raued Seni [*id est, Rhabarbari*] ʒ iij. ß.
Mastiches ʒ j.
Croci ʒ ß.
Aloës bonæ ʒ v.
Succi Endiuiæ quantum sufficit.
Fiat Massa.

MIRIFICE prosunt in febribus intermittentibus biliosis, morbo regio, iecinorisque obstructionibus.

Pilulæ de Euphorbio D. Mesuæ.

℞. Euphorbii
Colocynthidis Agarici
Bdellii mollis
Sagapeni ana ʒ ij.
Aloës ʒ v.
Succi Porri quantum sufficit.
Fiat Massa.

AD emittendam hydropicorum flauam aquam, & materiam tumoris discutiendam valent: Opem quoque afferunt lumborum doloribus, & podagræ humida causa concitatæ.

Pilulæ

Pilulæ Fœtidæ maiores, D. Mesuæ.

℞. Sagapeni Hammoniaci
Opopanacis
Bdellii mollis Colocynthidis
Seminis Rutæ
Aloës Epithymi ana ʒ v.
Hermodactylorum
Esulæ minoris ana ʒ ij.
Scammoneæ ʒ iij.
Cinnamomi Spicæ Nardi Indicę
Croci Castorei ana ʒ j.
Turbith ʒ iiij.
Zingiberis ʒ j. ß.
Euphorbii ℈ ij.
Succi Porri [præsertim foliorum] q. s.
Fiat Massa.

VACVANT pituitam crassam, crudam: ob id conferunt affectibus inde natis, arthritidi, podagræ, gonagræ, dolori spinæ & aliarum iuncturarum, ventriculi, colico, alphis, elephantiæ, & albaras.

Pilulæ Fœtidæ, D. Rhasis.

℞. Specierum Hieræ picræ Rhasis ʒ x.
Colocynthidis interioris ʒ v.
Euphorbii ʒ ij. ß.
Castorei Piperis Assæ fœtidę

Saga-

Sagapeni Opopanacis Seitaragi
Sinapi ana ʒ j.
Centaureæ minoris Elaterii ana ʒ v.
Gummi, siue lachrymæ & liquores omnes
Bdellii, in succo Rutæ q. s. dissoluantur:
deinde admistis reliquis fiat Massa.
SEITARAGI, *siue Seytari Indum, est herba similis Thlaspi maiori, id est Merretich: Latinè vocatur Lepidium maius: Germanicè, Roßkressen, Pfefferwurtz, Romischkressen, & Baurkressen: accipienda autem sunt radices eius, aut semina.*
ELATERIVM, *id est, succus fructuum Cucumeris asinini exiccatus.*

Pilulæ de Fumo terræ, D. Auicennæ.

℞. Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum
Myrob. nigrorum [*id est, Indorum*] ana ʒ v.
Aloës ʒ vij.
Scammoneæ ʒ v.
Succi Fumi terræ clarificati quantum sufficit, vt formetur ter hæc massa: nam cùm primò fuerit siccata massa, plus succi est addendum; & rursum exiccetur; idque tertio est faciendum.

EDVCVNT è corpore humores biliosos, acres & salsos: ideoque aduersus omnia cutis vitia valent.

Pilulæ

Pilulæ de Hermodactylis maiores, D. Mesuæ.

℞. Hermodactylorum
Myrobal. Citrinorum
Aloës Turbith Colocynthidis
Bdellii mollis Sagapeni ana ʒ vj.
Castorei Sarcocollæ Euphorbii
Opopanacis Seminis Rutæ
Seminis Apii ana ʒ iij.
Croci ʒ j. ß.
Succi Caulium quantum sufficit.
Fiat Massa.

Aduersus podagram & arthritin prosunt.

Pilulæ Indæ Haly, D. Mesuæ.

* ℞. Myrobal. nigrorum [*id est, Indorum*]
* Hellebori nigri Polypodii ana ʒ v.
Epithymi Stœchados ana ʒ vj.
Agarici Lapidis Lazuli loti
* Colocynthidis
* Salis Indi [*aut Salis gemmei*] ana ʒ iij.
Succi Eupatorii inspissati
Spicæ Indicæ ana ʒ ij.
Garyophyllorum ʒ j.
Hieræ picræ simplicis Galeni ʒ xij.
Succi Apii quantum sufficit.
Fiat Massa.

VALENT ad affectus melancholicos, can-

cancrum, elephantiam, alphos nigros curatu difficiles, melancholicum morbum, inde ortum timorem & mœrorem, quartanam, icterum ſpleneticum, & dolorem ſplenis.

Pilulæ Hieræ ſimplicis, Galeni, lib. 6. Tuendæ val.

℞. Aloës ʒ l. A
Cinnamomi
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
Aſari Spicæ Nardi Indicæ Croci
Maſtiches Chiæ ana ʒ iij.
Mellis Roſati quantum ſufficit.
Fiat Maſſa.

P. C. SCHOL.

Pilulis his, vt ex Galeni ipſiſſima ſententia conficiantur, & veluti apud peritiores hodie vſus obtinuit, Aloës ʒ xlv. & Croci ʒ ij. ß. tantùm hîc indendæ ſunt. A

ADVERSVS vitia ventriculi ex humoribus biliosis & pituitoſis nata, proſunt.

Pilulæ de Hiera compoſitæ, D. Nicolai.

℞. Cinnamomi
Spicæ Nardi Indicæ Croci
Schœnanthi Aſari Xylocaſię
Xylobalſami [*aut ſuccedanei eius*]

Carpo-

Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
Violarum Abſinthii
Epithymi Agarici
Roſarum Turbith Colocynthidis
Maſtiches ana ℥ j. [al. ℈ ij.]
★ Aloës ad pondus omnium, hoc eſt ℥ ij.
Fiat Maſſa cum aqua Endiuiæ.
OPEM ferunt vitiis capitis, neruorumque ab humoribus pituitoſis procreatis.

Pilulæ Hieræ, cum Agarico.

℞. Specierum Hieræ ſimplicis Galeni
Agarici Trochiſcati ana ℨ iiij.
Aloës bonæ ℥ j.
Mellis Roſati quantum ſufficit.
Fiat Maſſa.
AVXILIANTVR ſtomachicis, aſthmaticis, & aliis ſtomachi ac thoracis vitiis à craſſis & pituitoſis humoribus natis.

Pilulæ de Lapide Lazuli, ſiue Cyaneo, D. Meſuæ.

℞. Lapidis Lazuli abluti ℨ vj.
Epithymi Polypodii ana ℨ viij.
Scammoneæ Hellebori nigri
Salis Indi, aut Gemmei ana ℨ ij. ſ.
Agarici ℨ viij.
Garyophyllorum Aniſi ana ℨ iij.
★ Specierum Hieræ ſimplicis Galen ℨ xv.
Succi

cci Endiuiæ quantum sufficit.
Fiat Massa.
VALENT ad affectus melancholicos, bile vsta natos.

Pilulæ de Lapide Armenio, D. Mesuæ.

Lapidis Armenii loti & præparati
ieræ picræ ana ʒ v.
itthymi Agarici
lypodii ana ʒ viij.
ammoneæ coctæ in Cytonio ℈ iij.
ryophyllorum ʒ j.
lis Indi [*aut Gemmei*] ʒ j. ß.
um succo Endiuiæ conficiatur Massa.
MELANCHOLIAM, & bilem vstam ultiplicem vtramque clemẽter vacuant: o id morbis inde natis conferunt.

Pilulæ de Mezereo D. Mesuæ.

. Foliorum Mezerei præparatorum ʒ v.
Myrobal. Citrinorum ʒ iiij.
Myrobal. Chebulorum ʒ iij.
Confice cum Thereniabin vel Tamaindis in aqua Endiuiæ dissolutis q. s.
THERENIABIN *siue Tereniabin*, *est Manna Orientalis, quæ Græcis vocatur Drosomeli & Aëromeli.*
SEROSVM excrementum valenter purgant, seu aquas: ob id hydropem sanant.

Pilulæ

Pilulæ Lucis maiores, D. Mesuæ.

℞ Rosarum Violarum Absinthii
Colocynthidis Turbith Cubebarum
Calami aromatici
Nucis Moschatæ
Spicæ Nardi Indicæ Epithymi
Carpobalsami [*aut succedanei eius*]
Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
Seselios Seminis Rutæ
Schœnanthi Asari
Mastiches Garyophyllorum
Cinnamomi
Anisi Fœniculi Apii
Casiæ ligneæ [*videlicet veræ*]
Croci Macis ana ʒ ij.
Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum
Myrobal. Indorum
Myrobal. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum
Raued Seni [*hoc est, Rabarbari*] ana ʒ
Agarici Senæ ana ʒ v.
Euphragiæ ℥ vij.
Aloës Succotrinæ ad pondus omnium
id est ℥ viij. & ʒ ij.
* Succi Fœniculi quantum sufficit.
Fiat Massa.

EXCREMENTA capitis pituito[sa] educunt, visumque roborant.

Pil.

Pilulæ Lucis minores, D. Mesuæ.

℞. Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
Carpobalsami [*aut succedanei eius*] ana ʒ j.
Chelidoniæ [*videlicet maioris radicum*] ʒ v.
Rosarum Violarum Absinthii
Euphragiæ ana ʒ iij.
Senæ Epithymi
Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum
Myrobal. Indorum
Myrobal. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum
Agarici Colocynthidis
Schœnanthi Lycii
Lapidis Lazuli loti ana ʒ ij. ß.
Aloës optimæ ad pondus omnium
Succi Fœniculi aut Chelidoniæ quantum sufficit.
Fiat Massa.

IDEM quod priora possunt; atram tamen bilem magis vacuant.

Pilulæ Mastichinæ Petri de Ebano, siue Conciliatoris. A

℞. Mastiches ʒ iiij.
Agarici optimi ʒ iij.
Aloës electæ ʒ x.
Infundatur Agaricus in Aceto & Oxy-

* melle ſimplici liquidiuſculo per diem & noctem, & rurſum exiccetur: deinde formetur Maſſa cum ſucco Artemiſiæ, aut cum Syrupo de Stœchade.

P. C. SCHOL.

A *Eo quòd Cordus bis eandem pilularum harũ deſcriptionem poſuerat, ponderibus tantùm in altera quadruplicatis, nos vnam earum tamquam fruſtraneam expunximus.*

Præſeruant ſtomachum ab omni ægritudine: leniter purgant, & maximè confortant, & non permittunt humores corrumpi; & qui eis vtuntur, præſeruantur à doloribus ſtomachi, capitis, ventris, & matricis: conferunt triſtibus & melancholicis: & vitia matricis corrigunt.

Pilulæ de Aloë & Maſtiche,
D. Nicolai.

℞. Aloës ℥ j. Maſtiches ℥ ß.
Garyophyllorum
Roſarum rubearum ana ʒ j.
Croci Diacridii ana ℈ ij.

Conformetur Maſſa cum ſucco Fœniculi aut Abſinthii.

Reſpiciunt virtutem naturalem: purgant incolumiter ſtomachum à phlegmate & à cholera.

Pilulæ

Pilulæ de Aloë lota.

℞. Aloës lotæ cum ſucco Roſarum rubearum ℥ j.
Agarici Trochiſcati ʒ iij.
Maſtiches ʒ ij.
Specierum Diamoſchi dulcis ʒ ß.
Cum vino Maluatico cogantur in maſſam.

VENTRICVLVM, cerebrum, viſcera reliqua, oculos, vterum putridis humoribus purgant, & roborant.

Pilulæ de Rhabarbaro, D. Meſuæ.

℞. Raued Seni [*id eſt, Rhabarbari*] ʒ iij.
Succi Glycyrrhizæ
Succi Abſinthii
Maſtiches ana ʒ j.
Myrobal. Citrinorum ʒ ij. ß. *
Seminis Apii *
Seminis Fœniculi ana ʒ ß.
Trochiſcorum diarhodon ʒ iij. ß.
Hieræ picræ ſimplicis ʒ x.
Aquæ Fœniculi quantum ſufficit.
Fiat Maſſa.

IN febribus diuturnis, iecinoris obſtructionibus, & aquæ inter cutem initiis conferunt.

Pilulæ Pestilentiales Rufi, quæ aliter De tribus vocantur.

℞. Aloës electæ ℥ ij.
* Myrrhæ optimæ ℥ j.
* Croci sinceri ℥ ß.
Confice cum vino aromatico.

MIRIFICE aduersus pestiferæ lui contagia populatim grassantia pollen Humores etiam ventriculo infarctos edu cunt.

Pilulæ de Sarcocolla Haly, D. Mesuæ.

℞. Sarcocollæ ʒ iij.
Turbith ʒ iiij.
Colocynthidos
Zingiberis ana ʒ j. ß.
Salis Gemmei ʒ j.
Aquę Rosarum q. s. Fiat Massa.

PITVITAM vacuant : ob id pituitosi affectibus commodant.

* *Pilulæ Sine quibus esse nolo, D. Nicolai.*

℞. Aloës optimæ lotæ ʒ xiiij.
Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum

Myro

Myrobal. nigrorum [*id est, Indorum*]
Myrobal. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum
Rhabarbari Masticbes Absinthii
Rosarum Violarum Senę Agarici
Cuscutæ ana ʒ j.
Scammoneæ præparatæ ʒ vj. ß.
Dissoluatur Scammonea in succo Fœniculi sufficienti; & cum hac dissoluta Scammonea formetur Massa.
Mirabiliter purgant choleram, phlegma & melancholiam : valent propriè ad cataractas, & obscuritates oculorum, visum custodientes : & aurium dolorem sanant, & iliosis conferunt.

Pilulæ Stomachicæ Alkindi, D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Citrinorum
Myrobal. nigrorum
Myrobal. Chebulorum ana ʒ iij.
Rosarum Mastiches ana ʒ ij.
Cardamomi Ligni Aloës
Santali Citrini Cubebarum
Caryophyllorum Schœnanthi
Nucis moschatæ ana ʒ j. *
Raued Seni [*id est Rhabarbari*] ℥ ß.
Turbith ʒ vij.
Aloës ad pondus omnium.
Fiat Massa [cum vino odorifero & melle.]

Cerebrum, & ventriculum corruptis humoribus purgant, ventriculum roborant, concoctionem iuuant, appetentiam excitant.

Pilulæ Stomachicæ D. Mesuæ.

℞. Myrobal. Citrinorum Aloës
Turbethi ana ℥ x.
Rosarum Spicæ Indicæ
Masticheṡ ana ʒ ij. ß.
Anisi ʒ j. ß.
Salis Indii [*aut salis Gemmei*]
Croci ana ʒ j.
Formetur Massa cum succo Absinthii.
Biliosos & pituitosos vacuant humores, eos potissimùm qui caput & ventriculum obsident.

Pilulæ Imperiales Magistrales, seu incerti autoris.

℞. Cinnamomi
Amomi [*eius loco sumatur Acorus verus*]
Anisi Mastiches
Cardamomi minoris
Zingiberis Zedoariæ Maceris
Nucis Moschatæ
Garyophyllorum Croci
Cubebarum Ligni Aloës Turbethi
Tereniabin [*id est, Mannæ*] Agarici
Folio-

Foliorum Senæ
Spicæ Indicæ [*addunt alii*]
Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Chebulorum
Myrobal. Indorum
Myrobal. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum ana ℈ j.
Rhapontici veri [*id est*, *Rhabarbari*,] ad pondus omnium
Aloës quantum totum æquat.

Conficiantur cum Syrupo Rosato aut Violato.

MODICVM soluunt; & plurimum confortant stomachum, & omnia intestina frigida: muniunt virtutes naturales, remouent frigiditatem, clarificant sanguinem & spiritum.

Pilulæ de Opopanace D. Mesuæ.

℞. Opopanacis Hermodactylorum
Sagapeni Bdellii mollis Ammoniaci
Colocynthidos ana ʒ v.
Croci Castorei
Myrrhæ rubræ Zingiberis
Piperis nigri Macropiperis [*id est*, *longi*]
Casię ligneæ Myrobal. Citrinorum
Myrobal. Bellericorum
Myrobal. Emblicorum ana ʒ j.
Scammoneæ ʒ ij.
Turbethi ʒ iiij. Aloës ʒ xij.

Cogantur in massam cum infusione gummi in aqua caulium.

VALENT ad paralysim, spasmum cynicum, gonagram, podagram, & aliorum articulorum dolores, morbosque partium neruosarum frigidos.

Pilulæ de Quinque generibus Myrobal. D. Nicolai.

℞. Quinque genera Myrobalanorum
Agarici Diacridii Colocynthidos
A Senæ ana ℥ ß.
Epithymi Turbethi Anisi
Marathri [seu Fœniculi] Mastiches
Lapidis Lazuli præparati ana ʒ ij.
Aloës ℥ j.

Formetur massa cum succo Absinthii.

P. C. SCHOL.

A Ana ℥ ß.] *Cùm Cordus hîc ana ʒ ß. deprauatè posuisset, Fuchsius aquè malè ʒ ij. ß. legendum putat.*

EDVCVNT humorem cholericum, phlegmaticum & melancholicum; & clarificant sanguinem.

Pilulæ de Octo rebus, siue Octomeræ, D. Nicolai.

℞. Aloës Diacridii ana ʒ ij.
Interioris Colocynthidis Epithymi

Agarici Mastices Dauci Cretici
Myrob. Chebulorum Absinthii ana ʒ j.
Cum succo Solani conformetur massa.

PVRGANT humores crassos à capite: visum clarificant; & cataractas oculorum prohibent.

Pilulæ de Serapino, D. Mesuæ.

℞. Sagapeni Ammoniaci Opopanacis
Bdellii ana ʒ ij. Sem. Apii Ammios *
Harmalæ [*id est, seminis Rutæ siluestris*]
Anisi ana ʒ j.
Acori [*id est, Calami aromatici*]
Casiæ ligneæ veræ Calaminthæ A
Centaurii [*minoris scilicet*]
Polii Costi Salis gemmei ana ʒ ß. *
Aloës ʒ vj. Colocynthidos ʒ v.
Cogantur in massam cum aqua aut succo Matricariæ.

NOTATO: *Ingreditur secundum Mesue Seitaragum Indum. sed Clementius Clementinus loco eius posuit Casiam ligneam.*

P. C. SCHOL.

Casiæ] *Seitaragi Indi (quod Lepidium hoc loco interpretandum) apud Mesuem legi, rectè olfecit Fuchsius; falliq; Cordum & Clementinum dextrè censet.* A

POLLENT ad ischiadem, podagram, & reliquarum iuncturarum dolorem, ac etiam vteri; mensesque promouent.

Pilulæ de Bdellio maiores, D. Mesuæ.

℞. Bdellii ʒ xij. Ammios ʒ iij.
Myrob. Chebulorum Myrob. Indorum
Myrob. Bellericorum Myrob. Emblicorũ
* Conchularum venerearum adustarum
Succini aut Karabæ ana ʒ ij. ß.

Maceretur Bdellium in succo foliorum Porri, & conficiatur massa.

VALENT ad fluxum hæmorrhoïdum & vlcerum in eis, & ad menses immodicos.

Pilulæ de Cynoglossa D. Nicolai.

* ℞. Cynoglossæ rad. Opii
Seminis Hyoscyami ana ʒ iiij.
Myrrhę Troglodyticæ ʒ vj.
Turis masculi ʒ v.
Garyophyllorum ʒ ij.
Cinnamomi Styracis rubei ana ʒ ij.

Cum aqua rosarum conficiatur massa.

MAGNAM vim obtinet in tenuibus sistendis destillationibus, ac doloribus mitigandis.

Pilulæ Bechicæ.

*

℞. Pineorum nucleorum
* Amygdalorum ana ℥ j. ß.
Glycyrrhizæ ʒ vj.

Succi

Succi Glycyrrhizæ ℥ iiij.

Cum aqua Roſarum conformetur maſſa.

ADVERSVS tuſſim veterem pollent, & gutturis ac faucium aſperitatem.

Pilulæ Alephanginæ D. Valerii Cordi.

℞. Myrobalan. Chebulorum
Myrobalan. Citrinorum
Myrobalan. Indorum
Myrobalan. Bellericorum
Myrobalan. Emblicorum ana ℥ ʃ.
Acori veri Galangæ Zedoariæ
Doronici Romani Radicularum Aſari
Dictamni noſtratis radicum Abſinthii
Roſarum ana ʒ iiij.

Contundantur omnia craſſiuſculè, & Myrobalani per ſe macerentut priùs in aquæ clariſſimæ fontanæ ℔ iiij. per horas xxiiij. deinde coquantur donec ferè tertia pars aquæ ſit in vaporem reſoluta: poſteà coque etiam radices & aromata lento igne in duplici vaſe, cum aquæ clariſſimæ ℔ vj. & affunde his anteà coctas Myrobalanos cum ſuo iuſculo: vltimò Roſas adiiciendo, coquantur vſque ad tertias. Coletur poſteà validè exprimendo. Hinc in colatura diſſolue

Aloës optimæ & lotæ, ac rurſum exiccatæ ℔ iij.

Ponantur omnia in vitrea patina ad ſo-

lem, aut in stuffam; & agitentur sæpissimè, vt concrescens in margine Aloë liquido commisceatur: cùm verò mellis spissitudinem fuerint cõsecuta, tunc adde sequentiũ specierum puluerem minutissimè tritum:

℞. Galãgæ Cyperi Zedoariæ Doronici
Ligni Aloës Cinnamomi Schœnanthi
Nardi Celticæ radicularum
Nucis Moschatæ
Macis Cubebarum Cardamomi
Garyophyllorum ana ʒ iiij.
Masticħes
Succini [*id est, Carabe*] ana ʒ vj.
Myrrhæ Croci ana ʒ iiij.

Agitentur optimè cùm Aloë species, & fiat massa cum diligentia.

MYROBALANI *omnes hoc pondus debent habere, exemptis nucleis siue lignis.*

PILVLÆ *istæ Alephangine sunt efficaces, imò efficaciores prioribus. Relinquimus tamen vnicuique liberum arbitrium, alterutram vel vtramque componendi.*

Hoc loco non debet poni Dictamnus Creticus, sed radices Diptamni, quæ vulgò in vsu sunt, & propriè cortex radicum eius. Germanicè vocatur Aschvvurtz, propterea quòd folia * *eius sunt similia Fraxino ardori: & hæc est vera Fraxinella, vulgò ab Italis dicta.*

Aloën lauandi modus in postrema huius libri parte, quæ est De preparatione simplicium medic. docebitur.

TRO-

TROCHISCI.

Trochisci de Vipera, D. Andromachi.

℞. Carnis viperinæ, cũ anetho, ſale & aqua coctæ ℥ viij.
Panis tritici puriſſimi, triti & cribrati, ℥ ij.
Formentur trochiſci cum iuſculo, in quo decoctæ fuerint carnes Viperinæ; & inungantur cum Opobalſamo, aut Oleo Macis aut Garyophyllorum, aut Nucis moſchatæ: ſed Oleum Garyophyllorum propiùs accedit ad naturam Balſami. Siccentur in loco vmbroſo, libero, ventoque perflabili.

VIPERA *eſt ſerpens, quem recentiores vocant Tirum, Itali verò Maraſſam & Scurzionem, vt ſcribit Nicolaus Leonicenus. Ingrediuntur autem hi Trochiſci in Theriacam. Apud nos verò nondum licuit videre hoc ſerpentum genus. Igitur ex Italia peti debent veri Trochiſci de Vipera.*

Trochiſci Scillitici Andromachi.

℞. Scillæ aſſatæ ℔ j.
Farinę Orobi ℥ viij.
Formentur Trochiſci ſecundum artem.

Trochisci Hedychroi, D. Aëtii.

℞. Mari [*siue Maiorana, aut loco eius Dictamni Cretici*]
Asari Sampsuchi
Aspalathi [*eius loco sumatur semē Agni casti*]
Opobalsami [*eius loco accipiatur Oleum Garyophyllorum*]
Schœnanthi
Calami aromatici [*eius loco sumatur Galāga*]
Phu Pontici ana ʒ j. G̈ xv.
Xylobalsami Cinnamomi
Costi ana ʒ j. ß.
Myrrhæ Troglodyticæ
Folii [*aut succedanei eius*]
Spicæ Nardi Indicæ Croci
Casiæ ana ʒ iij. ß. G̈ xv.
Amomi [*aut succedanei eius*] ℈ ij. G̈ xiij.
* Masliches ʒ ß. G̈ vij. ß.
Vini veteris odorati dulcis quantum sufficit: formentur Trochisci.

MARVM *herba est non dissimilis Maioranæ: Eius loco accipitur Dictamnus Creticus.*

SAMPSVCHVS, *id est, Maiorana. Quidam habent Amaracum, quod idem est. Non enim debet hoc loco accipi Matricaria, aut Cotula fœtida, quæ etiam vocatur Amaracus.*

ASPALATHVS *est cortex quidam odoratus. Eius loco accipe Lignum Aloës, aut Santalum Citrinum odoratissimum, aut semen Agni casti.*

FOLIVM

FOLIVM.] *Pro Folio sume Spicæ Romanæ radicum, Macis, ana partes æquales.*

HI *Trochisci appellantur ab Arabibus Alindaracaron; à recentioribus verò, vt Nicolao, sunt parum immutati, & vocantur Diacoralli.*

Trochisci Hedychroi, D. Galeni.

℞. Corticum radicum Aspalathi [*ipsius loco sumatur semen Agni casti*]
Calami aromatici [*sume eius loco Galangã*]
Costi Asari Xylobalsami Phu
Amaraci [*hîc significat Maioranam*]
Mastiches ana ʒ vj.
Schœnanthi Cinnamomi ana ʒ xij.
Amomi Casiæ *
Rheu pontici [*eius loco sume Rhabarbarum*] ana ʒ xv.
Nardi Indicæ
Folii ana ʒ xvj. *
Myrrhæ Croci ana ʒ xij. *

Omnia subtilissimè trita cum vino Falerno, in Trochiscos formentur: qui in vmbra exsiccentur, & Opobalsamo aut Oleo Garyophyllorum inuncti reponantur.

GALENVS *in libello De Theriaca ad Pamphilianum scripto, ad hunc modum præcipit conficiendos esse Hedychroos Trochiscos. Sunt enim proximis non ignauiores.*

Pro Aspalatho, quo caremus, licet accipere semen

semen Agni casti, aut Lignum aloës, aut Santalum citrinum odoratum. Oportet etiam diligenter aduertere, ne pro Aspalatho Aspaltum legatur aut accipiatur.

Pro Amomo vero, quo caremus, pone Carpesium, aut vocatum Calamum aromaticum.

Pro vino Falerno, accipe aliud quoduis vinum generosissimum.

P. C. SCHOL.

Troch. horum descriptionem in Cordo vitiatè positam, hîc ex Andernaci versione restitui.

Trochisci Hedychroi alii, Galeni.

℞. Mari Amaraci [*id est, Maiorana*]
Asari Aspalathi ana ʒ ij.
Schœni [*id est, Squinanthi*]
Calami odorati Phu Pontici
Xylobalsami [*aut succedanei eius*]
Opobalsami [*aut succedanei eius*]
Cinnamomi Costi ana ʒ iij.
Myrrhæ
Folii Malobathri [*aut succedanei eius*]
Nardi Indicæ Croci
Casiæ ana ʒ vj.
Amomi [*aut succedanei eius*] ʒ xij.
Mastiches Chiæ ʒ j.
Vini Falerni quantum sufficit.

Formentur Trochisci, & in vmbra exiccentur, Opobalsamo aut oleo Garyophyllorum vncti.

Pro

Pro Maro, sume Dictamnum Creticum.

ASPALATHI *loco sume Lignum Aloës, ...t Santalum Citrinum, aut semen Agni Ca-..., vt Galenus de Succedaneis dicit.*

Pro Calamo, sume Galangam.

Pro Opobalsamo, sume oleum Garyophyl-...rum.

Pro Malobathro, sume Spica Romana radi-...; aut Spica Romana Radicum, & Macis ...na partes aquales.

CASIA, *id est, Casia lignea aromatica, ...milis Cinnamomo.* A

AMOMI *loco sume vocatum Calamum ...romaticum.*

MASTICHE *Chia, id est, Mastix è Chio ...sula, qua est optima.*

HÆC *est genuina Hedychroi compositio, ...t Galenus dicit; & hac debet ingredi Theria-...um Andromachi senioris.*

GALENVS *primo libro de Antidotis ad ...unc modum carmine describit compositionem ...Hedychroi magmatis, vbi Theriaca compositio-...em docet. Non tamen diligenter distinguit pon-...era rerum. Nam omnia coniungit coniunctio-...ibus copulatiuis, τὲ & καὶ, hoc est,* QVE & ET.

Trochisci Cyphi, D. Damocratis. A

℞. Carnium Vuæ passæ albæ & pinguissimæ
Terebinthinæ coctæ ana ℥ xxiiij.

Myr-

Myrrhæ
Schœni [*id est, Schœnanthi*] ana ℥ xij.
Calami vnguentarii ℥ ix.
Cinnamomi ℥ iiij.
B Bdellii Onychis Nardi Spicæ
Casiæ optimæ [*quæ est similis Cinamomo*]
Cyperi purgati
Arceuthidum maximarum & pinguissimarum ana ℥ iij.
Aspalathi ℥ ij. ß. Croci ℥ j.
Mellis optimi
Vini ana quantum satis est ad formandum & incorporandum.

MELLIS *& Vini parum debet addi, vt tantùm cum his conficiantur Trochisci.*

CARNES *Vuæ passæ atque Iuniperi baccas recentes & pingues minutissimè conscindito tunditoque, deinde Bdellium Myrrhamque affuso vino diluito: posteà reliqua omnia in tenuissimum puluerem redigito: ac demum adhibito modico mellis despumati optimi, Trochiscos formato.*

Arabes hos Trochiscos vocant Cochion.

Per Vuas passas hîc intellige eas quas vocant Vuas Cybibas, vulgò Cibeben.

TEREBINTHINÆ *cocta. Quomodo coquatur Resina Terebinthina, ostendam inferiùs in tractatu De præparatione medicamentorum.*

CALAMVS *vnguentarius, id est, aromaticus verus; pro quo sume Galangam; quia hodie*

hodie caremus vero Calamo aromatico.

ONYCHIS, *id est, Blatta Byzantia electa.*

CYPERVM *purgatum præcipit accipiendum, quoniam plerumque fibris sordidis sunt obsitæ radices eius.*

ARCEVTHIDES, *sunt baccæ Iuniperi. hîc autem debent accipi Iuniperi magnæ grandes baccæ: quoniam autem caremus ipsis, vulgaris & minoris Iuniperi baccas accipere licet.*

Pro Aspalatho sumatur semen Agni Casti, ex mente Galeni de Succedaneis.

P. C. SCHOL.

Troch. hi apud Galenum leguntur l.2. Antid. A

Onychis, Bdellii.] *Fuchsius vnà cum* B *Cordo duas hîc distinctas res legit, intelligit ac defendit mordicus. Matthiolus verò atque Franciscus contrà, vnà cum Andernaco & Martiano Rota Galeni interpretibus pro vnica eadémque re, ambas eas voces intelligendas esse strenuè contendunt, & Vnguim Bdellii tanquàm Bdellium vngui simile, legendum esse sentiunt atque volunt.*

Trochisci Ramich, D. Mesuæ.

℞. Succi Acetosæ [*aut loco eius succi Cydoniorum austerorum*] ℥ xvj.

Rosarum ℥ j. *

Granorum Myrti ℥ ij.

Bulliant parum, & colentur: colaturæ addan-

addantur Gallarum iamiam tenuissimè tritarum ℥ iij.

Coquantur denuò aliquantulum: deinde inspergatur sequentium specierum minutissimus & optimè commistus puluis:

℞. Rosarum ℥ j.
Santali Machoziri ℥ j. ʒ. ij.
Gummi Arabici ℥ j. ʒ iiij.
Carnium Sumach Spodii ana ℥ j.
* Succi Agrestæ ʒ vij.
* Succi granorum Myrti multùm tritorum ℥ iiij.
* Ligni Aloës
Garyophyllorum
Masticheś [al. Macis]
Nucis Moschatæ ana ʒ iij.

Misceantur omnia optimè, deinde exsiccentur: exsiccata rursus in tenuissimum puluerem terantur;& formentur Trochisci subtiles, cum Camphoræ aureo vno, & aqua Rosarum q. s. Exsiccentur in vmbra libera: exsiccati reponantur.

VENTRICVLVM, cor, hepar, imbecilla firmant: & lubrica viscera ac intestina, choleram morbum sistunt, acrimoniam obtundunt, animum reddunt tranquillum, omnem hæmorrhagiam cohibent: ob quam naribus sanguine fluentibus flando impellũtur, aliis medicamentis miscentur.

Tro-

Trochisci de Cappare, D. Mesuæ.

℞. Corticum radicum Capparis
Seminis Agni Casti ana ʒ vj.
Seminis Nigellæ veræ Calaminthæ
Succi Eupatorii, *idest*, *Gratiolæ*]
Acori
Amygdalorum amarorum
Sem. Nasturtii Ammoniaci
Foliorum Rutæ
Radicis Aristolochiæ rotundæ veræ ana ʒ ij.
Cyperi
Scolopendriæ ana ʒ j.

Formentur Trochisci cum Hammoniaco prædicto in aceto dissoluto, & exiccati reponantur. *

SCOLOPENDRION *est Ceterach, & non Lingua ceruina.*

P. C. SCHOL.

Troch. de Capp.] *Compositionem hanc apud Cordum mancam esse cùm Fuchsius meritò conqueratur, nos eam hîc ex vetustis partim exemplaribus, partim ex Minoritarum in Mesuem (ex quibus pleraque alia) restitutionibus, suæ integritati reposuimus. Qui, inquam, Fraterculi hoc nomine herclè plurimum laudis ac præmii merentur, quòd extra professionem etiam ea in re plura præstiterint soli, quàm innumeri alii; quamquam eos caspitare quan-* A

quandoque, & iudicio carere interdum ſatis ſit in confeſſo: laborem interim indefeſſum, quem in reſtituendo impenderunt, negotiumq́ ipſum tam ingens, tantiq́ commodi nobis præſtitum haud exoſculari, magniq́ efferre præconiis non debemus. Immeritò itaque nimisq́ quàm deceat, à quibuſdam exagitantur boni fratres.

AD ſplenis duritiem & flatus eius diſſipandos valent.

Trochiſci de Eupatorio D. Meſuæ.

℞. Tereniabin [*id eſt, Manne*]
Succi Eupatorii ana ℥ j.
* Roſarum ℥ ß. Spodii ʒ iij. ß.
Spicæ Nardi Indicæ ʒ iij.
Rhabarbari Aſari
Aniſi ana ʒ ij. ß.

Formentur Trochiſci cum aqua Cuſcutæ, & in vmbra libera ventoque perflata exiccati reponantur.

Pro Spodio ſumatur Ebur combuſtum.

EVPATORIVM *Meſue, intelligendum eſt Gratiola.*

OBSTRVCTIONEM & tumorem præter naturam hepatis & lienis ſanant, ac inde natas febres antiquas, & harum rigorem, icterum, ac incipientem hydropem.

Tro-

rochisci Diaui, seu potiùs, Diaion, D. Nicolai. A

Florum Violarum viridium ʒ v.
nyli ʒ iij.
ninis Papaueris albi ʒ ij. ℈ j.
abarbari ʒ j. ℈ ij.
ninis Plantaginis ʒ j. *
lsami [*loco eius Oleũ Garyophyllorũ*] ℈ j.
odostagmatis quantum sufficit.
Formentur Trochisci.

DIANI, *vel* DIAVI, *aliàs vocantur* *rochisci, sed corrupto nomine.*

'ER VIOLAS, *hoc loco oportet intelli-* B *e Violas albas, quæ hodie vocantur Cheyri rini, vulgò Gelbe Violen.*

er Balsamum intelligitur Opobalsamum.

RHODOSTAGMA, *id est, Aqua Ro-* *um.*

P. C. SCHOL.

roch. Diaui.] *Horum Troch. duas descri-* A *ones in idem recidentes, alterius pondere tùm triplicato, mendoq; in Rhabarbari pon-e sublato, temerè Cordus posuerat. Mancè m ibidem* ℈ j. *quod & Fuchsius ritè ani-duerterat, positus erat, cùm* ʒ j. ℈ ij. *vt itui, legendum sit.*

Per Violas.] *Malè id sentit Cordus, vt &* B *chsius docet: non enim Dialeucoïon, hoc , ex Violis albis, quas Cheyri vocamus, sed* *Dia-*

Diaïon, hoc est, ex Violis nigris seu Martiis dictis, appellantur hi Trochisci. Violæ itaque Martiæ virentes hic intelligendæ veniunt.

EXCALFACTIONES mitigant, alvumque emolliunt.

Trochisci de Lacca, D. Mesuæ.

℞. Laccæ mundatæ
Succi Glycyrrhizæ
Absinthii Berberis
Succi Eupatorii [*id est, Gratiolæ*]
Rhabarbari Aristolochiæ longæ
Costi Asari
Amygdalorum amarorum
Rubeæ Tinctorum
Anisi Apii
Schœnanthi ana ʒ j.

Formentur Trochisci dragmæ pondere cum aqua Eupatorii.

Mesue intelligit suum Eupatorium, id est, Gratiolam.

Trochisci de Lacca valent ad obstructiones hepatis & lienis, & inde natas febres varias antiquas, & ascitem per vrinas mouent.

Trochisci Diarhodon D. Nicolai.

℞. Rosarum viridium ʒ iiij.
Spodii [*id est, Eboris combusti*] ʒ ij.

San-

Santali rubri ʒ j. ß. Ӧ vij.
Santali albi ʒ j. Ӧ xij.
Croci ℈ ij. Ӧ viij.
Camphoræ Ӧ xij.
Aquæ Rosarum quantum sufficit, formentur Trochisci.
Ista compositio debet administrari in magnis confectionibus ipsius Nicolai.

Trochisci de Rhabarbaro D. Mesuæ.

℞. Raued boni [*id est, Rhabarbari*] ʒ x.
Succi Eupatorii [*id est, Gratiolæ*] ʒ iiij.
Rosarum ʒ iij.
Spicæ Nardi Indicæ Anisi
Rubiæ tinctorum Seminis Apii
Absinthii Asari ana ʒ j.
Amygdalarum amararum ʒ iiij.
Formentur Trochisci aurei vnius pondere, cum aqua Cuscutæ.
VALENT ad hepatis obstructionem, dolorem, tumores præter naturam, affectus inueterates eiusdem, & hydropem, & icterum, & formæ corruptionem.

Trochisci de Berberis D. Mesuæ.

℞. Berberis ʒ ij.
Spodii Xyloaloës
Seminis Acetosæ Mastiches

Gallię Moschatæ veræ
* Spicæ Nardi Indicæ ana ℥ j.
Rosarum ʒ v.
Gummi Arabici ʒ iij.
Aquę Rosarum quantum sufficit.
Formentur Trochisci.

TROCHISCI de Berberis seu Oxy- canthæ valent ad intemperiem calidam fluorem alui, & hepatis dolorem.

Trochisci Galliæ Moschatæ, D. Mesuæ.

℞. Xyloaloës crudi ʒ v.
Ambræ ʒ iij. Moschi ʒ j.
Mucilaginis Tragacanthę cum aqu Rosarum factę quantum sufficit.
Formentur Trochisci parui.

CEREBRVM, corque roborant: vo mitum & alui profluuium sistunt: oris a que adeò corporis totius odorem com mendant.

Trochisci Aliptæ Moschatæ, D. Nicolai.

* ℞. Ladani purissimi ℥ iij.
Styracis Calamitæ ℥ j. ß.
Styracis rubrę ℥ j.
Ligni Aloës ʒ ij. Ambræ ʒ j.
Camphoræ ℈ j. Moschi ℈ ß.
Aqu

Aquæ Rosarum quantum sufficit.
Formentur Trochisci secundum artem.

STYRAX *rubea, hic non significat Thymiama, aridum illum & nigrum corticem; sed resinam Styracis; quæ subrufa aut flaua est, id est, optima Styrax.*

VALENT pueris patientibus asthma & constrictionem pectoris, & etiam non valentibus lac retinere. Fit inde optimum fumigium & odoriferum: & assumuntur etiam ad pretiosissimas medicinas.

Trochisci de Agarico D. Mesuæ, cap. de Agarico ex Haly.

℞. Agarici electi ℥ iij.
Salis gemmei ℥ j.
Syrupi acetosi simplicis quantum sufficit.
Formentur Trochisci, & reponantur in calido siccoque loco.

PVRGANT ex cerebro & capite phlegma crassum cum cholera mistum. Et præcipuè educunt ex pectore crassos humores, putridos & viscosos.

Agaricus Trochiscatus D. Mesuæ, cap. de Agarico ex Galeno.

℞. Agarici electi ℥ iij.
Vini infusionis Zingiberis q. s.
Formentur Trochisci.

Trochisci de Charabe, D. Mesuæ.

℞. Charabis aureos vj.
Cornu cerui vsti
Gummi Arabici assati
Corallii rubri vsti Tragacanthæ
Acaciæ Hypocistidis
Balaustiorum florum
Masticheṡ Laccæ
Papaueris nigri assati ana aureos ij.
Turis Croci
Opii ana aureum j. ß.
Mucilaginis Psyllii quantum sufficit.
Formentur Trochisci.
Fiunt & hi Trochisci sine Opio.

TROCHISCI de Charabe, siue ex Succino, inuenti sunt ad restinguendum sanguinem vndecumque fluentem, menstrua, sputum, fluxum sanguineum, & hæmorrhoïdalem: & consolidant vlcera pectoris & pulmonis.

Trochisci de Myrrha, D. Rhasis.

℞. Myrrhæ ʒ iij.
Lupinorum ʒ v.
Foliorum Rutæ Menthastri
Pulegii ceruini Cymini
Rubiæ tinctorum Assæ fœtidæ
Sagapeni Opopanacis ana ʒ ij.

Succi Artemisiæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci secundum artem.

MENTHASTRVM *est siluestris Mentha, pilosis & hirsutis foliis.*

PVLEGIVM *Ceruinum, id est, Dictamnus Creticus.*

PROVOCANT menstrua; & sedant passiones, quæ ex retentione menstruorum proueniunt.

Trochisci de Alkekengi, D. Mesuæ.

℞. Fructuum Alkekengi ℥ iij.
Seminis Citrulli   Seminis Albatechæ
Seminis Cucurbitæ   ana ʒ iij. ß.
Boli Armeniaci
Gummi Arabici   Turis
Sanguinis Draconis   Papaueris albi
Amygdalorum amarorum
Succi Glycyrrhizæ
Tragacanthę   Amyli
Pinearum   ana ʒ vj.
Seminis Apii   Charabis
Boli [*aut eius loco Terræ sigillatæ*]
Hyoscyami   Opii ana ʒ ij.
Succi Alkekengi quantum satis fuerit ad formandum Trochiscos.

Fiunt & hi Trochisci sine Opio.

ALBATECHA, *siue Batega, est Melon magnus Indus, viridis & subniger.*

TROCHISCI Alkekengi seu Halica-

tabi valent ad renum & vesicæ vlcera, & natam inde dysuriam.

Trochisci de Rosis, D. Rhasis.

★ ℞. Rosarum ʒ iij.
★ Ligni Aloës
★ Spicæ Nardi Indicæ Mastiches
Casiæ ligneæ [*aut succedanei eius*]
Florum Squinanthi Cinnamomi
Absinthii ana ʒ j.
Vini veteris quantum ad formandum Trochiscos satis fuerit.

SVNT efficaces ad multos affectus, præsertim ad ventriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydropem incipientem, & illos maximè quibus forma corrumpitur.

Trochisci de Camphora, Mesuæ.

℞. Rosarum ʒ iiij.
Spodii Glycyrrhizæ ana ʒ ij.
Seminis Cucurbitæ Seminis Citrulli
Seminis Cucumeris
Seminis Melonis
Tragacanthæ Croci
Gummi Arabici
Spicæ Nardi Indicæ ana ʒ j.
Santali citrini ʒ ij. ß.
Ligni Aloës Cardamomi Amyli
Cam-

Camphoræ ana ℈ ij.
Sacchari Tabarzeth
Sereniabin [*id est, Manna*] ana ʒ iij.
Mucilaginis Psyllii cum Aqua Rosacea factæ quantum sufficit.
Formentur Trochisci.
TROCHISCI Camphoræ conferunt ad febres ardentes, bilis & sanguinis feruorem, ventriculi & hepatis intemperiem calidam, & ab his sitim inexpletam: icterum quoque ac phthisim & hecticam curant.

Trochisci de terra sigillata, D. Mesuæ.

℞. Sanguinis Draconis
Gummi Arabici assati
Trochiscorum Ramich
Rosarum rubrarum Seminis Rosarum
Amyli assati Spodii Acacię
Lapidis Hæmatitidis Hypocistidis
Florum Balaustiorum Boli Armeniaci
Terræ sigillatę [*vel Boli Armeni*]
Corallii rubri Charabis ana ʒ ij.
Margaritarum Tragacanthæ
Papaueris nigri ana ʒ j. ß.
Seminis Portulacæ assati
Cornu ceruini vsti Turis *
Gallarum Cypressi *
Croci ana ʒ ij.

Aquæ Arnoglossæ quantum sufficit.
* Formentur Trochisci.
Et quandoque adduntur Opii ʒ ij.

SPODII.] *Pro Spodio sume Ebur combustum præparatum.*

SEMEN *Rosarum hic significat Antheram, id est, luteos apices, qui sunt in Rosis: hi exiccati rubescunt.*

GALLÆ *Cypressi, etiam vocantur Nuces Cypressi.*

P. C. SCHOL.

Mesues exemplaria Gallas absolutè scriptas habent.

SVNT admodùm efficaces ad sputum sanguinis, cum aqua Plantaginis poti; ad fluorem verò sanguinis è naribus, fronti illiti; ad menses immodicos, vtero iniecti vel pubi illiti; ad mictum sanguinis, in vesicam iniecti; & ad alias hæmorrhagias, parti sanguine fluenti impositi.

Trochisci de Spodio, Mesuæ.

℞. Rosarum rubearum ʒ xij.
Spodii ʒ x. Seminis acetosæ ʒ vj.
* Seminis Portulacæ
Coriandri præparati & tosti
Pulpæ Sumach ana ʒ ij. ß.
* Amyli assi Florum Balaustiorum
Baccarum Berberis ana ʒ ij.
Gummi Arabici assati ʒ j.

Agre-

Agrestæ quantum sufficit.
Formentur Trochisci.
VALENT ad febres biliosas cum alui
fluore: inflammationem ventriculi & hepatis, & sitim continuam sedant.

Trochisci de Absinthio, D. Mesuæ.

℞. Rosarum Absinthii
Anisi ana ʒ ij.
Raued [*id est, Rhabarbari*]
Succi Eupatorii [*id est, Gratiolæ*]
Asari Seminis Apii
Amygdalorum amarorum
Spicæ Nardi Indicæ Mastiches
Folii ana ʒ j.
Succi Endiuiæ quantum sufficit.
Formentur Trochisci secundum artem.
Pro Folio accipe radices Spicæ Romanæ, aut radicum Spicæ Romanæ & Macis ana partes æquales.
OBSTRVCTIONES ventriculi & hepatis, & ab his dolorem, & febres antiquas tollunt: dictas partes reliquasque nutritorias roborant; ac appetentiam excitant.

Trochisci Alhandal, D. Mesuæ.

℞. Pulpæ Colocynthidis ℥ x. A.
Incidantur minutissimè, & fricentur cum Olei Rosacei ℥ j.

Deinde ſume Tragacanthæ
Gummi Arabici Bdellii ana ℥ vj.

Macerentur hæc in Aqua Roſacea, donec liqueſiant & diſſoluantur: deinde cum parte reſolutarum lachrymarum formentur ex prædicta Colocynthide Trochiſci: qui ſiccentur, & cùm fuerint ſiccati, contundantur minutiſſimè; & rurſum formentur Trochiſci cum reliquo diluto lachrymarum, atque reponantur.

Trochiſci Colocynthidos in Hieram Hermetis, & Compoſitiones alias iniiciendi loco Colocynthidos: ſuntq́ʒ ſalubriores quàm ipſa Colocynthis.

P. C. SCHOL.

ʒ x.] *Cordum hîc falli Bernardus Deſſennius in ſuis illis verboſis Commentariis, miſerè exclamat, eò quòd ʒ x. pro ℥ x. vt ipſe inquit, hîc poſuerit: cùm ipſemet hac in re (vt & pleriſque aliis locis) iudicio vacuus, toto erret cœlo. Verùm in alio Diſpenſariolo Senatus ſui iuſſu emiſſo, dextrè reſipuit, à ſuis collegis forſan monitus. Proinde quid Fuchſius, artis noſtræ (vt & plurimis aliis locis liquet) neſcius, in Pharmaceuticas rationes, hoc loco ſuis annotationibus imaginando deliret, neſcio. Mihi breuitati ſtudendum eſt.*

Trochiſci Bechii albi.

℞. Sacchari albiſſimi ℔ j.
Sacchari Candi optimi

Sac-

acchari Penidii ana ℥ iiij.
eos ℥ j. ʒ vij.
myli ℥ ij. ß.
Mucilaginis Tragacanthæ albissimæ cum Aqua Rosacea factæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci parui, & signenur.

AVXILIANTVR tussiculosis, & difalter spirantibus.

Trochisci Bechii nigri.

℞. Succi Glycyrrhizæ ℥ iiij.
tyracis Calamitæ ℥ j. ß.
acchari Candi ℥ ij. ß.
pecierum Diaircos Salomonis
pecierum Lohoch sani ana ℥ ß.
acchari Penidii ℔ ß.
acchari albissimi ℔ ij. ℥ iij.
Mucilaginis Tragacanthæ cum aqua Hyssopi factæ quantum sufficit.

Formentur Trochisci, & signentur.

ABSCISSÆ vocis iacturam resar-iunt: & prosunt his qui patiuntur tussim alidam & siccam: leniunt pectus, & facilitant sputum.

TROCHISCORVM DVÆ SEQVENTES VALERII CORDI descriptiones nuper his vltimis editionibus accesserunt.

Trochisci de Lacca Val. Cordi.

℞. Laccæ electæ ℥ iiij.
Ligni Guaiaci scobina in minimam scobem seu rasuram detriti ℔ j.

Coquatur lignum Guaiacum in ℔ iiij aquæ cælestis ad consumptionem ferè dimidiæ partis: In colatura deinde coquito rad. Rubiæ tinctorum ℥ iiij. donec remaneat ℔ j ß. Dein iterum colato, & colaturæ iniice prædictas ℥ iiij Laccæ; & ad ignem coquito, donec Lacca dissoluatur. Posteà colato & exprimito, & abiice superfluitates Laccæ. Colaturam dein ad spissitudinem aliquam coquito; & insperge sequentes pulueres:

℞. Aristolochiæ longæ
Radicis concauæ
Rhabarbari Costi veri ana ʒ ij.
Zedoariæ Galangæ Asari radicum
Curcumæ Cinnamomi Ligni Aloës
Nucis moschatæ Schœnanthi ana ʒ j.
Samphoræ ℈ j.

Misceantur omnia optimè, & formentur Trochisci drachmæ vnius pondere.

R. A-

RADIX *concaua, Holvvurtz, quæ falsò appellatur Aristolochia rotunda.*

HOS Trochiscos composui aliquibus obstructione splenis hepatisque laborantibus; & præsenti auxilio id malum curauerunt.

Trochisci de Succino, Valerii Cordi.

℞. Ambræ excellentissimæ
Succini albissimi ana ℥ j.
Succini Phalerni
Succini cerei ana ʒ iiij.
Succini nigri Camphoræ
Margaritarum non perforatarum
Margaritarum perforatarum ana ʒ ij.
Onychis Dentaliorum
Entaliorum Vmbilici marini
Lapidum cancrorum
Synodontum Ligni Aloës
Cinnamomi
ch œnanthi Nucis moschatæ
Cubebarum
Cardamomi Croci
Cyperi rotundi
Zedoariæ Doronici ana ʒ j.

Conterantur omnia minutissimè, & conficiantur Trochisci cum mucilagine Tragacanthæ albissimæ in aqua Maioranę dissolutæ.

AMBRA *est Succinum Orientale.*

SVCCINVM est quod Arabibus vocatur Carabe, Germanis Agstein siue Bernstein: Sudanius, Gentor: Gallis, Ambre. Est enim Succinum nihil aliud quàm Ambra Germanica.

Phalernum, id est, flauum & clarissimum, & omnino pellucidum.

Cereum, id est, quod ceræ colorem habet, non adeò pellucidum est.

Nigrum Succinum alio nomine vocatur Gagates lapis, Germanicè Svvartzer Agstein, oder Svvartzer Bernstein.

Inter emendum album Succinum, vitare oportet scobem & ramenta: nam hæc solent pro albo Carabe vendi. Cùm enim Cereum aut Phalernum Succinum tornatur, candida ramenta remittit. Ideoq; integras glebas candidi Succini emere oportet. Est enim valdè pretiosum.

Onychis, id est, Blatta Byzantia.

Vmbilici marini, Germanicè Meerbonen.

Lapidum Cancrorum, id est, quos vocant Oculos cancrorum.

Synodontes lapides sunt in capite Synodontis piscis inuenti: qui si haberi non possunt, quoniam piscis marinus est, pro iis accipiantur lapilli qui bini inueniuntur in capitibus piscium fluuiatilium, quos Raulperszken Germanicè vocant.

HI Trochisci faciunt ad calculum, ad tumentem ventriculum, vertiginem, epilepsiam, apoplexiam, tremorem & imbecillita.

[deb]illitatem cordis, ad paralyſim, ſi dentur [i]n aquis appropriatis, cum Betonicæ floribus, aut Lauendulæ, aut Tiliæ: & ad ſuffocationes & ſtrangulationes vteri valent.

OLEA.

Oleum ex ligno Iuniperi.

Fictile vas in foueam ponatur: ſupra id aliud fictile anguſti orificii inuerſum ponatur, recentibus Iuniperi lignis minutimque inciſis plenum: cui ſubducatur lamina ferrea foraminibus peruia, vt deſtillet liquor, & ne ligni ſegmenta delabantur. Bene autem aptentur, & luto ſapientiæ circumlinantur fictilium orificia, ne quidquam exſpiret. Poſteà inferius fictile vſque ad collum ſuperioris obruito terra, & facto pauimento ignem circa & ſupra fictile ſuperius accendito; atque ardere ſinito aliquot horas. Poſtremò liquorem qui deſtillauit, auferto. Cuius vſus eſt purgandis ſordidis vlceribus.

EMENDAT cutis infectiones, ſerpiginem, cancrum, vlcera maligna, qualia quæ in tibiis & cruribus quorumdam, malum mortuum recentiores vocant.

Oleum

Oleum ex Iuniperi baccis.

Oleum è Iuniperi baccis elicitur per artem distillandi, vt Vinum ſublimatum. Quia verò minoris emitur quàm vt ab aliquo Pharmacopola præparari queat, confectionem eius non indicabimus.

Oleum Nardinum ſimplex, D. Meſuæ.

℞. Spicæ Nardi aromaticæ ℥ iij.
Vini Aquę ana ℥ ij. ß.
Olei Seſamini ℔ j. ß.

Coquantur in duplici vaſe, donec vinum & aqua in vaporem reſoluantur: coletur deinde Oleum; & colatum reponatur, abiecta Nardi Spica.

VAS *duplex, Gracè vocatur* DIPLOMA: *conſtat duobus crateribus, altero alteri impoſito, ita vt in vnum aromata & oleum coniiciantur; in alterum verò aqua fundatur, quæ ſubiectis prunis calefacta ſuo tepóre vnguenta & olea decoquit. Eſt autem hoc notandum in omnibus aromaticis oleis quæ decoquuntur.*

CALEFACIT, tenuat, digerit, modicè adſtringit: proinde affectus omnes frigidos & flatulentos cerebri, ventriculi, hepatis, lienis, renum, veſicę, vteri magno-

[m]agnoperè iuuat: naribus iniectum, caput [pu]rgat, corporis colorem & odorem com[m]endat.

Oleum Nardinum compositum, D. Mesuæ.

[℞]. Spicę Indicę ℥ iij.
[S]ampsuchi [*id est, Maiorana*] ℥ ij.
[X]yloaloës Enulę Folii Indi
[C]alami aromatici [*eius loco sumatur Galãga*]
[F]oliorum Lauri
[C]yperi Schœnanthi
[C]ordumeni ana ℥ j. ß. *

Contundantur omnia grosso modo: [d]einde affunde illis
[A]quæ fontanę
[V]ini ana quantũ sufficit, i. circiter ℥ xiiij. *
[O]lei Sesamini ℔ vj.

Macerentur per noctem: deinde coquan[t]ur in Diplomate, id est, duplici vase, se[c]undum artem.

PRO *Folio Indo, recipe Spicæ Romanæ* [*r*]*adicum, Macis ana* ʒ *vj.* [*non* ℥ *vj.*]

Oleum Costinum, D. Mesuæ.

℞. Costi amari [*optimi & veri*] ℥ ij. *
Casiæ [*aut succedanei eius*] ℥ j.
Summitatum Sampsuchi ℥ ij. *
Vini quantum sufficit

* Olei Sesamini ℔ ij.

Macerentur duabus noctibus, deinde coquantur in duplici vase secundum artem.

CASIA, *Aromatica vera, & Cinnamomo similis accipi debet.*

CALEFACIT, obstructa aperit, neruosum genus roborat, vt neruos, musculos, tendones, ligamenta, ventriculum: prętер hęc, hepar & capillos. Canitiem ob id moratur, & corporis colorem ac odorem commendat.

Oleum de Piperibus, D. Mesuæ.

℞. Macropiperis [*id est, longi*]
Melanopiperis [*id est, nigri*]
A Leucopiperis [*id est, albi*] ana ʒ iij.
Myrobal. Chebulorum
Myrob. Bellericorũ Myrob. Emblicorum
Myrobal. Indorum ana ʒ v.
Radicum Apii
Radicum Fœniculi ana ʒ iij. ß.
Sagapeni Opopanacis
B Ammoniaci ana ʒ ij. ß.
C Turbith albi ʒ ij. Zingiberis ʒ iij.
Caulis foliorum recentium
Thymi viridis Rutę viridis ana m. j.

Coquantur secundum artem in aquæ quantitate sufficienti ad tertias. Colaturę adde olei de Cherua ℔ ij. & iterum coque ad consumptionem aquę.

P. C.

P. C. SCHOL.

Ana ʒ iij.] *Cordus malè* ℥ *iij. hîc ha-* A
bat.

Ammoniaci.] *Hyoscyami fœdè in Cordo* B
ebatur.

ʒ ij.] ʒ *xij. vitiosè Cordus scripserat, vt* C
c omnia ritè à Fuchsio quoque dicuntur:
iamquam à Monachis hausta esse non dubi-
m.

IVVAT morbos neruorum frigidos, vt aralysin, spasmum, spasmum cynicum, emorem, epilepsiam: adhæc ischiadem, : cæteras arthritidis differentias, & vteri, oli, renum, vesicæ affectus frigidos, quia alefacit, tenuat, terget: ob id obstrutiones aperit, calculum frangit.

Oleum Mandragoræ, D. Nicolai.

℞. Olei ℔ v.
ucci malorum Mandragoræ ℥ viij.
ucci capitum Papaueris hortensis ℥ vj.
ucci Hyoscyami albi ℥ iiij.
ucci Violarum
ucci Cicutæ tenerrimæ ana ℥ ij.
Opii Styracis ana ℥ j.

Confice sic: misce simul omnes succos oleo; atque in vitreo vase, obstructo orificio, Soli exponito per decem dies. Vndecimo die coquantur in duplici vase vsque ad con-

ad consumptionem succorum: deinde vbi refrigerari cœperit, cola: & colato oleo adde Styracem & Opium; & confice secundum artem.

STYRAX *quidem sincerus & purus facilè in oleo dissoluitur:*

OPIVM *verò sincerum in oleo dissolui non potest. Igitur tenuissimè tritum inspergatur oleo, & sæpè misceatur: nam nisi in aqua aut vino dissoluatur, non commiscebitur oleo.*

Non habentur apud nos Mandragoræ poma: ergo loco succi Mandragoræ pomorum accipe infrà scriptam decoctionem:

℞. *radicum Mandragoræ, id est, Corticum radicum eius* ℔ j. *Contundantur, & coquantur in aqua sufficienti; & colatum decoctum succis adde.*

AD nimios dolores capitis valet, & phreneticis malè dormientibus, fronti illitum, & naribus iniectum, vehementer opitulatur: pulsibus brachiorum & plantis pedũ illitum, quocumque modo vigiliis fatigatũ celerrimè obdormiscere facit.

Oleum Mastichinum, D. Mesuæ.

℞. Olei Rosacei ℥ xij.
Vini odoriferi ℥ iiij.
Mastiches electæ ℥ iij.

Coquantur secundum artem vsque ad consumptionem vini.

CERE-

CEREBRVM, neruos, iuncturas, ventriculum, hepar corroborat: tumores durs lenit, dolores sedat.

Oleum de Euphorbio D. Mesuæ.

℞. Euphorbii ℥ ß.
Olei Cheyrini ℥ v.
Vini odoriferi tantundem. Coque secundum artem vsque ad consumptionem vini.

IVVAT maximè frigidos cerebri & neruorum affectus, cephalalgiam, hemicraniam, lethargum, naribus immissum. Articulorum quoque & hepatis, & splenis dolores, illitum lenit.

Oleum Castorei, D. Iacobi de Manliis.

℞. Castorei
Styracis calamitæ
Galbani
Euphorbii
Casiæ ligneæ veræ
Croci
Opopanacis
Carpobalsami [*aut succedanei eius*] *
Spicæ Nardi Indicæ
Costi ana ʒ iij.
Cyperi
Schœnanthi
Macropiperis
Melanopiperis
Sabinæ
Pyrethri ana ʒ ij. ß.
Olei ℔ iij.
Vini odoriferi ℔ ij.

Con-

Confice sic: Galbanum & Opopanacem in vino seorsim dissolue: deinde reliqua omnia contusa cum oleo & vino coquito ad consumptionem vini in duplici vase. Posteà cola, & dissolutum & expressum Galbanum cum Opopanace oleo adfũde: & iterum coque ad consumptionem vini: & repone, sæpiùs miscens in posterum, vt Galbanum & Opopanax in vasis fundo subsidentes, oleo commisceantur.

Est optimum contra omnes ægritudines frigidas, præsertim neruorum & iuncturarũ: medetur paralysi, spasmo, tetano; & sedat acerrimos rigores, & frigora febrium, si spina dorsi linatur.

Oleum Scorpionum simplex, D. Mesuæ.

* ℞. Scorpiones numero xx. vel xxx. secundum eorum magnitudines.

Olei Amygdalorum amarorum ℔ ij.

* Macerentur in vase vitreo stricti orificii per dies xxx caniculares ad solem, vel pluribus diebus: posteà colatum ad vsus repone.

Lapidem renum & vesicæ frangit & expellit, lumbis, pubi, peritonæo illitum, aut per meatum vrinarium iniectum.

Oleum

Oleum Scorpionum compositum, D. Mesuæ.

℞. Aristolochiæ rotundæ
Gentianæ Cyperi
Corticum radicum Capparis ana ℥ j.
Olei Amygdalorum amarorum ℔ j. ß.

Macerentur in oleo contusæ radices ad Solem feruidum diebus viginti: deinde coquantur aliquantulum in duplici vase, iniectis ad vltimum Scorpionibus num. xv. posteà iterum serenis diebus xxx ad Solem macerentur. Postremò excolatum oleum reponatur.

ARISTOLOCHIA *rotunda non est Holvvurtz, sed radix lutei coloris, odore & sapore Aristolochia longa. Affertur ex Italia.*

VALET contra venena, & pestilentiam.

Oleum Formicarum, Nicolai.

℞. Formicarum alatarum quantum vis
Olei quantum sufficit.

Macerentur æstate ad solem diebus xl. posteà excolatum oleum repone.

VALET ad confortandum coitum, vnguendo partes destinatas generationi.

Oleum

Oleum Lumbricorum terrestrium.

℞. Vermium terræ ℔ ß.
Olei oliuarum ℔ ij. Vini ℥ ij.

Bulliant omnia simul, & fiat oleum: deinde percoletur & reseruetur.

NERVOS infrigidatos confortat; & vtile est doloribus iuncturarum.

Oleum Vulpinum, D. Mesuæ.

℞. Vulpem, detracta pelle, & abiectis interaneis: incidatur in partes, & coquatur in Aquę fontanæ &
Aquæ marinæ ana ℔ iij. ℥ iiij.
Olei veteris clari ℔ iij. ℥ ix.
Salis ℥ iij. Inter coquendum adiice
Anethi Thymi ana ℔ j.

Coquantur autem quousque ab ossibus recedat caro, & aqua consumatur: deinde coletur oleum, & excolatum ad vsus suos reseruetur.

Qui prope mare non habitant, sumant aquam salsam, id est, Muriam; siue aquam fontium salsorum, vbi salinæ fuerint. Porrò ad coquendam Vulpem non sufficit aquarum præscriptarum quantitas: ideò accipe quantum abundè satis fuerit, & fortiter vltimò oleum exprime.

AD podagras, reliquásque arthritidis spe-

ecies, ac dorſi, renumque dolorem eſt
ficaciſſimum.

Oleum de Cappare.

.. Corticis radicum Capparis ℥ j.
orticum Tamariſci
oliorum Tamariſci
eminis Agni caſti
colopendriæ [*id eſt*, *Aſplenii*]
yperi ana ʒ ij.
.utæ ʒ j. Aceti
ini optimi ana ℥ ij.
)lei maturi ℔ j.
Coquantur in duplici vaſe vſque ad con-
umptionem vini & aceti.
VALET duritiei, oppilationi, & dolo-
i ſplenis, ac omni eius ægritudini.

Oleum de Lateribus, D. Meſuæ.

℞. Laterem aut tegulam rufam antiquiſ-
ſimam, ex rufo luto ductam: eam con-
fringe in fruſta mediocria, & in prunis
vrito, donec tota excanduerint: deinde
è prunis exempta fragmēta reſtinguito
in oleo claro veteri, & dimittito quouſ-
que ſe oleo impleuerint: poſteà oleo
exempta in tenuiſſimum puluerem con-
tundito, atque in Retortam aut Cucur-
bitam vitream indito, & ſecundum
N artem

artem luto chymiſtico iuncturas vitre
rum claudito, & ſubtus accenſis pruni
oleum elicito; & elicitum reponito.

CONVENIT omnibus morbis frigi
dis. Eſt enim calidum, penetratiuum, re
ſolutiuum: mollit dura, & diſcutit tumi
da. Opitulatur his qui patiuntur epile
pſiam, vertiginem, obliuionem, paralyſin
ſpaſmum, dolorem dorſi & genuum, po
dagram, vel alios iuncturarum & neruo
rum morbos: medetur ſpleni, veſicæ &
renibus.

Oleum Terebinthinæ.

℞. Reſinæ Terebinthinæ aut Laricea
quam in Germania Terebinthinam voca
mus, ℔ iiij.

Eam pone in capacem Retortam, ſiu
Cucurbitam vitream, & per artem deſti
latoriam elice eius oleum, ita vt Cucur
bita aut Retorta arenæ imponatur. Prim
autem cum aqua exibit oleum tenue & cla
rum, ſecundò aurei coloris, vltimò fu
ſcum & craſſum. Horum vnumquodqu
per ſe auferto, & reponito.

CONFERT omnibus ægritudinibu
frigidis, & maximè neruorum.

Oleum Tartari, ſeu Vini Fæcum exſiccatarum.

℞. Tartari puri ℔ iiij.

Pon

Pone in ollam, & vre in fornace cum lateribus aut tegulis aut fictilibus, vel per se, donec omninò excandeſcat Tartarum. Poſteà impone in ſacculum laneo panno factum, & ſuſpende in cellario: tum deſtillabit ex eo clarus quidam liquor; quem repone. Porrò reverà hic humor non eſt oleum, ſed acerrima aqua.

VALET ad faciem tergendam, & rugandam.

Oleum Cydoniorum, D. Meſuæ.

℞. Cydoniorum non excorticatorum
Succi Cydoniorum ana quantum ſufficit.

Incidito Cydonia; & impone in vas vitreum, & affunde ſuccum. Affunde etiam oleum omphacinum, hoc eſt, immaturum, vt excedat eius quantitas ſucci menſuram. Poſteà ſtringe vaſis orificium, & ad Solem omnia macera, aut in æſtuario diebus quindecim: deinde coque in duplici vaſe, & abiice poſthac Cydonia, & adde recentia: & rurſum macera & coque: inde etiam tertiò recentia Cydonia impone; & prædicto modo omnia perage. Tum repone diligenter obſtructum, ne exſpiret.

Hodie tanta diligentia non fit hoc oleum: igitur rogo vt maiorem diligentiam impendant.

EST optimum contra debilitatem stomachi, vomitum & fluxum: sistit sudorem: restaurat resolutionem, lapsas vires: corroborat neruos & vires: confortat digestiuam.

Oleum Sampsuchinum.

℞. Foliorum Sampsuchi m. iiij.
Serpylli m. ij.
Foliorum Myrti m. j.
Abrotoni Sisymbrii ana m. ß.
Casiæ ligneæ veræ ℥ ij.
Olei omphacini quantum sufficit.

Concidito & contundito omnia, & vitreo vasi impone; ac infunde oleum, vt supra species emineat. Tum obstructo vasis orificio macera ad solem vel in æstuario diebus octo. Posteà exprime, & expressum oleum infunde recentibus speciebus: & hoc etiam tertiò facito.

Folia vera Myrti accipi debent, quæ ex Italia & Narbonensi Gallia afferuntur.

SISYMBRIVM, *id est, Mentha aquatica. Est & aliud Sisymbrium in montibus nascens, multò odoratius: quod melius esset, si vbique haberi posset.*

OMPHACINVM, *id est, ex immaturis oliuis expressum.*

LASSITVDINI vtile est; & morbis cerebri & neruorum prodest: ob id in balneo

balneo inunctum, paralyſim iuuat, & ſpaſmum cynicum, vulgò torturam oris, naribus iniectum: & auribus immiſſum, à flatu tinnitum diſſipat: menſes ciet: ac morſui ſcorpionis prodeſt.

Oleum Vitellorum ouorum.

℞. Oua recentia numero centum; coquito donec penitus indurentur. poſteà vitellos eorum exime, & comminutos aſſa in ſartagine, mouendo donec rufeſcant, & pinguedinem quandam remittant: deinde offam feruentem iniice in ſacculum pilis contextum, & exprime: quodq́ue expreſſum fuerit oleum, repone. *

EXPERIENTIA plurima probatum eſt, cutim expurgare: impetiginem, ſerpiginem, & alia cutis vitia perſanare: capillos regignere: & vlcera maligna & fiſtuloſa curare.

Oleum Hyperici, Iacobi de Manliis. *

℞. Summitatum Hyperici iamiam matureſcentis ℥ iij.

Macerentur in vino odorifero diebus iij. Bulliant deinde in vaſe duplici, obthurato orificio vaſis. Poſteà exprime; & recentis Hyperici par pondus iniice; & ite-

rum macera, & coque, & exprime. Tum etiam tertiò recens Hypericum adde: & si vinum minuitur, adde aliquid. Postea

* ℞. Terebinthinæ claræ ℥ iij.
Olei veteris clari ℥ vj. Croci ℈ j.

Coquantur in duplici vase vsque ad consumptionem vini: posteà exprime, & à sedimento purgatum oleum repone.

CALIDVM est & siccum, stypticum: ob id cõsolidat vulnera incisorum neruorum, & combustionem ignis: sedat dolores femoris & vesicæ: & prouocat vrinam.

Oleum Irinum.

℞. Olei ℔ vj. Vini ℔ j.

Lauetur oleum ter in aqua calida: deinde effusa aqua, adde vinum; & insperge
Macis ℥ iiij.
Cardamomi Zedoariæ ana ℥ ij.

Macerentur in loco aliquo calido, obstructo vasis orificio per dies octo: posteà in duplici vase coquito, vsque ad consumptionem vini dimidii. Posteà exprime oleum; & insperge ei puluerem subtilem
Iridis Illyricæ ℔ ij.

Macera, vt priùs, diebus octo: deinde exprime oleum, & recentis Iridis contusæ par pondus iniicito: tunc rursus ad solem aut loco calido diebus viij macerato, &

, & rurſum exprime. Poſtremò etiam
tiò exprime, & aliam Iridem adde, &
militer omnia perage: deinde in dupli-
vaſe oleum vnà cum vltimò inſperſa Iri-
aliquamdiu coquito. Ad vltimum dein-
exprime, & repone oleum: cumque vi-
ris ſubſidere ad fundum vaſis Iridis
luerem, leuiter cola.

Cùm ita permutatur crebrò Iris, oleo ſingu- vicibus aliquid decedit: ideò boni ponderis vj. olei accipiantur.

ATTENVAT, reſoluit, maturat, & di-
erit malos humores phlegmaticos pe-
toris & pulmonis: facilitat ſputum &
nhelitum: ſedat tuſſim & frigidos dolo-
es hepatis, ſplenis, & maximè matricis:
eſoluit dura apoſtemata, & mollit duri-
ies: & confert ſpaſmo, doloribus iun-
turarum, & fœtori narium.

Oleum Irinum, D. Nicolai Alexandrini.

℞. Olei ſextarios x.
Aquæ ſextarios iij.
Radicum Iridis ℔ iij. ℥ iiij.
Crini domeſtici radicis ℥ xv.
Cyperi viridis radicum ℥ vj.
Helenii ℥ iij. Anchuſæ ℥ ij.
Cinnami Aſſæ Spicæ ana ℥ j.

Contundantur radices & aliæ ſpecies;

& macerentur in oleo & aqua diebus quinque ad solem vel loco calido, obstructo vasis orificio: posteà supra lentas prunas in duplici vase coquito, donec aqua consumpta fuerit; deinde refrigerari sinito. Vltimò exprimito; & cùm aliquid subsederit, sensim excolato oleum.

Nicolai Alexandrini Latinum & impressum exemplar ita tradit huius olei confectionem.

SEXTARIVS *Romanus, mensura est quæ habet olei vncias ponderales xvj. ʒ v. ℈ j.*

CRINON *domesticum, id est, Lilium odoratum album, quod in hortis plantatur.*

Non vbiq; habentur radices Cyperi virides: ideò aridas sume, & vino asperge tritas.

HELENII, *id est, Enula Campana, videlicet radicum eius.*

ANCHVSA, *est Buglossa siluestris, rubra radice, quam aliqui hodie non rectè Alcannam vocant. Tinguntur ea radice vnguenta, & cera.*

B CINNAMVM, *idem est quod Cinnamomum.*

C ASSÆ] *Ego hîc non dulcem Assam, sed fœtidam ponerem: licet tamen vtriusque ℥ ß. accipere.*

P. C. SCHOL.

A Oleum Irinum Nicol. Alex.] *Cùm Myrepsi descriptio ab hac Nicolai diuersa sit, temerè Fuchsius hanc erroneam dicit.*

Cin-

Cinnamum.] *Cinnamomum imò legendum: aliquantulum nempe differunt, vt alibi diximus.* B

Aſſæ.] *Num huius loco Caſiæ, cum Fuchſio, legendum ſit, videndum. Interea fallitur Cordus, Azam hîc fœtidam intelligendam putans.* C

VSVRPATVR ad diuturnum catarrhum, naribus illitum. Ozænas & putredines narium aufert: tinnitum aurium, cum aceto & ruta & amygdalis amaris commiſtum, & auribus iniectum, tollit: aſthmaticis, gargariſmo adhibito, opitulatur: hæmorrhoïdas veteres inunctum, ſiue colo iniectum, educit.

Oleum Moſchelinum, D. Nicolai.

℞. Olei puri ℔ viij.
Aquæ ℔ iij. A
Folii [*aut ſuccedanei eius*]
Spicæ Nardi Indicæ
Coſti [*odorati & veri*]
Maſtiches ana ℥ iij.
Styracis calamitę Croci
Myrrhæ Troglodyticæ
Xylocinnamomi [*in eius penuria corticis Cinnamomi*] B
Caſiæ ligneæ veræ ana ℥ j. ß.
Carpobalſami [*aut ſuccedanei eius*]
Garyophyllorum Bdellii ana ℥ j.

C Moſchi ℥ vj.
Nuces Indicas num. iiij.

Confice ſic: Folium, aut eius ſuccedaneum, Myrrham, Caſiam, Carpobalſamum, & Bdellium tere, & per biduum in aqua & oleo macera: poſteà coque ſupra lentum ignem in duplici vaſe, vſque ad conſumptionem aquæ: deinde reliqua omnia in tenuiſſimum puluerem redacta inſperge, excolato & expreſſo oleo; & iterum macera, & coque parumper: vltimò deinde Moſchum admiſce; & repone, & pátere vt aromata ſubſidant. Ea interdum oleo commiſce, agitato vaſe.

Ex Nicolao Alexandrino deſumptum eſt hoc oleum: apud quem non puri, ſed Punici olei legitur, id eſt, in Aphrica nati, quod omnium optimum & dulciſſimum exiſtit.

Pro Folio ſume radicularum Spica Romana, Macis ana ℥ j. ß.

Pro Xylocinnamomo ſume Cinnamomum electum.

D NVX *Indica hîc non ſignificat grandem illam nucem quæ vbique Indica nux vocatur, ſed nucem Moſchatam. Nam veteres Græci eam appellant Caryon ſiue Carydion Indicon, id eſt, Nucem ſiue Nuculam Indicam: vocatur etiam Caryon Myrepſicon, id eſt, Nux vnguentaria ſiue odorata: & Moſchocaryon, hoc eſt, Moſchata nux. Quod diligenter in hoc oleo notandum eſt.*

P. C.

P. C. SCHOL.

Aquæ] *Fuchsius vinum aquæ loco sumendum satis aptè dicit.* A

Xylocinnamomi] *Nicolai Alexandrini exemplar Xylocinnami legit.* B

Moſchi ʒ vj.] *Nimia certè quantitate: quare forſan ʒ iij. legenda erunt, vt pro duobus ij. inferiùs in vnum contractis, u ſcriptores olim cæcutientes legerint.* C

Nux Indica.] *Nuces Indicas hodie paſſim vocatas Fuchſius hoc loco intelligendas, non Nuces Moſchatas vulgò appellatas, contendit: eo quòd haſce veteribus Græcis cognitas non fuiſſe conſtet. Verùm idipſum & de Garyophyllis ac Moſcho, hanc compoſitionem quoque ingredientibus, dici poſſet: quod non perpendit Fuchſius. Poſterioris etenim ſeculi compoſitiotionem hanc eſſe, quod omnia hîc commemorata cognouit, eſt indubitatum.* D

EST optimum ad omnem frigiditatem corporis, potiſſimùm ventriculi, & ad dolorem lateris, foris inunctum. Stranguriosis & colicis, & ad omne neruorum vitium illitum optimè facit. Miſcetur epithematibus & emplaſtris quę ad ſtomachi & renum affectiones adſciſcuntur.

Oleum Rutæ.

℞. Rutæ recentis inciſæ & contuſæ quan-

tum libuerit, pone in vase vitreo; & affunde olei veteris clarissimi sufficientem mensuram; & macera ad solem, aut in loco calido aliquo, diebus quindecim: deinde in duplici vase coquito, & abiecta Ruta recentem iniicito, & iterum quindecim diebus macerato: posteà simili modo coquito & exprimito, & tertiò recentem Rutam iniice; macera quoque & cola.

Ita debet præparari oleum hoc & aliquot sequentia.

EST calidum, apertiuum, resolutiuum, & mitigatiuum dolorum: calefacit renes, vesicam, matricem; & sedat dolores eorum, & maximè colicam, si venter vngatur, & fiat ex eo solo clyster: præterea opitulatur neruis, confert spasmo, & expellit frigidos humores.

Oleum Anethinum.

Oleum Anethinum fit ex floribus & foliis Anethi, & oleo veteri claro, eodem modo quo Rutaceum Oleum.

SEDAT dolores, aperit poros, & resoluit vapores & apostemata, tumores & durities: & mitigat dolores & rigores febrium: prouocat somnum & sudorem.

Oleum

Oleum Chamæmelinum.

Oleum Chamæmelinum ſiue Chamo-
millæ, vt vocant, fit ex floribus Chamæ-
meli, id eſt, Chamomillæ, & oleo vete-
i claro, vt Rutaceum oleum.

VALET ad plura: aperit poros, reſol-
it vapores, ſiſtit fluentes humores, cor-
igit malas qualitates, confert neruis &
membris neruoſis; & apprimè mitigat
olores.

Oleum Lilinum.

Oleum Lilinum, ſiue Liliorum, fit ex
iliis albis odoratis recentibus, & oleo
eteri claro, vt oleum Rutaceum.

SEDAT frigidos dolores pectoris, re-
num, veſicæ, matricis, & colicam: eſt
nim calidum, reſolutiuum: mitigat tuſ-
im, & efficaciter reſoluit, & citiùs ma-
urat apoſtemata.

Oleum Narciſſinum.

Oleum Narciſſimum fit primo Vere ex
ecentibus floribus albi Narciſſi, qui vo-
catur Germanicè Mertzenblum, Weyſs-
ornungsblũ, Weyſſaprillenblum, Weyſs
oſepſſtebe. Fit vt Rutaceum.

VALET ad emolliendas vuluæ duritias, præclusionesque.

Oleum Ligustrinum, D. Mesuæ.

Oleum Ligustrinum, quod Græci vocant Cyprinum, Arabes autem oleum de Alcanna, fit ex floribus recentibus Ligustri, florente vite, aut paulo pòst, & oleo veteri clarissimo, ad modum Rutacei olei.

Ligustrum est arbuscula salicis ferè folio, floribus paruis candidis, veluti spumosis & mucosis: Germanicè vocatur Reynweyden & Muntholtz. Nascitur copiosè ad Rhenum, & in Misnia, Hessia, Sueuia, Wittenbergensi agro, Thuringia, & circa Nurembergam, non longè à Kalckreut.

PARTES neruosas roborat, & capillos à canitie vindicat.

Oleum Sambucinum,

Oleum Sambucinum fit ex floribus Sambuci, & oleo veteri clarissimo, quemadmodum etiam oleum Rutaceum.

LENIT, abstergit, & mundificat cutim: medetur icteritiæ, & maximè hepati infirmo, oppilato: & plurimùm confert doloribus iuncturarum.

Oleum Iasminum.

Oleum Iasminum, quod Arabes vocant Iasc-

ſeminum, & oleum de Zambach, fit ex
oribus Iaſminis, ſiue Iaſeminis, ſiue
ambachi, & oleo veteri claro, vt oleum
utaceum.

*Eſt Iaſma flos ſimilis Violis aut Cheyri, ad-
odùm odoratus: naſcitur in frutice, qui mul-
s viticulis aſſcendit pergulas & concamera-
ones, vt vitis. Colitur in Italia & Gallia.*

OPITVLATVR corporibus quæ ca-
factionem laxationemque deſiderant.

Oleum Cheyrinum.

Oleum Cheyrinum fit ex Leucoiis lu-
is, hoc eſt, ex Cheyris citrinis, & oleo
eteri claro, vt Rutaceum oleum.

Cheyri Germanicè dicuntur Gelbe-Violen.

DOLORES neruorum aliarumque par-
ium corporis mitigat; eaque quæ in tho-
ace, renibus & veſica ſunt, diſcutit.

Oleum Myrtillorum.

Oleum Myrtillorum fit ex Myrtillis,
oc eſt, baccis veræ Myrti, & oleo om-
hacino, hoc eſt, immaturo, eodem mo-
o quo Rutaceum.

*Myrtus vera apud nos non naſcitur: neque
abemus ſemper virides Myrtillos, ſed aridos:
t plurimùm enim ex Hiſpania & Italia af-
eruntur: ideò neceſſe eſt vt vino odorato aſſper-
antur.* *

RE-

REFRIGERAT & adſtringit: ideoq́. cœliacis affectibus ſubuenit : ſanat igne ambuſta: puſtulas erumpentes illitu emẽdat : attritus hyeme concitatos, & intertrigines illitum corrigit. Sedis rimas, condylomata, luxatos artus perſanat, & ſudores coërcet.

Oleum Myrtinum.

Oleum Myrtinum fit ex foliis veræ Myrti, & oleo Omphacino, id eſt, immaturo : quemadmodum oleum Myrtillorum.

Quoniam verò Myrti vera recentia folia apud nos haberi nequeunt, ideò ſume folia Myr*ti vera qua ex Italia & Narbonenſi Gallia & Candia afferuntur denuò, & aſperge ea contuſa vino veteri odorato, vt dictum eſt proximè in oleo Myrtillorum.*

CEREBRVM, neruos, cor & ventriculum roborat.

Oleum Menthæ.

Oleum Menthæ fit ex Mentha criſpa ſatiua, & oleo omphacino, id eſt, immaturo, eodem modo quo Myrtinum aut Rutaceum oleum.

VENTRICVLVM refrigeratum & imbecillum calefacit: firmat nauſeam, vo-

mitum-

tumque reprimit: appetentiam excitat, coctionemque iuuat.

Oleum Absinthii.

Oleum Absinthii fit ex Absinthio Pontico, & oleo omphacino claro, quemadmodum oleum Rutaceum.

Absinthium Ponticum nos non habemus, quod videlicet non adeò calidum est, sed suauioris odoris, & valdè adstringens. Nostrum verò Absinthium siue rusticum Absinthium calidius est; & nihil ferè adstringit, vt etiam Galenus scribit: ideò corrigendum est cum rosis, quæ dimidium eius pondus æquent.

CALEFACIT, ac roborat ea quæ sunt refrigerata, potissimùm verò ventriculum: excitat appetentiam, obstructiones aufert, lumbricosque enecat.

Oleum Rosaceum.

Oleum Rosaceum siue Rosarum, fit ex Rosarum rubearum nondumpenitus apertarum decerptis foliis, & oleo Omphacino, id est, immaturo, eodem modo quo Rutaceum oleum.

REFRIGERAT & astringit: inflammationibus præsidio est, æstuantem ventriculum restinguit; erosiones intestinorum clysteribus inditum, & dolores dentium, si eo colluantur, sanat.

Oleum

Oleum Violaceum.

Oleum Violaceum ſiue Violarum, fit ex floribus Violarum [Martiarum,] & oleo Omphacino, id eſt, immaturo, quemadmodum Rutaceum & Roſaceum.

REFRIGERAT, incandeſcentibus inflammationum feruoribus vtile eſt.

Oleum Nenupharis albi.

Hoc oleum fit ex recentibus floribus Nenupharis, quæ albos flores producit; & oleo Omphacino, quemadmodum Violaceum.

NYMPHÆATVM oleum vires habet Violati: refrigerat tamen magis quàm Violatum, & minùs quàm Papauerinum: hypnoticis, & intemperaturam partium, vt renum, calidam ſanantibus vtiliter miſcetur; & Veneris tentiginem prohibet, genitali inunctum: ſomnum etiam conciliat.

Oleum Nenupharis Citrini.

Hoc oleum fit ex luteis, ſiue Citrinis Nymphææ, hoc eſt, Nenupharis floribus, & oleo Omphacino, vt Violaceum oleum.

Oleum Populinum.

Populinum oleum fit primo Vere ex [o]culis Populi arboris contusis, & oleo veri claro, loto in aqua calida aliquoties, [e]odem modo quo Rutaceum aut Anethi[n]um oleum.

Oleum Populinum, D. Nicolai Alexandrini.

[℞]. Olei ℥ lxxxvj. (faciunt ℔ vij. ℥ ij.)
[V]ini ℔ iiij.
[G]emmarum Populi arboris recentium, Veris initio collectarum ℔ iij.

Gemmæ Populi diutissimè terantur, & [m]acerentur in vino & oleo diebus septem, [&] quotidie sæpè agitentur. Octaua deinde [d]ie supra lentas prunas in duplici vase [c]oquito, vsque ad consumptionem vi[n]i: deinde exprimatur oleum: & repo[n]atur.

Porrò hoc oleum efficacius erit, si secundò & tertiò recentes Populi gemmæ addantur.

Gemmæ Populi, id est, oculi Populi.

EXPEDIT ad capitis dolorem, arthriticis, nephriticis, & podagricis, & vbicumque dolor fit.

Oleum

Oleum Amygdalorum dulcium.

℞. Amygdala dulcia ſicca, non tamen rancida: contundantur minutiſſimè: poſteà in ſartagine aliquantulum torrefacias, affuſo aquæ Roſaceæ modico: poſteà prælo exprime.

LENIT aſperitates pectoris, gutturis & pulmonis, duritiem & ſiccitatem iuncturarum: eſt ſuaue in cibis; & confert hecticis & phthiſicis: impinguat, auget ſperma: ſedat tuſſim & ardorem vrinæ, veſicæ & vuluæ excoriatæ, cum fiſtula iniectum.

Oleum Amygdalorum amarorum.

Fit hoc Oleum eodem modo quo ex dulcibus Amygdalis.

APERIT oppilationes, & diſcutit ventoſitates & vapores: ſed potiſſimùm medetur ſurditati, ſibilo & dolori aurium: lenit duritiem neruorum, & delet maculas faciei.

Oleum Balaninum.

Oleum Balaninum fit ex Balano Myrepſica, id eſt, Glande vnguentaria, quam Arabes vocant Granum Ben. Fit autem ex

tuſo

ſo aſſatoque, affuſa Roſacea aqua, fructu iſto.

Fructus hic ipſe Auellanæ magnitudinem habet, colorem candicantem, & figuram vt plurimùm triangularem. Cortice tenui claudit vnguem quendam nucleum, fungoſa & alba tunica inuolutum. Affertur ex Syria & Arabia.

OLEVM Balaninum repurgat maculas, varos, lentigines, cicatricum nigritias, fucos: aluum ſoluit; ſed ventriculo aduerſatur: dolores aurium emendat. Item ſi ſonant aures, vel ſtrepitum, aut ſibilum edunt, cum adipe infuſum auxiliatur. *

Oleum de Cherua.

Oleum hoc fit ex pingui quodam ſemine, quod Arabes Cherua, Græci Crotona, Latini Ricinum vocant. Fit autem eodem modo quo oleum Amygdalorum.

Planta quæ ſemen hoc producit, vocatur à recentioribus Cataputia maior, ab Italis Palma Chriſti, & Mira ſolis; à Germanis Wunderbaum, Zeckenſame, & Heydniſch Sprinckorner.

PRODEST pſoris, vlceribus capitis erumpentibus, ſedis inflammationibus, vuluis quæ occluſæ conuerſæque ſtrangulant, cicatricibus fœdis, aurium doloribus:

bus: potu aluum ciet, ſi quis aquis grauatur: lumbricos eiicit.

Oleum Papaueris.

E ſemine vtriuſque Papaueris tam albi quàm nigri exprimitur oleum, eodem modo quo ex Amygdalis, Balano Myrepſica, & Cherua.

IMPINGVAT, aſperam arteriam lenit; febrium ardorem mitigat, & inſomniam.

Oleum Hyoſcyami.

Hoc oleum exprimitur ex Hyoſcyami ſemine, eodem modo quo ex Papauere.

Oleum Spicæ.

Oleum Spicæ fit per deſtillationem, ex maiori Lauendula, quæ Spica vocatur.

Hoc oleum apud nos maioribus ſumptibus fit, quàm in Gallia Narbonenſi: ideò potiùs emendum eſt à mercatoribus, qui illud è Gallia afferunt.

CALEFACIT, ac diſcutit.

Oleum Laurinum.

Oleum Laurinum apud nos non facilè fieri poteſt: quoniam verò in magna copia

ia affertur ex Italia &aliunde, ideò facilè mitur à Materialiſtis.

CALIDVM eſt & apertiuum: mitigat colicam & frigidos dolores ventris, ſtomachi, capitis, hepatis, ſplenis, renum, matricis, neruorum, iuncturarum: denique omnibus ægritudinibus frigidis confert.

Oleum Seſaminum.

OLEVM Seſaminum exprimitur è Seſami ſemine, eodem modo quo de ſem. Papaueris. *

Seſamum verum affertur ex Alexandria Ægypti Venetias; nunc ex Italia & Hiſpania: vnde ematur ſincerum; nam adulteratur oleo Nucum & Papaueris; ſed odore & ſapore facilè deprehenditur à peritis dolus.

OLEVM Seſaminum impinguat, auget ſperma, lenit guttur & omnem aſperitatem & duritiem: & clarificat vocem.

Petroleum Flauum.

PETROLEVM clarum, quoddam eſt album, quoddam verò aurei coloris. Defluit autem ex petris in Italia & pleriſque aliis locis, vnde ad nos affertur.

CALEFACIT, ſiccat: eſſentiæ tenuitate in altum penetrat, digerit: proinde mate-

materiam omnem excrementosam consu-
mit: ob id epilepsiæ, paralysi, vertigini, obliuioni, & lienis, renum, vesicæ, vteri, neruorum, articulorum omnium, & reliquarum partium neruosarum doloribus frigidis maiorem in modum confert.

Petroleum nigrum.

Petroleum nigrum, siue Naphtha nigra, crassius est quàm flauum. Gignitur autem in agro Borchdorpiano & Brunsvvicensi in Saxonia.

PETROLEVM, *id est, Naphtha.*

OPOBALSAMVM SVCCEDANEVM PRETIOSVM EVRICII CORDI, *qui Valerii pater fuit, huic libro ex Valerii Cordi scriptis nuper additum.*

℞. Iridis Illyricæ
Zarnabi longi [*id est, Zedoariæ*]
Zarnabi rotundi [*id est, Zurumbeth*]
Cubebarum Cardamomi maioris
Cardamomi minoris Agallochi
Olei Benzoi ana ʒ iiij.
Garyophyllorum
Nucis moschatæ Macis
Arceuthidum [*id est, gran. Iuniperi*]
Casię Cinnamomi Santali citrini
Ben-

enzoi ana ʒ ij.
roci Aſari
aiorane Schœnanthi
ardi Celticæ rad. Roſarum rubearum
yperi longi &
rotundi ana ℥ j.
amphoræ ℈ ij. Moſchi ℈ j.

Hæc omnia trita macerentur in vino henano ter ſublimato, diebus octo. Poeà diligentiſſimè diſtillentur in balneo. iſtillatæ deinde aquæ quæ primò exiuet, cape ℥ vj. in quibus diſſolue optimæ, andidiſſimæ, electæque Myrrhæ ℥ ij. c tenuiſſima & præſtantiſſima pars Myrnæ, aquæ vitæ miſcetur: craſſior verò iſtar fecis ſubſidet, quæ nequaquam eſt paranda aut excolanda: quoniam in funo dimiſſa ipſum Opobalſamum aliquot nnis conſeruabit incorruptum.

VNGVENTA.

Vnguentum Agrippæ Regis, D. Nicolai.

℞. Radicum Bryoniæ ℔ ij.
adicum Cucumeris aſinini ℔ j.
cillæ ℔ ß. Ireos ℥ iij.
adicum Filicis Radicum Ebuli
ribulorum aquaticorum ana ℥ ij.

Ceræ albiſſimæ ℥ xv.
Olei albiſſimi ℔ iiij.

Radices omnes iſtæ recentes inciſæ & contuſæ macerentur in oleo per dies octo, deinde coquantur, poſteà exprimantur: & in colato oleo & expreſſo reſoluatur cera, & fiat vnguentum ſecundum artem.

Apud Nicolaum Alexandrinum inuenitur idem vnguentum: ſed impreſſi codices non habent radices Filicis & Ebuli, & Tribulos.

Oportet omnes iſtas radices & tribulos eſſe recentes. quòd ſi neceſſitas vrgeat, & non ſint ad manus recentes; tunc ſume ſiccatas, & affunde vini optimi ℔ iiij.

A TRIBVLI *aquatici ſiue marini, ſunt Waſſernuſſe: & ipſi fructus accipi debent.*

P. C. SCHOL.

A Tribuli aquatici.] *Deſſennius verò contrà, non fructus, ſed radices hîc intelligendas eſſe putat.*

HYDROPICIS, omnibusque corporis œdematis ſuccurrit. Neruorum mala ſanat, vrinas mouet: extrinſecus illitum ventrem ſubducit; dolorique renum vtile.

Vnguentum Apoſtolorum, D. Auicennæ.

℞. Terebinthinæ
Ceræ albæ Reſinæ

mmoniaci ana ʒ xiiij.
stolochiæ longæ Turis masculi
ellii ana ʒ vj.
yrrhæ Galbani ana ʒ iiij.
popanacis Floris æris ana ʒ ij.
thargyrii ʒ ix.
ei, si fuerit æstas lʼ ij.
hieme autem lʼ iij.
eti quantum satis est ad Hammoniacum, Galbanum, & Opopanacum dissoluenda.

Confice secundum artem.

FLOS *Æris propriè significat grana quem parua, quæ è partibus æris prosiliunt, cùm frigerantur effusa aqua panes ænei: hoc tam loco solet poni viride æris.*

EST efficax contra vulnera & vlcera fficilia, & fistulas: consumit carnem ortuam, & consumptam restaurat; dum mollit: & plagas sanat.

Vnguentum Aregon, D. Nicolai.

. Rosmarini Maioranæ
adicis Iari Serpylli Rutæ
ad. Cucumeris asinini ana ℥ iiij. ß.
oliorum Lauri Saluiæ
abinæ ana ℥ iij.
ulicariæ maioris
ulicariæ minoris ana ℥ iiij.
adicum Bryoniæ ℥ iij.

* Laureolæ ℥ iiij. ß.
* Nepetæ ℥ iij.
* Masticches
* Olibani ana ℥ j. ß.
* Pyrethri
* Euphorbii ana ℥ j.
Zingiberis
* Piperis ana ʒ iiij. ß.
Adipis vrsini
* Olei Laurini ana ℥ iij.
Olei moschellini ℥ ß.
Petrolei clari ℥ j.
Butyri ℥ iiij.
Olei communis ℔ v.

Herbæ & radices Maio mense collectæ, in oleo macerentur diebus septem: deinde coquantur; additis, circa coctura medium, siccis reliquis: tum colentur. Colato oleo adiice reliqua, &
Ceræ ℔ j. ℥ iiij.

Oleum *debet esse purum & vetus. Porrò auctores non ponunt certam mensuram olei: quidam iubent accipi* ℔ *v. vel quantum sufficit. Sed tantum herbarum & radicum pondus & quantitas, non potest bullire in* ℔ *v. olei: ideò accipe olei* ℔ *medicinales sex, & affunde aquæ etiam aliquot libras; & coque ad consumptionem aqua, & cola.*

Iarvs *est vera Serpentaria: pro qua ponitur Aron recenter effossum.*

Pvlicaria, *id est, Conyza, Germanici*

rè vocatur Durvvurtz, & est similis Enula ampana in foliis, caulibus & floribus; sed ulto minor. Nascitur humidis locis, & exiccis aquis, circa stagna.

LAVREOLA, est planta similis Thyelaa, id est, planta in qua nascitur Coccum nidium. Eius loco sume radices vel folia Coc-Gnidii.

OLEVM Moschellinum suo loco descriptum est.

P. C. SCHOL.

Et affunde aquæ.] Cacutit Cordus in aqua A nguentum coquens, cùm in vino coquendum se ratio dictitet.

Caterùm cùm vnguentum istud in ponderius mirè corruptum vndique legatur, nos idium, quantum nunc licuit, restituimus.

PRODEST malis corporis frigidis, onuulsionibus, resolutionibus partium. tem dolori colico, renum, articulorumque.

Vnguentum Martiatum, A
D. Nicolai.

℞. Ceræ albæ ℔ ij.
Olei ℔ viij. [*aut quantum sufficit.*
Rorismarini
Foliorum Lauri ana ℥ viij.
Rutæ ℥ vij. [*al.* ℥ *iij.*]
Tamarisci [*foliorum scilicet*] ℥ vj.

Maioranæ Sabinæ
Balſamitæ Saluiæ
Ocymi Polii [*videlicet veri*]
Calaminthæ Artemiſiæ Enulæ
Betonicæ Brancæ vrſinæ Spargul[æ]
Herbæ venti Pimpinellæ Agrimoni[æ]
Abſinthii Herbæ paralyſis
Herbæ ſanctæ Mariæ
Cimarum Sambuci
Herbæ Craſſulæ Millefolii
Semperuiuę Chamædryos. Centaurea
Centumneruiæ Fragulæ Tetrahit
Quinquefolii ana ℥ iiij. ß.
Radicum Hibiſci [*id eſt*, *Althææ*]
Cymini Myrthæ ana ℥ iij.
Fœnugræci ℥ j. ß.
Butyri ℥ j. ʒ ij.
Vrticæ Violarum
Papaueris nigri
Menthæ Saracenicæ Menthæ criſpę
Lapathioli Polytrichi Carduncelli
Matris ſiluæ Maturellę
Herbę moſchatæ
Alleluija Linguæ ceruinæ Criſpulæ
Camphoratæ Styracis calamitæ
Medullę ceruinæ ana ℥ ß.
Adipis vrſini Adipis gallinacei
Maſtiches Turis ana ℥ j.
Olei Nardini ℥ ij.

Herbæ omnes in Maio menſe colligantur, & inciſæ macerentur in vino odorife-

per dies septem: octauo deinde die co-
antur, donec ferè consumatur vinum:
steà cola: & colaturę expressæ adde
eum, & coque denuò donec consumatur
num: mox adde ceram & reliqua secun-
m artem.

*In hoc vnguento multa sunt herbarum no-
ina, quæ apud probatos Auctores nusquam
ueniuntur: ideóq; aliquis non facilè ea in-
rpretabitur.*

NICOLAVS *Præpositus loco Maioranæ
ibet Esbrium, alii autem habent vtrumque.
d non constat quid sit Esbrium: alii enim
cunt Maioranam esse, alii Saluiam: sed
trumque ingreditur hoc vnguentum, tam
Maiorana quàm Saluia.*

BALSAMITA, *id est, Mentha aqua-
ca.*

BRANCA *vrsina vera, quæ Romana co-
nominatur, accipi debet, quæ habet radices
ongas, multas, glutinosas, sapore Tragacan-
hæ. Et alio nomine vocatur Acanthus: quæ
verò Germanicè vocatur Bernclauv, & ha-
et Anethi vmbellam, & semina odore &
apore cimicum, nihil minus est quàm Branca
vrsina; nam semper illam Romanam Brancam
vrsinam intelligunt auctores omnes. Est autem
vrbana & hortensis herba Branca vrsina
vera.*

SPARGVLA, *id est, Gallion: Germa-
nicè vocatur Rauritzen & Sprengelblum Her-*

ba est denso, numeroso, cōferto & odorato flore.

C PIMPINELLA, *quàm Auctor intelligit, est Sanguisorba, quæ Germanicè Blutsdrofstein vocatur.*

HERBA *Paralysis, id est, Himelschussel.*

D HERBA *Sanctæ Mariæ, secundum interpretationem omnium, est Persicaria.*

HERBA *Crassula pinguia habet folia: nascitur in muris & in tectis: Germanicè vocatur Fettehenne, siue Donnerkraut.*

CENTVMNERVIA. *i. Plantago maior.*

TETRAHIT, *id est, herba Iudaica, quam dicant esse Orobum.*

LVMINARIS *maioris auctor Ioannes Iacobus Manlius, pro Cymino & Myrtha habet Cimarum Myrti. Sed nescio quàm bene: non tamen improbo. Porrò Nicolai Alexandrini impressum exemplar habet Cymini & Myrthæ: sed Nicolaus Præpositus pro Myrtha habet Myrrham; sed malè.*

LAPATHIOLVM, *id est, Acetosa.*

POLYTRICHON, *herba est ex speciebus Capilli Veneris.*

MENTHA *Saracenica, Germanicè vocatur Vnser Frauven Mintze. Herba habet folia oblonga, Lapathio minora, & in summis caulibus aureos flores in corymbis dispositos, ferè vt Tanacetum: tota odoratissima est.*

GARDVNCELLVS, *id est, herba Turcha: quam nos in Germania vocamus Carduum benedictum.*

MA-

MATRISSILVA, id est Periclymenum: Germanicè vocatur Spekliliem : ascendit arbores vt Vitis: flores habet longos, reflexos, & odoris Lilii. Nurembergæ in hortis colunt, cùm alibi inueniat sponte in siluis.

MATVRELLA, id est, Phu; id est, Valeriana maior. Impressi codices Nicolai Alexandrini non habent Maturellam, sed Marathrum, id est, Fœniculum: sed malè.

ALLELVIA, id est, Trifolium acetosum: Germanicè Buchampfer vocatur.

CRISPVLA quæ sit herba, non constat recentioribus: alii enim Buphthalmum, alii herbam Cancri sic vocant, nec indicant figuram herbæ Cancri: ego autem ponerem eius loco Buphthalmum, id est, Cotulam maiorem, non fœtidam.

HERBA MOSCHATA duas habet species: vna habet veluti acus longas, & est Rostrum Ciconiæ; altera est parua, & non habet acus, sed est herba admodùm parua: folia habet similia Cõcauæ radici, id est, Holvvurtz: florem habet in Maio mense Musci. Nascitur umbrosis locis iuxta Concauam radicem, id est Holvvurtz. In Maio tantùm reperitur. Germanicè vocatur Bisemkraut.

CAMPHORATA est Abrotonum, quia odore accedit ad Camphoram: quidam dicunt esse Abrotonum siluestre siue album; sed perinde est: efficacius tamen est vulgare Abrotonum.

Nicolaus Alexandrinus paulò aliter descri-bit hoc vnguentum, vt codices impressi osten-dunt. ideoq; & eius modum subiungemus: nam variatur ponderum ordo & quantitas.

ADVERSVS frigida corporis mala, re-solutionem coxendicum, nephritim, con-uulsionem, & id genus alia valet: tumo-res reprimit, duritiesemollit, liuoremq́u cutis emendat.

Vnguentum Martiatum magnum, D. Nicolai Alexandrini.

℞. Ceræ albæ ℔ ix. Olei sextarios vj.
Pet. verò Coud. Ceræ ℔ xij. Olei sextar. lxvj.
Rosmarini Foliorum Lauri ana ℔ ij. ß.
* Amaraci ℔ ij.
Esbrii Sabinæ
Balsamitæ Ocymi
Elelisphaci [*id est, Saluia*]
Polii [*scilicet veri*]
Calaminthes Artemisię Enulæ
Betonicæ Brancæ vrsinæ
Herbæ venti
Pimpinellæ Argemoniæ Absinthii
Herbæ paralysis
Herbæ Sanctæ Mariæ
Cimarum Sambuci Herbæ Crassulæ
Semperuiuæ Millefolii
Chamædryos Centaureæ
Centumneruiæ Fragulæ

uinquefolii
erbę Tetrahit ana ℔ j. ß.
dicis Euiſci [*ſeu Ibiſci*] Cymini
yrthæ ana ℔ j. F
enugræci ℔ ß. Butyri ℥ v.
ticæ Violarum
paueris rubri
enthę alterius [*id eſt, Mẽtha criſpa ſatiua*]
pathioli Polytrichi Carduncelli
atris ſiluæ Marathri
erbæ moſchatæ
lleluia Linguæ ceruinæ Criſpulæ
amphoratæ Styracis
edullæ ceruinę
dipis vrſini
dipis gallinacei ana ℥ iij.
uris ℥ ij. Olei Nardini ℥ j.

Confice hoc modo: Herbas omnes at- ue radices in fine Maii menſis, vel circa olſtitium ęſtiuum collectas, minutim in- iſas in vini ſufficienti quantitate mace- ato per dies ſeptem: octaua deinde die oquantur lento igne, donec propemo- dum vinum ſit conſumptum: poſteà cola & exprime, & affunde colaturę expreſſę olei prędictos ſextarios, & iterum coque, donec omnis aqueus herbarum ſuccus cum vino in vaporem reſolutus fuerit: deinde adde Ceram in partes confractam; & pau- lo pòſt Adipes, Butyrum atque oleum Nardinum; ad vltimum verò Styracem, *

atque Tus in minutissimum puluerem trita: melius tamen esset, optimam & electam Styracem, & puram instar resinæ alicuius, vnà cum Cera indere: nam liquescit in oleo. Sed talis Styrax calamita rarissimè ad nos affertur. Porrò miror in hoc vnguento, quòd tam parum olei tot herbarum libris addatur: prętereà etiam optimæ vires aromaticarum herbarum in coctura euanescunt.

Ita se habet vnguenti huius compositio, secundum impressum Nicolai Alexandrini exemplar.

SEXTARIVS *mensura est Romana, quæ capit mensurales vncias viginti olei: pondere verò habet olei vncias sedecim, drachmas quinque, scrupulum vnum. Sex autem sextarii olei, faciunt in hoc vnguento ℔ viij, ℥ iiij.*

ESBRIVM *quidam dicunt esse Maioranam, quidam flores Saluiæ: ego autem acciperem pro Esbrio Maioranæ capitula, summitates & flores.*

AMARACVM *ego hîc non credo significare Matricariam, cùm per eam vocem etiam Maioranam pessimus intelligere: nam vtraque Amaracus vocatur: si autem Maioranam inieceris, multò odoratius vnguentum fiet, quàm si Matricariam indideris.*

HERBA *venti, id est, Parietaria vera.*

PIMPINELLA, *hîc non significat Germanicam Pimpinellam acri radice, quam Itali*

vocant

vocant Saxifragiam; sed eam quam Itali vo-
cant Sanguisorbam, Germani Blutsstreffleyn.
Radicem habet rubram, Tormentillæ sapore.
Nascitur in pratis vna eius species, altera in
montibus; & Itali acetariis miscent: habetq;
cucumeris odorem.

QVIDAM non habent Cyminum, sed Cinnas Myrthæ: est autem Myrtha idem quod Myrtus. Alii habent Myrrham, sed malè.

PRO Papauere rubeo habent alii Papauer nigrum: est autem rubeum Papauer idem quod agreste Papauer, in agris nascens.

MARATHRVM, id est, Fœniculum. Porrò ego hunc locum Nicolai Alexandrini credo esse corruptum; & censeo pro Marathro legendum esse Maturellam, id est, Phu maius, cuius radices accipi debent.

Lingua ceruina est herba quæ hodie impropriè Scolopendria nominatur.

P. C. in vtrumque vng. Martiatum Schol.

Vng. Martiatum.] *Fuchsius rectè monet, non Martianum, sed Martiatum nominandum esse.* A

Spargula, id est, Gallion.] *Spargulam non Gallion, vt Cordus ait, sed Apparinen esse veterum, Fuchsius ritè sentit.* B

Pimpinella.] *Fuchsius per hanc vocem, non Sanguisorbam Germanis vocatam, cum Cordo hîc intelligendam esse vult; sed acrem herbam, Saxifragam à multis appellatam, Germanis Pimpinellæ nomine cognitam; idq; ea.* C

propter, quòd adstrictoria sua facultate, huic medicamento Sanguisorbam malè conuenire existimet: quasi verò nihil vnguentum hoc preterea recipiat quod adstringat atque etiam refrigeret. Itaque cùm Italia multo priùs (imò forsan in ea fabricatum) quàm Germaniæ vnguentum istud cognitum fuerit, Pimpinellam Italorum seu Sanguisorbam Germanorum hîc intelligendam esse contendo.

D Herba Sanctę Mariæ.] *Hanc Persicariam esse, sinistrè Cordus interpretatur, vt & Fuchsius quoque inquit: sed eam esse quam Saluiam Romanam, & Mentham Grecam, seu Costum hortensem, ac Lassulatam Etruscis vocari constat, Vnser frauuven Mintz Germanis dictam, à Mentha Saracenica diuersam. Qua in re falli nihilominus Fuchsium existimo, Mentham hanc Græcam cum Saracenica confundentem, eandémque facientem, cùm diuersæ sint: nã Germanis aliquibus ita eam appellare placuerit, Italis tamen secus; qui hac in re, ob eas quas superiùs dixi rationes, hîc quoque consulendi atque credendi sunt.*

E Mentha Saraç.] *Hanc Mentham Saracenicam, vocatam quoque Mentham Romanam, in suis de Stirpium libris, imagine & scripto depingit doctiss. Rembertus Dodonæus: quæ hoc loco intelligenda erit; quicquid Fuchsius ex suo corruptissimo in medium proferat.*

F Myrthę.] *Fuchsius Myrrhæ legi mauult, nescio quam bene: cùm vnguentum Martiatum*

paruum

aruum Nicol. Alexandrini, Myrti folia manifestè recipiat. Cur autem Myrtum aliaq; adstringentia admittat hoc vnguentum, hic dicere non vacat. Tantummodo miror id à tanto viro non esse olfactum, neque perpensum.

Ceterùm hocce in vnguento, vt & multis alijs in medicamentis, plura longè aliter exponenda, miscenda, tractanda, atque conficienda sunt, quàm à Fuchsio & Francisco Alex. est ractitatum: ita vt huius Apollo non vsque adeò, veluti Thrasonicè promittit, nebulosis suis radiis Pharmacopœos vibret, neque irradiet; quin in densa adhuc caligine aquè vt priùs versentur atque deambulent. Quod tamen illi condonandum foret; eo quòd adolescentem se fateatur; nisi sua illius ætatis iuuenilis iudicio vacua, & hinc temeraria rei Pharmaceutices sibi inexperta, ac (vt locis mille liquet) ignorata scriptione, Apolline abusus, illiq; iniurius, tantum diuum plus æquo contaminasset. Sed hæc, quoniam vesperascit, citis, si voles, quadrigis.

AD frigiditatem & dolorem capitis, pectoris & stomachi, ad scirrhos hepatis & splenis, ac ilii dolorem; ad paralyticos, arthriticos, ischiadicos, nephriticos, & podagricos, & ad omnes dolores; ad tumores, duritiem, spasmos, & febrientes, ad ignem vel solem inunctum.

Vnguen-

Vnguentum Martiatum paruum, D. Nicolai Alexandrini.

℞. Foliorum Lauri ℔ iij.
Rutæ ℔ ij. ß.
Amaraci [*id est, Maiorana*] ℔ ij.
Roſmarini ℔ j. ß.
Foliorum Myrthæ ℔ j.
Esbrii [*accipe ſummitates Maiorana pro Eſbrio*]
Balſamitæ
Ocymi ana ℥ vj.
Butyri ℥ v.
Styracis
Medullæ ceruinæ
Adipis vrſini
* Adipis Gallinacei ana ℥ iiij.
Maſtiches ℥ iij. Turis ℥ ij. ß.
* Olei Nardini ℥ j.
* Olei oliuæ q. ſ.
Ceræ mundiſſimæ quantum ſufficit.
Ego Olei acciperem ℔ vj.
Ceræ verò ℔ iiij.
Pet. verò Coud. olei ℔ xxiiij. ſumendas eſſe dicit.

Porrò hoc quoque vnguentum conficies vt proximum.

MYRTHA, *id eſt, Myrtus. ſunt autem accipienda folia vera Myrti, quæ ex Italia afferuntur, & non eius planta quam vocamus Germanicè Heydelber.*

P.

P. C. SCHOL.

Petrus verò Coud. olei, &c.] *Si omnia huiusce Dispensatorii loca manca erigenda, dubiosa expendenda, erronea collapsaq́; restituenda mihi essent, simulq́; singulorum rationes scriptis reddere deberem, in densum volumen, præter institutum, libellus omnimodò extumesceret. Hîc attamen (priusquam sese negotium subducat; ad calcem enim ferè perductus sum) pedem figere, aliquidq́; serii propalare, tempus & locus opportunus summopere vrgere videntur: vtputa, si quid salis Francisco Alex. inesset, atque vel minimum haberet rerum medicamentariarum pharmaceuticarúmve peritiæ, experientiæq́; (vt omnibus numeris absolutum opus se promulgasse arroganter sibi persuadet) non ita leuiter oscitanterq́; aliorum errores incogitantiasq́; etiam euidentissimas transscriberet, & alioquin pagellas multas tædiosa, atque inani dicacitate repleret, conspurcaretq́;. Consulat ille, quæso, vulgares tantùm vniuersalesq́; componendorum miscendorumq́; medicamentorum normas, tum à seipso etiam conscriptas formulas; vel si volet, etiam minimos pharmacopolas hac in re examinet; herbarum materialiúmve libra, num olei binas ad minus requirat. Carnis libris duabus aquæ libram coctur æ sufficere si dixeris, à coci puero nónne etiam rideberis? Itaque cùm Cordus hoc in vnguento, suo ex sensu, olei hîc libras sex tantùm,*

tùm, ad herbarum materialiúmve libras plures duodecim (qua quantitate vix madescerent) accipiendas suasisset, vt adhuc dum eius in contextu sonant verba: ego verò multas addens olei libras, ex sex vigintiquatuor effeci; & necdum sufficere pro tanta materie copia scio, si oleo, vt regula & ratio docent, materiæ sunt contegendæ. Simili insuper cæcitate, vt in hoc vnguento, omnes Dispensatoriorum combinatores vsi sunt, in vnguento Martiato magno. Vbi enim Nicolai Alex. aliorumq́; exemplaria, olei sextaria sex admodùm macrè legunt; ego sexaginta sex multo pinguiùs, necessariò reposui; rationes, errorúmque causas hîc præteriens. Bone Deus, tot tantósque Aristarchos mirum est tanta laborare coryza, vt tantum interuallum, nempe à sex ad sexaginta sex; à sex insuper ad vigintiquatuor, non olfecerint; adeóque euidentes res animaduertisse neminem. Hinc vt quantum in reliquis neglectum fuerit, colligere facilè queas: quod asterisci, præter omnium scio expectationem, ita frequentes, locorum non omnium, sed præcipuorum tantùm, in hocce tam exiguo enchiridio animaduersorum indicatiui demonstrare possunt. Quocirca, vt ingenuè quid sentiam tandem proferam, reíque summam semel explicem; tot inter hodie Dispensatoriorum diuulgatores, nullum penè digni quid Pharmacopœis cõsarcinasse protulisséque video; nihilque ferè præter aliorum ignauias transcripsisse, ac in suas chartas transfudisse, acta egisse;

gisse; errata, & ineptias, erratis atque inprius accumulasse comperio: ita vt posteriora prioribus etiam nonnunquam deteriora, Pharmacopœisque inutiliora, esse conspiciantur. Eiuscemodi igitur omphacini rabulismi valeãt. Sed pedem retrahere, receptuíque canere tempestiuè, satius est, priusquam malè audiens, vilis ineptúsque apothecarius, sordidúsque immò olidus unguentarius, à medico quopiam Dispensatorii corrasore appeller, nulla ratione cum seplasiario conferendo; à quo corripi reprehendíve posse, æquitas vetitat, piaculúmque putatur. Silere itaque volo, ne in Lacca labyrinthum aliquem incautus incidens, illudere quempiam existimer. Verùm gallus in suo sterquilinio audet.

Cæterùm hîc obiter etiam referre volo, vnguentum Aregon olei quoque magna tabescere penuria.

Ad podagram frigidam, siue calidam, paralyticos, arthriticos, nephriticos, ischiadicos, & ad omnia vitia & dolores neruorum valet.

Vnguentum album.

℞. Cerussæ in aqua Rosarum lotæ ℥ xviij.
Lithargyri albi loti ℥ j. ß.
Olei Rosati ℔ ij. ℥ iiij.
Ceræ albissimæ ℥ vj. aut circiter.
Confice secundum artem.

Qui-

Quidam alia ratione componunt hoc vnguentum: nam alii addunt albumina Oui, alii non addunt Lithargyrium: alii non Ceram, sed Tragacanthum admiscent.

POLLET aduersus vlcera, scabiem, & adustionem, intertrigines, & inflammationem.

Vnguentum Dialthaa simplex, D. Nicolai.

℞. Radicum Althææ ℔ ij.
Seminis Lini
Seminis Fœnugræci ana ℔ j.
Olei ℔ iiij. Ceræ ℔ j.
Terebinthinæ ℥ ij. Resinæ ℥ vj.

Radices & semina contusa macerentur tribus diebus in aquæ ℔ viij, aut quantum sufficit: quarta die coquantur, donec remittant crassam & viscosam mucilaginem: eam deinde exprime: mox

℞. Expressæ mucilaginis ℔ ij. & coque cum oleo: cùm deinde aquosum illud in mucilagine consumptum fuerit, ceram addito, & fac secundum artem.

EMOLLIENDI vim habet: calefacit, & humectat.

Vnguentum Dialthaa compositum D. Nicolai.

℞. Radicis Althææ ℔ ij.

Semi-

eminis Lini
eminis Fœnugræci ana ℔ j.
cillæ recentis ℥ vj.
)lei ℔ iiij. Ceræ ℔ j.
'erebinthinæ Gummi Hederæ
ialbani ana ℥ ij.
Colophoniæ Resinæ ana ℥ vj.

Radices & semina contusa macerentur *
ribus diebus in ℔ viij. aut sufficienti *
uantitate aquæ : deinde coquantur do-
iec crassescat mucilago. Posteà

℞. Mucilaginis expressæ ℔ ij. & adde reli-
qua : ac fiat secundum artem vnguen-
tum.

VALET propriè ad dolorem pectoris ex
frigiditate & pleuresi : & super pectus
inunctum sanat omnia loca : infrigidata
calefacit : mollificat & humectat.

Vnguentum Ægyptiacum D. Mesuæ.

℞. Æruginis ℥ v.
Mellis optimi ℥ xiiij.
Aceti fortis ℥ vij.

Coquantur omnia simul, donec fiat vn-
guentum spissum, & colore purpureum.

ÆRVGO, *est viride æris.*

CONFERT ad vulnera antiqua, fistu-
lasque extergit : carnis excrescentiæ me-
detur, vehementerque exsiccat.

Vnguen-

Vnguentum aureum D. Mesuæ.

℞. Ceræ citrinæ ℥ vj.
Olei boni ℔ ij. ß.
Terebinthinæ ℥ ij.
Resinæ Colophoniæ ana ℥ j. ß.
Turis Mastiches ana ℥ j.
Croci ʒ j.
Confice secundum artem.
VVLNERA certò & salubriter glutinat.

Vnguentum Citrinum [aut Citreum,] D. Nicolai.

* ℞. Boracis ʒ ij. Camphoræ ʒ j.
Corallii albi ʒ iiij.
Amenti dulcis ℥ j.
* Vmbilici marini
Tragacanthæ albissimæ
* Amyli ana ʒ iij. Crystalli Entalii
Dentalii Turis albissimi
* Nitri * Marmoris albi ana ʒ ij.
Gersę serpentariæ ʒ j. Cerussæ ʒ vj.
Axungiæ porcinę recentis, non salitæ, sed
præparatæ & mundatæ ℔ j. ß.
Seui caprini pręparati ℥ j. ß.
Adipis gallinacei præparati ℥ j.
Confice sic: Axungiam porcinam atque adipem gallinaceum in vitreato vase liqua simul; & impone tepidis adhuc, cor-

cum Citrei mali satis magnam quantita-
m, & macerentur per mensem vnum.
ostea eximito cortices, & eliquatis adi- *
bus, vt dictum est, adde seuum capri- *
um: deinde addantur reliqua tenuissimè
ita: vltimò verò insperge Camphoram
btilissimè tritam.

Notandum est in hoc vnguento non concor-
re exemplaria in ponderum characteribus.
am quidam pro ℥, ponunt ʒ; & econtrà.

Borax *est Nitri species, qua aurum fer-*
uminant Aurifabri.

Amentvm *dulce, est Gypsum, quod in* A
pillatas venas scinditur: [al. Alumen plu-
mosum.]

Vmbilici *marini, lapilli sunt inuenti*
littore maris, figura Fabarum magnarum:
Germanicè vocantur Merbonen.

Entalivm *testaceum quiddam est ma-*
inum, Fistula modo longum & concauum,
ris strictum, longitudine digiti parui.

Dentalivm *conchula marina est par-*
a, dentatam rimam habens.

Nitrvm *est Salpetra.*

Gersa *Serpentaria, est radix Serpenta-*
ia vera praparata, vt infrà ostendemus.

P. C. SCHOL.

Amentum dulce.] *Amiantum veterum* A
sse id, permalè verterunt Fuchsius & Francis.
Alex. longè enim alia res est. Barbara vocabu-
a, doctis licet veterum vocibus quandoque sint
confor-

conformia, non eapropter semper reipsa eaden sunt, nec esse debent, idemq; significare. Qu in re doctos etiam viros interdum hallucinate videmus.

Faciei maculas emendat: scabien in quacumque corporis parte exterit, ci catrices extenuat; ruborem oculorum & vstiones ex insolatu factas aufert; & ea quæ aspera sunt, læuigat.

Vnguentum Populeum D. Nicolai.

℞. Oculorum Populi arboris recentiũ ℔ j.ß
Axungiæ porcinæ præparatæ ℔ iij.

Oculi Populi contundantur, & macerentur in Axungia, donec sequentes herbę colligi queant æstate.

℞. Foliorum Papaueris agrestis
Foliorum Mandragoræ
Cimarum Rubi tenerrimarum
Foliorum Hyoscyami
Solani Vermicularis Lactucæ
Semperuiuæ maioris
Bardanæ Violariæ
Scatuncelli ana ℥ iij.

Herbę contundantur & misceantur oculis Populi & Axungiæ, & dimittantur per dies decem: deinde coquantur supra lentum ignem, cum vini odorati sufficienti quantitate, donec vinum consumatur: postea

à colentur & exprimantur, & expressum
guentum reponatur.

MANDRAGORÆ *folia vbique haberi*
n possunt; ideò duplex pondus foliorum Hyos-
ami sumendum est.

VERMICVLARIS *vera, est Semperui-*
minor, linguam non mordicans.

BARDANA *id est, Lappa maior, cuius*
dicem præcipit esse accipiendam Nicolaus Ale-
ndrinus.

SCATVNCELLVM, *reuerà est Vmbili-*
s Veneris, seu Cymbalaris, & non Krentz-
aut. Folia habet pinguia, concaua vt Cymba-
m, radicem Aro similem: perquàm pauci
m cognoscunt.

CONTRA nimium calorem valet; &
mporibus illitum, somnum conciliat.

Vnguentum Fuscum, D. Nicolai.

. Olei	℔	j. ß.	
eræ nouæ	℥	iiij.	
olophoniæ			
icis naualis			
agapeni	ana	℥	ij.
astiches			
albani	Turis		
erebinthinę	ana	℥	j.

Confice secundum artem vnguentum.

SANANDI vim habet & extrahendi.

Vnguentum Diapompholygos, D. Nicolai Alexandrini.

℞. Olei Rosacei
Ceræ albæ ana ℥ vj.
Succi fructus vuę Lupinę quantum sufficit
Cerussæ ℥ ij. Plumbi vsti & loti
Pompholygis Turis puri ana ℥ j.
Confice secundum artem.

DIAPOMPHOLYGOS, *id est, de Nihili albo. Nam Pompholyx est Nihili album, id est, Galmes flug.*

VVA *Lupina, id est, Solanum siue Solatrum.*

AD exiccanda erysipelata, vulnera sordida, & ad sananda tibiarum vlcera, aliorumque locorum concaua vel dissipata, valet; replet, refrigerat & cicatrisat.

Vnguentum Comitissæ, D. Guilielmi de Varignana.

℞. Corticum medianorum Castanearum
Corticum medianorum Glandium
Corticis mediani Quercus arboris
Myrtillorum
Caudæ equinæ Gallarum
Corticum Fabarum
Acinorum Vuarum
Sorborum immaturorum siccorum

Mespi-

pilorum immaturorum ſiccatorum
orum Pruni ſilueſtris
icum Chelidoniæ ana ℥ j. ß.
ontundantur aliquantulum,& coquan-
n aquæ Plantaginis l' viij aut quantum
icit,donec media pars conſumpta fue-
deinde in colatura lauentur ſequen-
nouem vicibus ; ſemper recentem
am decoctionis affundendo, quotieſ-
que lauaris.
Ceræ nouæ ℥ viij. ß.
ei Myrtillorum
ei Maſtichini ana ℔ j. ß.
Poſtea inſperge ſequentium rerum te-
iſſimum puluerem:
Corticis mediani Caſtanearum
rticis mediani Glandium
rticis mediani Quercus arboris
llarum ana ℥ j.
neris oſſium cruris bubuli
rtillorum Acinorum vuarum
rborum ſiccorum ana ℥ ß.
ochiſcorum de Charabe ℥ ij.
Confice ſecundum artem vnguentum.
ACINI *hic ſignificant lignea ſemina quæ t in uvis.*
SORBA *ſunt fructus ſimiles Meſpilis: rmanicè vocantur Sporling,Sporbirn,Spore-,& Dreckſecke.*
PRVNVS *ſilueſtris,id eſt ,Schlehendorn.*
INCEPTVM abortum prohibet , hæ-

morroïdas ſiſtit, ac laxatos renes conci-
liat, [menſes retinet.]

Vnguentum de Arthanita maius, D. Meſuæ.

℞. Succi Arthanitæ ℔ iij.
Succi Cucumeris aſinini ℔ j.
Olei Irini ℔ ij.
Butyri vaccini ℔ j.
Pulpæ Colocynthidos ℥ iij.
Polypodii ℥ vj.
Euphorbii ℥ ß.

Arida omnia contundantur, & mace-
rentur in ſuccis per dies octo: affuſo etiam
oleo in vaſe vitreo, diligenter obturato:
nona deinde die coquantur lento igne ali-
quandiu, poſteà colentur: Colaturæ adde
Sagapeni in aceto diſſoluti aureos v.
Myrrhæ aureos ij.

Coquantur iterum vſque ad conſum-
ptionem ſuccorum: poſteà adde
Ceræ ℥ v. Fellis taurini aureos v.

Ferueant ſimul, donec liqueſcat cera:
poſteà inſperge ſequentium rerum tenuiſ-
ſimum puluerem:

℞. Scammoneę Aloës Mezereon
Colocynthidos ana aureos v.
Euphorbii aureos ij.
Salis gemmæ aureos iij.
Turbith aureos v.

Pipe-

peris longi Zingiberis
hamomillæ ana aureos ij.
Confice ſecundum artem.
Omnia ferè exemplaria habent Colocynthi-s ana aureos v. meus autem manuſcriptus eſuæ habet aureum j. quod magis probo: ſed xtum nolui immutare.
A RTHANITA *eſt Cyclamen; ſiue Cy-aminus: quidam malè vocant Panem porci-um. Si radices eius non adſint recentes, tunc cipe radices eius ſiccatas circiter* l' *vj. contun-antur & coquantur in aqua, & eliciatur ccus, vt ex Glycyrriza fit.*
ILLITVM ſtomacho, vomitu pur-at: hypogaſtrio autem inunctum, aluum eiicit, ob id hydropicos mirè iuuat, erosum excrementum largè vacuando: ermes quoque necat, & educit: adhibe-ur non potentibus ſumere medicamen-um purgans.

Vnguentum de Arthanita minus, D. Meſuæ.

℞. Succi Arthanitæ
Viſcoſitatis quę exprimitur è radice Filicis
Succi Cathengit ana ℥ ix.
Succi extremitatum Tamariſci ℥ ij.
Oeſypi [*id eſt, Hyſſopi humida*] ℥ v.
Olei Irini l' ij.
Bdellii Hammoniaci ana ℥ j. ß.

Aceti quantum ſatis eſt ad Hammoniacum diſſoluendum.
Ceræ Citrinæ ℥ vj.
* Corticum radicum Capparis ℥ j. ß.
Spicæ ʒ iij.
Confice ſecundum artem vnguentum.
FILIX *non ſignificat Polypodium, ſed eam herbam quæ Germanicè vocatur Waltfaren, & Creutzfaren.*
CATHENGIT *ſignificat Ebulum: eſt autem hoc vocabulum valdè corruptum in plurimis exemplaribus.*
OESYPVS, *id eſt, Hyſſopus humida, quæ eſt pinguedo lanarum ſuccidarum.*
SPLENIS tumores etiam ſcirrhoſos diſſoluit, & ſtrumas.

Vnguentum Potabile.

℞. Butyri recentis ſine ſale lb iij.
Rubiæ tinctorum
Caſtorei
Spermatis Ceti
Tormentillæ [radicum] ana ℥ j.
Bulliant ſimul in vino odorifero ad vini conſumptionem, ac fiat vnguentum ſecundum artem.
DATVR ad conſolidandum caſum ex alto. [Sumitur ab vncia dimidia ad integram.]

Vnguen-

Vnguentum Rosatum, D. Mesuæ.

℞. Axungiæ porcinę recentis quantitatem quam volueris, & lauetur in aqua calida nouies, & tandem cum aqua frigida lotione vltima: deinde teratur cum ea Rosarum rubearum recentium æquum pondus, & dimittantur marcescere per dies septem: posteà coquanter cum facilitate, ac percolentur, & rursus tantundem Rosarum rubearum teratur cum ea, & dimittatur per alios dies septem marcescere, atque adfundatur succi Rosarum pars dimidia, olei Amygdalini pars sexta; & rursum concoquantur cum facilitate, dum succi euanescant. Quòd si parum Opii in aqua Rosarum colliquatum inter decoquendum iniicitur, fit efficacius. *

PHLEGMONAS, erysipelata, herpetas sedat: Cephalalgiam calidam, & ventriculi ac hepatis intemperiem calidam mitigat.

Vnguentum Pectorale.

℞. Mucilaginis seminis Psyllii
Tragacanthæ
Gummi Arabici   Seminis Lini
Fœnugræci ana ℥ j. *

Adipis gallinæ Medullæ vituli
Butyri recentis loti cum aqua Violarum ana ℥ j. ß.
Olei Violati
Olei Amygdalorum dulcium ana ℥ j.
Ceræ albæ quantum sufficit: fiat vnguentum.

MITIGAT dolores pectoris & tussim: digerit, maturat, facilitat sputum, & resoluit pleuresin.

Vnguentum Album Caphuratum.

℞. Olei Rosati ℔ j.
Ceræ albæ ℥ iij.
* Cerussæ ℥ vj.
* Albi ouorum num. iij.
Caphuræ dissolutæ cum aqua Rosarum ex arte ʒ ij.
Fiat vnguentum secundum artem.

Vnguentum Rubeum Caphuratum.

℞. Olei Rosati ℔ j. ß.
Lithargyrii ℥ ij.
Minii ℥ iij. Cerussæ ℥ j. ß.
Tuthiæ
Caphuræ ana ʒ iij.
Ceræ ℥ ij. in æstate: Sed in hieme ℥ j.
Fiat vnguentum in pila plumbea cum pistillo plumbeo.

CERO-

CEROTA.

Cerotum Infrigidans Galeni, ex Mesue.

℞. Ceræ albę ℥ j. *
Olei Rosati omphacini ℥ iiij. *

Conquassentur simul cum modico albi & clari aceti. Oleum verò Omphacinum antequam Rosas recipiat, sæpiùs est lauandum cum aqua fontis gelidissima: deinde confice secundum artem.

REFRIGERAT febres ardentes, calorem hepatis, & sedat dolores capitis, circum tempora, super hepar & spinam dorsi linitum.

Cerotum Santalinum, D. Mesuæ.

℞. Rosarum ʒ xij.
Santali rubei ʒ x.
Santali albi
Santali citrini ana ʒ vj.
Boli Armeniaci ʒ vij.
Spodii ʒ iiij. Camphorę ʒ ij.
Ceræ albę ʒ xxx. Olei Rosati ℔ j.

Confice secundum artem.

OLEUM *Rosatum debet fieri ex oleo acerbo, id est, ex immaturis oliuis expresso.*

PHLEGMONAS & intemperatura omnes calidas ventriculi, hepatis, & partium aliarum potentissimè extinguit.

Cerotum Stomachale Galeni, D. Mesuæ.

℞. Rosarum rubrarum ʒ xx.
Foliorum Absinthii ʒ xv.
Masticheſ ʒ xx.
Spicæ Nardi Indicę ʒ x.
Cerę mundæ ℥ iiij.
Olei Rosacei ℔ j. ß.

Cera & oleum aliquoties ex aqua Rosarum lauentur, & excolata omni aqua rursus ad lentum ignem resoluantur: deinde alia omnia in subtilissimum puluerem trita, inspergantur.

VENTRICVLVM & hepar roborat: horum dolorem à frigido lenit, appetentiam excitat, coctionem iuuat.

EMPLASTRA.

Emplastrum Diachylon simplex, D. Mesuæ.

℞. Mucilaginis Fœnugręci
Mucilaginis seminis Lini
Mucilaginis radicum Althęę ana ℔ j.

Olei

lci veteris clari l' iij.
thargyrii l' j. ß.

Coquantur ſecundum artem, & fiat Emplaſtrum.

DIACHYLON *vocatur hoc Emplaſtrum, ſuccis viſcoſis ſiue mucilaginibus: hodie corupto nomine dicunt Diaquilon.*

Mucilagines iſtæ debent eſſe ſpiſſæ & viſcoſæ: eoq; oportet vt quãtitas ſeminum & radicum t ſatis magna, vnde fieri debent mucilagines.

SCIRRHOS hepatis, lienis, ventriculi, & aliarum partium, ipſas etiam hœradas & duritics reliquas emollit & uat.

Emplaſtrum de Mucilaginibus, ſeu Diachylon compoſitum.

℞. Mucilaginis Radicum Althææ
Mucilaginis ſeminis Lini
Mucilaginis mediani corticis Vlmi
Mucilaginis Fœnugræci ana ℥ iiij.
Olei Chamęmelini Olei Liliorum
Olei Anethini ana ℥ j. ß. *
Hammoniaci Galbani Opopanacis
Sagapeni ana ℥ ß. *
Cerę nouæ ℥ xv.
Croci ʒ ij. Terebinthinæ ℥ ij.

Gummi ſiue lachrymæ reſoluantur in vino optimo, & conficiatur ſecundum artem Emplaſtrum.

Porrò hieme licet oleorum & Terebinthinæ pondus augere.

VLMVS *arbor est quæ vocatur Germanicè Ylmen & Rustern. Cortex eius medius est similis cortici Tiliæ: Gleich wie ein bast: ex eo debet fieri mucilago.*

CHAMÆMELVM, *vulgò vocatur Camomilla.*

MATVRAT apostemata, & mollit durities; partim resoluit, & partim digerit, abstergitque saniem ruptorum apostematum, & sanat phlegmones.

Emplastrum Diachylon magnum, Filii Zachariæ, ex Mesue.

℞. Lithargyrii mundi tenuissimè triti, & per cribrum excussi ℥ xij.
Olei Irini
Olei Chamæmelini
Olei Anethini ana ℥ viij.
Mucilaginis seminis Lini
* Mucilag. rad. Altheæ
Mucilag. Fœnugræci
Mucilag. Ficuum pinguium
Mucilag. Passularum
Succi Ireos Succi Scillæ Oesypi
* Glutinis Alzanahan ana ℨ xij. ß.
* Terebinthinæ ℥ iij.
Resinæ Pini
Ceræ citrinæ ana ℥ ij.

Con-

Conficiatur ſecundum artem Emplaſtrum.

SVCCVS *Scillæ, eſt mucilago ex trita Scillæ expreſſa.*

OESYPVS, *eſt pinguedo lanarum ſuccidarum; cuius faciendi modum in vltimo tractatu indicabimus: vulgò vocatur in Pharmacopoliis Hyſſopus humidus.*

GLVTEN *Alzanahan vel Alchanach, ſiue Alzanach, eſt Ichthyocolla, id eſt, gluten, ſiue colla piſcium: vulgò Hauſenblaſen. [Alii ſumunt Limacum ſuccum.]*

Hoc Emplaſtrum debet habere conſiſtentiam & ſpiſſitudinem Ceroti.

RESOLVIT & maturat omnes duritiesies & inflammationes.

Emplaſtrum Diachylon paruum, D. Meſuæ.

℞. Lithargyrii ℥ vj.
Olei veteris clari lb j.
Mucilag. Pſyllii ℥ iiij.
Mucilag. Hyoſcyami ℥ j. ß.
Mucilag. ſeminis Lini
Mucilag. radicum Maluæ ana ℥ ij.

Conficiatur ſecundum artem Emplaſtrum, Ceroti alicuius ſpiſſitudine.

TVMORES calidos digerit & maturat.

Emplastrum de Meliloto, D. Mesuæ.

℞. Meliloti ℥ vj.
Florum Chamæmeli
Fœnugræci Baccarum Lauri
Radicum Althææ
Absinthii ana ʒ iij.
Seminis Apii
* Cordumeni Ireos Cyperi
Spicæ Nardi Indicæ
Casiæ ligneæ
* Ammios ana ʒ ij. ß.
* Sampsuchi [*id est, Maiorana*] ʒ iij.
Hammoniaci [*id est, Harmoniaci*] ʒ x.
Styracis calamitæ
Bdellii ana ʒ v.
Terebinthinæ ℥ j. ß.
Ficuum pinguium num. xij.
* Seui caprini
Resinæ ana ℥ ij. ß.
Ceræ ℥ vj. Olei sampsuchini
Olei Spicæ ana quantum sufficit.
Confice Emplastrum sic:
℞. De Meliloto prædicto ℥ v. ʒ ij.
Fœnugręci
Chamæmeli seorsum præter prædicta ana ℥ iiij.

Coquantur in lʼ iiij aquę aut quantum sufficit, donec remaneat lʼ j. deinde omnia

ia arida cum reliquis ſex drachmis Meliloti ſubtiliſſimè pulueriſentur. In decoctione autem colata ſecundum artem diſſoluantur Hammoniacum & Bdellium: diſſolutis addantur Ficus per ſe minutiſſimè inciſæ & contuſæ, & optimè miſceantur. Poſteà ad ignem ſimul liquefiant Terebinthina, Seuum caprinum, Cera & reſina Pini, & addatur olei Spicæ Nardi, olei Sampſuchi ana circiter ℥ v. Cùm deinde omnia ſunt miſta, addantur pulueres triti, & fiat ſecundum artem Emplaſtrum.

Porrò potes etiam ſequenti ratione conficere. ℥ vj. ingredientis Meliloti vnà cum reliquis aridis tundito, & iiſdem permiſceto: poſteà ℞ ad decoctionem priuatim Meliloti m. iiij. & gummi, videlicet Hammoniacum atque Bdellium, in vino diſſoluito: Olei verò Sampſuchini atque Olei Nardini accipere tum oportet ana circiter ℥ vij. aut ℥ viij. & confice ſecundum artem Emplaſtrum.

OLEI *Sampſuchini compoſitio ſuprà traditur in tractatu de Oleis.*

Per Oleum Spicæ, Meſue intelligit oleum Spicæ Nardi, ſiue oleum Nardinum. Meſue enim nuſquam meminit Lauandulæ maioris, quæ hodie Spica vocatur; neque eius olei quod vocant oleum Spicæ.

EMOLLIT omnem duritiem quæ in iecinore, liene & ventriculo exiſtit. Do-

lorem

lorem item vehementer ſedat, hypochondriaque tenſa ſanat.

* *Emplaſtrum Triapharmacum Meſuæ, cui ſub Vnguenti nomine deſcribitur.*

℞. Lithargyrii ſubtiliſſimè triti
Aceti vini ana lʳ j.
Olei veteris lʳ ij.
* Fiat coctione ſecundum artem Emplaſtrum.

FACIT naſci carnem in vulneribus; & conſolidat ea.

Emplaſtrum Oxycroceum, D. Nicolai.

℞. Ceræ Picis Colophoniæ
Croci ana ℥ xij. Terebinthinæ
Galbani Hammoniaci Myrrhæ
Libani [*id eſt*, *Turis*]
Maſtiches ana ℥ iiij.
Aceti phialam vnam.

Galbanum & Hammoniacum in aceti ſufficienti quantitate diſſoluantur, & rurſum ad lentorem coquantur, donec acetum in vaporem euanuerit: tum addantur liquefactis ſimul Ceræ, Pici, Colophoniæ & Terebinthinæ: poſtquam omnia

a sunt commista, inspergito etiam Myr-
am, Libanum & Mastichen subtilissimè
ita: ad vltimum verò etiam Crocum
r se in tenuissimum puluerem redactum.
: fiat secundum artem Emplastrum.

OXYCROCEVM *dicitur hoc Empla-
rum, ab ingredientibus Croco & Aceto.*

Nicolaus Alexandrinus secundum hunc A
*odum tradit Oxycrocei confectionem. Alii au-
m qui ex eo hoc Emplastrum scripserunt, ter-
am eius partem describunt: & cùm ℥ iiij. in
es partes diuidere conarentur, tertiam earum
artem statuerunt ℥ j. ʒ iij. itaque resultat
j. Nam ter tria nouem faciunt: quapropter
os maluimus ex fonte haurire huius Empla-
ri confectionem.*

P. C. SCHOL.

Nicolaus Alexand.] *Fuchs. prauè hîc cen-* A
*it Cordum in ponderum ratione errare, re non
ene ab ipsomet ponderata.*

PRODEST ossibus fractis, item par-
ibus quę dolore aliquo affliguntur: duri-
iam denique omnem emollit & discutit.

Emplastrum Apostolicon, D. Nicolai.

℞. Lithargyrii	℥ vj.		
Ceræ fuluæ			
Colophoniæ	ana	℥	ij.
Propoleos			

Visci

* Visci quercini ana ℥ j.
Hammoniaci
Lapidis calaminaris ana ʒ vj.
Mastiches Olibani
* Mumiæ ana ʒ iiij.
Terebinthinæ Bdellii Galbani
Myrrhæ Æris vsti Squammæ æris
Viridis æris Sarcocollæ
Dictamni Cretici
Aristolochiæ rotundæ
Opopanacis ana ʒ iij.
* Oleis veteris quantum satis erit.
Vini clari quantum Galbano, Hammoniaco & Opopanaci dissoluendis satis fuerit.

Confice secundum artem & diligenter Emplastrum.

Nicolaus olei quantitatem non exprimit: quare nonnulli ℔ j. *iniiciunt.*

PROPOLIS *non sunt sordes alueariorum apum, sed est Cera odorata; qua apes ante hiemem foramina aluearriorum obturant: Germanicè vocatur Bet & Nebenvvax: eam apes colligunt ex oculis Populi & Betulæ arborum.*

VISCVM *quercinum hîc non significat lignum visci quercini, sed gluten illud lentum ex visco quercino extractum, quo capiuntur aues, hoc est, Dervogelleym auß Eichenmistell gemacht.*

SQVAMA *æris est duplex: vna est crassa, qua*

ua vocatur Germanicè Kupfferschlach ; alte-a farina modo tenuis & rufa : hec vocatur Kesselbraun, & est efficacior, & hic debet poni.

VALET ad dolores ceruicis potissimùm & renum ; sagittas ac surculos corpori infixos extrahit.

Emplastrum Apostolicon, D. Nicolai Alexandrini.

℞. Lithargyrii ℥ xviij.
Ceræ rubræ
Colophoniæ ana ℥ vj.
Propoleos
Visci Quercini ana ℥ iij.
Hammoniaci
Lapidis Calaminaris ana ℥ ij.
Turis Masticheś
Mumiæ ana ℥ j. ß.
Terebinthinæ Galbani
Bdellii Myrrhę
Chalcu cecaumenu Sarcocollæ
Lepidos chalcu Opopanacis
Dictamni Cretici Aristolochiæ
Prasii viridis ana ℥ j.
Olei veteris quantum sufficit.

Coquatur Lithargyrium secundum artem in oleo, donec fiat massa purpurea, & non adhæreat manibus dum refrigerata tractatur, quod Græci vocant Amolyntum : deinde omnia sigillatim secundum artem

artem iniiciantur. Galbanum & Opopanacum in vino dissoluantur: reliqua Gummi terantur & inspergantur. Dictamnus Creticus verus solus vltimò addatur.

Nicolaus Alexandrinus non ponit olei pondus aut mensuram: mihi autem videntur sufficere vnciæ sex.

CHALCV CECAVMENV, *id est, Æris vsti.*

LEPIS *Chalcu, id est, Squama æris: Germanicè Kufferschlag, vel Kesselbraun: & efficacior est altera eius species quæ Kesselbraun vocatur.*

PRASIVM *viride hîc significat Æruginem, id est Viride æris.*

AD omnia vulnera recentia siue antiqua, & ad neruos præcisos vel musculos, ad puncturas vel morsum terrestrium animalium vel maritimorum peculiariter congruit: educit ab eis humores & putredines intimè immersas, & concauitates earum pura carne replet; repletisque cicatricem absque detrimento inducit: Sagittas, calamos, & similia altiùs membris infixa, sine dolore extrahit.

Emplastrum Album coctum.

℞. Olei ℔ ij.
Cerussæ ℔ j. ß.
Ceræ albæ ℥ iiij.

Coquan-

Coquantur ſecundum artem, & fiat emplaſtrum.

OPITVLATVR excoriatis à calceamentis, & ſcapellatione, vel ab alia cauſa.

Emplaſtrum griſeum, de Lapide Calaminari.

℞. Lapidis Calaminaris præparati ℥ j.
Lithargyrii ℥ ij. Ceruſſæ ℥ ß.
Tuthiæ ʒ j.
Terebinthinæ ʒ vj.
Ceræ albæ ℥ j. ß.
Seui ceruini ℥ ij.
Turis electi ʒ v. Maſtiches ʒ iij.
Myrrhæ ʒ ij. Camphoræ ʒ j. ß.
Confice ſecundum artem.

DESICCAT, replet & cicatriſat vlcera.

Emplaſtrum viride.

℞. Ceræ nouæ Reſinæ
Terebinthinæ ana ℥ iiij.
Olibani [*id eſt, Turis*] Maſtiches
Viridis æris ana ʒ iij.
Confice ſecundum artem.

Emplaſtrum Baſilicum magnum.

℞. Ceræ albę
Reſinæ Pineæ Seui vaccini
Picis

Picis naualis Terebinthinæ Olibani
Myrrhę ana ℥ j.
Olei quantum sufficit: fiat Emplastrum.

VLCERA phlegmone carentia, præsertim partium neruosarum, terget, & carne implet.

Emplastrum de Crusta panis, Montagnanæ.

℞. Mastiches Menthæ Spodii
Corallii rubri
Santali rubri
Santali albi ana ʒ j.
* Crustæ panis tostę & maceratę in aceto per horam mediam ℥ ij.
Olei de Mastiche
Olei Cydoniorum ana ℥ j.
Farinę hordei, quantum sufficit.
Fiat Emplastrum.

VALET in vomitu puerorum, & his qui cibum retinere non possunt.

Emplastrum de Baccis Lauri, D. Mesuæ.

℞. Turis Mastiches
Myrrhę ana ℥ j.
Baccarum Lauri ℥ ij.
Cyperi
Costi ana ℥ ß.

ellis calidi colati quantum ad cogen- *
um satis est.

Si verò triplum Cyperi,& stercoris vac-
rum aut caprarum sicci ad pondus om-
um accipiatur, erit efficacius ad hydro-
sin, & inflationes discutiendas.

VENTRICVLI, intestinorum, hepa-
s, renum, vesicę, vteri, & partium alia-
m dolorem à flatibus aut intemperie fri-
da ortum placat.

PRÆPARATIONES QVORVNDAM SIMPLICIVM.

Aloën cum Aromatibus abluendi modus.

. Aloës purissimę & cribratę ℔ j. *
asię ligneæ
picæ Nardi Indicæ
sari Schœnanthi
arpobalsami [*aut succedanei eius*]
ylobalsami [*aut succedanei eius*]
innamomi Ligni Aloës
roci Masticheѕ
accę ana ℥ iij.

Decoquantur aromata in aquę quanti- *
te sufficienti, secundum artem in duplici
vase;

vaſe; deinde colentur. In colatura diſſolue Aloën, continuè agitando: & pone ad ſolem in vitrea aut vitreata patina, donec exſiccetur. Oportet autem patinam linteolo puro tectam ſoli exponere, ne aliquid incidat. Quòd ſi hieme lauanda eſt Aloë, in æſtuarium ad fornacem ponatur: oportet etiam fundo vaſis inſidentes arenas, & ſi quæ ſunt aliæ ſordes, diligēter auferre.

Aloën ſimplex abluendi modus.

℞. Aloës puriſſimæ & tritæ ℔ ij.
Aquæ cæleſtis q. ſ. aut ℔ vj.

Miſceantur in patina vitrea, ita vt aqua calefacta priùs infundatur: deinde ſubſidere ſinito ſordes & calculos; & puram pinguemque aquam, cui ſe pura Aloë miſcuit, ſenſim excolato, & ſordes in fundo abiicito; poſteà colaturam tectam linteolo in ſole exiccato.

Laccam abluendi modus.

Modus abluendi Laccam, qui paſſim à ſcriptoribus traditur, admodùm abſurdus eſt: & qui eum primus inuenit aut tradidit, Laccæ naturam penitùs ignorauit: nam quidquid purum, ſincerum & efficax eſt in Lacca, illud aqua miſcetur, quam illi dicunt abiiciendam eſſe, & quod remanet, in Trochiſcos formandum,

um, hoc est, calculos, ligna & sordes. Nos verò rectiùs modum trademus.

℞. Aristolochię longę
Rhœnanthi ana ℥ ij.
Decoquantur in aquę l' iiij. aut q. s. donec remaneant l' iij.
Colaturę insperge
Laccę integrę l' j. ℥ iiij.
Decoquatur Lacca deinde lento igne, donec aqua fiat coloris sanguinei: & quidquid in Lacca boni fuerit, dissoluatur; tum per filtrum aut laneum pannum cola, & remanentes sordes abiice. Excolatam verò & sanguinei coloris aquam lentis prunis in duplici vase vsque ad mellis spissitudinem coquito, & tepidam massam in trochiscos fingito. Hic itaque verus est modus abluendi Laccam.

Plumbum lauandi modus.

℞. Mortarium plumbeum: in eum infunde aquam cælestem, & agitato aliquot horas aquam in mortario, donec aqua colorem acquirat liuidum, & crassescat in modum limi. Limum hunc per linteum exprime, & exiccatum repone [in pastillos.]

Limaturæ ferri, quam Scoriam vocant, præparatio.

℞. Limaturam ferri optimi, aut Chaly-

bis, aut Squamam, hoc eſt, Batiturai
cius: purga eam ab omnibus immundi
tiis, hoc modo: Proiiciatur in aquam cla
riſſimam, & fricetur manibus: poſte
ſordidam aquam effunde totam, deind
impone limaturam in vitream patinam
& affunde modicum aceti, vt tantùm hu
mectetur, nec emineat acetum: poſte
macera diebus xxx. vltimò tere, & repone

Scammoneam præparandi modus.

℞. Scammoneę optimę ℥ iiij.

Contere in ſubtiliſſimum puluerem
deinde inſperge illi olei Violati optim
modicum, vt fiat maſſa: deinde excau
aliquot Cydonia mala magna, & in caui
tatem eorum impone maſſam Scammo
neę, & coöperi foramina Cydoniorum
poſteà aſſa in fornace cum pane, donec
Cydonia perfectè ſint aſſata: deinde exime
Scammoneam, & impone ſequenti diluto

℞. Carnium Myrobal. Citrinarum ℥ j.
Succi Cydoniorum ℥ iiij.

Conterantur Myrobalani, & miſceantur cum calefacto Cydoniorum ſucco, & ſtent in infuſione horis xxiiij. deinde leniter cola: colaturam verò infunde Scammoneę, & optimè ſimul miſce: vltimò in loco calido exicca, & exiccatam repone Scammoneam: [quod Dacrydium, Diacrydium & Diagridium vocant.]

Colocyn-

Colocynthidis præparatio.

℞. Colocynthidis pulpę ℔ j.
Bdellii
Tragacanthę ana ℥ xij.
Incidatur Colocynthis minutissimè: Tragacanthum verò & Bdellium dissolue in aquę Rosarum q. s. & dissoluta insperge incisę Colocynthidi, & fac Trochiscos, quos in sicco aliquo loco siccabis: exsiccatos deinde Trochiscos iterum subtilissimè terito, & reforma Trochiscos, adhibita Mastiche in oleo Rosaceo dissoluta. Porrò Trochiscorum Alhandal confectio, est vera Colocynthidis pręparatio.]

Scillæ præparatio.

℞. Scillam magnam, recentem, neque putridam, neque gelu flaccidam: abiice eius exteriores aridas tunicas: inuolue deinde eam massæ siuę pastę pistorum vnde panis fit: assato postea in furno cum panibus, donec panes percocti fuerint: hinc è furno exime Scillam, & sigillatim omnes tunicas detrahe, & funiculo traiectas in calido loco exsiccato: abiicito verò medium Scillæ cor, vnde germen enasci solet. Porrò Scilla non est incidenda ferreo aliquo cultro,

ſed è ligno ſolido aliquo facto : nam contrahit à ferro venenoſam quandam rubiginem.

Mezerei fol. præparatio.

℞. Foliorum Mezerei quantum libuerit: ea macera in aceto vini horis xxiiij. poſteà exſiccentur: cùm verò vti iis voles, contere, & in contundendo abiice eorum venas & neruos.

Eſulæ rad. præparatio.

Eſula tam maior quàm minor, præparatur eodem modo quo Mezereon.

Gerſam Serpentariæ faciendi modus.

℞. Radices Serpentariæ veræ, vel loco eius radicum Ari, id eſt, Aronis ℥ iij. Terantur ſubtiliſſimè, & affunde eis aquæ Roſaceæ ℥ iiij. deinde exſiccentur ad ſolem in vitrea patina, linteolo tecta. Poſteà ſecundò tantum aquæ roſaceæ affundito, & ſimili modo exſicca: tertiò eadem aquæ Roſaceæ quantitas inſpergatur: & vltimò ſiccatam farinam cum vino odorato in Trochiſcos ſiue orbiculos finge, & repone. Ingreditur autem hæc Gerſa vnguentum Citrinum, & re-

& reliqua quæ ad nitorem cutis confi-
ciuntur.

Spodium præparandi modus.

. Eboris in partes secti ℔ j.
Pone id in nouum & nondum cre-
atum fictile, & crudo operculo tegi-
, & iuncturam luto figulino dili-
enter oblinito: posteà in fornacem
guli mitte, & cremari sinito, donec
ctilia percocta sint: deinde exem-
um Ebur in tenuissimum puluerem te-
to & cribrato, & infunde ei in pati-
a vitrea aquæ Rosarum ℔ ij. & exsicca-
sinito. Deinde secundò terito, & alias
. ℔ aquę Rosaceæ affundito, atque simi-
ter exsicca. Tertiò etiam terito, & ad-
isce aquæ Rosarum ℔ j. in qua diligen-
r dissolutæ sint Camphoræ tritæ subti-
ssimè ʒ iiij. Tere omnia in tabula mar-
orea durissima, & finge Trochiscos:
uos repone in denso vase aliquo, ne ex-
pirent Porrò si Ebur habere non poteris,
co eius sume Cornu ceruinum, & simi-
ter præpara: est enim hoc quoque efficax
edicamentum ad multa, præsertim con-
ra venena.

*Ebur crematum, melius est vt [non] oper-
fictili fiat. aliàs enim non candidum, sed ni-
rum fit.*

Pulmonis Vulpini præparatio.

℞. Pulmonem Vulpis recentem : extrahe ex eo arteriam siue fistulam , & laua in vino odorato calefacto : mox ollæ impositum , exsicca in tepido furno: deinde exsiccatum repone in loco sicco , & inuolue Absinthio , ne putrescat.

Hepatis Lupini præparatio.

Hepar Lupi eodem modo præparatur quo pulmo Vulpis.

Sanguinis Hircini præparatio.

Hircum mediocris ætatis domi alito, & per mensem nihil aliud dato præter Pimpinellam , Apium , Petroselinum , Leuisticum,& similia: deinde sanguinem eius, qui ex arteriis fluxit , excipito , & concrescere finito ; atque aqueum illud effunde ; grumos verò sanguinis in furno exsicca. Mactandus autem est Hircus Veris exitu,id est, principio æstatis , cùm Sol Cancrum ingressus est.

Adipum vel Pinguedinum præparatio.

℞. Adipem vel Pinguedinē cuiuscumque anima-

nimalis; & laua in aqua aliquoties, donec pura defluat aqua, & non ampliùs ſanioſa, aut cruenta appareat: deinde minutim inciſam liqua in duplici vaſe; & eliquatam in frigido loco repone, ſine ſale.

Medullarum præparatio.

Medullas ex oſſibus auferto Autumni initio, & laua, & liqua in duplici vaſe, ſecundum modum qui traditus eſt in Adipum ſiue Pinguedinum præparatione.

Oeſypum faciendi modus.

℞. Lanæ ſuccidæ, hoc eſt, nondum purgatæ, ex collo, feminibus & femoribus ouis detonſæ, quantitatem ſatis magnam; infunde ei aquam feruidam, & laua diligenter, quouſque omnem ſuam pinguedinem in aquam depoſuerit. Poſteà expreſſam lanam ſepone, & aquam illam pinguem & ſordidam vaſculo aliquo diutiſſimè ex alto fundito & refundito, donec ſpumoſa fiat: tum ſinito ſpumam ſubſidere, & collige aquæ innatantem pinguedinem; iterumque aquam refundito, donec ſpumet, & ſubſidentem pinguedinem auferto, & rurſus refundito, donec non ampliùs ſpumet, & nulla concreſcat

ſupra aquam pinguedo. Tum collectam pinguedinem iungito, & in aqua lauato, manibusq́ue diducito, donec pura fiat, & aqua clara defluat & albeſcat, & pinguedo linguam admota non mordeat: tum repone in fictili denſo, loco frigido. Porrò hic Oeſypus hodie vocatur corrupto nomine Hyſſopus humida: ſed non bene præparatus habetur in Pharmacopoliis.

Terebinthinam reſinam coquendi modus.

℞. Reſinæ Terebinthinæ, aut eius loco Laricinam reſinam, quam Terebinthinam hodie vocant, ℔ j. affunde ei aquæ ℔ xxiiij, & coque in magno vaſe, donec odorem amittat, & inſpiſſetur, adeò vt refrigerata digitis in puluerem teri queat. Hoc modo vſta [ſeu cocta potiùs] reſina ingreditur in quędam Vnguenta, Olea, & in Trochiſcos Cyphi, qui pertinent ad Mithridatium.

Acacia Succedanea.

Acacia vera apud nos non poteſt confici: eius autem loco ſumunt noſtri Pharmacopolæ totius ferè Europæ, ſuccum Prunorum ſilueſtrium, id eſt, Schlehenſafft. Sed hæc, quam deſcribemus, propiùs ad veræ Acaciæ vires accedit.

℞. Sc-

℞. Seminum Thamarindorum
Sumach ana ℔ ij.

Contundantur, & affunde eis aquæ cælestis [seu pluuiæ] ℔ viij. aut q. s.

Macera deinde per horas xxiiij. Posteà coque donec tertia pars aquæ remaneat: excolatam deinde aquam, cum albuminibus ouorum clarifica & despuma: despumatam deinde iterum coque supra lentas prunas, ad spissitudinem iustam; deinde repone, vt Acaciam ex Prunellis siluestribus factam.

PONDERVM RATIO.

PONDERA quibus hodie Medici vtuntur, hæc sunt: Libra, Quartarium vel Quadrans, Vncia, Drachma, Scrupulus, Obolus, Lupinus, Granum, Siliqua, Lens: & hæc quidem à Græcis atque Romanis mutuârunt.

Preter hæc sunt alia quæ à Barbaris atque Arabibus desumpserunt; qualia sunt, Manipulus, Pugillus, Aureus, Kist, Kirath, & Danic; quorum nominibus Mesuen potissimùm vti constat.

Libra itaque, quæ & Pondo etiam dicitur, in duodecim vncias diuiditur. Errant itaque indocti huius ætatis Pharmacopolæ, qui libram

sedecim vnciarum, quot sanè mercatoria ac negotiatoria est, in medicamentis conficiendis accipiunt. Ea autem illos vti libra facilè ex quartis colligitur, quibus vncias quatuor assignant; quas si quater sumpseris, sedecim prodibunt vnciæ. Quartam autem libræ partem, Latini Quadrantem nominant, sicuti tertiam Trientem, sextam Sextantem. Quadrans itaque, vel (vt nostri loquuntur) Quarta, vel Quartarium, pondus exsistit trium vnciarum; Triens verò quatuor; veluti Sextans duarum vnciarum.

Porrò Vncia octo drachmas constituit; denarios septem: Drachma scrupulos tres: Scriptulum verò, qui Græcis γράμμα dicitur (quasi primum ponderis elementum) nonnulli Scrupulum etiam nominant: habet verò obolos duos. Obolus pendet grana duodecim; quæ idcirco viginti quatuor scrupulum constituunt. Nicolai tamen scrupulus ex viginti tantùm granis constat.

At & alia pondera Græcorum Medici vsurpârunt. Drachma enim nouem Lupinos pendit: Siliqua verò, quæ Græcis κεράτιον, est dimidium Lupini: Siliquæ itaque sex, Lupini tres scrupulum pendent. Semen autem in Siliqua contentum, non tota Siliqua, intelligitur: & id mediocre, non enorme & habitius; neque strigosum & emaciatum, qualia Hordei aut Tritici grana vsurpamus, quæ hodie minimum pondus faciunt, veluti olim grana Lentis. Vnum verò

verò Siliqua granum sex Lentis seminibus pondere respondet: quæ si sexies sumpseris, in vniversum triginta sex Lentis semina prodibunt, quæ scrupulum constituunt.

Nunc ad ea, quibus Arabes & recentiores vsi sunt, veniemus: inter quæ primùm Manipulus nobis occurrit. Sic autem vocant herbarum fasciculum, quem manus prehendere & complecti potest. Pugillo autem perperam pro pondere vtuntur recentiores, cùm sit diminutiuum potiùs à pugno, qui compressis fit digitis. Aureus, illis pondus vnius drachmæ cum dimidia significat. Danich pondus octo granorum: Kirath verò quatuor.

P. C. SCHOL.

Danich.] *Contra Georgii Agricolæ, aliorúmque doctiorum virorum sententias, Cordus Danich pondus granorum sex, & Kirath trium faciebat.*

NOTÆ PONDERUM QUÆ HODIE IN USU SUNT.

Grani	Nota est	Ġ. *Eingrein oder Gerstenkornlein schwer.*
Scrupuli		℈. *Ein scrupel, ein dritteil eins quintlīs.*
Drachmæ		ʒ. *Ein quintle, oder gulden schwer.*
Unciæ		℥. *Ein vntz, ist zwey lot.*
Quadrantis		*Quad. Ein quart, vj. lot.*
Libræ		℔. *Ein pfund.*
Semis		ß. *Halb.*
Manipuli		*M.*
Pugilli		*P.*

FINIS *eorum quæ Valerius Cordus Nurembergensi Senatui exhibuit.*

VALE-

VALERII CORDI DE EXTRACTIONE,

VT VOCANT,

VRGANTIVM MEDICAMENTORVM,

ET

OLEORVM DISTILLATIONE;

In genere primùm, deinde priuatim de Oleo è Chalcantho duplici, vno auſtero (vel acido) altero dulci:

Libellus tripartitus, à CONRADO GESNERO *primùm publicatus*, *&* VAL CORDI *Annotationibus in Dioſcoridem ab eodem annexus.*

PARS PRIMA.

De Extractione. Cap. 1.

EXTRAHITVR ex medicamentis Solutiuis ipſa qualitas purgans æquè ac Olea, ſed diuerſa ratione. Olea propter aëriam ſubſtantiam aſſcendunt in diſtillatione: Solutiua verò facultas, quoniam terreſtri corpori inſeparabiliter inhæret, non aſſcendit, ſed in fundo relinquitur: excepto vno atque altero, flore videlicet Pruni ſilueſtris & Perſici; quorum aquæ diſtillatæ aluum ſubducunt; &

hoc quia flores hanc vim obtinent : nam hi meliùs à Sole excoquuntur, & ſubtiliores vires, quæ facilè reſoluuntur in vaporem, acquirunt. Sed quę propriè ſo-
* lutiua vocantur, vt ſunt radices, aut radicum liquores, aut ſucci, aut cortices, aut ſemina, omnibus ineſt tenaciter inhærens & viſcoſa qualitas. Ideoq́ue eorum ſolutiua vis non poteſt aſſcendere in diſtillatione, ſed manet in ſubſtantia decoctionis, ex ea euaporante quicquid eſt aqueũ. Excogitata autem hæc eſt extractio pro delicatis & nauſeabundis, vt qui magnam ſolutiui doſim non ferunt.

Ellebori nigri extractio. Cap. II.

RECIPE rad. Elebori nigri recent. libras iiij. lauentur, dum ſunt ſucco præditæ: deinde incîde minutim, ac ſuperinfunde ſequentis decoctionis colaturam.
* Succi Bugloſſi, Borag. ana ℔ ij. Succi depurentur, & colentur diligentiſſimè, vt auri claritatem acquirant, & reponantur ad tempus conuenienens.
* Deinde ℞. rad. Fœniculi, Cichoreæ, Aſparagi, Petroſelini, ana vnc. iij. Fruct. Iuiubarum, Sebeſten ana ℥ ij. Seminum
* Melonum, Cucumeris, Cucurbitæ, Citrulli, ana ℥ ß. decoquantur ſecundum artem in aquæ ℔ xij. Colaturæ infunde prædictas

dictas l' iiij. ſuccorum : deinde ſine ebullire paululum ad ignem. Poſteà inciſas & contuſas radices Ellebori iniice, & coque lento igne paulatim, vſque dum radices emineant : deinde exprime rurſum per filtrum. Colaturam coque ad Mellis craſſitudinem, clementi igne; adhibita aſſidua cura, ne aduratur. Poſteà repone, & vtere; faciendo periculum in doſi, à ſcrup. ſemiſſe, vſque ad ſcrup. vnum.

P. G. SCHOL.

Sebeſten ana ℥ ij] *Cùm Geſneri editio ana ʒ ij. legat, ego ex induſtria (ſi pondere metiendi ſunt hi fructus) ex drachmis vncias feci, & legendas eſſe puto. alioquin cuiuſque vncia vna ad minus ſumi debet. Cúmque ſemina frigida ponderibus carerent, ego cuiuſque ℥ ß. adſcripſi. Si cui verò hæc non placuerint, illi, vt ſuo more loca hæc reſtituat, permittitur.*

Extractio Rhabarbari. Cap. III.

RHABARB. electi l' j. minutim incidatur, & groſſo modo teratur : poſteà affunde ſucci depurati Boraginis, Bugloſſi, ana l' ij. maceretur per horas xxiiij. deinde coque ad lentiſſimum ignem, vſquequo extrà emineat Rhabarbarum. Exprime poſteà fortiter, & expreſſam decoctionem per laneum colatorium tranſmitte & expri-

exprime, vt ſubſtantia in colatorio maneat: colaturam coque ad mellis ſpiſſitudinem, adiectis Zacchari vnciis ij. Quidam in balneo Mariæ ad ſpiſſitudinem coquunt, ne aduratur; quod melius eſt quemadmodum etiam in duplici vaſe. Purgando deglutiendum cum gutta olei Cinnamomi, aut Aniſi mixtum, & azymo inuolutum; faciendo in doſi periculum à ſcrup. j. vſque ad ſcrup. ij. Quidam, quia Rhabarbara per ſe non valdè purgant, acuunt totam extractionem cum modico Diacridii optimi: quod nihil nocet.

De Extractione è Maſſis Catapotiorum. Cap. IIII.

CVM virtutem ſolutiuam ex maſſis pilularum extracturus es, neceſſe eſt, vt priùs diligenter diſpenſata ſit maſſa, ſumpta Aloë puriſſima, & aliis medicamentis electis. Deinde recipe quamcumque volueris maſſam, & concîdas in minutas partes; ac macera per octiduum in aqua pluuiali, ſuccorum Boraginis, Fœniculi ana q. ſ. Coque deinde in vitreo duplici vaſe per integrum diem: deinde exprime per laneum pannum mundiſſimum, qui nullos pilos emittat; & iterum in balneo vel in duplici vaſe ad iuſtam ſpiſſitudinem diligenter coquito, & forma pilulas minutas.

da

a ſcrup. ij. aut circiter vnum. Hoc modo extracta maſſa eſt puriſſima, tenera, & facilè in manu liqueſcit. Porrò reliquorum purgantium medicamentorum vires ſimiliter exprimi poſſunt. Sed animaduertendum, quòd ſemper ſint admiſcenda in decoctione lenientes & lubrici ſucci, quales prædicti ſunt: & melius multo eſt, vt omnia in duplici vaſe coquantur.

Aloë quomodo optimè lauetur. Cap. V.

ALOEN optimam, fuluam, pellucicidam, facilè in manu liqueſcentem, confringe in partes minutas, & pone in patinam vitream, mundam: & infunde deſuper ſufficientem quantitatem aquæ pluuialis: diſſolue in duplici vaſe omnino, & permitte denuò refrigerari. poſteà aufer innatantes, ſi qui ſunt, pilos; & ſenſim quod eſt liquidiſſimum ad ſpiſſitudinem in duplici vaſe coque. Quod verò in fundo vaſis eſt craſſiuſculum, in alios vſus ſeruetur.

PARS SECVNDA.

De Diſtillatione Oleorum. Cap. I.

QVONIAM Aromata quædam, & omnium vmbelliferarum herbarum ſemi-

ſemina ferè conſtant magna ex parte, calida, tenui & aëria ſubſtantia: ideò neceſſe eſt, vt aliquid de oleaginoſa ſubſtantia habeant Nam talem habet mixturam propemodum omne oleum. At cùm oleum & pinguedo quæ in ſimplicibus medicamentis continentur, duplex ſit, quædam monenda ſunt. Naturę periti, duplex inuenerunt oleum in ſimplicibus medicamentis: vnum terreſtre, craſſum & viſcoſum, & totaliter ſuo corpori, in quo eſt, commixtum: quale eſt oleum Nucum, Amygdalarum, Baccarum Lauri, Seminum Lini, Hyoſcyami, Sinapi, Papaueris, & omnia ſimilia, quæ in fructuum aut ſeminum nucleis continentur. Hæc autem omnia propter totalem cum ſubſtantia cui inſunt commixtionem inſeparabilia ſunt, nec vllo modo per diſtillationem elici poſſunt. quare vi exprimenda ſunt è ſubſtantia. Alterum tenue, aëriumque eſt, & ſeparabiliter ſuo corpori inhæret: & hoc eſt ſegregabile. Aſcendit enim facilè in diſtillatione, nec difficulter à ſuo, cui ineſt, corpore decedit. Tale autem eſt quod continetur in aromatibus, Carpobalſamo, Cardamomo, Pipere nigro, Cubebis, Cinnamomo, Garyophyllis, Macere, Nuce moſchata, Ligno Aloës. Item quod continetur in ſeminibus vmbelliferarum herbarum: quales ſunt Liguſticum,
Ange-

ngelica, Angelica minor, Libanotis nitra, Magiſtrantia, Paſtinaca, Caros, Cyminum, Ammi, quod appellant Amomum: item Apium, Petroſelinum, Gingidium, Pimpinella, Aniſum, Fœniculum, Anethum, &c. Eliciuntur autem hæc olea per diſtillationem in arena, ita vt tuſa aromata aut ſemina iniiciantur in cucurbitam vitream luto intectam optimè: vna autem vice ad ℔ ij. iniiciantur, & ſint trita ſecundum capacitatem cucurbitæ: infundatur deinde ad vj. lib. aquæ clariſſimæ, ac miſceto diligenter. Pone deinde cucurbitam in capellam aptam fornaci, & arena imple, & non attingat fundum, ſed interſit arena. Cucurbitæ impone alembicum vitreum, cuius roſtrum deſinat in ſtanneam vel ferream fiſtulam, ſtanno intùs & foris illitam: ea fiſtula tranſeat in obliquum per vas quod habet in ſe aquam frigidam, vt inter diſtillandum egrediens cum oleo liquor refrigeretur. claude iuncturas accuratè, madefacta papyro vel linteo; & ſuppone exceptorium. Poſteà accende ignem lentum, & vide ne nimium ſurgat & ebulliat in alembicum, quod in cucurbita continetur. Semina enim quædam (vt Aniſum) propter raritatem ſubſtantiæ ſuę, ſimulque viſcoſum quod habent, largiter ebulliunt; ideò non ſtatim alembicum imponere debemus: ſed

posteà quàm bullas excitari videris, & vaporem ſurſum ferri. Quod cùm fiet, depone alembicum, & immiſſo bacillo agita; ita reſoluetur in vaporem ſpuma, quæ posteà mediocri igne moderari, compeſci & excitari poteſt. Quo facto, impone rurſus alembicum, & circum lutato ſatis, ac diſtillato ſine ceſſatione, donec conieceris nullum ampliùs intùs cõtineri oleum: quod viſu & guſtu ſtatim percipies: nam cùm guſtu diſtillantes guttæ non ampliùs reſipient iniecti aromatis ſaporem, deſiſtendum eſt, ne aroma fundo cucurbitæ inhæreat & exuratur. Deinde ſegrega contẽtum in diſtillata aqua oleum optimum, quo potes artificio. Porrò notandum eſt, quædam ex his oleis aquæ innatare, quædam fundum petere. Innatant Piperis nigri, & recentis Cardamomi, & Aniſi: Fundum petunt, Cinnamomi, Macis, & Garyophyllorum, &c. vt videtur. Aqua Cinnamomi & Aniſi cùm diſtillantur, lacteum habent colorem: & lacteum hoc paulatim in oleum conuertitur. Reſeruanda autem Cinnamomi eſt aqua, præſertim quæ primò exierit.

Natura & vires Oleorum. *Cap.* II.

FOENICVLI & Aniſi olea, naturam mira-

irabilem habent: nam in hieme vtrum-
ıe concrescit instar butyri, ita vt aspectu
nitentur sperma Ceti; præsertim Anisi.
am hoc æstate media concrescit aspectu
iueum: reliqua omnia liquida perma-
ent. Reponuntur optimè in loco frigido
: puro, præsertim Cardamomi & Piperis.
a enim omnium tenuissimam substan-
iam habent, adeò vt neglecta omnino
uanescant. Vires autem habent earum
erum, è quibus extracta sunt; sed multò
fficaciores. Nam efficacia quæ vni libræ
nest, in paucas drachmas contrahitur. Ga-
yophylli enim vnciæ xvj. contrahuntur
n vnciam vnam semis, aut duas: Cin-
ıamomi in drachmas duas semis, aut
duas: Piperis, in drachmas duas & semis,
aut tres. Miscentur autem in confectione
guttæ x, vel xv, aut xx. libræ Succari pro
delicatis: sed infundendum est vltimò
cum morsellis, quos facis, vel orbiculis,
optimè miscendo.

PARS TERTIA.

De Oleo Vitrioli faciendo. Cap. I.

OLEVM Vitrioli, quod à quibusdam Oleum Vitæ appellatur, aut Melancholia artificialis, nihil aliud est,
quàm

quàm aluminoſa qualitas, & ſubſtantia ex Vitriolo per artem extracta, modicoque Salfuri mixta. Nam ipſum Vitriolum, è quo fit, triplici conſtat mixtura, videlicet multo Alumine, modica Ærugine, & pauco Sulphure. Aluminoſa enim aqua in metallis per Æris venas & Marchaſitam diſtillans, æruginoſam qualitatem acquirit, & Sulphuri, (quod Marchaſitæ ineſt) mixta, paulatim concreſcit, aut induſtria ad ſpiſſitudinem coquitur: in diſtillando autem aluminoſus & ſulphureus vapor tantùm aſſcendunt, æruginoſa qualitate in fundo retortæ relicta; quo fit, vt hoc oleum Aluminis, & non Æruginis ſaporem habeat Eſt autem duplex hoc oleum, nempe auſterum & dulce. Auſterum duplici conſtat mixtura, ſcilicet Alumine multo, & módico Sulphure: Dulce verò ſimpliciter Sulphure conſtat: Nihil enim aliud eſt, quàm liquidum Sulphur ex auſtero oleo extractum. Quapropter guſtu nequaquam Alumen, ſed Sulphur æmulatur. Faciendum eſt autem vtrumque maxima cura & diligentia; adhibitis aptis fornace, retorta, & receptaculo: ſiquidem aptitudo inſtrumentorum, vt aiunt Chymiſtæ, magiſtrum parit. Quapropter ſequentes Canones diligenter obſeruentur.

Electio

Electio Vitrioli. Cap. II.

CVM plurimæ ſint Vitrioli ſpecies, operæ pretium eſt indicare, quæ nam ſpecies eius huic operi potiſſimùm conducat. Et quamuis omne Vitriolum hoc oleum reddat, nullum tamen eſt ex omnibus præſtantius cæruleo aut viridi: quoniam plurimum fugitiui Sulphuris obtinet, quo adiuuatur, vt faciliùs oleum aſſcendat. Notandum etiam, melius eſſe facticio natiuum Vitriolum, & maximè Vngaricum: aut ſi huius copia non ſit, Goſlarienſe. Eligendum præterea eſt quod magnis racemis conſtet, & maioribus cubis concretum ſit. Quod autem fractum, minutum & puluerulentum eſt, veluti inutile, non eſt recipiendum; quemadmodum etiam quod Solis vel aëris iniuriâ candorem & puluerulentam canitiem contraxit.

Coctio Vitrioli. Cap. III.

AT quia Vitriolum multum in ſe habet aquei & excrementitii humoris, qui oleum diluit, & non niſi longo tempore & magnis moleſtiis per diſtillationem ab oleo ſeparari poteſt; compendiaria eſt inuenta via, qua breui temporis interuallo id abſumi queat, ne longa mora artifici faſti-

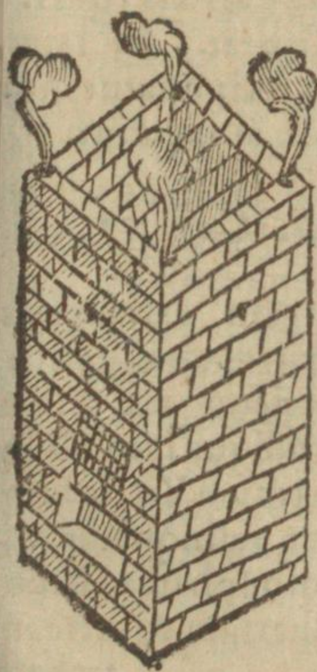
faſtidium pariat. Recipe igitur prædicti Vitrioli ℔ xij. coniice eas in ollam magnam, nouam & optimè crematam: ollam impone fornaci profundæ, ſupra ardentes prunas. Cùm liquefieri & bullire cœperit ſpatula agitetur, vt integrum liquefacto miſceatur, donec & ipſum liquefiat. Bullire demum finito, vſquequo nullam prorſus bullam ampliùs excitet, & donec totum denſetur. Deinde exemptam è fornace, cum Vitriolo ollam refrigerari permittito, loco neque humido neque ventoſo, ſed ſicco & tepido. Poſtquam refrigeratum fuerit, ex olla eximito; & conſidera an ſuperficies eius vndique rubeſcat: nam ſi rubeſcit, bonum eſt ſignum, & faciliùs calcinatur, vt iam dicemus.

Calcinatio Vitrioli. Cap. IIII.

EXEMPTVM ollâ Vitriolum, in minutas partes confringe, & in mortario ſubtiliſſimè tere: deinde tertiam aut quartam eius partem in nouam ac bene coctam ollam coniice, ac rurſus in profundam fornacem, ſicut antè, dimitte, & aliquamdiu vrito, donec rufus fiat color. Mox ollam ab igni depone; & moue eam, vt videas notam, an ſatis calcinatum ſit Vitriolum Nam ſi in olla fluctuat argenti viui aut liquefacti plumbi modo, & exi-

& exilientes bullas eiaculatur, satis vstum esse intellige: tunc effunde in magnam & recētem ollam, priùs calefactam; & effluet quasi sit liquidum, aut ad modum argenti viui. Quod autem reliquum est Vitrioli, similiter sigillatim, vt calcinetur, vras. Cùm vstum fuerit, commisce rursus optimè in mortario; modestè agitans, ne puluerem excites, nares & fauces offensurum. Cùm hæc omnia executus fueris, Vitriolum in bilancem ponito, & animaduerte pondus ipsius. Nam si vj. lib. id est, medietas superfuerit, bene omnia facta sunt. Sed hęc sufficiant.

De fornace facienda. Cap. V.

MATERIA quę distillanda est, quomodo præparanda sit, iam indicauimus. Nunc autem dicere de fornace, res & ordo postulat. nam si hæc inepta fuerit, frustra omnia fient. Exstruenda igitur est fornax ex lateribus in planum positis, quo crassioribus parietibus ignis faciliùs & diutiùs contineatur: fiet etiam quadrata & æqualiter

crassa; intusque habeat propemodum duarum spithamarum latitudinem, non tamen omnino, sed dempta tertia parte spithamæ. Exstruatur autem hoc modo: Prima & infima cauitas habeat altitudinem semipedis: cui per transuersum imponantur ferramenta satis crassa, vt ignitis carbonibus non inflectantur: secunda cauitas, quæ est constituta supra ferream cratem [id est, *vber den rost*] habeat duûm pedum altitudinem, & ex anteriori parte foramen, per quod carbones iniiciantur. hoc incipiat lateris transuersi crassitudine super cratem. Per mediam deinde cauitatem, in ipso medio inspicienti fornacem, per transuersum infigatur ferreus axis, quadrangularis, crassitudine pollicis, qui impositam retortam sustineat. In latere deinde sinistro fornacis, relinquatur meatus, per quem retortę collum exeratur.

Distillatio Vitrioli. Cap. VI.

POSTQVAM fornacem exstruxeris, eligito retortam capacem, aptamque ante omnia, ex vitro Venetiano aut saltem Hessiaco factam, priùs vndique luto obductam: in eam coniicito totum Vitriolum, ita vt aliqua pars retortæ relinquatur vacua, quò facilius à Vitriolo spiritus asscendere queant. Mox transuersam & ferream trabem

bem in fornace optimè luto obducito;
que in medio superponito perlutatum
tæ fragmentum : super id collocabis re-
tam , ne à candente ferro immediatè
secetur, ita tamen , vt in medio forna-
retorta constituta sit, eiusque rostrum
rorsum modicè pronum promineat, &
atus per quem collum suum è fornace
erit, diligentissimè luto farciatur atque
struatur. Posteà accipe quinque tegulas,
fac ex iis tectum supra fornacem ; sub
o lateat retorta ad eum modum quem
pinxi. Tectum luto vndique obducatur,
atuor pro fumo foraminibus relictis, in
gulis angulis singulo , ea amplitudine,
crassissimus pollex liberè intromitti &
eri queat. Fac etiam quatuor conos ex
to , quibus foramina obstruantur : quo
cto , applica retortæ orificio receptacu-
m grande ex vitro Venetiano aut Hes-
aco : quo enim maius idipsum fuerit, eo
beriùs spiritus recipiet : si verò paruum
erit, periculum est ne spirituum copia
stentum rumpatur. Infunde etiam in re-
rtam aquæ clarissimæ vnc. xviij. aqua
im citò spiritus ad se rapit , & prohi-
et ne confringatur receptaculum. Ita ap-
licatum optimo luto diligentissimè ob-
ruatur: magna adhibita cura, ne quic-
uam in receptaculum incidat ; tingitur
im inde in rufum colorem oleum. Cùm
R 2 omnia

omnia hęc feceris, dimitte per integram noctem lutum exſiccari; ac ſi quæ fatiſcunt rimæ, luto illinantur. Manè deinde perlucidum accende ignem, ex puris & magnis carbonibus; aperto vno ſuperiùs foramine per quod fumus exeat: augeaturq́ue ſucceſſiuè ignis vſque ad veſperam; quo tempore aperiendum eſt ſecundum foramen & attende diligenter an appareant ſpiritus, qui è retorta egrediuntur, veluti ſi quis candidum efflaret fumum. Nocte ſequente vigili cura cauendum ne ignis remiſſior fiat, ſed acrior, paulatim tamen. Ita deinde auctum ignem in vigore teneas: Ac altera die tertium aperi foramen augēdo ſigillatim ignem, vſquequo etiam retortæ collum candeſcat. Sequenti ſecunda nocte auge ignem; & poſt mediam noctem aperi quartum foramen. Cùm ita in ſummo vigore ignis fuerit conſtitutus, videbis ſpiritus egredi, veluti conglomeratas nubes: qui cùm ceſſare voluerint, aperi omnes fornacis aditus, & ſine intermiſſione carbones ingere, vſquequo etiam receptaculum excandeſcat; ſtudiosè cauendo ne quicquam frigidum aut humidum ſuper retortam aut receptaculum incuria aut caſu decidat. Agenda hæc ſunt in loco clauſo, quò neque imber, neque ventus ingrediatur. Conſeruandus autem ignis eſt, donec nulli prorſus ſpiri-

tus in

as in Vitriolo relinquantur : quod visu facilè percipi potest. Cùm autem nulli ampliùs egredientur, sine vt per se extinguatur ignis: ac totum opus integrum cum nocte diem quiescere ac refrigerari finito. Posteà aufer cum contento humore receptaculum; & repone, donec oleum ab aqua segregabis. Tum confractam retortam inspice, & vide an caput mortuum nigrum sit: hoc enim signum est perfecti operis. Est autem caput mortuum, exustum in retorta Vitriolum.

Segregatio infusæ aquæ. *Cap.* VII.

QVONIAM in receptaculo continetur vnà cum Vitrioli oleo aqua, segreganda hæc est, vt Vitrioli liquor sincerus reponatur: segregatur autem per distillationem in balneo aut cinere subtili; tutiùs tamen in balneo: quapropter totum humorem qui est in receptaculo, in cucurbitam vitream Venetianam aut Hessiacam infunde; (superponendo Alembicum è simili vitro factum;) quæ bene luto circumlinatur: sub balneo deinde accenso igne, paulatim sine aquam exstillare, donec habeas unc. xviij. illas quas infudisti. Si Vitriolum non bene calcinatum fuerit, plus egredietur: quare vide vt prædictæ xviij

vnciæ ſint bonæ menſuræ. Cùm hoc feceris, refrigerari balneum ſinito, & aquam quæ diſtillauit abiicito. Quòd verò in balneo cucurbitæ in fundo reliquum fuerit, purum eſt Vitrioli oleum : habet tamen plerumque rufum colorem ; ideò ſecundùm ſequentem modum rectificandum eſt, vt clarum fiat.

Rectificatio olei Vitrioli.Cap. VIII.

ACCIPE retortam Venetianam, aut ſaltem Heſſiacam, anteà luto optimo veſtitam : in eam funde quod in cucurbita continetur oleum : retortam pone in minorem fornacem, in capellam quæ pura & lota arena repleatur. Et quemadmodum antea in balneo, ita nunc in arena diſtilla paulatim ignem acuendo, vt ſigillatim ex interuallo delabantur guttæ. Retortæ orificio applica receptaculum ex eodem vitro factum ; ac commiſſuram optime luto claude, ne quicquam exſpiret : cùm deinde totum è retorta diſtillauerit, refrigerari ſinito : ac poſteà aufer, & infunde ſenſim in purum vitrum Venetianum quod habeat anguſtum orificium ; ac repone, ceu præſens in multis morbis remedium. Hoc eſt auſterum Vitrioli oleum cuius vires & naturam nunc indicabimus quas excellentes & efficaces habet.

Virt

Vires eius. Cap. IX.

MERVM ac non dilutum, neque debet
neque potest intra corpus sumi : nam pro-
ter nimiam acrimoniam, ignis modo in-
tranea, & quicquid attingit, adurit: om-
nia nempe corrodit, præter vitrum & pin-
guia, veluti ceram, picem, seuum : & li-
quidorum etiam oleorum colorem im-
mutat; præsertim olei Macis; cui si miscea-
tur, sanguineum reddit colorem. Si etiam
in duobus vasculis contineatur quantum-
uis frigidum, & repentè sibi ipsi miscea-
tur, adeò incalescit sua sponte, vt mani-
bus vix teneri queat. In terram effusum
bullit, quemadmodum etiam pura melan-
cholia: quare etiam Melancholia artifi-
cialis appellatur. Quemadmodum enim
melancholia, ita etiam hoc oleum ven-
triculum confortat, & ad cibi appeten-
tiam inuitat ac stimulat; frigidum ven-
triculum calefacit, phlegma consumit;
crassos & viscosos humores incîdit, coli-
cę ac dysenteriæ opitulatur, sitim ac fer-
uorem interaneorum in febribus extin-
guit: singultum prohibet confestim, &
nauseam ac cibi abominationē auertit. Sed
temperandum est cum aliis quibusdam.
Quare exemplum vnum atque alterum
ponemus.

Aduersus Calculum.

℞. Olei Macis
Olei Terebinthinæ clarifs. ana guttas xij.
Aquarum Anisi
Fœniculi ana vnc. ij.
Syr. Liquiritiæ vnc. j.
Olei Vitrioli tres aut quatuor guttas.

Misce omnia optimè; & gusta: si habet acetositatem, quæ dentes non in stuporem trahat, bene est; sinon est acetosa potio, instilla adhuc vnam aut alteram guttam, & consule palatum, ac propina securè.

Ad Ventriculum debilem.

℞. Syr. de Mentha vnc. j.
Aquæ Cinnamomi vnc. iiij.
Olei Cinnamomi guttas ij.
Olei Vitrioli guttas iij.

Da securè.

Ad calorem & sitim in febribus.

℞. Syr. ex Succo aut infusione Violarum vnc. j.
Aquarum Cinnamomi vnc. j.
Hordei vnc. iij.
Olei Vitrioli guttas iij. aut iiij.

Misce,

Misce, & contrahet puniceum colorem, & saporem vini austeri Cinnamomo aromatisati.

Ex austero quomodo dulce fiat. Cap. x.

ANTEA dictum est, Austerum Vitrioli oleum duplici constare mixtura, videlicet multo Alumine, & pauco Sulfure. Quare cùm ex austero oleo dulce extrahitur, nihil aliud fit quàm quòd Sulfur ab Alumine segregetur. Est itaque dulce Vitrioli oleum nihil aliud, quàm oleum Sulfuris aut ipsum Sulfur in liquidam substantiam redactum. Et hoc propriè oleum dici potest: est enim pingue vnctuosumque, quemadmodum ipsum Sulfur, quod in oleo, & non in aqua liquescit. Sequitur autem modus segregationis.

Modus segregationis. Cap. XI.

RECIPE vini ardentis acerrimi & ter sublimati vnc. vj. Olei Vitrioli austeri tãtumdem: misce in Veneto vitro, & pone in cucurbitam paruam, angusto orificio; & optimè luto orificium claude: dimitte ita per integrum mensem aut duos. Deinde effunde in cucurbitam cui sit immedia-

te vi ignis agglutinatum & annexum alembicum, [hoc eſt, *ein kolb mit einen angeſch weltzen helm*,] cuius figuram ſubiiciemus: pone deinde in paruam fornacem, ac dimidiam partem eius cinere obrue: poſteà applica recipientem, & luto iuncturam claude diligenter, & extrahe vnc. vj. vini ardentis, quas infudiſti. Vt verò tutiùs hoc fiat, pone in balneum Mariæ; ſic ſolum vinum abſque oleo aſſcendet. Cùm extraxeris autem per balneum infuſas ſex vnc. vini ardentis, pone id quod reſiduum eſt, in fornacem, vt arena mediam cucurbitæ partem attingat, ac nouo & vacuo recipiente (eóque non magno) applicato, luto iuncturam diligenter claude. Accende deinde lentum ignem; & ſenſim extrahe omnem humiditatem quæ relicta eſt in cucurbita, donec nihil humidi ampliùs in fundo appareat: adhibita ſemper maxima cura & diligentia, vt ignem ita modereris, ne ebulliat vſque ad alembici canalem. Nam ſi hunc ebullitio attigerit, ſedari non poteſt; nec prohiberi, quin in receptaculum egrediatur, ac totum oleum corrumpat; ſolet enim facillimè ebullire. Cùm autem ſenſim extraxeris, aufer ſtatim recipientem cum ſuo humore: tum videbis duo contineri in eo, videlicet aqueum humorem, & oleoſum, ac pinguem. Segregabis autem vnum ab altero

uero statim, ita vt nihil aqueum in oleo relinquatur: nam aqua illa perdit oleum. Solet autẽ oleum ipsum plerumque aquæ

innatare; maximè si infusum priùs vinum omnino per balneũ extractum fuerit: sed statim poteris tactu discernere oleum ab aqua. Oleum enim pingue est, aqua minimè. Segregatũ oleũ deinde vsui reserua.

Einen Kolb mit einem angeschmeltzen helm, der musz man ettlich auff der Glaszhutten bestellen zu machen, ausz zerbrochnem Venedischem glasz, oder ausz Hessischem glasz.

Vires eius quod segregatum est. *Cap.* XII.

VIRES habet quascumque & Sulfur: sed omnia efficaciùs pręstat; quia propter liquiditatem faciliùs penetrat, & ad actiones properat; quod Sulfur non potest, quia impeditur a soliditate & spissitudine sua, quo minùs penetret. Illud verò

ampliùs poteſt Sulfure hoc oleum, quòd valeat potenter ad omnes in corpore putrefactiones, & præcipuè ad peſtem. Ad
* educendum è pulmone in pleuritide, & peripneumonia, & difficili tuſſi, pus, & craſſos viſcoſosque humores: tutò enim abſque omni periculo intra corpus ſumitur. Calculum neque in renibus, neque veſica coaleſcere ſinit: exulceratam veſicam ſanat. Doſis eius eſt vna aut altera guttula, aut tres, in vino modico temperatæ. Miſcetur etiam rotulis & morſellis è ſaccharo factis. Diligenter autem reſeruandum eſt. Nam modicum fit ex lib. j. auſteri olei Vitrioli, & facilè propter tenuitatem partium euaneſcit.

FINIS.

EPI-

EPITAPHIVM VALERII CORDI,

qui sepultus est Romæ, in æde D. Mariæ de Anima, regione Parionis.

VALERIO *Cordo Simesusio Hesso, Euricii filio, moribus, ingenio, comitate præstantiss. Doctorum omnium admirationem merito: Qui naturæ obscuritatem & herbarum vires adolescens senibus explicauit: Cùm expleri cognoscendi cupiditate non posset, perlustrata Germania, Italiam adiit, Venetiis in honore habitus, & Romam vix ingressus, subito morbo inter amicorum lachrymas, non recuperabili studiorum iactura, opt. ætate extinguitur, anno salut.* M. D. XLIIII. VII. *Calend. Octobr.*

Ingenio superest Cordus; mens ipsa recepta est
Cælo: quod terra est, maxima Roma tenet.

APPENDIX

EX SCRIPTIS

D. IACOBI SILVII,

MEDICI PARISIENSIS,

pro instructione Pharmacopolarum;

DE SINGVLORVM MEDICAMENTORVM SIMPLICIVM

exacto Delectu, Collectionis tempore legitimo, Repositione commoda, & Duratione eorum.

DE RADICIBVS.

RADICES *euellendæ sunt, cùm medicamentosæ sunt maximè. Quæ dos omnibus eodem non inest tempore, sed alio aliæ vegetæ magis sunt: quamquam sunt qui putent omnes radices legendas Autumno, vbi folia deciderunt: alii Veris initio, priusquàm in folia aut caulem erumpant. Omnes tamen integræ sunt, si fieri potest, vellendæ, & vnaquaque in solo & cælo naturæ ipsius maximè familiari, bene nutritæ, bene habitæ, non præ alimenti copia enormes, neque ob inopiam strigosæ, tenues, rugosæ: mox aqua lauandæ, & radiculis per-*

portionem quamdam alimenti repetentibus, & colonibus etiamdum trahentibus, purgandæ: post (nisi utendi recentibus aliqua incesserit vel commoditas vel necessitas) siccandæ, quædam umbra & vento, ut Apii, Fœniculi, Iridis, & quæ aliæ sunt vel minores, vel sicciores, vel rariores, quarum vires sol seu ignis promptè dissipet: quædam contrariæ dictis sole & vento, vel igni siccantur, si cælum est nubilum, aut hiems: & sæpè versanda, ne mucidæ aut putridæ fiant: ut Bryoniæ, Gentianæ, Mandragoræ, Rhei Pontici. Si verò siccatis citò est opus, patellæ ignitæ impositas sæpè versando siccabis. Quædam item integræ siccantur, ut Gentianæ; aliæ in taleolas dissectæ, ut Iridis; aliæ lignosa matrice (sic enim cor Plantarũ Gaza ex Theophrasto vocat) adempta, ut Fœniculi, Petroselini, Apii. Deinde reponuntur loco non insolato, non infumato, non humido, non pulverulento, sed sublimi, puro, sicco, aut septentrionem, aut potiùs meridiem spectante, præsertim quando hunc plantæ quædam adhuc humidiores requirunt, modò non flent austri. Eædem quamdiu vegetæ adhuc sunt, servandæ; parvæ scilicet ac tenues & raræ, ut Asari, Asparagi, anno tantùm, quamuis Elleborus uterque etiam triennio servari possit, ut magnæ & crassa essentia præditæ, Bryonia, Rheon Ponticum, Aristolochia, Gentiana. Hæc autem tria, colligendi tempus legitimum, repositio commoda, & duratio, non in radicibus solis observanda sunt,

sunt, sed etiam in aliis plantarum partibus, atque adeò quibusdam animalium aliquorum partibus, vt sanguine hircino, hepate lupi, pulmone vulpis, vesica apri. Propterea Chamæpityn, Chamædryn, Thlaspi, Cẽtaurium, Polion, Hypericum, aliáque florentia capiebat Galenus, Theriacen vel aliud medicamentum compositurus, non sole æstiuo siccata, neque dum fructus eorum adhuc crudi & imperfecti sunt. Iubet idem continua speculatione cognoscendum, quando fructus sunt futuri, quando æduntur, quando augentur, quando denique vigent. Quo tempore potissimùm eos commodè decerpas, & in siccis domunculis repositas custodias, ne à solis radiis vrantur, neque humiditate à tecto vel muris madefiant. Ob id domo non vult subterranea eos reponi, nec aliis vicina, neque sub tegulis, sed horum media, quæ ostia meridiem spectantia habeat; prope quæ tamen medicamenta ne reponas. Omnia igitur legenda, quando summarum sunt virium; & accusandi tum mercatores tum herbarii, qui radices, liquores, succos, flores, germina, fructus extra anni tẽpus carpunt, & in vrbes conferũt. In quibusdam & astrorum obseruatio valere putatur. Pæonia enim radix ad epilepsiam legẽda decrescente Luna quibusdam videtur, & Alysson sub æstu Caniculæ vult legi Galenus, vt Æschrion cancros fluuiatiles capi cõtra rabiem, vnde est herbæ nomen, Ἄλυσσον, tanquam vis quædam illis contra rabiem à sidere accedat,

rabiem

rabiem canibus afferente. Plantas item calidas ex calidis regionibus, & ex harum editis & siccis locis, ut Cretæ montibus, præfert Galenus.

DE HERBIS.

QVÆ priùs in Radicibus dicta sunt, de collectione, repositione, duratione illarum, ad Herbas etiam transferri possunt, nisi quòd his ferè recentibus vtimur, quibusdam omnino, vt Portulaca, Lactuca, Buglossa, Atriplice, Beta, Brassica, Acantho, Nasturtio, Helxine, Mercuriali, Viola nigra, Intubo, Fumaria, Hyoscyamo, Mandragora, & aliis permultis. Quibusdam verò recentibus vtimur, quando his mitioribus opus est: vt Ruta, Mentha, Absinthium, Abrotonum, recentes minùs calent, ob mistam humiditatem excrementosam; siccata verò calidiores sentiuntur; & Fumaria recens minùs aluum subducit, magis sicca.

Colliguntur ferè cùm floribus Herbæ, aut seminibus: sic Benedictus Carduus, Acanthium putatus, Centaurium paruum, Calaminthe, Chamædrys, Chamæpitys, Daucus, Fumaria, Maiorana, Polium, Pulegium, Origanum, Serpyllum, Thymus: aut saltem cùm vigent folia magnitudine, odore, colore, præsertim quæ cacumini sunt propiora.

Siccantur in vmbra magis, nisi si quæ scapo sunt crassiore, aut folio humidiore, & ob id apto putre-

putrere. Vbi probè sunt siccata, reponuntur vti radices: sed minùs diu seruari possunt; ob id quotannis mutanda.

DE FLORIBVS.

FLores, vt plantarum partes reliquæ, legantur cùm maximè vigent, vt Capparis in gemma, Rosa expandi cœpta: reliqui ferè aperti, sed haud ita pridē, & ex quibus vis nondum exhalauit. Siccantur sole magis, minùs, pro varia ipsorum natura. Quidam siccandos volūt, donec ex ponderibus decem vnicum supersit. Reponuntur, vt alia: Quotannis mutentur, quamuis Schœnanthos etiam decennium efficax seruari possit: Chamæmelum item diu vegetum est, ob fortem partium suarum mistionem.

Flores & omnia quæ iucundum odorem efflant, arculis tiliaceis nullo situ obductis reponuntur.

DE SEMINIBVS.

LEgenda sunt Semina cùm sunt matura, & fructus quibus includuntur, maturi. Maturi autem sunt, cùm simile possint procreare, vt Aristoteles libro de Affectibus mistorum docet. Semina verò quotannis mutare præstiterit, etiamsi pleraque diutiùs seruari possint.

Vt rectè perennent, charta aut foliis aptè inuoluantur.

DE FRVCTIBVS.

Fructus vt maturi decerpantur necesse est.

DE CORTICIBVS.

Cortices vt recondantur, eximere conuenit, cùm herbæ suis foliis exsuuntur. siccantur etiam expurgatæ inibi, locis aspergine non redolentibus. Sed cùm luto aut puluere sunt obsitæ, aqua elui debent.

DE SVCCIS.

Χυλὸς, id est, Succus ex plantis totis vel plantarum partibus concisis & tusis, torculari vel manu, vel aliter expressus, aqua interdum aspersa aut vino, aut liquore alio, vel recens vsurpatur, vel vase aut loculamento aliquo reponitur: hicq; vel liquidus, vel siccus. Liquidus item aut per se seruatur, vt Vinum, Acetum: aut misto sale, vt Omphacium, Oleum: aut superfuso phialæ oleo, vt Succus Rosarum, Granatorum, Limonum, Cydoniorum, Sambuci, Ebuli, & similium: aut sole, vetustatéve, aut igni per se siccatur, vt Succus Glycyrrhizæ, Opos Cyrenaicus, Scammonium: aut coctione cum melle, vel saccharo ad iustam crassitiem facta sole vel igni, vt in plurimis syrupis audies. Qui verò succi sine melle aut saccharo reponuntur, plurimùm corrumpuntur,

nisi

nisi igne diutiùs cocti, aut sole æstiuo vsque ad mediocrem crassitiem siccati fuerint. Iidemtemporis spacio sicciores euadunt, pluribusq; annis seruati, eò siccitatis veniunt, vt Balaustiis similiter leuigari possint: quales sunt succus Hypocisthidis, Vua acerba, Glycyrrhiza, Centaurii, & alii propè omnes. Qui verò ex his lentorem quendam natura habent, dilatantur magis quàm leuigentur, nisi siccioribus multis mista horum parua portio. Portulaca, Semperuiui, Cotyledonis, & aliarum similiter glutinosarum succus, præ lentore nimio per se non potest exprimi: quare cum Omphacio probè trita herba exprimitur: alii tritas igni lento calefaciunt; alii tritas loco frigido, vt cella vinaria, vimineo vasi impositas in catinum subiectum destillare permittunt. Χυλὸς etiam, id est, succus, sæpe cum humore aliquo extractus ex partibus plantarum, vt semine Psyllii, Cydoniorum, Lini, Fœnugraeci, lentorem aut velut cremorem & mucorem significat: unde dictum est emplastrum διὰ χυλῶν, idest, de glutinosis quibusdam succis; diuersum tamen ab eo quod est de mucilaginibus; vt in compositis leges.

Liquidis medicaminibus densior materia argentea, vitrea aut cornea conuenit. Fictilis etiam, si modò rara non sit, accommodatur, & lignea, præsertim è buxo: sed ænea vasa ocularius medicamentis liquidisq;, &c.

DE LA-

DE LACHRYMIS.

Δάκρυον, id est, lachryma, seu humor ex planta sponte sua defluens, siue in gummi aquea res concrescat, siue in resinam liquescat oleagina eius substantia. Arborum partibus, præsertim truncis à germinatu incisis & scarificatis, etiam resinas eligimus. Accensis autem arboribus resinosis, vt Pinu, Picea, Larice, Terebintho, Teda, Cedro, ex resinosa substantia igni parum siccata fit Pix liquida: cui quod supernatat, Pissanthum tenui consistentia & facultate est adstringente; ob id canitiem sine vlla noxa tardat, vt Pisselæum, id est, Pix liquida, cum oleo mista. Galenus lib. 1. comp. ph. part. Pissasphaltus autem est Mumia Serapionis. Si Pix iterum coctione siccetur, Palimpissa dicitur, sicca adeò vt puluerisari possit, qualis est Græca, etiam Colophonia, & Hispana, & Gallica dicta. Πίσσα Βρυτία, lib. 8 comp. pharm. part. & Dioscoridi probatur & Lycia. Est etiam Dioscoridi ex iisdem arboribus resina liquida & sicca. Resina omnis calefacit, siccat: tenuium est partium, magis minus.

DE ANIMALIBVS, ET EORVM PARTIBVS.

SAnguinis Hirci quadrimi, bene habiti, aliquamdiu nutriti vino albo, Fœniculo, Seseli,

Lauro

Lauro, & ceteris calculum frangentibus, Augusto mense iugulati, medius effluens (nam primus tenuior, postremus crassior putatur) vase vitreo receptus, tectus linteo raro, Sole siccatus, etiam cum Myrrha, foliis Lauri, & similibus, calculum potenter frangere dicitur, Tralliano, Auicenna & ceteris practicis.

Adipem & Medullam stanneis vasis recondi conuenit.

Medulla loco sicco & edito, & Septentrionem spectanti reponitur, cum foliis Lauri siccis, ne putrescant, aut situm ducant; quæ iniuria in locis humidis Meridiem spectantibus eis accidit: sunt qui reponant bifariam, Adipum modo.

ADVLTERIA SIMPLICIVM MEDICAMENTORVM.

ACacia succo & carne Prunorum agrestium repræsentatur, dolo parum malo, cùm vtraque viribus conueniant.

Aloës crassæ partes & impuræ, lotione separatæ, aqua marina & Croco Mesuæ adulterantur: sed Croci odor dolum aperit. Alii Acacia, alii Gummi immiscendo adulterant: tuncq; minus est ad minima friabilis; & odor & sapor est alius.

Ambra,

Ambra, puluere Ligni Aloës, Styracis, Ladani, Ambra largioris; Moſcho in aqua Roſarum ſoluto. Sed hac manuum attritu multo, ceu cera, molleſcit; vera non molleſcit. Platearius.

Amomum, planta Amomide ſimili, ſed inodora, ex Armenia delata. Seminis diſſimilitudo vitium detegit.

Aſphaltum, id eſt, Bitumen Pice miſtum, Dioſcoridi; licet adulterari non poſſe, vt neque Carpobalſamum, neque Xylobalſamum, ſcribat Gal. lib. 1. Antid.

Ærugo multis modis adulteratur Dioſcoridi: ſed hodie ſincerior videtur. Si adulteratam ſuſpiceris, notas ex eo repete.

Æris flos, limata æris ſcobe.

Bdellium adulteratur Gummi. ſed ita vitiatum, minùs eſt amarum, & ſuffitu odoratum: Dioſcorid.

Balſamum, id eſt, Opobalſamum, vitiatur Terebinthina pauco Opobalſamo miſta, vel ſine hoc Croco Orientali, & ſucco foliorum Citri, vel oleo Nardino. De quo in Opobalſamo plura leges.

Bitumen adulteratur Pice, vt in Aſphalto dixi.

Caſtorium variè adulteratur. Vitium autem facilè deprehendes, attentus notis quas in vero & laudatiore Caſtorio diximus in partibus animalis medicamentoſis.

Coſtus, radice prædura Helenii Comagenii: ſed

sed odor Helenii minùs vehemens, neque cap[...] tentans; & sapor minùs acer, quàm Costi.

Crocus misto Crocomagmate tuso, flore Cnic[...] vel oleo & puluere Bersilii, vt vocant: qui fr[...] cando dolum detegit, vel sæpe sublitu: & Li[...] thargyro, vel plumbagine, ad pondus augen[...] dum. Vtrumque minùs odore vegetum est: pr[...] tereà hoc est puluerulentum. Adulterati quoq[...] Croci color & odor celeriter euanescunt, ve[...] diu permanent. Galenus primo Antidot.

Casia odorata, corticibus Capparis & radic[...] Tamaricis mistis.

Caphura, gummi Iuniperi: sed hoc est mini[...] odorum, & durius; illa est friabilis, & odore valentiore. Platearius.

Garyophylli vestutate exanimati, vino pu[...] uerem optimorum Garyophyllorum habente i[...] rigantur, siccantur: foris solùm Garyophyllo[...] olent, & vix ad dies decem: molliores sunt in[...] tegris.

Carpobalsamum adulterari semine Hyperic[...] simili, quod Petrâ Palæstinæ oppido affertur[...] auctor est Dioscorides. Adulterari tamen no[...] posse, affirmat Galenus 1. Antidot.

Euphorbium lacte hedino, Sarcocollæ & Glu[...] tini mistione conspurcatur. Experientia veri e[...] difficilis: nam Euphorbium leui gustu os diu ac[...] cendit, ita vt omnia gustata Euphorbium resi[...] piant. Idem iniectum igni odorem edit fastidien[...] dum, Dioscor.

Ebur vstum (quod cur Spodium vocet vul[...]

gu[...]

gus, non video) ossibus canis vstis, vel albo marmore vsto: id verò grauitate proditur: illud forma ossis, & linearum desiderio.

Galbanum mutatur Resina, Farina Fabarum excorticatarum, Hammoniaco, Dioscorid. ex cuius notis sincerum deprehendes.

Galanga acris Cypero Europaeo insipido, vel salso; vel Bistorta, vt vocant, radice austera: si verò dictæ radices aceto puluerem veræ Galangæ & Piperis habente biduò macerentur, foris solùm Galangam referunt. Platearius.

Ladanum, stercore Caprino, & puluere nigro. Id autem tractando non mollescit, sed in puluerem abit, modo Ladani vetustate exsucci. Viribus prætereà & odore Ladani caret, quod sic vitiatum est.

Laser omne antequam siccescat, adulteratur Sagapeno, aut Fabæ lomento: sed maleficium deprehenditur colore, odore, sapore, dilutione, Diosc.

Lycium quibusdam Amurca, Succo Absinthii, Felle Tauri: sed id à viribus sinceri multum recessit.

Lemniam terram sic adulterant, vt nemo veram à falsa possit secernere: sic & Lycium Indicum, & plurima alia, vt verorum notæ à falsorum notis non exactè discerni possint.

Ligustici semen adulteratur semine quodam simili; quod facilè gustu discernitur, amarum enim est: alii semen Fœniculi aut Seseleos admiscentes, Ligusticum dolo viciant.

Lentiſcina reſina, id eſt, Maſtiche, Turis & Reſinæ Pineæ nucis miſtura.

Moſchus pelliculis inciſis, puluere carnis Columbinæ ſiccata, ſanguine Hadino, & pane aſſ[...] Si eius certum pondus pelui madenti impoſitum aliquamdiu, ſit grauius, eſt legitimum; ſi priſtinum pondus ſeruat, ſuppoſiticium.

Manna Arabum, Saccharo & Folliculis Sennæ.

Myrrha adulteratur gummi macerato in aqua, in qua Myrrha maduerit, Dioſcorid.

Nardus adulteratur Stimmi, ſeu Stibio cum aqua aut palmeo vino inſpiſſationis ponderisq[...] cauſa inſpirato.

Nardus Celticæ adulteratur impoſita herba ſimili, quæ Hirculus ab odoris grauitate vocatur: ſed herba candidior, ſine cauliculo, minoribus foliis; radice nec amara nec odorata, vti vera Nardus eſt.

Opi omnes adulterantur addito Sagapeno, antequam inareſcant, colore: odore, ſapore dolus deprehenditur; & quia cum aqua vel ſaliua non mox ſoluuntur adulterata. Adulterantur etiam Furfure & Farina; præcipuè καυλίας, id eſt, qui ex caule defluit, quia dilutior; ῥιζίας verò, id eſt, qui ex radice, perlucidior & purior. Quauis enim radice inciſa aut caule, quod effluit craſſum & lentum, Ὀπὸς, id eſt, Liquor dicitur, lib. 6. ſimpl.

Opium, ſemine Lactucæ agreſtis.

Opopanax, Hammoniaco aut Cera: tunc in aqua,

qua, si digitis teratur, non soluitur, nec lactescit
iti sincerum. Diosc.

Os ex corde cerui cartilaginosum, simili ex
aiorum animalium [praesertim bouis] corde.
Opobalsamum tam variè adulterant & astu-
è, vt eius adulteria etiam exercitatissimos fal-
ant. Hac verò adulteria inuulganda non cen-
so, ne maligni etiam vitient à nobis edocti. Vi-
iatur misto vnguento terebinthino, lentisci-
o, cyprino, balanino, susino, metopio, melle,
el Cypria cera liquida: sed maleficium facilè
eprehenditur. Nam verus liquor in vestem la-
eam fusus, maculam non facit, & post lotio-
em notam non relinquit, cùm vitiatus inhae-
eat. Adhec merus, lac, si instillatur, congu-
at; & in aqua aut lactè celerrimè liquatur, &
olore lactescit. Alias quasdam notas apud eun-
lem & Simeonem, si libet, legeris potiùs, quàm
pud barbaros hoc seculo adhuc legi solitos, pro-
unda hominum ignorantia, & magno mor-
alium incommodo.

Piper longum fraudulenter praeparatum, est
erba quaedam flaua, quae à Xene affertur, aspe-
ctu quidem, non autem gustu, Macropiperi si-
milis: haec autem aquâ irrigata soluitur; na-
iuum Macropiper insolubile permanet, Gal.
ib. 1. Antidotorum. Piper longum verum ex
Barbaria affertur: adulteratum verò duplex
st; alterum, quod in Alexandria maximè con-
icitur; alterum herba cuiusdam germen.
Quod facticium est, si per diem totum in humo-

re maceretur, illicò liquatur ac soluitur, lib. de sanit. tuend. Illud fortè ex massa subacta aqu in qua dissolutum aut maceratum sit Piper, in formas effictas coniecta, pòst siccata. Vi etiam adulteratum ex germine & velut nuc mento Betulæ & Coryli.

Pastilli Theriaci, ex radice Pentaphylli, id e Tormentillæ, Venetiis malè componuntur, n ex Viperarum carne. Hermolaus in Coro Musa.

Phu, radice Rusci admista vitiatur: sed m leficium facilè deprehenditur; quia hæc du est, frangi contumax, & sine vlla odoris gr tia.

Pompholyx, taurino Glutine, ouillo vel M vino pulmone, aut Grossis, vel quibusdam al crematis.

Pentapetalon, Pentaphyllon, Polium, nih simile habent in plantis; ob id non adultera tur.

Rha-Ponticum, radice Centaurii magn Rhabarbarum examinatur maceratum aq diebus quinque, posteà siccatum idem min in crocum tingit, intùs nigricat, varietate in fracturis amisit; densius est, astringit mag ex aqua verò illa siccata trochisci fiunt regibu

P῾ῆον cùm viget ac integrum est, valent astringit, densum est ac contractum tota su stantia; tamen celeriter perforatur. Incolæ r gionis in qua gignitur, coctione vires eius aquam trahunt; deinde Rheum siccatum, tan

qua

quam integrum ſit, nec coctum, transmittunt: ſed id rarius eſt & laxius integro, nullam aut minimam adſtrictionem retinens. Quantum aliis notis Rheon à Rhabarbaro differat, alibi diximus.

Sagapenum, ſucco Laſeris & Galbano, Dioſc. id non liqueſcit, ſed verum vino vel aqua affuſa ſtatim diſſoluitur, Galen. lib. 1. Antid.

Sarcocolla puluerizata eſt ſuſpecta adulterii, Dioſc. à quouis puluere miſto: integra eligatur.

Styrax modis multis Dioſcoridi adulteratur: ſed dolus facilè deprehenditur notis ab eo dictis.

Santala lignis aliis; Rubrum Berſilio inodoro; Flauum & Album ligno Cedrino odoratiore, linguam calefaciente.

Scammonium lacte Tithymali & Sarcocolla, vel Eruifarinæ. tunc linguam minùs valenter pungit & mordet.

Saccharum, intùs fæculentum aut ſpuma ſucci Cannæ eius auctum: tunc in ore vaneſcit, & fractum nigricat.

Turbith, Gummi diſſoluto quibuſdam radicibus extremis illito: verum autem ſi frangitur, gummoſum eſt intùs.

Tamar-Indi Prunis adulterati non ſplendent, humidiores ſunt; ſapore & nucleo Prunorum multum à ſemine Tamar-Indorum diuerſo.

Tus, Pini Reſinâ, & Gummi. ſuffitum autem Gummi flammam non edit, Reſina autem

in fumum vanescit; Tus statim ardet. Odo[re] etiam maleficium proditur.

Turis cortex, Pini aut Nucis. Pineæ cortic[i] horum tamen index ignis: nam reliqui cortic[es] suffiti, quamquàm incenduntur, sine odo[re] fumant; Turis verò cortex ardet, & odoru[m] fumum edit.

Turis manna, adulteratur cribrata Pini R[e]sina, aut polline aut cortice Turis contuso: [se]d hæc igne deprehenduntur.

Hæc abundè fuerint, ei præsertim qui ver[as] simplicium sincerorum notas, ex nostro lib[ro] simplicium primo accuratè didicerit. Nam cù[m] rectum sui & obliqui sit index, vt initio secun[]di docuimus, & in vnoquoque rerum gene[re] quod perfectissimum est, idem sit simplex [a]c vnicum; id si cognoueris, alia ei congeneria, at[que] etiam arte affinia, nullo negotio secreueris.

SIMPLICIS ALICVIVS NOMINE ABSOLVTE SCRIPTO, [Q]VID ACCIPIENDVM.

IAM *tradamus Simplicis alicuius nomin[e] scripto absolutè, & sine determination[e] sexus, coloris, magnitudinis, figuræ, loc[i] temporis, vel notarum probitatis aliarum, v[el] partis eius simplicis, radicum, foliorum, florum, seminum, &c. quódnam sit eligendum: nam*

pr

pro varius scopis varia, sed in scopos efficaciora deligimus: Quam inrem te iuuabit nostra Simplicium per locos communes descriptio. Quæ enim radicibus solis sunt efficaces plantæ, illarum nomine radices veniunt: quæ foliis floribus, fructibus, seminibus, cortice, ligno, liquore, succo, gummi, sunt vtiles ac medicamentosæ magis, dum plantæ nomen effertur, partem eius vsurpari solitam elige. Quum verò pluribus sui partibus ad res etiam varias valent, quibus sit opus, coniecta ex partium illarum facultate & affectus natura, & medicamenti constituendi forma: vt Ammi, Anisum, Apium, Carum, Cnicus, Cuminum, Gith, Libysticum, Nasturtium, Psyllium, Seseli, Staphis agria, semine sunt præstantiora; idq; solum illarum nomine intelligendum: in aliis multis similiter.

Anisum, Cretense, lib. 4. sanit. tuend.

Agnus, [seu Vitex] idest, flos eius aut semen, licet folia etiam sint vtilia.

Agaricus, albus & femineus.

Aloë, id est, succus eius, Aloë Indica, lib. 9. simplicium in Diphryge.

Alumen, scilicet scissile, quia præstantissimum, lib. compos. pharm. gen. primo.

Acetum, ex vino, non hydromelite, vel cereuisia.

Aristolochia, pro re proposita explicanda est: rotũda enim cùm multùm tenuare crassum humorem, tergere vlcera, digerere ex vtero; longa

autem, cùm mitiora hæc volumus. Clematitis autem, quia fragrantior, in vnguentis expetitur.

Amomum, Scythicum lib. 8. comp. pharm. part.

Ammi, Illyricum, lib. 9. eiusdem; Ægyptium alii laudant.

Balsamum, Opobalsamum potiùs intelligendum, quàm Carpobalsamum aut Xylobalsamum, lib. 2. comp. pharm. part.

Bryonia, alba, quia efficacior, quàm nigra.

Buglossum vtrumq; foliis & flore efficacius; radice tamen non inutile.

Casia vel Cassia in libris Græcorum. Cassia syrinx optima, & Cinnamomo viribus & toto habitu finitima. In libris Arabum eadem Lignea dicitur: altera verò, Fistula his dicta, ponitur, cùm medicamentum est purgatorium.

Cardamomum, maius.

Capparis, cortex radicis.

Centaurium, Minus, in purgantibus medicamentis; in cæteris Maius, dictum à facultate multiplici & efficaciore.

Calaminthe, montana, quia efficacior quàm domestica.

Costus, amarus, cùm subamarus & valdè acer solùm nominetur; dulcem tamen nescio quem Arabes inuexerunt.

Cypressus, id est, nuces eius, in adstringentibus medicamẽtis: lignum aut folia, in diureticis.

Cinna-

Cinnamomum, optimum; de quo in simplicibus abundè.

Corallium, rubrum.

Cuminum, Æthiopicum, lib. 4. ſanit. tuend.

Daucus, agreſtis; nam ſatiuus Paſtinaca eſt, alimentum veriùs, quàm medicamentum.

Elleborus, niger Meſuæ, quia ſalubrior: albus Galeno Aph. 1. lib. 5. Obſerua igitur an compoſitio ſit Arabica aut Græca. Elleborus vterque & Helenium ex locis editis præſtant.

Eruca, ſilueſtris, quia efficacior hortenſi.

Epithymum, Atticum, melancholiam ex ventriculo purgat: id in Græcis compoſitionibus vſurpandum, in Arabicis Arabicum.

Fœniculus, ſemen; ſed in collyriis ſuccus foliorum aut radicum.

Galla, ſolida efficacior, quàm perforata.

Gummi, Arabicum; id enim omnium perfectiſſimum, vel Plinio auctore.

Gluten, Maſtiche, ceteris Glutinis efficacius, vt vitrum etiam glutinet, quibuſdam intelligitur: aliis Ichthyocolla: aliis Taurocolla magis placet Glutinis nomine.

Hyſſopus, montanus hortenſi melior, vt Calaminthe montana efficacior domeſtica. Hyſſopum Colicium Dioſc. Creticum verò Archigenes, apud Galen. lib. 8. comp. pharmac. part.

Hyoſcyamus, albus, ſeu album eius ſemen: quod

quod tamen interdum exprimitur, frequentiùs tacetur.

Iris, radix Ireos Illyricæ veteribus, nunc pharmacopolarum ignauiâ Florentina vsurpatur, cùm illa per Venetos facilè haberi queat.

Lupinus, amarus: nam dulcis esculentus est; vt ille, amaritudine per macerationem in aqua deposita.

Lactuca, semen; præterquàm in victus ratione, vbi herba potiùs intelligitur.

Lapathum, Oxylapathum efficacius rotundo.

Lithargyros, Auri; tamen Lithargyros Chrysitis aliquoties in lib. comp. pharm. Gal. legitur.

Mastiche, Chia, lib. 7. meth. & alibi passim. Ægyptiam tamen ac recentem, ob id pinguissimam laudat lib. 2. ad Glaucon.

Marrubium, album præstantius nigro.

Mel, apum: alterum, aëromeli seu mel aërium & roscidum.

Margaritæ, solidæ meliores perforatis; nisi etiam sint flauæ, obscuræ, solidis pares.

Medulla, si non additur cuius animalis, & valens futurum est medicamentum, ceruina miscenda, valentior quàm vitulina, lib. 6. comp. phar. part.

Nuclei, pini, oliua; dactyli autem Auicenna.

Oleum, oliuum, ex oliuis expressum.

Opium, Thebaicum, Galenus lib. 7. simpl. & post eum omnes.

Petro-

Petroselinum, Macedonicum, & in hoc Astreoticum, & huius semen maximè in vsu est, lib. 8. comp. phar. part.

Pruna, si aluus deiicienda est, Damascena & Hispana seu Iberica, hodie Augustana & Cathalaunica Italis dicta, sunt multò præstantiora, vel si qua his similiter sunt pinguia, dulcia. Si ad cohibendum & astringendum sit medicamentum, Damascena immatura, vel potiùs quæ Iorana nobis dicuntur, S. Iuliani & Turonica.

Papauer album, semen.

Piper, album, quia acrius, & linguam magis pungit, quàm nigrum, à quo per adustionem vis exhalauit, Gal. lib. 8. simpl. sed album id maturum intellige. Nam album ex Macropipere in racemum granatim dehiscente, recèns factum, minùs acre, & Macropiperi facultate proximum, quale apud Serapionem est accipiendum.

Pix, liquida in suppurantibus & tergentibus: sicca, in siccantibus vnguentis epuloticis & glutinantibus, Gal. lib. 7. simpl.

Pæonia, mas, seu eius radix vel semen: Manardus ætatis nostræ medicus longè doctissimus in Epistolis.

Polypodium, quercinum vulgò vsurpatur: murale, & à saxis prætulerim cum Narbonensibus quibusdam, quod frequentissimum, & pro quercino omnes vendiant, nisi si quando adstrictione opus est; qua ratione hederam quo-

que quercinam nonnullis expeti audio.

Quatuor emollientia: Malua, Althaa, Viola nigra, Acanthus, id est, Branca vrsina.

Quatuor semina:
- Frigida:
  - Maiora: Melonũ, Cucumeris, Cucurbitæ, Citrulli.
  - Minora: Lactucæ, Portulacæ, Inthubi, Cichorii.
- Calida:
  - Maiora: Cumini, Carui, Anisi, Fœniculi.
  - Minora: Apii, Dauci, Ameos, Amomi.

Quinque radices vreticæ: Apii, Petroselini, Asparagi, Graminis, Rusci.

Resinarum primas non iniuria meruit Lentiscina, id est, Mastiche: inter alias verò præfertur Terebinthina, quia melior quàm Colophonia, & Fricta dicta; aut illius loco ponitur Laricea dicta, Terebinthinæ propè similis, Gal. 1. Comp. phar. gen. Recentioribus verò Pinea intelligitur.

Ruta, folia Rutæ agrestis: Græcis verò folia Rutæ domesticæ. Illam verò & illius semen, Moly, vel Hesanum, vel Hesasa, vel cum Syris, apud quos nascitur, Hermola ferè vocant.

Rosa, rubra; recens in purgantibus; sicca in astringentibus.

Raphanus, siluestris.

Rosma-

Rosmarinus, folia; interdum flos, quem nescio cur hodie vulgus Ἄνθος, id est, Florem absolutè appellet.

Rhus, cortex fructus Sumach dicti.

Stœchas, Stœchados Arabica flos.

Styrax, Calamite: nam liquidus vulgò dictus est Myrrha Stacte, si verus sit.

Santalum, flauum.

Spica Nardi, Indica.

Sulfur, ἄπυρον, id est, ignem non expertum, seu viuum, est nobilissimum: ad quadam extinctum, ceu nobis familiaribus, præfertur.

Σχοῖνος, id est, Iuncus: pro Schœnu anthos.

Tres flores cordiales: { *Violarum*
Buglossi
Boraginis.

Thymum, Atticum, aut ex editis locis & siccis, lib. 4. sanit. tuendæ.

Viola, nigra seu purpurea, vulgò Martia & quadragesimalis, quòd in ea tempora flos ferè incidat, & eadem recens, si haberi potest: nam sicca inefficax.

Zizipha, id est, Iuiubæ, recentia & bene matura; aut saltem integra, non putria aut vetustate exsucca; quod illis post sextum mensem ferè accidit.

Siquæ singula in singulis regionibus sunt præstantissima & laudatissima.

Alumen, Milesium.

Agaricus, Ponticus, Andromacho iuniori in Theriaca.

Mysi, Cyprium.

Nitrum, Berenicium.

Sinon, Syriacus.

Cuminum, Hispanum, alibi: Æthiopicum, melius Ægyptio.

Anisum & Thymum, & alia plurima, Cretica, lib. 4. sanit. tuend. in diatrion piper. & diacalaminth.

Meon, Hispanum & Macedonicum.

Aristolochia, Pontica, & hac melior Cretica, lib. 10. comp. phar. part.

Phu, Ponticum.

Castorium, Ponticum.

Daucus, Creticus, semine & radice bonus: ceteri solo semine.

In Dicaarchia, qua nunc vocatur Puteoli, Ærugo, Cerussa, Æs, Squama Æru, & alia nonnulla. Roma argenti spuma fit optima. Ex Sicilia item, magna Libya, & Creta quotannis multa prastantissima Romam afferebantur,

Hucusque Siluius.

DIARIVM PHARMACORVM PARANDORVM, ET SIMPLICIVM LEGENDORVM,

A

MATTHIA LOBELIO collectum.

IN vniuersum annum optimè instructurus officinam Myropolæ, per dies & menses operariis, famulis & officinæ caculis iniungit quæ facienda sunt; quia nonnulla medicamenta omni tempore parari nequeunt: quorum quidem aliqua si concinnari possent, tamen non debent, quia omnia simplicia suo tempore, & in summo virium vigore (vt scitè Diosc. & Gal. docuere) colligenda, recondenda, præparanda, & aliis miscenda. Nonnulla verò quouis anni cardine, solo & cælo, vel minori sumptu præparantur, & miscentur. Exemplo igitur sumpto ab iis qui opera locârunt, exordium sumemus.

IANVARIO.

MENSE primo & anni primis diebus perlustranda quæ supersunt valida & integra in officinâ; vt vitiata, cariosa, antiquata, deprauata & putrefacta abiician-

tur; vt & quæ desiderantur, inueniantur, & absumpta restituantur.

FEBRVARIO.

QVÆCVMQVE imperata sunt mense Ianuario, fieri possunt hoc & sequenti mense. Et circa finem in regionibus calidis, in quibus omnia præcocia sunt, collige Violas ad syrupi preparationem, Conseruationem siue Conditum, ad Oleum, & ad pulueres cordiales siccatas seruandas; quas & tardiùs colligere potes, vt ficciores sint, & calor maior adsit ad siccandas eas.

Collige item Keyri.

RADICES COLLIGENDI TEMPVS.

Circa finem Februarii initio Martii, & primo Vere collige radices in varios vsus, priusquam vis in folia erumpat.

Censuit tamen Dioscorides, omnes incipiente foliorum defluuio esse legendas, & cælo sereno: cui in quibusdam Galenus, Auicenna & Mesues consentiunt; in aliis diuersa sentiunt.

MARTIO.

RADICES quouis anni tempore colligi

igi poſſunt, quæ hominum cultu & ſa-
ione crebra in omnem anni partem vege-
æ incidunt : quales ferè ſunt hortenſes
limentoſæ. vt,

Apii vulgaris
Bugloſſi vtriuſque
Betæ
Lactucæ
Intubi
Oxalidis
Raphani
Napi
Paſtinacæ
Siſari
Cepæ
Porri
Allii.

Et præter has erraticæ,

Dauci
Gingidii
Caucalidis

Aſari
Dracunculi
Cyclaminis
Periclymeni
Cotyledonis.

Nam hæ quinque, vt bulboſæ quædam aliç, etiã æſtate, ſiccatis foliis, plenæ ſunt, & frequenter Autumno regerminant, alimenti pingui & craſſi copia.

Siluius. Quæ verò ſolius naturç ſponte creſcunt, aut ſemel à nobis tempeſtiuè ſeruntur aut plantantur; ferè ſunt optimæ, ſolo aut Vere, aut (vt dixi) Autumno, pauciſſimæ Æſtate aut Hieme. Quin & hæ quas multis anni partibus communes diximus, ſunt præſtantiores, cùm tempeſtiuè ſatç adoleuerunt & vigent: aliis verò temporibus ignauiores; quando vi quadam & holitoris operâ & irrigatione coguntur adoleſcere ſub cælo ſibi parum propi-

propitio; quale æstiuum est ac autumnale & hiemale. Sic Vere ipso, quando primùm germinare incipiunt, nobis leguntur in annum:

Enula
Althæa
Iris
Acorus
Symphytum
Ruscus
Asparagus
Petroselinum
Apium palustre
Fœniculum
Bryonia
Agrimonia
Meum
Phu
Cyperus
Rubia, quæ potiùs Autumno
Saxifraga
Eryngium
Tormentilla
Pentaphyllon
Pæonia vtraque
Polypodium
Gramen
Lilium
Alni nigræ radicis cortex
Hyoscyamus
Angelica vtraque
Anonis
Asarum
Asclepias
Bistorta
Betonica
Buglossum
Carlina
Caryophyllata
Centaurium maius
Chelidonium vtrũque
Cotyledon
Cynoglossum
Dictamnus albus
Elleborus niger
Esula maior
Farfara
Filipendula
Filix
Filix florida
Gentiana
Iarus
Aron
Imperatoria
Lepidium

Mandragoras
Narcissus
Nymphæa
Radix caua
Capnos Plin.
Rubus
Scrophularia
Petasites
Petrosel Macedon.
Peucedanum
Pimpinella
Pistolochia
Pityusa
Cortex rad. Populi
Sigillum Mariæ
Orchides
Raphanus syluestris & rusticanus
Muscus arborum
Cort. rad. Sambuci
Radices Ebuli.
Cortex rad. Fraxini
Cortex rad. Lauri.
Cortices arborum.

HERBÆ ET FLORES.

Viola Martia ad
Syrupum }
Conseruam } in regione temperata.
Oleum }
& cordiales confectiones.
Keyri.
Aquæ distillantur ex Violis & herbis hieme vegetis, vt Aqua
Vmbilici Veneris
Mandragoræ
Semperuiui
Capillorum Veneris.
Adiantum omne, Asplenium, Phyllitis.
In regionibus calidis Syrupi ex herbis recentibus parari possunt, vt:
Capillorũ Veneris simplex & compositus

Grana hederæ arboreæ
Oculi Populi.

APRILI.

Quæcumque omnia Martio mẽſe, initio Aprilis parari & colligi poſſunt.

Keyri　　Primula Veris
Narciſſi flores ad oleum
Cochlearia　　Orchides　　Saluia vitæ.

MAIO.

Quæ prætermiſſa ſunt menſe Aprili, fiant initio Maii.

Diſtillentur herbæ quę ad ſtatum peruenerunt.

Herbæ quæ iam caulem producunt, & ſemen edunt illo menſe, conſeruantur ad Theriacam vel aliam compoſitionem. Reponantur in altiori parte domus.

Vnguenta ex ſuccis fiunt.
Emplaſtra ex ſuccis herbarum parantur.
Conſeruationes ex plantis.

Colliguntur

Abſinthii coma ad conſer.
Eupatorium ad ſuccum.
Paludapium　　Fumaria
Daphnoides　　Geniſtæ flores
Cichorium　　Lactuca ſyl.

Seri-

Serides
Len. paluſtris
Leucoia
Lichen
Mezereon
Napi ſemen
Plantago
Lupulus
Tamariſcus
Thlaſpi ſemen
Vinca Peruinca
Bugulę
Aſplenium
Phyllitis
Borago
Bugloſſum
Burſę paſtoris ſuccus
Limonium Germanicum, ſeu Pyrola
Ophiogloſſum
Pulmonaria vtraque
Roſæ
Roſmarini flores
Flores Sambuci.

IVNIO, & initio IVLII.

Abrotonum
Agrimonia
Alchimilla
Altercum, ſiue Hyoſcyamus
Althęæ flores & folia
Anethum
Anthemis vtraque
Artemiſia
Aſari folia
Ballotæ
Calamintha mõtana
Calendulę ſtillaticia
Carduus benedictus
Caſſitha
Centaurium minus
Chamædrys
Chamæpitys
Roſæ in regionibus temperatis
Syrupi Roſ. conſer. oleum, vnguentum, ſuccus
Betonica
Braſſica marina
Botrys
Branca vrſina
Cari ſemen
Coriandrum

Epithymum & Epithymbra
Equisetum
Euphrasia
Galega
Genistę semen
Gratiola
Hypericum
Hyssopum
Iacobæa
Labrum Veneris
Laurus
Lysimachia lutea
Maiorana
Marrubium
Marum
Matricaria
Melissophyllum
Mentha
Menthastrum
Mercurialis suc.
Millegrana
Nepita
Numularia
Opium
Origanum
Papauer Rhœas
Parietaria
Parthenii siue Cotulę flores
Periclymeni flores & fructus, & folia
Petroselini Macedonici semen
Phlomos
Pilosella
Polium
Polygoni aqua & succus
Portulacæ succus & stillaticia
Ros solis
Ruta vtraque
Sabina
Saluia
Sanicula
Satureia
Serpyllum
Scordium
Verbena
Veronica.

IVLIO.

In regionibus temperatis, quæ prætermissa sunt Iunio, facienda.

Quæ-

Quæcumque Solis feruorem requirunt, paranda, vt Theriaca, quæ in calidioribus regionibus parari ſolet Iunio. menſe, vbi omnia ſunt præcocia.

Parantur Trochiſci Aliptæ moſchatæ, quia molleſcunt Ladanum & Styrax, ſi Soli exponantur.

Quòd ſi quis eo tempore hæc neglexerit aut prætermiſerit, licebit aquam Roſaceam addere calidè ; & vi caloris liqueſcant, (ſicuti balneo ,) quod melius eſt, quia illa longa inſolatio exſoluit vires odoratorum.

Apud nos quia ſemina ſeriùs matureſcunt, inſolatio & fermentatio Theriaces poteſt iuuari, & accelerari in balneo vel hypocauſto.

Colligenda in regionibus calidis:

Abſinthium	Sem. Seſeli Maſſilienſis
Abrotonum	Sem. Lithoſpermatis
Ageraton	Lupinus
Coriandrum	Sem. Maluæ
Dauci Cretici ſemen	Flores Meliloti
Sem. Petroſelini	Sem. Anethi
Hydropiper	Morus
Pulegium vtrumque	Orobus
Lauendulæ flores	Capita & Sem. Papaueris vtriuſque
Liguſtici ſemen	

Pſyl-

Psyllium
Ribes
Sophiæ semen
Tanacetum.

AVGVSTO.

Quæcumque neglecta aut omissa sunt præcedente mense, fiant Augusto.

Colligenda:

Althææ semen
Sem. Cataputiæ
Cnici semen
Cornus
Cynosbatos fructus
Dauci vulgaris semen
Cucumis Elaterii
Rhamni Cathartici sem.
Polium
Ricinus
Spica Lauendulæ
Tribulus aquaticus
Fraxini semen
Milium
Flos Nymphææ
Petum. Mel Peti.
Omphacium
Prunus syl.
Sem. Sambuci Ebuli
Momordica
Scordium
Seseli Æthiopici semen
Sem. Hyoscyami.

SEPTEMBRI & OCTOBRI.

Antispodium è Myrto & Cydonio
Cortices Castanearum
Cotoneamala Halicacabum Mespili
Rhamni cathartici semen
Radices nonnullæ omissæ Vere nouo. vt, Iridum Pæoniæ Acori

NOVEM

NOVEMBRI & DECEMBRI.

His duobus mensibus, Nouembri videlicet ac Decembri, eadem erit ratio, si modò in eis cõtigerit eiusmodi cæli temperies, vt radices adhuc validæ nullâ vel frigoris vel niuis tempestate concutiantur. nam sępe iisdem mẽsibus contingit, vt sine vllâ cęli iniuriâ Pharmacopœis quod reliquum est radicum in hortis remanentium, æquè ac in pręcedentibus, colligere liceat.

Sequuntur & nonnulla purgantia medicamenta M. Lobelii.

ALIQVOT MEDICAMENTA COMPOSITA HABERE IN PROMPTV OPERÆ PRETIVM.

DOLVM *esse, si quis Compositis vtatur, Villanouanus dixit, vbi in promptu habentur Simplicia: Variis tamen de causis nonnulla Composita pharmaca non minùs vtilia quàm necessaria sunt. Prima & potissima, quotiescumque pręcipites implicati morbi, eorumdemq́ sæuissima symptomata adeò vr-*

T gent,

gent, vt noua medicamenta, Magistralia ...cata, repentè per otium concinnare non lice... Secunda, & alia, quia multæ comprobatæ, ...vsu & ratione receptæ compositiones fermen...tione egent; vnde noua & optata exoritur ...cultas; quandoquidem simplicia quouis lo... cælo, & solo, ad manum esse nequeunt; i... quo tempore maximè vigent, in annuum vs... ex his composita nonnulla medicamenta præ...rari, permisceri & asseruari operæ pretium ... vt Theriaces compositio, Mithridatica, Philo... antidotus, & huiusmodi. His rationibus a...ctus, quia medicamento purgante indies vte...dum, aliquot tuta eaq; pauca pharmaca comp...sita, blando nulloq; labore euacuantia, sing...lis humoribus dicata, nobis elegimus; quibus ... felicissimè vsi sumus, & ex duabus tribúsue compositionibus vnam fecimus, ne mole & cop... compositionum obruamur; quæ diu in officin... asseruari solita, sæpe putrent, non sine Pha...macopœorum & ægrotantium dispendio.

CHOLAGOGVM ROSATV...

CLEMENS, OMNI ÆTATI VTIL... *ori, ventriculo & visceribus gratum; febr...bus & affectibus biliosis aptum. Respond... Electuario Rosato, & Electuario è Prun... solutiuo, & Electuario è Psyllio.*

℞. Succi Rosarum rub. ℥ xv.
Sacchari albi ℥ xxx. [xxxvj. al.]

Me...

Mellis candidi despumati ℥ vj.
Prunorum ℥ xx. quæ exhibent pulpæ solidiusculæ ℥ xvj.
Passularum à stipitibus mundatarum ℥ xij. quarum pulpa solidiuscula est vnciarum vj. Pruna & Passulę coquantur separatim ad mollitiem ex decocto sequenti, & per setaceum cernantur:
℞. Cichorei totius
Boraginis Acetosæ
Polytrichi, vel Adianthi
Endiuiæ
} ana m. iij.
Hordei integri m. j.
Glycyrrhizæ mundæ ℥ j. ß.
Florum Violarum
Boraginis ana m. j.
Anisi ℥ iij.
Fiat omniũ decoctio in s.q. aquę ad ℔ iiij.
In cuius colatura coque in vase occluso Pruna & Passulas. In residuo infunde, coque leniter
Seminis Psyllii
Quatuor seminum frig. maiorũ
Sem. Lactucæ
Oxalidis
& Portulacę contusorum
} ana ℥ ß.
Dissolue G. Tragacanthi ʒ j. ß.
Saccharum, Mel, & Succus Rosarum coquantur ad Electuarii solidiusculi consistẽtiam: deinde pulpæ & emulctiones seminum addantur, iterumque coquan-

tur lento admodùm igni; tum demum
inſperge puluerum
Cinnamomi electi ℥ ß.
Santalorum rub. ℥ j.ß.
Santal. alborum ʒ vj.
Caryophyllorum
Surculorũ vel foliorũ Lentiſci } ana ʒ j.ß
vel Caryophyllorum ʒ ij. ℈ j. [*in pe-
nuria foliorum Lentiſci]
Macis ℈ iiij.

Adde denique ſingulis lib. ſiue ℥ xij
huius Electuarii, Scammonii optimi ℥
cocti in ℥ j.ß. Succi Roſarum lento ign
vel cineribus calidis, quemadmodum co
quitur à Meſue in ſuo Elect. Roſato.

Tota compoſitio eſt librarum v. & ℥ v
Doſis à ʒ iij. ad ʒ iiij. v. & vj.

Si velis minus purgare, vtere minor
doſi. medicamenta enim validiora minor
doſi aſſumpta, debilia ſunt.

Hęc & quamplurima huiusmodi purgā-
tia, in Chyliſmata redigere operę pretium

EXTRACTVM MELANAGOGVM

SANGVINEM DEFECANS, ET
ſeroſa excremēta euacuans, omnibus cutis &
cuticula vitiis, lepra & elephantiaſi conue-
niens, ſiue à bile, ſiue à pituita ſalſa: Spleneti-
cum & Hepaticum medicamentum efficax.

℞. Succorum Roſarũ rub. defecatorum ℔ ij
Suc

Suc. Fumariæ
Lupulorum
Boraginis
Pomorum dulcium } ana ℔ j.
Mercurialis
Endiuię vel Cichorei
Vini albi

Quibus decoque ſequentia in balneo operculo occluſo.

℞. Polypodii recentis, & adhuc viridis è Quercu vel Fraxino ℥ vj.
Foliorum Senæ mundatorum ℥ ix.
Summitatum & florum Thymi,
Caſſithæ } ana ʒ vj.
& Abſinthii
Radicũ Lapathii acuti virentiũ
Helenii Ebuli, vel
Corticis radicum Sambuci } ana ℥ j ß.
Corticis rad. Fraxini
& Populi nigri
Capillorũ Veneris vel Polytrichi
Aſplenii Chamædryos } ana m. j. ß.
Chamæpityos
Florum Chamæmeli Romani
& Cotulæ fœtidæ ſiue Parthenii ana m. j.
Seminis Cnici ℥ iij.
Seminis Aniſi
Fœniculi } ana ʒ vj.
Carui

Contuſis, infuſis, decoctis, expreſſis & tranſcolatis infunde

Agarici candidissimi & leuissimi
Hermodactylorum, &
Pulpæ Colocynthidis ana ℥ j.
Omnium Myrobalanorum ana ʒ
Zingiberis Cinnamomi
Schœnanthi Macis } ana ʒ
Galangæ Garyophyllorum

Iterum expressis & defæcatis perc
quantur lento admodùm igni, cum mell
candidi ℔. tribus, ad mellis vel Electar
liquidi crassitudinem. Addendo singuli
℔. Scammonii præparati vel cocti in succ
Rosarum, vt antè diximus, ℥ ß. pul. Gum
mi Arabici ℈ j. Dosis à ʒ.iij. ad ʒ iiij. & v

Extremis morbis adiiciuntur vniuers
compositioni
Hellebori albi
& nigri ana ℥ ß.
Fiat Chylariũ. Dosis à drachma j. ad duas

CATHARTICVM HYDRAGOGVM.

℞. Radicum Graminis ℥ vj.
Rad. Asari ℥ j.
Granorum Hederæ arboreę ℥ iiij.
Garyophyllorum Galangę tenuis
& Cinnamomi ana ʒ ij.

Coquantur ex arte, vt dixi modò, in
ſ. q. aquę mulsæ, & ℔. j. vini albi, ad ℔. j.
Colaturæ adde Succorum rad. Iridis &
Brassicæ

Brassicæ marinæ ana ℔. ß.
Succorū Chamælææ } densatorū, vt docui-
& Thymelææ } mus capite de Chamælæa, ana ℥ iij.
Vel eorundem vice in regionibus frigidis, quæ carent vel non abundant Chamælæa & Thymelæa, sume
Extracti Laureolæ vel Gratiolæ ℥ j.
Percoquantur igni lento cum Sacchari ℔. j. Ab igne vbi abstuleris, adde pulueris
Radicis Mechioacæ ℥ j. ß.
Tartari albi & Spec. Aromatici Rosati ana ℥ ß.
Macis ʒ ij.
Olei stillatitii Cinnamomi, Caryoph. & Anisi ana ℈ ß.
Datur ex aqua Graminis & mulsa à ʒ iij. ad ʒ iiij. cum pari quantitate Melanogogi, & Asari decocto.

DIACNICVM CVM CITRO,

SOLVTIVVM, PHLEGMAGOGVM *& Hydragogum, quartana febre affectis, vt si quod aliud, vtilissimum. Respondet Diacarthamo & Electuario è Citro solutiuo Monspeliensium.*

HÆC *Compositio à Cnico siue Carthamo nomen accepit, tamquam præcipuo agente: meritò igitur* ℥ iiij. Medullæ seminis Cnic. *cum Rondeletio legendum, pro* ʒ *iiij. (vt deprauatè*

prauatè habent omnia exemplaria) censem
Adhæc Cnici ſemen omnium viſcerum obſtr
ctiones reſerat; colluuiem propellit, & pitu
tam purgat egregiè.

Recipit autem Medullæ ſeminis Cni
℥ iiij. vel eius loco ſume ſeminis Cni
boni & pleni ℥ xiij. ʒ vj. ℈ ij.
(ex ℈ j. autem ſeminis habebis G vj. me
dullæ)

Contundantur, & fiat emulctio ex aqu
mulſa, vel iure gallinacei, vt docet Dioſc
Conſer. Corticis Citri melle conditi [ad
deterſionem pituitæ] ℥ j. ß.
Conſer. Violarum &
Florum Boraginis ana ʒ x.
Carnis Dactylorum vino albo macerato
rum ℥ j.
Pul. ſpecierum Diatragacanthi frigidi
℥ j. ß.
Turbith ℥ j. ʒ vj.
Diagridii vel Scammonii ℥ j.
Zingiberis albi ʒ ij.
Hermodactylorum ʒ iiij.
Spiritus Aniſi, vel
Fœniculi Cochlearia tria
Mellis optimi deſpumati ℥ xij.
Sacchari albi ℥ xx.
Diſſoluatur in ℥ j. ß. Succi Cydoniorum
& ſ. q. aquæ mulſæ.

Terenda terantur & permiſceantur.

ANTI-

ANTIDOTI DIAPHOENICI *Mesuæ, emendata descriptio.*

℞. Dactylorum Cheyron, id est, è Chayro oppido, non Cirrhon siue fuluorum, vt malè ex Græco vertit Ruellius, nonnullas officinas secutus, ℥ xij. & ß.
Macerentur vino albo [Rondelet.] loco tepido ad mollitiem, terantur, cernantur per cribrum.
Pinearum (non Penidiorum) aqua hordei mundatarum & infusarum ℥ v.
Turbith optimi ℥ iiij. ʒ iij.
Amygdalarũ dulcium purgatarũ ℥ iij. ʒ vj.
Scammonii ℥ j.
Zingiberis, Piperis longi,
Cinnamomi, Macis,
Galangæ, Xyloaloës,
Foliorum Rutæ siccorum,
Anisi, Fœniculi,
Dauci Cretici, vel eius loco Cari semen aromaticum. } ana ʒ ij. ß.

Probè trita omnia excipiantur libris tribus Mellis despumati ex infusione vini Dactylorum & aqua Hordei, in qua post lotionem Pinei & Amygdala macerata sunt.

Tota compositio est ferè lib. v. & ℥ xj.
Dosis ab ℥ ß. ad ʒ vj.

Hæc compoſitio ad euacuandos craſſo humores facta eſt.

ELECTARIVM INDVM.

Diſſuadet pręparationem Electarii Indi noſter Rondelletius; quia non multum differt à Diaphœnico. Adſtringentia & attenuantia Electuario Indo addiderunt, quę deteriorem potiùs compoſitionem fecerunt, & deprauârunt, vt exploranti facilè patebit.

LENITIVA è CASSIA *medicamenta.*

E Caſſiæ Ægyptię ſiliquis à diuerſis auctoribus multa & varia medicamenta lenitiua deſcripta, minimè paranda aut diſpenſanda cenſentur, quia vel aceſcunt vel exiccantur, & eorum laxandi vis deperditur.

FLOS CASSIÆ, *ſeu Caſſia extracta.*

E Caſſiæ recentis & prægnantis fiſtularibus ſiliquis pulpa elicitur, quam Florem Caſſiæ & Caſſiam extractam vocant: Sed cùm Caſſiæ Siliquæ ſiue fiſtularis recens pulpa meliùs aſſeruetur in ſua theca, quàm excreta; quid extractione ante vſum opus eſt? Triplex Caſſia extracta in officinis pro-

prostare solet: Cassia extracta sine Sena & cum Sena; Cassia extracta cum Manna; Cassia cum Saccharo & cum Melle, pro clysteribus & pauperibus. Si præscribatur à medicis, paretur hoc sequenti modo.

CASSIA *extracta communis Nicolai.*

℞. Florum Violarum
Violariæ siue foliorum Violarum,
Maluæ,
Mercurialis, Betæ
Parietariæ ana M. j.
Absinthii Pontici siue vulgaris M. ß.
Herbæ istæ virides coquantur artificiosè in s. q aquæ; è cuius colato ablue siliquas Cassiæ; & dilue in eius portiuncula pulpæ Cassiæ ℔ j. Mellis ex reliqua colati parte despumati ℔ ß. percoquantur lento igne ad electarii formam.

DIACASSIA cum MANNA non multum differt à Diacatholico, nisi Senâ, Rhabarbaro & Polypodio.

DIACATHOLICON *Nicolai, vel potiùs è Dia-catholico Liquamentum.*

Huius vniuersalis medicamenti varia est descriptio. Exemplaria vulgata habent

pro pulpæ Cassiæ Thamar-Indorum an ℥ duabus Sacchari ℔ ij. id est ℥ xxiiij. Andernachus autem pro ℔ ij. Sacchari perperam addit Cassiæ & Thamar-Indorum & Senæ mundatæ ana ℥ viij. Rondelletius verò ℥ vj. mediocritate fretus. Hoc Catholicon lene siue mite in suauissimam & lenissimam, cum Cassiæ operatione maximè conuenientem compositionem, redegimus: quam è Diacatholico Liquamentum siue Extractum diximus; neglecto Diacatholico maiore Fernelii, quod recipit Turbith & Diagredium, ab his benignis medicamentis & intentione Nicolai multùm aliena. Paretur ergo in hunc modum:

℞. Radicum Filiculæ siue * Polypodii recentium, fol. Senæ mundatorum ana ℥ xvj.
Glycyrrhizæ rasæ
Anisi ana ℥ ij.
Seminis Fœniculi ℥ j.
Foliorum Violarum M iiij.
Florum Violarum M j. ß.
Quatuor seminum frigidorum maiorum ana ℥ j.

Contusa omnia, demptâ Senâ, & seminibus frigidis, floribusque Violarum, 24. horas vel biduo aquę pluuialis ℔ v. vel q. s. madefacta, decoquuntur leuiter ex arte in balneo Mariæ; mox paulo antequam ab igne

igne deponantur, Senam adiiciunt, cum ſeminibus frigidis & floribus Violarum; maceranturque calidè aliquot horas in balneo. Vbi tantiſper refrixerint, linteolo excolantur, & leniter exprimuntur, ne Polypodii & Senæ vis adſtrictoria eliciatur. Colatum iterum decoquitur, dum mellis craſſitudo fiat, adiectis Sacchari boni ſubrubri, perdulcis, vel albi pinguis ℔ iiij. Poſtea ab igne remotis adde Floris Caſſię, vapore decocti præſcripti extractæ, & Thamar-Indorum ana ℥ vj. Sacchari candi & Penidiarum ana ℥ j. ß. Succi vel Infuſi Roſ. ℥ iiij. Æſtate addi poterit decocto libra vna ſucci Mercurialis defæcati & purificati, & pro diuitibus in ſingulas ℥ ſcrupulus vel ʒ ß. Rhabarbari ſelectiſſimi.

* Polypodii magma [*ſecundum Rondeletiū*] aut craſſamentum, quia copioſos flatus gignit, ventrem lædit, eumque magis obſtruit quàm reſerat, leuiter Polypodium decoquendum iuſſimus, vt efficaciùs ſuas vires, easque ſuauiores, exſerat. Decoctionem enim mediocrem ſuſtinet, quemadmodum Sena & Turbith, vti monuimus in noſtris Stirpium Obſeruationibus Latinis. Pondus eius etiam adauxi, quia vili emitur, pauperum commodo; longeque maiori pondere in decoctis, vti Sena, & alia permulta, quàm in ſubſtantia, vt vulgus loquitur, aſſumitur.

Aliqui omittunt Saccharum Penidiatum; leui incommodo, quia Penidiæ parantur ex Saccharo pingui, leniente.

Electarivm Lenitivvm.

Elect. Lenitiuum conuenit cum Diacatholico & Diacaſſia; quare eo carere poſſumus. Hæc de Electariis lenioribus ſufficiant, pluribus humoribus, exuſtis potiſſimùm, expurgandis idoneis.

Dia-Sebesten.

Dia-Sebeſten Montagnanæ bilem tenuem euacuat. In Italia & regionibus calidis magis vſitatum quàm in hiſce frigidis tractibus, vbi rarò diſpenſatur, quemadmodum Elect. è Pſyllio Meſuæ, quo etiam carere poſſumus. Recipit copioſo Scammonium cum trochiſ. è Spodio vel Antiſpodio, ex Oxyacantha, trochiſ. Diarhodon, quò Scammonii vires remiſſiores ſint, & alui fluores diſpendioſæ vitentur. Pro hiſce inuſitatis Electariis medicus doctus facilè Cholagogum Roſatum decocto conuenienti ſiue è Myxariis ſiue è Pſyllio, Fumaria, Epithymo, Eupatorio, Rhabarbaro & huiuſmodi, pro ratione & natura morborum, diluit.

Electarivm è Succo Roſarum Nicolai, fortiſſimum eſt cholagogum, & minùs caſtigatum aut emendatum.

Antido-

Antidotus siue CONFECTIO HAMECH, *apud Mesuem.*

Ex veterum Antidotis retinent hanc confectionem neoterici, ob insignes vires ad omnes morbos ex pituita salsa, flaua bile, adustisque humoribus ortos, & prauos eorum ichores; scabiem, impetiginem, elephantiasim, luem Veneream, & queuis cutis & cuticulę vitia. Improbandi tamen sunt qui hac compositione vtuntur in pituita crassa euacuanda, ob Myrobalanos, quæ magis impingunt materiã lentam, ex Galeni & antiquorum sententia. Sed quia » hæc compositio (vt scitè monet Rondel- » letius,) sine arte composita videtur; & » contra theoremata à Galeno, Mesueo & » aliis tradita: (nam infunduntur diutiùs » & coquuntur maximè inæqualia, vt Poly- » podium, Myrobalani, Agaricus, Colo- » cynthis, Rhabarbarum &c.) lubuit eius » parandi rationem explicare. Quid enim » opus quinque diebus in macerando Polypodio ex sero lactis? cùm nostra ętas ipsum Guaiacum, lignum durissimum, eiusque cortices, & huiuscemodi 24. horis aqua tantùm feliciter maceret. Serum autem diutiùs asseruatum facilè acescit, situm ducit, & putret. Octo vel 10. horarum Rhabarbari infusum (prætérquam in alui fluori-

fluoribus, ventriculi & intestinorum imbecillitatibus, lubricitatibus & læuitatibus à bile alimentis permixta, vbi solemus exhibere fortem Rhabarbari expressionem, & ipsum Rhabarbarum in tota substantia) commendatur à perbonis medicis, ne vis adstrictoria eliciatur. Hæc monuimus, vt nonnulli è nostris pharmacopœis sint paulò diligentiores in parandis pharmacis, ediscantque rationem componendorum medicamentorum, quam ipsi modum faciendi vocant.

℞. Myrobalanorum flauarum ℥ iiij.
Cepularum Indarum
Rhabarbari
Epithymi ana ℥ ij.
Agarici Colocynthidis
Polypodii querni ana ʒ xviij.
Absinthii Thymi
Senæ ana ℥ j.
Violarum ʒ xv.
Anisi Rosarum Fœniculi ana ʒ vj.
Succi Fumariæ Mercurialis ana ℥ x.
Pruna numero sexaginta
Vuarũ passarum à vinaceis purgatarũ ℥ vj.

Polypodium leuiter contusum, cum Passulis, Absinthio, Prunis, Fœniculo & Aniso 24. horas madefactum ex seri lactis asinini vel caprini q. s. in vase oris angusti obturato, feruefac aliquot leuioribus ebullitionibus: deinde addatur Colocyn-

this-

this contusa & forficibus incisa, cum Agarico, nodulo laxo excepta: Thymum, Epithymum, Myrobalani, Sena, Violæ, Rosæ & Rhabarbarum macerentur 12. horas, & vnica feruefactione parumper decoquantur, addito Succo defæcato Fumariæ, quia paucam aut ferè nullam sustinent decoctionem. Cola leniter exprimendo. In colati portiuncula dissolue Mannæ ℥ ij. & coletur. Coque igne tantillo colati reliquam portionem, addita sesquilibra Sacchari boni, vsque dum mellis crassitudinem habeat. mox vbi refrixit, tepenti adhuc syrupo misce Cassiam, Thamar-Indos, Mannam & Scammonii præparati ℥ j. ß. paulatim inspergendo puluerem hunc:

Myrobalanorum flauarum
Cepularum
Indarum ana ℥ ß.
Bellericarum
Emblicarum
Rhabarbari
Seminis Fumariæ ana ʒ iij.
Seminis Anisi Spicæ Nardi ana ʒ ij.

TRYPHERARVM *differentiæ.*

Trypherarum variæ sunt descriptiones. Quæ Galeno adscribitur apud Mesuem, recipit multa quibus Galenus nunquam vsus est, vt sunt Moschum, Ambar, Caryophylli,

phylli, Nux myristica, Macis & Santala.

Tryphera magna Nicolai cum Opio parabatur, & sine Opio: sed cùm Opium aufertur, adimenda Hyoscyamus & Mandragoras; cùm non minùs sterilibus mulieribus aduersentur quàm Opium.

Est & alia Tryphera minor, ad differentiam maioris, ex arte Phenonis. Item Tryphera Moschata Mesuæ &

Saracenica duplex { Mesuæ, & Nicolai.

TRYPHERA *Persica.*

Trypheram Persicam Mesuæ, quia apud multos vsu recepta, & à medicis Rhotomagensibus & Rondelletio comprobatur in refrigerando ventre, eodemque relaxato confirmando & roborando, omnesque humores ferè euacuando cum astrictione, & refrigeratione, sine vlla ventris læsione, retinuimus; delicatis & imbecillis tutiorem futuram quàm Antidotus Hamech; ob Diagredium & Colocynthida: quamuis validiora medicamenta mitescant cum aliis in pauca quantitate exhibita. Sic enim paratur.

℞. Succorum Solani
Endiuiæ satiuæ
Apii defæcatorum ana ℥ ij. aut q. s.
Succi Lupulorum ℥ j.

Pru-

Prunorum Damascenorum numero l.
Violarum recentium & Rosarum recentium ana ℥ iij. vel ʒ vj. Succi, penuria Rosarum recentium siccarum.

Foliorum Senæ Myrobalanorum Citrearum Cepularum Indarũ confricatarũ in oleo amygdalino dulci	ana ℥ ij.

Agarici ℥ j.
Cassithę ℥ ß.
*Epithymi ℥ v.
Spicæ Nardi Indicæ ʒ iij.
Feruefac paulisper,

**pro* ʒ 4. *Epithymi, vt in veteri exemplari legitur, Cordus, Antidotarium Florentinum & alii nonnulli* ʒ 40. *legunt. Succorum autem prescriptorum* ℔ j. *Quæ quantitas longè superat omnia huius medicamenti simplicia: adde quòd calidior foret eius operatio, & succi ingredientia vix caperent quæ infundi debent: eóque quidam decoquunt, & infundunt in balneo occluso. Syrupus ex Epithymo Mesue, cui nomen ab Epithymo tanquam præcipuo agente,* ʒ *xx tantùm Epithymi primo loco habet.*

cola, & in colati dimidio dissolue
Pulpę Thamar-Indorum ℥ iij.
Pulpæ Cassiæ ℥ iiij.
Mannæ ℥ j. ß.
Ic-Sacchari siue Sacchari Violati ℥ xij.
Alteri colati parti adde Sacchari optimi ℥ xxxvj.

Aceti boni ℔ j.

Coquantur igne leniſſimo, & ſupradicti[s]
commiſceantur.

Deinde adde ſequentia in puluerē redact[a].

Rhabarbari ſelecti ℥ ij.

Myrobal. Citrinarum ℥ j. ß.

Indarum

Chebularum ana ℥ j.

Bellericarum

& Emblicarum ana ℥ ß.

Seminis Fumariæ

Trochiſcorum Diarhodon

Macis Maſtiches Cubebarum

Spodii vel Antipodii è Myrto vel Cydoni[i]

Santali citrini ana ʒ ij.

Seminum Cucurbitæ

Citrulli

Melonum ana ʒ ij. ß.

Cucumeris mundatorū

Aniſi ℥ ß.

Spicæ Nardi ʒ ij.

Tenuiſſimè trita inuoluantur oleo Violato: & fiat omnibus mixtis Electarium artificiosè.

PILVLÆ AGGREGATIVÆ, ex inuentione D. Meſuæ, inter omnes Aggregatiuas potiſſimæ.

Quia omnes humores implicatos è capite, ventriculo, hepate & viſceribus euacuant,

uant, Catholicæ vocantur, aut Diacatholico comparantur: & quoniam ad multa vtiles, multique vsus quotidiani; earũ descriptionem damus ex veteri exemplari depromptam.

℞. Myrobalanorum Citrinarum
Rauéd seni ana ʒ iiij.
Succi Eupatorii Mesuæ, id est Agerati Diosc. seu Herbæ S. Mariæ
Succi Absinthii ana ʒ ij.
Diacredii siue Scammonii præparati succo Rosarum
Turbith boni Aloës ana ʒ vj.
Myrobal. Chebularum Indarum
Agarici candidissimi
Colocynthidis
Polypodii ana ʒ iij.
Mastiches
Rosarum
Salis Gemmæ
Epithymi
Anisi
Zingiberis ana ℥ ß.
Elect. Rosati Mesuæ q. s.

Fiant pilulę. Ne fortiores sint, formentur cum Elect. è Succo Ros. ait Rondeletius.

In his pilulis hoc reprehensione dignum, quòd vulgus pharmacopœorum, Cordum, Wecherum & alios sequens, tum in Superiori Germania cùm & Inferiori, pro Eupatorio Mesuæ, Gratiolam, visce-

cibus

ribus impendiò effrenatum hostem, su[b]stituunt. Ageratum enim esse Mesuæ E[u]patorium, superabundè docuimus in n[o]stris Stirpium Aduersariis.

HIERA AROMATIC[A]
siue Pilulæ ex Aloë, aromaticæ.

℞. Aloës Succotrinæ, aliquoties macer[a]tæ succo Rosarum rub. & exsiccatæ i[n] clibano ℥ iij.
Agarici Trochiscati tenuissimè triti ʒ ii[j].
Cinnamomi, Rad. Asari, Spicæ Nardi, Mastiches — ana ʒ j. ℈ ß.
Garyophyllorum, Macis, Galangæ, Schœnanthi, Xyloaloës, Croci — ana ℈ ij.
Cum Syrupo è Stœchade excipiantur.

PLVRA *iam non excutiemus, freti D. Ron[*]deletii Pharmaceuticam Officinam mendis in[*]numeris vindicatam, tandem in publicum pro[*]dituram.*

Quærenti autem Medicamentorum vari[a] & comprobata genera, eiusdem Rondeletii Remediorum formulæ obiiciantur.

QVIA verò in hisce Aquilonicis plagis

gis tot Seplasiarii, Salgamarii potiùs quàm pharmacopœi; Barbitonsores, Lithotomi, Circumforanei, Agyrtæ, Ludimagistri, medicamentarii indocti, & sacrificuli vafri, rapaces & lucri auidissimi, nulla medicinæ parte illis probè peruestigata, per hominum mortes experimenta agitantes, tam repentè hodie Medici aut potiùs medicastri fiunt: qui tandem in locum experientissimorum Medicorum irrepserunt; magno ignaræ gentis, rudis & rusticæ turbæ applausu: apud quos sordet, laceratur & malè audit ars Medica diuina, nobilissima & antiquissima, summo ægrotantium dispendio, & tædio proborum medicorum; consultò dataque opera eatenus & parciùs attingimus, imò prætermisimus (tanquam nefas plagiumque profanare & perdere artem) medicatos succos siue nobilissima Liquamenta, Extracta Cathartica vocata, quę longè minori noxa & mole, maiori cum efficacia in corporibus egregiè operantur: tamdiu vsquedum leges cessabunt in hos indoctos & inexpertos carnifices, qui se medicos profitentur, vbi aliquot remediorum formulas memoria didicerint, animaduertere.

SVCCEDANEA

QVID PRO QVO *vocant.*

ANτιβαλλόμενα, hoc est, Simplicia, q aliorum facultate similium penuria su poni possunt medici consilio, quæ nomi Galeni circumferuntur, & à Paulo ad verbu propè citantur, Galeni non esse hinc lique quòd statim ipso initio Galenum citat. Adh Anacardii fructus mentionem facit, qui Gale ignoratus fuit. Postremò multa supponit a surdissima: vt loco Agarici, Euphorbium; p Serpyllo, Potamogitona; vice Gallæ, sord gymnasiorum; in locum Polypodii, radice Chamelaeæ aut Chameleontis; pro Polytrich Absinthium, & alia eius generis plurima vir bus dissimilia. Tamen quæ recipienda mag sunt, tum indidem, tum ex Galeni libris, tu etiam ex Arabibus vtcumque proferemus: vt

PRO *Aqua pluuia, supponi potest Aqu fontana pura, & ab omni mistione since ra. Galenus lib. 1. comp. pharm. part. i diacodio.*

Acatia, succus & caro Prunorum agrestium vel Hypocistis, Auic. 2. Canon.

Asaro, Acori par pondus & dimidium. Carpe sium quoque pro Asaro & cum Asaro, lib. 2 comp. phar. part.

Absinthio, cum Galen. Abrotonum: & econtrà pro Abrotono, Absinthium.

Acan-

Acanthii semine, Lychnis, & econtrà ἀντιβαλλόμενον.
Acantha Arabica seu Ægyptia herba (quæ Sucaba [al. Sucaba] Serapioni dicitur) Acantha leuce nostras, eidem dicta Bedegar.
Alicacabo, semen Solani.
Aspaltho, Pix liquida, Brutia.
Æthiopicæ oleæ lachryma, lachrymarum Acaciæ partes duæ; seu pro gummi Elemnii, gummi Arabicum.
Acoro, ad flatus & hepar, ac lienem iuuandum, Cumini par pondus, & tertia pars Aristolochiæ. Auicenna.
Anchusa, Hyacinthus.
Arsenico, Sandaracha.
Amylo, sicca Farina.
Amygdalis amaris, Absinthium.
Aristolochia quauis, una ex tribus Aristolochiis, quamcumque habueris. Galen. lib. 3. comp. phar. part.
Adipe vulpis, vrsinus.
Adipe ceruino, anserinus.
Alumine, Sal fossitius.

PRO *Balaustio, Malicorium.*
Buccinis, Ostrea vsta.
Balsami liquore, Myrrha stacte.

PRO *Cinnamomo, Casia, aut Amomi duplum, ad odoris gratiam. Gal. lib. 5. comp. phar. in dentifricio. Pro Cinnamomo, duplum optimæ Casiæ, vel cum Quincto medico duplum vel multum Carpesii, vel certè*

non paucior Casia. Gal. lib. 2. 3. & 8. co[m]
phar. part. & lib. antid. Quidam care[ntes]
Cinnamomo, in vicem eius ponunt aeq[uale]
pondus ex semine Cardamomi. Damocrate[s]
Cyphi, lib. 2. Antidotorum Gal.

Casia, Cinnamomum. Galen. lib. 2. com[p.]
phar. part.

Casiae cortice, Nardus Indica, vel Malobat[hri]
folium; vel contrà, lib. 6. comph. phar. pa[rt.]

Chamameli floribus, duplum foliorum & [...]
dicum.

Costo hodie rarissimo, Pyrethri dimidium, [...]
bacca Cedri, vel radix Helenii vel Ireos.

Cimolia terra, ex Cimolo vna Cycladum, [...]
trimentum ferri & mola simul attritoru[m].

Cardamomo maiore, minus; & contrà.

Calaminthe omnis, Menthastrum & Pulegiu[m]
similia sunt facultatibus: ob id inuicem [su]
antiballomena.

Croco, Crocomagma.

Cypero, Iuniperus maior.

Cumino, semen Rutae vel Agni [casti]

Clinopodio, Heliotropium.

Colocynthide, semen Ricini.

Capparis radicis cortice, cortex radicis Tama[
ricis vel Erica.

Cicuta semine, Coriandrum.

PRO *Dictamno, Elelisphacus, vel Nepita.*

Doronico, dimidium seu dua tertia Garyophyl[
lorum. Auic.

Damasonio, Eryngium.

PR[O]

PRO Elaterio, succus foliorum Cucumeris agrestis.

Ebeno, lignum Guaiaci; & contrà. Nam quas vires hodie in ligno Guaiaci experimur, Ebeno tribuit Gal. lib. 6. simpl.

Eupatorio Mesuæ, Absinthii & Asari ana dimidium pondus eius, vt ambo simul mistæ æquent pondus Eupatorii Mesuæ, ab Eupatorio Græcorum diuersi.

PRO Folio, folium Garyophylli, Nardus Indica, si inuenitur, Casia, id est, vulgare Cinnamomum, Macis. Auicenna 2. canon.

Ferrum, ferrugo, squama ferri, idem propè pollent; & pro se mutuò ponuntur.

Fimo palumbis, fimus columbæ.

Felle suillo, vel perdicis, vel piscium.

PRO Gentiana, Asari, & radicis Capparis ana dimidium.

Gongylide, Heliotropium.

Glycyrrhizæ succo, æquale radicis eius. Androm. in arter. 15. apud Gal. lib. 7. comp. ph. part.

Gnidio Cocco, semen Lathyridis; & contrà.

Galbano, Sagapenum.

PRO Hammoniaco, Propolis.

Hermodactylo, in doloribus iuncturarum, folia Anchusæ, & dimidium Bdellii.

Hederæ gummi, gummi Persici.

Hyacintho, flos Isatidis.

PRO Iride Illyrica, Helenium odoratum.

PRO Lapide Lasio, [al. Asio,] lapis gagates.

Lapide Magnete, lapis Phrygius.

Lapide Phrygio, Pyrites lapis vel Argyrites.
Libystico, semen Staphylini, id est Pastinac *præsertim agrestis.*
Lepore marino, Cancer fluuiatilis.
Lanaria radice, radix Veratri nigri.
Lycio, succus radicis Centaurii magni, lib. simp. aliis succus baccarum Periclymeni. au ctor libelli Dynamcôn, Galeno malè adscript
PRO *Melle, Mel aërium, vel Saccharum.*
Malobathro, Casia, vel Nardus Indica.
Myrrha Troglodytica, Calamus odoratus.
Myrrha, Smyrnium, & contrà. Diosc. i Smyrnio.
PRO *Nasturtii semine, folia eius sicca.*
Nuce moschata, par Spica.
Nardo Syriaca, Iuncus odoratus.
PRO *Opopanace, Hammoniacum, vel Ga banum, vel Sagapenum, vel Bdellium, lib 2. ad Glauconem in curando scirrho.*
Ocimo garyophyllato, Melissa in affectibus cor dis.
Oleo Laurino, Pix liquida, licet illo inferior: vel oleum Cedrinum, vel Cicinum, vel ve tus, vel oleum ex lucerna cum cera. Galen lib. 1. comp. ph. part. vel coctum (sic enim tenuius fit, & veteri ac Cicino simile) ve sordes lucernarum luti crassitie. ibidem.
Oleo Rosato, Violatum, Nymphaæ: Amygda linum autem loco Rosacei boni, id est, ex multis Rosis cum oleo omphacino insulso facti, lib. 3. comp. phar. part. initio.

Oleo

Oleo Ricinino ſeu Cicino, Raphaninum.
Opobalſamo, Opocarpaſum Gal. vel Myrrha ſtacte, vel liquor Myrti.
Oryza, Hordei farina.
Oeſypo, medulla ceruina.
Omphacio, ſuccus Rhoïs, vel vinum auſterum.

PRO *Pipere longo, album: pro albo, nigrum optimum, id eſt, grauiſſimum, & contrà, 4. ſanit. tuend.*
Periclymeni fructus drachmis tribus, radicis eiuſdem drachma tres, lib. 9. comp. phar. part.
Phœnicobalanorum pinguium carnis drachmis tribus, Palmulæ ſeu Dactyli tres, aut ſex, Gal. lib. 7. comp. phar. part. in arteriac. 15. Andromachi.
Pſyllio, Lens paluſtris.
Petroſelino Macedonico in Theriaca, alterius regionis Petroſelinum, Galen. lib. 1. Antid.

PRO *Reſina fricta, Pix, aut Pix Brutia, Gal. lib. 9. comp. phar. part.*
Rubigine, Scoria ferri.
Raphani ſeminis drachmis decem, ſucci eiuſdem cyathus vnus, Gal. lib. 9 comp. phar. part.
Roſis, flos Roſarum, vel contrà, Galen. lib. 6. comp. phar. part.
Rhoë coriario, Rhus obſoniorum; & contrà, Gal. lib. 6. comp. phar. part.

PRO *Staphide agria, Pyrethrum.*
Spodio Græcorum, cinis ſuper fornacem aurariam inuentus, melior quàm Ebur vſtum,

quod nescio cur hodie Barbari Spodium vo-
cent.
Styrace, Castorium.
Sale Indo, Saccharum candefactum.
Sagapeno, gummi Cedri, Hammoniacum, Re-
sina picea sicca.
Spuma Nitri, Nitrum molle, vel Aphro-
trum. Gal. lib 3. comp. phar. part.
Sulfure viuo, flauum vel vstum & purgatu-
Satyrio, semen Erucæ, vel Scincus, vel contra-
Sinapi, Cardamomum vel Cardamum.
Scammonio, Ricinus.
Stibio contuso, squama æris, stannum vstum.
Sepiæ osse, Pumex.
Serapiade, Pæoniæ radix.
Scilla, Bulbus.
Struthio, in sternutamentis, Elleborus albus.
PRO *Terebinthina, laricea dicta Resina,*
propemodũ similis, Gal. 1. lib. comp. ph. ge-
Thapsiæ succo, Chamæleontis nigri succus, v-
Nasturtium; vel Nasturtii aut Erucæ s-
minis pondus æquale; licet illa sint mul-
inferiora Thapsia. Galen. lib. 1. comp. pha-
part.
Tamaricis succo, succus Sambuci. Gal. lib.
comp. phar. part.
PRO *Veratro albo, nigrum.*
Visco quercino, Chamæleon niger.
Vino Falerno, aliud quoduis colore fuluum, sub-
stantia tenue, vt perluceat, & sit odoru-
vehementer, vt Aruisium [vel Ariusium
ex Chi-

ex Chio, Lesbium, ex Mitylene, Cresso, Methymna, & Tmolites; Galen. lib. 1. comp. phar. gen.

PRO *Zedoaria, Aristolochia.*

Zingibere, Pyrethrum.

Ἀντιβαλλόμενα, *vel horum aliqua vel alia, potest quauis regio noua, desideratis facultate affinia facere, doctorum medicorum consilio: nam si Arabibus & Græcis pro Sinapi Cardamomum, fortè ipsis frequentius, licet substituere, quidni pro Cardamomo frequentissimum nobis Sinapi vsurpabimus? præsertim cùm vt pro Cinnamomo Casiam, sic contrà pro Casia Cinnamomum assumi probauerimus: idemq́; in aliis faciendum puto. Ob id Galenus lib. 7. simplicium, Melissophyllum (inquit) Marrubio facultate simile, sed ipso multò imbecillius; ob id Melissophyllo vtitur nemo. Nam absurdum fuerit, præsente vbique terrarum magno Marrubii prouentu, vti Melissophyllo. Si cui verò ad manum non fuerit Marrubium, Melissophyllo vti poterit, obseruata eius præ illo imbecillitate, vt ob id quantitas eius augeatur. hac Gal. Qua ratione pro Cinnamomo duplum Casiæ optimè miscemus medicamentis, vt quantitate qualitatis imbecillitatem redimamus.*

Quæ igitur apud singulas gentes sunt copiosa, modò sint facultate proxima his quæ desiderantur, quia faciliora sunt paratu, ponantur: vt in Asia in frigidis capitis affectibus, aut in declinatione calidorum, rustici Cedrio dicto

vtuntur : eius panuria Piſſelao, id eſt, Pice c Oleo miſtis liquida forma: interdum etiam C drio & Piſſelao ſimul magis & minus miſti prout vires eius intendere ſtudent. Hoc aute linunt ſinciput, nares. frontem, aures, & qu buſdam plantam & ſedem. Gal. lib. 2. com phar. part.

Sed videmur Antiballomenis non egere, q magna cura iam ſimplicia generis omnis i promptu habeamus : imò maximè egemus, cùi multa ſimplicia veteribus laudatiſſima (v Theriaces compoſitio docebit) hodie nobis pa rùm ſint cognita. Quæ vbi certa erunt, his vten dum potiùs, quàm Antiballomenis. Vt enii pluris eſt equo domini oculus, quàm equiſon induſtria; pluris agro domini veſtigium, quàn villici ſtercoriſatio ; pluris familia paterfami lias, quàm procurator; pluris prætor, conſul rex, paſtor, quàm proprætor, proconſul, pro rex, mercenarius : ſic plus tribuendum puto hi quæ maiores magno delectu & ratione optima in compoſitiones cooptauerunt, quàm quæ illo rum loco coacti adoptamus. Hæc hactenus ex Iacobo Siluio.

PE

PETRVS COVDEBERGIVS PHARMACOPOEO.

LIBELLVM *hunc, Pharmacopœe candide, denuò percurrissem, atque exactiùs ruminassem, loca ægrota reliqua leniendo, ac nubila Scholiis illustrando, extremam illi manum adhibens; nisi otium, opusculi angustia, typographi quoque commoda occasio, atque immaturæ quodammodo frugis extorsio, perorare me, atque vela ventis committere coëgissent. Omnia itaque hæc, cùm obiter saltem, ex tempore, & tamquam ex transcursu tibi tradantur (etenim ne tantillum quidem à Pharmacopœo vestræ farinæ homine, cuius tamen propriè muneris est, hactenus nostro seculo prodiisse cognoscitis) æquo sunt consulenda animo, dum meliora dare Deus permiserit.*

FINIS.

SVCCEDANEORVM COLLECTANEA

MATTHIÆ LOBELII,

aucta & recognita, ex classicis auctoribus,
IMITATIONE RONDELETII,
è cuius Fragmentis & Prælectionibus hæc ferè decerpta sunt.

CVM attentiore lectione animaduertissem vulgatum SVCCEDANEORVM libellum, quem nonnulli Galeno, alii Paulo acceptum ferunt, scatere mendis, & plerisque locis mutilum esse; vtpote qui ex Græco in Arabicum, & de Arabico sit denuò Latinè versus, aut potiùs peruersus, à Mauro quopiam, vel Mauro-Græco, qualis fuit & Actuarius; visum fuit, quæcumque Dioscorides, Galenus, Aëtius atque Paulus litteris mandassent, experimentaque tum veterum tum recentiorum confirmassent, seligere; eaque sic digerere, vt quid alteri cuiuis ęquipolleat, studiosis in posterum patêret.

Hunc autem libellum neoterici cuiuspiam esse, vel id plus satis arguit, quòd nonnulla addita inibi sint, quæ Galeni tempore ignota fuere, vti Anacardia, aliaque complura: nullo tamen ordine aut delectu, ac sine iudicio. Vt, quòd fortè

Cha-

hamæmelini legerant alicubi, nominis
ecepti affinitate, Melinum subdiderunt;
uàm inscitè, nullus est qui id ignoret:
lud enim laxat, & moderatè calfacit;
oc verò refrigerat, astringitque. Ea-
em ineptia, quòd fortè Cepæam Portu-
acæ similem legissent, illius vires huius
acultatibus responsuras putârunt. Itidem
eporem fluuiatilem Cancri loco vsurpa-
i; vel vt alius quispiam correxit, mari-
um, indoctè: vt qui ignorasse videatur,
Cancrum alimentum & antipharmacum
sse; Leporem verò [marinum] vel odore
olo vomitorium, & venenum. Nec hoc
falsum solummodò, at & discriminis ple-
num, cùm loco Opobalsami Opocarpa-
ion substituunt, quod venenum frigi-
dum est Dioscoridi, vinoque, vti Cicuta,
expugnandum, teste Galeno, libro De an-
tidotis. Verùm si hîc Carpason legamus,
vera fuerit lectio: est enim tenuium par-
tium. Cinnamomo item Behen rubrum
respondere nequit. Neque placet ordo
seriesque collationum: nam olea oleis,
non resinis aut aquis sunt conferenda; vt,
quoad eius fieri potest, sint simillima.
Deinde, si non licet ex specie proximâ,
saltem è genere, cùm abundemus probis
remediis. Nec parui facio regionum vbi
nascuntur proprietates: veluti Cretica-
rum plantarum, quas Italicis efficaciores

puto; nisi squalida admodum aut retorrida fuerit æstas, quæ deficiente alimento plantas tabefacit: tum enim Polium Italicum, aut Sthœchas non cedunt Cretico aut è Stœchadibus insulis.

Imperitię fatuæ est, substituenda præcipere rarioribus inuentu, ea quibus caremus, aut adulterata; vt loco Cinnamomi, Amomum. Insaniæ itidem, vbi abundamus Lactucâ, Opocarpatium optare. Licuerit tamen, si qua sint rariùs obuia, aut minùs trita, eorum loco vsurpare viribus similia; vti Terebinthinę veræ loco, Lentisci Resinam, quia frequentior est.

Cùm autem Succedaneis vti non rarò cogamur, nec enim omne fert omnia solum; nec vbiuis medicamenta opportuna occurrunt: (ruri enim εὐπορίστοις siue facilè parabilibus vtendum; & cùm medicamenta necessaria ad repentinos casus ad manum minimè sint, præsentibus vtendum) eligenda erunt quæ nostris simplicibus substitui possunt: vt Galenum fecisse legimus; cui Euphorbium cùm ad spicula, aculeos & infixa eximenda deesset, ex aluearìis Propolin pro Euphorbio felici successu vsurpauit.

Succedaneorum verò vsus hodie magis est necessarius, quàm vmquàm fuit; cùm multis quæ antiquis in regionibus suis exortiuis & exoticis diues & vber prouentus

tus sufficiebat, hodie careamus; tum suppositicia, Hebræorum & mercatorum vafro ingenio adulterata, transuehantur; quæ si reiicienda, alia substituere necesse est. Adhæc pleraque prisca simplicia medicamenta exoleta antiquitùs notissima & vsitatissima, hodie ignorantur.

Permultæ Arabibus excogitatæ & vtiles inuentæ cōpositiones, efficacissimaque remedia in vsum recepta: quorum simplicia, barbarie vocum, nobis prorsus ignota sunt. Quid enim nominibus illis barbaris significare voluerint, nescimus; aut illis caremus. At in Succedaneorum delectu & vsu, pessima illa medicorum consuetudo merito reiicienda, quæ iam à multis annis inualuit, magno ægrotantium incommodo; qua in compositione remediorum omnia quę commendata sunt vel ad morbum, vel ad partem affectam, vel aliquod symptoma, congerunt temerè; & cùm omnia similia vsurpârunt, haud habent amplius quod pro ea herba aut medicamento substitui possit. Quòd si vna, duabus, vel tribus herbis contenti essent, numquam Succedaneo destitueretur pharmacarius. Sin autem quantitas necessaria foret, pro manipulo adde duos, pro duobus tres vel quatuor. Hinc duo consequentur commoda; certior medicamenti operatio, facilior & citissima præparatio;

pluribus remediis & Succedaneis, summ[o]
artis Medicę ornamento, abundabit med[i]-
cus; cui iterare, immutare, supponere pha[r]-
maca licebit, & plus quàm vulgus Med[i]-
corũ & Clinicæ sapere. Vt si in suo decoct[o]
Boraginem præscribat; ea si defuerit, Bu[-]
glossum agreste substituere, vel contr[à]:
si Scariola desit, succum substituere v[el]
syrupum licebit: si Cichorium, Den[s]
leonis, vel Endiuia; si Chamępitys, Ch[a]-
mædrys substituatur, si desit; vel contr[à].
Sed quid faciet, si omnia congerantur i[n]
vno eodemque medicamento? certè nihi[l]
aliud erit, quàm poëticum illud Chaos:
Rudis indigestaque moles.

Illud Villanouani ante oculos voluant:
Vbi in promptu habentur simplicia, do[-]
lum esse si quis compositis vtatur.

A praua igitur consuetudine recedant,
& illos tamquam scopulos vitent: cauean[t]
item malos, auaros, improbos, impuden-
tes pharmacarios & circulatores, qui num-
mi & lucri rapaces, farraginem medicamē-
torũ etiam semiputridorũ inter se pugnā-
tium collaudant. Quidam hoc faciunt, vt
copiam ostentent, vel ignorantiâ, vel su-
perbiâ; & aliqui docti, ne videantur in re-
mediorum cognitione minùs exercitati.

Blaces quidam medicastri, impostores
nobiles, populares agyrtæ, histrionesque
Hippocratici, Aureíve Aureoli Theo-
phrasti

phrasti aselli (cuius tamen documenta vix summis degustârunt labris, quosque magistri pudet: quemque neque agnoscere neque tutari audent, ne apud doctos, & vulgus, ob circulatorum, qui falsô discipulos Theophrasti se gloriantur, illusiones & technas malè audiant) ementitam, irrationalem, garrulam, pertinacem, perfrictæ frontis impudentiam, mordicus nouam philosophiam effutiunt, obblaterant, & pro suâ ostentant; Panaceâ fœdâ vnicâ, siue decocto parato ex omni confusâ herbarum, etiamque deleteriarum, nullius delectûs, inter se ex diametro pugnantium, malignâ & infaustâ sideratione collectarum, farragine, additâ Senâ, Cinamomo, Saccharo, & huiusmodi, ad saporis gratiam, pro vniuersali omnium humorum, anili medicatricum & obstetricum cohorti notissimo, freti & contenti, ad omnes morbos, quos Aristotelicis & Hippocraticis sectatoribus incurabiles iactitãt, à se viginti quatuor horarum spatio percurari posse, ilicò vtique & vbiuis pollicentur; impo stura, supinâ audaciâ, & gnathonicâ adulatione, nullis interdictis aquis noxiis, & quibus morbi fouentur, eduliis.

Huiusmodi homines potiùs scuticâ digni sunt, quàm papyri & temporis iacturâ in describendis illorum ineptiis,

men-

mendaciis & imposturis. In illos sanè Reges, Leges, & Medicorum celeberrima Collegia deberent animaduertere, eosque ex Republicâ propellere; doctos autem viros fouere & erigere: qui (proh dolor) hodie multis locis pereunt, & haudquaquam ab improbis & indoctis logodædalis scamnidicis discernuntur.

Porrò cùm sint quædam compositiones vtiles priscis medicis excogitatæ, experientiâ & ratione receptæ & comprobatę, nonnulla Succedanea inuestigare, agnoscere, & sufficere oportet, vt parari possint nobilissima pharmaca, quæ eâ ratione minimè excludenda & reiicienda: cùm non tanta infelicitate Succedanea quædam illis non inferiora interdum æquè bene expleant omnes pollicitationes genuini medicamenti.

SVCCEDANEA, quantum fieri potest, eiusdem sint generis & speciei.

Rondelet. Herba pro herba.
Radix pro radice.
Flos pro flore.
Semen pro semine.
Succus pro succo.
Lachryma pro lachryma.
Resina pro resina.
Muccago pro muccagine.

Metal-

Metallum pro metallo.
Lapis pro lapide.
Terra pro terrâ.
Pix pro pice.
Axungia pro axungiâ.
Medulla pro medullâ.
Auis pro aue.
Serpens pro ſerpente.
Pars animalis pro parte.

COMPOSITIO PRO COMPOSITIONE.

Puluis pro puluere.
Trochiſcus pro Trochiſco.
Opiata pro opiatâ.
Electuarium pro electuario.
Pilulæ pro pilulis.
Eclegma pro eclegmate.
Tabella pro tabellâ.
Confectio pro confectione.
Conſeruatio pro conſeruatione.
Syrupus pro ſyrupo.
Emplaſtrum pro emplaſtro.
Oleum pro oleo, ſiue ſimplex, ſiue compoſitum.
Vnguentum pro vnguento.

THEO-

THEOREMA VNIVERSALE VEL COMMVNE.

Medicamentum quod ſubſtitui debet, ſiue internis, ſiue externis conuenire debet: nempe
- Viribus occultis, manifeſtis, & conſiſtentiâ.
- Sit etiam ſimile in
- Sapore,
- Odore,
- Ætate,
- Natalitiis & regione
- Natura & temperamento.

Nonnulla in externis remediis ſupponuntur, quibus in internis vti non licet: vt ſuccus Carpathi ſubſtitui poteſt pro Lactucæ ſucco in externis; cùm tamen venenum ſit, non introſumitur.

Non totum ſimplex, ſed aliquæ partes ſubſtituuntur.

Vt Muccago ſeminis Pſyllii, pro muccagine ſeminis Cydoniorum: non totum ſemen, quia pars interior temperamento differt à muccagine, & venenata putatur. Neque etiam Cydonium malum conuenit pro ſemine ſuo, quia viribus & conſiſtentiâ differt.

Formulæ quædam in quibuſdam remediis ſibi mutuo ſuccedunt: vt,

Conſeruatio, pro ſyrupo eiuſdem ſimplicis,

plicis, fructus, floris vel radicis.

Conseruatio Capillorum Veneris, pro syrupo in opiatâ substitui potest: Sed in syrupi consistentiâ non potest; quia remedii formula non patitur.

Pro liquidis liquida substitui debent: quare deficiente syrupo, aqua vel herbæ decoctum substituatur.

In quibusdam condîtis supponere licet syrupum conseruationis; quia in syrupo conseruantur. Vt syr. Conseruationis Citri, pro syrupo è corticibus Citri. Syr. Conseruationis radicis Buglossi, pro syrupo de Buglosso.

Emplastris item pro Vnguentis vti licet; & contrà, modò pars affecta assentiatur: vt Emplastro filii Zacharię, pro vnguento Resumptiuo; & Resumptiuo, pro emplastro. In thoracis verò affectibus, nisi dissoluantur aut malaxentur, non vtendum; quia emplastra imposita dilatationem costarum & respirationem impediunt.

Emplastrum è Cerusa, pro Vnguento albo, nisi inflammatio prohibeat; quæ neque dura, neque grauia ferre potest.

VARIA ALIA MEDICAMEMT. PRO ALIIS SVBSTITVERE LICET, *modò vires correſpondeant.*

Pilulæ pro Confectionibus, & Confectiones pro pilulis. vt,

Hiera ſimplex pro Pilulis de Hiera & Benedicta; & contrà.

Et pro pilulis Pituitoſis, Electuarium Diacarthami, de Citro ſolutiuum.

Pro Bilioſis, Electuarium de ſucco Roſarum, & contrà; obſeruata cuiuſque quantitate. Hieræ & ſimilium Electuariorum doſes augendæ, ob mellis molem, quæ medicamenti vires minuit.

Syrupus pro Eclegmate, ſi lambendo aſſumi debeat: vt

Syr. Iuiubarũ, pro Lohoch ſano & experto.
Syr. è Papauere, pro Diacodio.

Puluis pro Trochiſco, & contrà: vt

Diarrhodon pro Trochiſcis diarrhodon.

Trochiſci de Squilla, pro Eclegmate de Squilla; auctâ vel imminutâ quantitate, pro ratione, indicatione morbi, & ſcopo medici.

In ſimplicibus partes aliquando religiosè non obſeruantur. vt

Turbith pro Agarico trochiſcato, & contrà. Hîc ſimplex pro compoſito ponitur, vel compoſitum pro ſimplici.

Pro

Pro Agarico Colocynthis, in minori quantitate. Carthami duplum & triplum, pro Agarico; & contrà.

Difficile tamen inuentu ſimplex medicamentum ſubſtituendum, quod verè vndequaque omniq́ue ex parte conueniat, vt teſtatur Auicennas in ſuo Canone; vbi vix reperies duo ſimplicia medicamenta, quæ aliorum facultate ſimilium pænuriâ, ſubſtitui tutò poſſint. Quod cùm difficillimũ foret, ille aliquando duo, interdum tria, pari pondere & menſura, nonnunquam duplicato & ttiplicato, addita quinta aut octaua parte alterius medicamenti, ſupponit. Quia pauciſſima ſunt medicamenta, quę omnino ſimile temperamentum obtineant, aut eandem conſiſtentiam, craſſitiem, tenuitatem partium, & proprietates occultas.

Varius in compoſitionibus eſt medicamentorum vſus.

Vel ob calorem, frigus, humiditatem, ſiccitatem; in principio primi, in medio & primo gradus, & ſic de aliis.

Vel ob partium tenuitatem, vel craſſitiem, lentorem, ſaporem, odorem, colorem: quare id quod temperamẽto reſpondet, ſæpe diſſidet craſſitie vel tenuitate partium; vel alia facultate. vt pro Aſaro Acorum ſubſtituendum cenſent. At in omni operatione non conuenit: non enim om-

nia

nia poteſt Acorus quę Aſarum. Vrinas q… dem & menſes ciet : (quare in vreti… tantùm ſupponendum :) vomitum v… excitare, aquasq́ue educere, vt Aſarum, n… nimè valet.

Eadem ratione Hyacinthus pro Anch… ſa ſubſtituitur: Sed ſi ob colorem Anch… ſa opus ſit, vt in vnguentis, Hyacinth… non conueniet.

Eius verò loco Lacca ſupponitur, v… Braſilia, Santala rubra, Lacca pictoru… vel Coccos baphica.

Aſſa dulcis pro Fœtida non conceditu… propter odorem, vt Auicennas ſubſtitu… in affectibus vteri; quia odore iucun… vterum ſurſum alliceret : ſequitur eni… odorata vterus, fugit fœtida.

Propter ſaporem quædam vſurpantu… ſed non conueniunt vndequaque.

Pro Saccharo Mel & Manna ſubſtitu… poterit in quibuſdam remediorum fo… mulis, vt in medicamentis laxantibus, m… nimè autem in adſtringentibus, qu… Manna ventrem ſoluit magis quàm Sa… charum vel Mel.

Muccus vtilis eſt in fluxu ſanguinis; … ob lentorem vſurpatur Fœnumgræcum… quod muccaginem reddit, ſed calidam… ideò in ſputo ſanguis reiicienda, quem… admodum in externis remediis, vt oph… thalmiæ, in qua Oui albumen præfertu…

qui…

quidem in principio & incremento; in ſtatu verò & declinatione muccago Fœnugræci commendatur.

Quæ ſupponuntur, non in omni formula remedii ſubſtituuntur: vt

Myrrha pro Bdellio, in pilulis & vnguentis:

Sed in pilulis è Bdellio, nullo modo conceditur, quia ſanguinis fluorem & hæmorrhoïdarum, vt menſes Myrrha, elicit.

In SVBSTITVTIS igitur hæc obſeruare oportet, vt ſuppoſititium in locum adulterati, genuini pænuriâ, eadem efficiat quod ipſum genuinum præſtabat.

Vt ſi calfaciebat, refrigerabat, humectabat vel ſiccabat, adſtringebat, vel laxabat, vel concoquebat.

Pro Abſinthio ſimpliciter dicto in compoſitionibus Græcorum, Seriphium vel Santonicum.

Pro Abſinthio è Pontō vel Tauro monte, Romanum.

Pro Romano, illius loci vbi habitas.

Hoc licet in omnium herbarum delectu præſtare, quæ ſunt alicuius regionis [propriæ;] modò illam ipſam herbam regionis finitimæ, vel ſaltem ſimillimæ, aſſumas. Cuiuſmodi eſt *Craux* vulgò Gallo-Prouinciæ, ſiue Creta, vbi Thymus noſtrâs anguſtifolius & Epithymus optima & copioſiſſima.

Secun-

Secundo loco herbæ regionum hum darum,modò ęſtas ſqualida aut ſicci fuerit, in locum calidarum ſubſtitui p ſunt. Quod feciſſe ſe Galenus docet pręparatione Theriaces.

Pro Macedonico Petroſelino, Petro linum alterius regionis.

Sed regionis ſimilitudinem obſerua oportet: nam regio auget vel minuit m dicamenti efficaciam & bonitatem.

Pro Iride Illyrica, Venetam ſumemus; Pro Africana Florentinam.

RADICES.

Pro
- Rhapontico, Radix Centaurii m ioris, vel noſtri Rhabarba magma, ſiue Rhabarbarum alios vſus priùs infuſum, & e preſſum. Rhabarbarum torref ctum improbatur à multis, pr pter empyreuma.
- Zingibere, Coſtus; & contrà: v Helenium, & Pyrethrum.
- Coſto, Pyrethrum.
- Ariſtolochia Longa, Rotunda; contrà:vel vna pro omnibus.
- Acoro, Calamus aromaticus offic narum; & contrà.
- Acoro, (in laxantibus & cientibu vrinas & menſes;) Radix Aſar

Aſarc

Pro
Asaro, (quando purgare, & vomitum ciere opus est,) Elleborus, semen Genistæ & Raphani; vel hæc tria simul.
Galanga, Cyperus rotundus; & contrà.
Calamo odorato Libani, Schœnanthum, Calamus siue Acorus officinarum: si ad odorem solum, Santalum citrinum officinarum.
Althæa, radix Maluæ hortensis, vel sylu.
Asparago altili, Corrudæ, imminuta quantitate, quia acrior & efficacior.
Rusco, Radix Asparagi; & contrà.
Cortice radicis Capparis, Cortex radicis Tamarisci, Sambuci, Ebuli, Populi & Lauri.
Apii radice, Petroselini, vel Macedonici.
Gentiana, medietas Asari & radicis Capparis.
Turbith, Thapsiæ radix, siue Turbith Mesuæ, Agaricus trochiscatus, vel Colocynthis, minore dosi.
Zingibere, Mechin.
Serpentaria, Iarus, Dracunculus.
Lapatho, Oxalidis radix.

Pro
- Rhabarbaro ad laxandum, ſucc[illegible] Roſarum.
- Rhabarbaro ad aſtringendum, Hy drolapathi radix, vel Galang[illegible] maioris, ſi calore opus eſt; ſi re[illegible] frigeratione, radix Biſtortæ.
- Nardo, Nardi ſpecies.
- Secacul, radix Paſtinacæ marinę.

SVCCEDANEA, QVANTVM FIERI POTEST, SINT SIMILIA

omni ex parte, viribus, genere, & ſpecie. vt,

Omnes Dauci ſpecies,
Intubi,
Adianthi,
Condrillæ,
Hieracii,
Rumicis,
Abſinthii,
Abrotoni,
Sideritidis,
Aconiti,
Veratri,
Anagallidis,
Anchuſæ,
Anemones,
Aſparagi,
Braſſicæ,
Calaminthæ,
Cepæ,
Chelidonii,
Coſti,
Nardi,
Betæ,
Bliti,
Iuniperi,
Sabinæ,
Cedri,
Rhamni Dioſ.
Myrti,
Piperis,
Cyclaminis,
Ranunculi,
Hederæ, excepta Hederula terreſtri,
Rutæ,

utæ,	Heliotropii,
eſeli,	Origani,
pii,	Ariſtolochię,
oſmarini,	Valerianæ,
Iarrubii,	Bituminis,
eucoii,	Picis,
rcheos,	Reſinæ,
Ialuæ,	Allii,
olygoni maris &	Porri,
feminæ,	Plantaginis,
ymphyti,	Panacis,
ribuli,	Paſtinacæ,
ubi,	Lychnidis
quiſeti,	Conyzæ,
rticæ,	Nymphææ,
ithymalorum,	Anthemidis,
Iercurialis,	Verbaſci.

Et denique omnes, niſi quid proditum hibeat: vt de Clematide; quarum Alram vrere, ventrem laxare, bilem, piitam trahere ſcribit Dioſcorides: Prior rò [Clematis] alui profluuia & dyſenrias ſedat.

Sic Cucumis agreſtis, & ſatiuus; Pe & Colocynthis. Sed hæc paucis eueni ſolent.

De PARTIBVS etiam obſeruandum, am aliquæ facultatibus differunt; vt rax Medii menſes decocta ſiſtit, per aliuot dies ſumpta: ſemen autem in vi ſumptum, menſtrua pellit.

Iuniperi fructus introſumuntur ; ... menta verò occidere produntur.
Coriandri herbæ ſuccus interficere... ditur; ſemen verò medicatum.
Qua ratione medicos minimè vniue... libus, ſed potiùs particuliaribus niti ... ſtaret. Nam eorum plerumque eſt max... differentia, quæ eadem eſſe putantur.

Sume igitur

Pro Folio Indo, & Malabathro, f... Citri, Canellæ vel Malabathri vulg... vel, vt alii, Macin, aut Spicam.

Pro foliis Lauri, Citri folia.

Papaueris albi, Solani folia, Papau... nigri, minore quantitate; vel Hyoſ... mi albi.

Lactuca, Scariolam; & contrà.

Cichorio ſylueſtri, Dentem leonis.

Pro Eupatorio, Aſarum, & dimidium ... ſinthii.

Pro Struthio, Nucem vomicam, & terti... partem Piperis, Auicennæ.

Pro Dictamni prima ſpecie, ſecund... tertiam; vel Pulegium Ceruinum.

Calamentha montana prima, ſecunda... & tertiam. Sic de ſimilibus.

Pro Chamæpity, Chamædryn, & folia ... patorii.

Malua ſylueſtri, hortenſem.

Malua arboreſcente, Althæam.

Thlaſpi, Naſturtium.

M...

entha, Balsamitam
legio Regali, Ceruinum; & contrà.
pidio Pauli Æginetæ, Drabam, vel Iberida, vel Nasturtium.
hyllitide, Asplenium siue Scolopendrium, Ceteráchve; & contrà.
oliis Oleæ l Lentisci } Folia { Nucum Iuglandis, Cupressi, Pini, vel Pinastri
oliis Myrti { Baccas Myrti, vel Iuglandis nuces immaturas.
hymo, Satureiam, vel Origanum.
uta syl. Rutam domesticam siccatam, maiori quantitate; vel contrà.
pica Lauendula, Lauendulæ species hortenses.
diantho, Saluiam vitam, Polytrichum, Adiantum nigrum Plinii: in asthmate, Violæ par pondus, cum medietate Glycyrrhizæ.
elephio, Portulacam.
ortulaca, Vmbilicum Veneris.
oliis Terebinthi, Lentisci folia.
oliis Oleastri, Oleæ folia.
oliis Sambuci, Ebuli; & contrà.
etonica, Verbenacam.
elissa, Marrubium, Corticem Citri; & contrà.
pio montano, domesticum siccum, in maiori dosi.

Cepæa, Portulacam.
Nardo montana, Nardum Gallicam.
Philyreæ foliis, Oleæ folia; & contrà
Foliis Caprifici, Ficus domesticę fol
contrà.
Thymbra, Thymum vel Serpillum.
Coriandri foliis, Petroselini hort
folia, in externis remediis tantùm
Hippomarathro altero, Coriandrum
Petroselinum domesticum.
Foliis Dauci, Pastinacæ agrestis vel do
sticæ folia.
Conyza prima, secundam.
Conyza secunda, tertiam, maiori qua
tate, & siccatam.
Sanguinalis feminæ foliis, folia mari
contrà.
Hippuride prima, secundam; & con
Semperuiuo maiore, paruum Vmbilic
Veneris; & contrà.
Foliis Labruscæ; domesticæ Vitis fe
minùs cultæ.
Chamęlæa, Thymelæam, Chamæpi
primam Dioscoridis, Laureolam.
Alsinæ foliis, Helxines folia; & con
Vite alba, nigram; & contrà.
Bubonio, siue Inguinaria, siue Ast
Attico, Antirrhinum; & contrà.
Foliis Sabinæ, folia Cupressi, Iuniperi
Cassiam.
Dorycnio, Mandragoram; & contrà.

Draguntio, Arum.
Foliis Abietis, Populi folia.
Eryſimo, Erucam; & contrà
Foliis Hippolapathi, Lapathi folia.
Foliis Piceæ, folia Pini.
Lathyridis foliis, Tithymali folia.
Libanotide ſterilis, folia Libanotidis coronariæ.
Lepidii foliis, Naſturtii folia.
Nymphæa alba, luteam; & contrà.
Sorbi foliis, Meſpili folia; & contrà.
Oxyacantha vera, Pyraſtrum.
Foliis Pepli, Tithymali folia.
Pityuſæ foliis, Tithymali folia.
Polygoni maris foliis, feminę folia.
Filice femina, marem.
Seride, Condrillam.
Smyrnio, Apium aut Petroſelinum.
Solano hortenſi, Halicacabum.
Symphyti Petræi foliis, alterius folia.
Pro Beta alba, nigram.
Pro vnius ſpeciei Tithymali foliis, folia aliorum, in laxando.
Pro Tragorigano, Origanum; & contrà.
Pro foliis Tribuli terreſtris, in refrigerando, folia aquatici; non in humectando.
Pro Hypecoi foliis, folia Papaueris.
Pro Verbaſci vnius foliis, aliorum folia.
Pro Spicâ Indicâ, Syriacâ, Valerianam.
Pro Viticis foliis & ſemine, Rutę folia & ſemen.

Pro Seridis foliis, Lactucæ folia.
Pro Myrto alba, nigram; & contrà.
Foliis Myrti, folia Pyri siluestris, Samachi, Lentisci, Sorbi, Cydoniorum; & Cotinos.
Pro Semperuiuo, succum Lactucę, & Solani.
Colocynthide, triplum Cucumeris asinini.
Pro prima specie Calaminthæ, secundam; pro secunda, tertiam.
Pro Buglosso siue Boragine latifolia, Buglossum angustifolium.
Pro Soncho læui, Sonchum asperam; & contrà.
Pro Fumaria, Senam.
Pro Hyssopo, Origanum, Sampsuchum.
Pro Hyperico, Androsæmum, Ascyrum, Schœnanthum.
Pro Stœbe Diosc. Stœben herbariorum, Iaceam, Scabiosam, Pastoriam bursam, Bellides, & Gnaphalia.
Pro Halica Auenæ, ptisanam totam.
Pro Amylo, farinam siliginis siccam.

TA-

TABVLA PRIMA, REFERENS CAPSVLAS RADICVM ET CORTICVM.

5	Costvs.		Cinnamomũ ſiue offic. Caſſia tenuis	Cortex internus Nucis Moſchatæ	Aſarum	
4	Zedoaria	Calamus odoratus	Caſſia ſiue offic. cinnamomum craſſum	Nux Moſchata.	Schœnanthum	pro Cortice Turis
3	Zerumbet	Galanga maior	Phu	Macis	Spica Nardi	Cortex Pini
2	Mequin.	Galanga minor.	Anthophylli	Pro Folio malobathri	Spica Celtica	Cortices Lentiſci
1	Pro Zingibere.	Cypero	Garyophyllis			

Cortic. Quercus	Cortic. mali Granati.	Cortic. Myrobal. Citrinarum
Ilicis	Cortex Nucis Inglandis	Kebularum
Suberis		Indarum
		Emblicarum
		Bellericarum

In hac tabella primùm reposuimus Zin-
giber , quia frequentiùs eo vtimur quà
Mequin (quod species est Zingiberis:)
fortè alterum pro altero sumatur , nih
inde mali sequetur. Zerumbet, Zedoaria
& Costum in vltimis capsulis reposui-
mus , quia eis minùs frequenter vti-
mur. Hoc modo medicamentis disposi-
tis, multo minori negotio medicament
parabuntur ; vt quæ frequenter in compo-
sitionibus simul ponuntur , simul inue-
niantur. Adde quòd hæc medicamento-
rum dispositio , ἀντιβαλλόμενα indicabit
Nam quæ in prima capsula ponuntur, pr
secunda poni possunt ; &ècontrà , dimi-
nuto pondere. Cùm dicimus quantitaten

augeri

augeri, nolumus duplum ſubſtitui; quia hæc medicamenta non ſunt duplo fortiora; quamquam pro Cinnamomo duplum Caſſiæ iuſſerint antiqui ſubſtitui: nam ſi medicamenta ſint adeò imbecilla, ſatius eſt eis non vti, quàm duplo pondere ſubſtituere ea: moles enim medicamenti augetur, & vis aliorum medicamentorũ minuitur. Vt omnia medicamenta ordine digerãtur, oportet locũ in multas claſſes diuidere, & in vna claſſe partes ſuperiores atque inferiores. In iiſdem claſſibus diſtinguẽda erunt medicamenta calida, frigida, ſicca & humida, tam ſimplicia quàm compoſita.

CAPSVLA RADICVM SECVNDA.

5	Coſtus dulcis Arabum		
4	Tuſſilago	Piſtolochia	
3	Heleniũ	Clematitis	
2	Iris Florentina	Ariſt. lõga	Hermodactylus
1	Pro radice Iridis Venetæ	Ariſtolochiæ rotundæ	Aſphodeli

Pro Aſaro, Acori pars dimidia, ſexta Amomi.
Acoro, pondus par Cimini, cum tertia parte Ariſtolochiæ.
Ariſtolochiã rotundã, Zurumbet pondus æquale.
Ariſtolochiã longã, Zurumbet pondus æquale, & medietas Piperis.
Cyclamine, æquale pondus Ariſtolochiæ, & ſexta pars Seminis Citri, & Menthaſtri.

CAPSVLA RADICVM TERTIA.

5	Graminis						Glycyrrhizæ
4	Aſparagi			Staphiſagriæ			Tuſſilaginis
3	Ruſci	Oenanthes	Ariſtolochiæ omnis	Bryoniæ	Zedoariæ	Cyperi	Helenii
2	Petroſelini rad.	Rubiæ maioris	Aſari	Pyrethri	Coſti	Galangæ minoris	Venetæ radix
1	Pro Apio	Pentaphyllo.	Cappari	Mequin	Zingibere	Galangâ craſsâ	Iride Florentina

Pro Gentianâ dimidium, Aſari, & radicis Capparis.
Polypodio, Epithymi dimidium pondus.
Teſticulo, Vulpis, Scincus. & è contra.

CAPSVLA RADICVM QVARTA.

3	Cucumeris agrestis	Centaurei minoris	Polypodii	Ellebori vtriusque		
2	Asphodeli	Suc. Rosarum	Turbith	Ebuli	Asari	Hermodactylorum
1	Pro rad. Gentianæ	Rhabarbari	Agarico	Hermodactyli	Cyclaminis	Asphodelorum

CAPSVLA RADICVM QVINTA.

3	Boraginis		Maluarum	Thapsi barbati	Spondylii	Radix Vlmi
2	Buglossi	Behen rubri	Bismaluarum	Bistortæ	Pancratii	Consolidæ minoris
1	Pro rad. Glycyrrhizæ	Behen albi	Liliorum	Quinquefolii	Squillæ	Pro radice Consolidæ maioris

CAPSVLA RADICVM SEXTA.

1		Corticis rad. Lauri	Asari	Staphidis agriæ	Behen rubri
2		Cor.rad.Sambuci, & Ebuli	Ari	Clematitidis alterius, siue Flammulæ	Behen albi
3		Fraxini, vel Populi	Serpentariæ	Rad. Dentillariæ	Boraginis
4	Rubiæ minoris	Tamarisci	Raphani agrestis	Pyrethri	Buglossi
5	Pro rad. Rubiæ maioris	Cortice rad. Capparis	Cortice Sambuci		Glycyrrhizæ

TABVLA SIVE CAPSVLA SEMINVM.

	1	2	3	4
5	Pro ſem. Cucurbitæ	Melonum	Citrulli	Cucumeris
4	Lactucæ	Portulacæ	Endiuiæ	Scariolæ
3	Violarum	Papaueris albi	Papaueris nigri.	Hyoſcyami
2	Bombacis	Maluæ, Biſmaluæ	Pſyllii	Cydoniorum
1	Lini	Fœnugræci	Lauendulæ	Keyri rubri vel citrini

CAPSVLA LIGNORVM.

5	Citrinum Sant.	Xylobalſamum	Scobs Buxi
4	Rubrum Sant.	Surculi Lentiſci	Ebenum
3	Pro Santalo albo	Aſpalathus	Guaiacum
2		Ligno Aloës	Echinæ radic.
1			Salſaparilla

PVRGANTIVM.

	1, pro Scã-monio	2 Diacri-dium	3 Colo-cynthis		4 Ammo-niacum
	Senâ	SemenCar-thami	Folia Braſ-ſicæmari-næ		3 Sal gem-mæ
	Foliis Scã-monii	Thymelææ	Chamælæa		2 Sal petræ
	Semine he-deræ.	Sem. Aſari	Semen Ge-niſtæ		1 pro Sale nitro

4					Coccus Cnidius	
3	Thymus	Chryſocolla, vel forrè Chryſolith.	Elleborus albus	Alhandal	Semen Cataputiæ	Rhaponticum
2	Epithymus	Lapis Armenus	Ell. Niger	Diacridium	Rad. Tithymali	Myrobalani ſ.
1	pro Caſſitha	Lapide Laſuli	Colocynthide	Scammonio		Rhabarbaro

Polypodium	Rhabarbarum	Chamælæa	Eſula
Turbith album	Lapathio	Thymelæa	Turbith
Turb. ciueritio		Braſſicâ marinâ	Polypodio

SEMINVM.

5	Capita Papaueris	Acetosæ						
4	Semen Mandragoræ	Portulacæ	Citrulli					Semen Violarũ
3	Sem. Hyoscyami	Scariolæ	Melonum	Bismaluæ	Fœnugræci			Cnici
2	Papaueris nigri	Endiuiæ	Cucumeris	Maluarum	Lini	Psyllii		Vrticæ
1	Sem. Papaueris albi	Lactucæ	Cucurbitæ	Bombacis	Sesami	Cydoniorum		

SEMINVM.

5	Cumini	Paſtin.ſyl.	Rutæagreſt.			
4	Carui	Paſtinacæ domeſticæ.	Rutæ domeſticæ	Sinapi	Semen contra vermes	Sem. Paliuri
3	Fœniculi dulcis	Petroſelini	Ammeos	Erucæ	Caulium	Hyperici
2	Aniſi	Apii	Seſeli Aethiopici & Pelopõnẽſis	Thlaſpi	Rapæ agreſtis.	Miliis Solis
1			Seſeli Maſſilienſis	Naſturtii	Rapæ domeſticæ	Alkekengi

SEMINVM.

Piper longum	Cardamomi maioris	
Piperalbum	Cardamomi minoris	Granorum paradiſi
Pipere nigro		Cubebarum

3	Berberis	Sorbarum
2	Vuarum immaturarum	Meſpilorum
1	Sabinæ albæ	Cornorum

Pro { ſemine Myrti, Berberis, & contrà.
Napi, Rapi.
Carthami, Vrticæ; vel Agaricus non Trochiſcatus. }

Pro { Sem. Mãdragoræ, Cicutæ.
Semine Aſari, Semen Geniſtæ. }

SEMINVM ET FRVCTVVM.

5	Genistæ	Acetosæ	Gallarum	Cytini	Vua Corinthia		Ficus
4	Asari	Citri	Sumach	Balaustiorum	Passulæ mundatæ	Tamar-Indi	Sebesten
3	Sem. Hederæ	Berberis	Myrtillorum	Cortic. maligranati	Dactyli	Prunis acidis	Iuiubæ
2					Pruna dulcia		Passulis mũdatis
1					Ficubus		

3	Oenanthes	Cichorei	Nymphææ luteæ	Sambuci, Abrotani	Corticum Glandis	Saluiæ	
2	Myrti	Buglossi vulgaris	Nymphææ albæ	Meliloti	Balaustiorum	Stœchadis	Genistæ
1	Florib. Rosarum	Buglossi latif. siue Bor.	Violarum	Chamæmeli fol. Cha. flo.	Cytini	Anthos	Sambuci

3	Leucoii albi		Flor. Cichorei		Spicæ, vulgo *Aspic*
2	Leucoii rubri	Flor. Tamarisci	Flor. Intubi domestici		Lauendulæ
1	Leucoii lutei	Flor. Genistæ			Flor. Saluiæ

DE SVCCIS.

Pro Acaciæ ſucco ; ſuccus Prunellorū probatur, & Rhois Dioſcoridis.

Diſcorides ipſe ſuccum Hypociſtidis ſubſtituit quidem; verùm aliquanto magis adſtringit & ſiccat, ſi in antiquorū pharmacis recipiatur.

Pro Opio, Meconium, vel ſuccus Lactucæ ſylueſtris, vel, domeſticæ, quantitate maiori.

Pro Abſinthii ſucco, Abrotoni, Eupatorii, vel Centaurei minoris vtriuſque, vel Agerati.

Pro ſucco Abſinthii Pontici, noſtratis Romani ſuccus: differt tantùm regione, vt Macedonicum à Pontico. In externis remediis, Santonicum & Marinum vel ablutum leuiter in internis conceditur.

Pro Opobalſamo, Stacte, id eſt, Styrax liquida non adulterata, vel Oleum Myrrhæ. In ſuffuſionibus, ad digerendum, Oleum Spicæ Lauendulę, quod æquè tenuium eſt partium.

Pro Glycyrrhizę ſucco, infuſum & decoctum eiuſdem; vel ſuccus Vuarum Paſſularum, vel Vinum coctum, ſiue Sapa.

Pro Lycio, Amurca.

Pr

Pro Citri succo, Limonum.
Pro Thymelææ, Chamælææ succus.
Pro Cyclaminis, Iridis.
Pro Omphacii, Rhois; & contrà.
Pro Aloë, Absinthii succus.
Pro Semperuiui, Cotyledonis succus; & contrà; vel Solani, Lactucæ.
Pro Sanguine Draconis, Laccam sustinuit Auicennas in omnibus operibus suis.
Pro Elaterio, succus Cucumeris agrestis, aliquantum coctus.
Pro Sapa, Vinum dulce; & contrà.
Pro Lycio, Gentianæ succus, in vlceribus.
Pro aqua fontana, fluuiatilis.
Pro aquâ pluuiâ, fluuii potiùs quàm fontana, contrà quàm Galenus præcipit in Diacodio; quia composita est, partim ex pluuia, partim ex fontibus.

DE LIQVORIBVS ET LACHRYMIS.

Pro Opobalsamo, Stacte siue Myrrha liquida, naturâ vel arte parata, Liquor Terebinthi.

Non { Opocarpathum, vt auctor Succedaneorum præcipit.
Oleum laurinum.
Liquor Myrti, non Semen Myrti, & Zedoariæ, vt præceptores nostri statuerunt. }

Pro Carpobalſamo, ſemen Lentiſci, v
Terebinthi, cuius multæ ſunt ſpecie
Cubebę in minori doſi; vel Terebint
partes duæ, vna Cubebarum.

Pro Cedria { Oleum è ramẽtis Iuniper paratum per deſcenſun vel Gummi Iuniperi.

Pro Xylobalſamo, ſurculi Lentiſci.
Pro Oleæ lachryma, Gummi Elemni.
Pro Myrrha, Bdellium, vel ſuccus Smy
nii, vel Apii.
Pro Galbano, Sagapenum.
Pro Sagapeno, Gummi Cedri, Pini; v
Opopanacis dimidium.
Pro Ammoniaco, Propolis, ſiue ſord
Aluceariorum.
Pro Opopanace, Ammoniacum, vel Ga
banum, vel Bdellium; maximè cù
emollire volumus. Galenus vſus eſt Pro
poli in externis.
Pro Manna Turis, cortex cui adhæret ali
quid Turis.
Pro Ture, Maſtiche, & Reſina Pini ſicc
Pro Styrace, Benzoïnum.
Pro Terebinthina, Maſtiche.
Pro Maſtiche, Abietina reſina indurata
aut frixa, vt docet Dioſcorides.
Pro Cupreſſina Reſina, Laricina.
Pro Abietina, Reſina Pini.
Pro Pice, Reſina Pini cocta.
Pro Pice liquida; Pix oleo diſſoluta, ve
Pi:

Pix ex Oleo Iuniperi liquefacta.
Pro Piſſaſphalto, Pix & Bitumen.
Pro Mumia, Piſſaſphaltum.
Pro Aſphalto, Petroleum, vel Gagates; & contrà. Et carbones petræi è terræ viſceribus, quibus fabri ferrarii vtuntur.
Pro Lacca, Myrrha.
Pro Adipe Vrſi, Vulpis.
Pro Adipe Anſeris, Anatis, vel Gallinarum.
Pro Adipe Capi, Gallinæ.

DE MINERALIBVS.

Pro Antimonio, Plumbum vſtum; & contrà: Auicenn. & Stannum vſtum.
Pro Lithargyro, Plumbum vſtum, Molybdęna.
Pro Plumbo, Stannum.
Pro Flore Æris, Ærugo.
Pro Spodio, Antiſpodium ex Myrto, Lentiſco, Olea, Oleaſtro, Malo Cydonio; vel Cornu cerui vſtum.
Pro Pompholyge, Spodium Dioſcoridis.
Pro Cadmia, Lapis calaminaris.
Pro Sandaraca Græcorum, Auripigmentum; & contrà.

De Succedaneis vtriusque Behen, ex eodem Lobelio.

CVM radice Behen albi & rubri destituamur, neceſſariò Succedaneo vtendum.

In cordi dicatis medicaminibus, vt Di[a] moſcho dulci & amaro Meſuæ, & ali[is] ſimilibus, radices vtriusque Bugloſſi ſub ſtituendæ: In medicamentis ad Veneren[m] Horminum, Satyrium, Scincus, vel ra dices Paſtinacæ ſatiuę & ſilueſtris Dioſco ridis, ſiue Dauci ſilueſtris Galeni, & Offi cinarum; Actuarii exemplo, qui eas Be hen ſubſtituit in Diaſatyrio. De his plur in Plantarum Obſeruationibus aut Illu ſtrationibus noſtris, aut Aduerſariorum altera parte.

De Ben, ſiue Balano Myrepſica i[n] Aduerſariis egimus pag. 414.

FINIS.

GVILIEL.

GVILIELMI RONDELETII MEDICI DE THERIACA

Tractatus,

ex vltima MATTHIÆ LOBELII *recognitione.*

THERIACA MAGNA ANDROMACHI.

GVILIELMVS RONDELETIVS *LectoriS.*

CVM antiquissima ac nobilissima Theriacæ Antidotus à quibusdam dispensaretur, in mentem venerunt errata aliquot à Nicolao Pręposito annotata, & aliquot minimè animaduersa. Quamobrem plurimum me rogârunt, vti veterem illam ac vulgatam Editionem recognoscerem. quod etsi mihi difficillimum esse probè perpenderem, & planè immensi laboris; nolui tamen amicis tam singularibus, honesta præsertim petentibus, operam meam denegare: tum quia sanctum esset quod tam instanter peterent, tum etiam Reip. admodum vtile ac necessarium; cùm omnia nostra studia & labores eò spectare debeant, vt Reip. & cæteris bonarum artium studiosis prodesse possint. Nihil enim existimo vtilius, quàm vt illa Antiquorum medicamenta, quæ θεῶν χεῖρας appellant, fideliter præparentur, atque ex selectissimis simplicibus ad communem omnium vtilitatem componantur; quod hoc hactenus, proh dolor, quorundam ignorantia ac incuria factum

non

non eſt: quo fit, vt veriſſimum ſit carmen Homeri, Odyſ. δ.

Φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δ' λυγρά.

Quam ob cauſſam, Lector optime, te ad meliora quodammodo reuocare videmur, dum pro viribus adnitimur veterem illam Andromachi traditionem ad germanam Græcorum lectionem emendare. Et ne exiſtimes tibi à nobis imponi, conſilium fuit quibuſdam annotatiunculis reddere ationẽ cur à tam vulgata illa deſcriptione recedamus, idque addendo aliqua quę noua forſan tibi videri poterunt; ac expungendo quę numquam ab Andromacho excogitata fuere. Sed vnum abs te peto, vt ne veteri rubigini addictus hęc ſine ratione improbare velis, nî priùs apud te probè examinaueris, quæ prodeſſe & iuuare ſoleant.

Cvm igitur variæ ſint Theriacę deſcriptiones à diuerſis Autoribus traditæ, in tãta rerum varietate difficilis erat electio: omnes tamen ad veram illam Galeni lectionem contulimus, cùm eaſdem omnes truncatas & vitiatas offendiſſemus: hancque veram ex Antidotωn libro ſecuti ſumus: quæ etſi perfectior videtur; aliqua tamen deſiderabantur iniuriâ temporis omiſſa, quæ nos pro virili reſtituimus ex Galeni, Pauli, Aëtii, Auicennæ, Actuarii-

 riique

riique locis, vt poſtea in Annotatiunculis declarabimus.

Noſtræ autem tempeſtatis docti quidam impoſſibile quodammodo exiſtimârunt hanc Theriacæ confectionem abſolui poſſe; his moti rationibus: tum quòd Viperas non haberemus, quæ ſanè hoc in negotio primas tenent: præthereà Balſamum, Aſpalathum, Cinnamomum, Myrrham, Rhaponticum, Calamum aromaticum, Phu, Nardi Spicam, Pentaphyllon, Schœnanthum, Dictamnum Cretenſe, Sigillum Lemnium, Thlaſpi; tum quòd omnibus incognitum dicunt Scordium. miror non addidiſſe Malabathrum, Acaciam, Acorum, Bitumen Iudaicum, Opopanacem, Galbanum, quòd non niſi adulterata aduehantur, vt quibuſdam placet. Sed nos eorum rationibus faciemus ſatis. Abſurdum enim eſt illa medicamēta inutilia exiſtimare, quæ à Galeno in vſum trahuntur, etſi non omnia adſint. Multa ſiquidem ipſemet Gal. ſuo tempore deſiderabat, in quorum locum ἀντιβαλλόμενα proponebat. Enimuerò ſi Gal. pro Cinnamomo Caſſiæ duplum ponendum iuſſit, imò & Phu; & pro oleo Sabino, oleum antiquiſſimum; pro Omphacino, oleum paratum cum foliis oleæ; quid prohibet Acorum poni pro Amomo, quum Acorus cum Amomo ſimilem facultatem obtineat? pro Dicta-

Dictamno Pulegium? quod etſi vires paulo inferiores habeat, augeamus doſin: pro Opobalſamo Styracem liquidam? pro Rheopontico Rhabarbarum? pro Terebinthina Maſtichen? pro Viperis Elopes, Ophies? Sed quid moror? Clariora ſunt quàm vt demonſtratione aliqua egeant.

Conſultiùs itaque ab his cauillatoribus factum eſſet, ſi tantum operæ locarent in in inueniendis Succedaneis, quantum in cauillandis aliorum inuentis. Ceſſent igitur, precor, bona medicamina infamare; & quam prauam opinionem ſolent imperitæ multitudini tradere, omittant.

Tempeſtiuum nunc videtur ad Simplicium declarationem veniamus; hoc vnum præmonentes, pondera non reſpondere ponderibus Andromachi iunioris, vel Democratis: nam Democrates drachmas duas tantùm Polii, Seſeli, Thlaſpi, & aliorum, vſque ad Cardamomum ponebat, vituperabatq́ue illos qui conſtituerent quatuor; quod tamen ferè omnes qui de Theriaca ſcripſerunt, faciunt; quemadmodum Gal. Paulus, Aëtius & Auicenna, quos ſecuti ſumus. At de diuerſitate ponderum vide Gal. de Theriaca ad Piſonem.

THERIACA nobiliſſimum medicamentum dicta eſt, quòd valeat aduerſus θηρία, id eſt, beſtias venenoſas; non au-

tem, vt quidam existimant, quòd Viperas (ita sumpto nomine ob excellentiam, sed satis impropriè) reciperent; nam antequam additę essent Viperæ, etiam Theriaca dicebatur: huc accedit quòd multæ sint Theriacæ descriptiones, vt iam diximus, apud Galen. in Antidotis, quę Viperas non habent. Non igitur à Viperis, sed ob effectum ita fuit appellata. Posset tamen defendi, Theriacam etiam dictam fuisse à Viperarum carne. Cæterùm hęc Theriaca Galene, non Galeni, nominatur, aut si mauis, γαλήνη, id est tranquilla, vel tranquillitatem afferens, Autor enim huius non fuit Galenus, sed Rex Ponti Mithridates; qui, vt erat exercitatissimus in simplicibus, omnia ea collegit Antipharmaca, flores scilicet, semina, herbas, radices, gummi, & cetera quæ valerent aduersus virus ferarum, Viperarum, Canum rabidorum, Scorpionum, Dipsadum, &c. nec non aduersus venenum medicamentorum quorundam, vt Mandragoram, Cicutam, &c. & ad morbos alios complures & antiquos. Ex his omnibus collectis selectissima & efficacissima selegit, ex quibus parauit compositionem suo nomine nuncupandam; ea est Mithridatium: Andromachus postea (qui videtur inter omnes exactissimam calluisse normam componendi medicamenta) eam correxit & emendauit;

dauit; addiditque Viperas, γαλήνηνque vocauit, id est, Tranquillam, quòd tranquillitatem inducat: & meritò quidem: quid enim magis meretur tranquillitatis nomen, quàm quod sedat dolorem? Qui à Cane rabido demorsi sunt, aut Vipera, aut alia fera venenata, multum torquentur, multumque de morte sunt solliciti: hæc compositio illos curat; magnam igitur tranquillitatem inducit. Vt in summa dicam, nulla est prestantior Antidotus ad antiquos & diuturnos morbos, vt iam dictum est. Ad defluxiones nullum est genus remedii efficacius quàm hæc Theriaca, siquidem fuerit recens. Febres quartanæ solo vsu Theriacę visæ sunt curatæ. Quid non facit Theriaca? Inexpugnabiles morbos, & quorum causa ignota est, curat: ex omnibus enim medicamentis efficacissimis constat, symphoniâ iunctis.

PASTILLOS SCILLITICOS aliter præparamus, quàm antea facere solebant: nam sine delectu Pharmacopolæ Scillam vel Pancratium accipiebant, quòd habeant eandem facultatem. Sed quoniam Pancratium vim habet imbecilliorem, melius est cõfici eos ex Scilla, præsertim cùm nobis facultas sit. Si Scilla careamus, Pancratio vti possumus eius loco, sed in maiore dosi; vt Cassia pro Cinnamomo: cùm verò adest Scilla, sumatur Scilla. Cæte-

rùmpaſtilli hi fieri debent ex carne Scillę & ſpiſſari farina Orobi, quæ valet aduerſus venena, & conſeruat Scillam à putredine ſuo amarore. Pharmacopœi eos ſolebant parare cum pane aſſo, aut cum Vicia, cùm non noſſent Eruum, vt nec adhuc omnes nôrunt. Cùm enim nuper Auenioni eſſemus, & medicamentum præſcripſiſſemus Nobili à Monlau, in quo Eruum deſideraretur, iuſſi Pharmacopolā adferre Eruum, atque is Viciam attulit & Aphacem; cùm neutra illarum ſit Eruum, quod amarum eſt & tenuium partium; Vicia verò dulcis & emplaſtica. Porrò Erui duas conſtituunt ſpecies: Aliam enim candidiorem faciunt, aliam ruffam Eruum eſt quod vulgò *des Ers* vocant, in Gallia Narb. *Eſſes*. Quod ad Scillæ delectum attinet, ea ſumenda eſt æſtate, præſertim Iunii initio, ad parandos hos paſtillos; tunc enim multum ſucci habet: ſi hyeme legatur, non valebit: ſub Canicula verò venenum eſt, habet enim tantam acrimoniam, vt æſtu correpta in venenum vertatur. Sumenda itaque eſt vere, aut æſtatis initio. Ea lecta inciditur fruſtulatim more ceparum, non quidem cultro aut inſtrumento ferreo, ſed arundinaceo, aut oſſeo.

Maiores noſtri ſoliti erant parare PASTILLOS THERIACALES ex Serpentibus communibus, cùm Viperas non habe-

haberent. Nec omninò certè vituperandi ſunt: idem enim præſtant reliqui Serpentes, ſed Viperarum vis eſt efficacior. Θηρία Græci animalia appellant (latiore ſignificatione accepto vocabulo) quæ cicurari non poſſunt. Medici verò θηρία, quæ morſu venenato vel punctura venenum iaculantur, hominique nocent, appellant; ſub quo nomine & Aſpides, Elopes, & Ceraſtes comprehendunt. Quamobrem non erit abſurdum Trochiſcos Theriacales dicere, cùm ex feris conficiantur, quæ & facultate ſua iuuant, quemadmodum Viperæ, &, ſi auſim dicere, conuenientiores ſunt. præter enim id quòd calefaciendi & exſiccandi vim habent, aduerſus angues noſtros peculiariter iuuant. Nam Theriaca, vt autor eſt Galenus ad Piſonem, olim citra ferarum commixtionem confectum medicamentum ſimiliter ad eiuſmodi mirificè faciebat: Sed poſtquam Andromachus Viperas commiſcuit, ad morſum Viperarum medicamentum fuit efficacius: imò, ſi credamus Galeno, lib. 2. de Antidotis, Mithridatica compoſitio aduerſus plurima venena valet, pręter Viperarum ictus. Nihil igitur habuit Theriaca additis Viperis, quàm quòd ad Viperarum morſus ſit efficacior. Sic noſtrum medicamentum efficacius erit ad morſus Serpentum, cùm nullum nobis periculum

immineat à Viperis. Adde quòd pinguedinem Serpentum quotidie experimur plurimùm valere, & carnes non plus veneni in ſe continere quàm olim haberent Viperæ, ſi debito modo adhibeantur, & quales oportet capiantur. Nam & in capiendis delectus ſeruandus eſt, quemadmodum & in Viperis: vt quæ prope mare degunt, διψάδες ſunt; & quæ in aquis, excrementoſę; & quæ vtero gerunt, repudiandæ. Quas æſtate venantur, vel hieme, nos Elopes vel Angues bene nobiles in vineis degentes, Vere captos eligimus, non diu aſſeruatos (vt ſolent facere Pharmacopolæ) & præparatos, vt ars iubet, cum pane aſſo Trochiſcos conformabimus: ſic ſeruatos & exſiccatos, vt neque ſitum redoleant, neque cariem ſenſerint. Quòd videatur Dominis Doctoribus doſin augendam eſſe, quia imbecilliores ſint, non improbo: quòd ſi quis Viperas nanciſci poſſit, vt iam facimus; eas capiat, & angues omittat. Paulus Ægineta etiam de Viperis loquens, ὄφις dicit: Ea autem locutio eſſe videtur per excellentiam, quo commune aliquod vocabulum rei ſingulari attribuimus: vnde & ὄφεις Viperas vocat. Cùm autem ſimpliciter legitur ὄφις, de Vipera intelligendum eſt, quia præſtantiſſima inter ſerpentes eſt. Vnde & in Theriaca aſſumenda; non quòd remedio egeamus aduer-

aduersus illarum morsus, siquidem in nostris Regionibus non reperiũtur, sed ob alias Viperæ facultates: desiccant enim vehementer, calefaciunt, & visum acuunt. Viperas nihilominus veras tum in Italia, tum apud Pictones habemus; quicquid dicant qui id negant: Certissimum enim signum est Viperæ, & nota certissima, si viuum animal pariat, vt inter pisces Galeus; vnde & nomen habet, vt scribit Aristoteles, & experti sumus in nostris ædibus: Adhæc Viperarum descriptio tam exactè illis conuenit, vt nihil magis; & maximè ea quæ tradita est ab Aëtio, viro perquam diligentissimo in describendis Viperis. Vt vnam è multis notam adferamus: statim in caudam desinunt, quam crassissimam habent inter reliquos serpentes (prę-ter Amphisbænam, quæ adeò crassam habet vt bina putetur habere capita:) omnes denique notæ feliciter reperiuntur in ea. At dicat aliquis: Elephantiasin non curat, vt scribit Galenus. Esto. Si mentiri voluit Galen. quid tum? neque enim verisimile est tempore Galeni curari potuisse Lepram iam confirmatam. Sin autem quis dicat, id non ideò præstare, quia ex Italia adferantur, quæ regio non sit satis calida; Nugę: si enim venenum retinent, cur non & alias facultates? Nemo igitur dubitet, quin veræ Viperæ nostris tem-

temporibus reperiantur.

Porrò vt conficiantur Pastilli Theriacales, præparatione omissa, hoc tantùm ex Gal. addam, melius esse paulo ante captas sumere, quàm diu retentas: nam quę diutiùs retentæ fuerunt, venenosæ sunt magis, vt ex hominibus ieiunis coniicere licet.

Andromachus MAGMA HEDYCHROON, ita à coloris iucunditate appellatum, non Trochiscos de Corallo, vt Nicolaus Præpositus falsò putauit, desiderat. Multo satius fuisset, si Trochiscos Alindaracarum Auicennæ posuisset, vel Trochiscos Hedychroi, quos annotauit in Antidotario, qui etsi Tamaricem recipiant, Asphalthum desiderent; magis tamen accedunt ad Hedychroi compositionem quam hîc constituimus ex Gal. lib. ad Pamphilianum. Hæc enim paratu facilior est, & clarior, & melior. Nam in lib. de Antidotis pedestri oratione scripta est, quæ Maron & Amaracum desiderat. At Maron nobis prorsus incognitum est, nisi illa sit quam vulgo *Mariolaine franche* appellant; quam ob causam cõsultò Amaracum addidimus, & illam pro Maro: quòd si per Amaracum intelligat aliquis Sampsuchum, pro Maro poni potest Sysymbrium; sunt enim eiusdem facultatis, vt Dioscorides docuit. Quantum verò differat Hedychroon magma

magma à Trochiſcis Diacoralli, fidem facit vtrorumque collatio: hi enim Papauer, Pedem columbinum, vt alia omittam, recipiunt, quæ non ſunt in Hedychroo. Non itaque ponendi.

PIPER NIGRVM non tam valet ad ἀντιφάρμακα atque Piper Longum & Album: ſed quia omnes ſic habent, nolui immutare, & ʒ xxiiij indidimus, quamuis aliqui ſex tantùm: Paulus tamen, Aëtius & reliqui, xxiiij cenſent ponendas; & Nigrum, non Longum, vt in quibuſdam Exemplaribus legitur, & in carminibus Andromachi. Neque tamen improbarem ſi quis Longum ſumat; tum quia in carnibus Longum eſt, tum quia Antidotis, ſi Dioſcoridi credimus, aptius. Tu verò iudica.

OPIVM, vel MANDRAGORA, vel, HYOSCYAMVS addi ſolent in Antidotis, quia incraſſando conſtringunt meatus, ne Venenum ferri poſſit ad cor; & ſic iuuant operationem Antidoti. Eodem planè modo Bolus Armena & Terra ſigillata lentore ſuo & craſſitie prohibent vim Veneni ad cor deferri, non autem proprietate occulta, ſed incraſſando: quare quæ tenuiſſimarum ſunt partium, vt Moſchus, Ambra, non conueniunt, quia faciunt citò penetrare venenum ad cor: ſic Cicuta cum vino abſorbta occîdit citiſſimè;

mè; per se verò tardiùs.

ROSARVM, remotis vnguibus, drachma xij ponimus : Auicenna xxiiij ponit.

SCORDIVM quod Fuchsius putat omnibus incognitum, nunquam antea in aliqua Antidoto positum, apponendum censuimus (quanquam tamen opera & diligentia doctiss. viri D. Guiliel. Pelliterii Mompeliani Episcopi vigilantissimi, primùm in Gallia iam à decem annis cognitum sit) & non Allium siluestre, vt vulgo Pharmacopolæ facere solebant. Stultum enim esset Σκόροδον ἄγριον, id est Allium siluestre, vt Auicenna docuit, collocare, cùm tam frequens apud nos sit Scordium herba. Excusandi fuerunt Maiores nostri quibus incognitum fuit; neque grauiter peccârunt in hoc simplici. est enim Allium syluestre, Theriaca Rusticorum. Vtinam in aliis Succedaneis tam bene iudicassent! Non est tamen conferendum Allium cum Scordio : Scordium enim maiorem habet vim aduersus putredinem, quàm vel Myrrha ipsa, vt videre est apud Gal. lib. de Antidotis, qui eius inuentionem declarat. Quis autem, nisi stultus, dicat Succedaneis esse vtendum, cùm propria habeamus? Scordium enim copiosissimè per totam Galliam nascitur. Reiiciendum itaque Allium.

SEMINIS NAPI; & rectè : quanquam

quam nonnulli, Seminis Rapæ, legant.

IRIS ILLYRICA ea debet apponi quæ Venetiis affertur.

AGARICVM ſumatur candidum, leue, &c.

CINNAMOMVM à viris doctiſſimis in diſcrimen vocatum eſt, cùm dicant nos vero Cinnamomo carere; ac id quod pro Cinnamomo oſtenditur, potiùs eſſeveram Caſſiam: nos tamen putamus eſſe Cinnamomum; etſi non ſit illa ſpecies tantopere ab Antiquis laudata: quam ob cauſam nos iſtius Cinnamomi ℥ xxiiij poſuimus (etiamſi nonnulli ℥ xij tantùm ponant) duplici nomine: tum quia in quibusdam exemplaribus xxiiij drachmas Caſſiæ ſcriptum legimus, vt etiam in ſecunda deſcriptione Auicennæ; tum vt omnibus fieret ſatis: nam ſi Cinnamomum eſſe negent, non poſſunt improbare conſilium noſtrum, cùm Gal. de Compoſ. Pharmacorum doceat his verbis: Neceſſarium nobis eſt, vbi Cinnamomo caremus, Caſſiam optimam coniiciamus, aut pluſquam duplo Cinnamomi pondere, aut omnino non minus. Sed Cinnamomum verum habemus. Si cineritium illum colorem non habeat, in cauſa ſunt mercatores, qui eius ſuperficiem abradere ſolent, colorem naturalem auferentes. At odorem Rutę non habet. Nec habere debet.

bet. Error enim eſt in Dioſc. nam pro π- γανίζουσα legendum eſt, ὀριγανίζουσα: qu facilè probati poteſt ex eodem Dioſcor dis alio loco, vbi ait Amomum habe Origani odorem. Hinc enim luce clari colligere licet, Cinnamomum Origa odorem referre; aliumque textũ corrup eſſe. Et quanquam Dioſcor. dicat diue ſas eſſe arbores Cinnamomi& Caſſię;Ga tamen diuerſæ eſt opinionis; aſſeritqu ſe vidiſſe in capſa cuiuſdam mercator ramum vnum, cuius altera pars Caſſi eſſet,altera Cinnamomum.

GLYCYRRHIZÆ SVCCVM appoſuimu quia efficacior eſt quàm radix ipſa; et Auicenna in tertia deſcriptione radicer ponat:&vere poni poteſt ſuccus;nec timẽ dum eſt de ſucci adulteratione. Nam tant eſt copia Dulcis Radiculæ,vt parui vęneat Et etiam cùm Theriacã componere volu mus, expreſsè ſuccum extrahere debemus

OPOBALSAMVM ſincerum ad no non adfertur, ſed multis modis adultera tum: quin etiamſi adulteratum non eſſet recens non eſt, ſed antiquum. nam cùm ex regione longinqua petatur, non po- teſt non eſſe antiquum; eſt ſiquidem antiquum,ſi annum exceſſerit,fitque inu- tile. Etſi nonnulli dicant in Nouo Orbe reperiri,incertum eſt an verum ſit: ſucce- daneo itaque vtendum. Quid verò ſubſti-
tuemus,

ſtituemus, cùm ſuccedaneo opus ſit? alioqui manca eſſet Compoſitio & corrupta. Non ſequemur hac in re conſilium Maiorum noſtrorum, qui Oleum Laurinum pro Opobalſamo poni docuerunt. Oportet enim ſuccedanea & viribus & temperamento reſpondere, vt doctiſſimè à Gal. monſtratum eſt. Sed oleum Laurinum calidius multo eſt Opobalſamo, cùm oleum Laurinum inter calidiora adnumeretur, quod ex fructu poteſt cognoſci: ſolet enim oleum expreſſum eiuſdem eſſe temperamenti cum fructu ex quo exprimitur. At folia & fructus Lauri deſiccant & calefaciunt vehementer, plus etiam fructus; ergo & Oleum: Opobalſamum vero deſiccat & calefacit in ſecundo exceſſu tantùm. Igitur non reſpondent. Adhęc Opobalſamum tenuium eſt partium, Oleum verò Laurinum craſſarum: Opobalſamum ventriculum roborat; Laurinũ autem oleum, vt ait Dioſc. ἔστι ναυτιῶδες ποθέν, id eſt, potum nauſeam facit, & lædit ventriculum, non alia ratione, quàm quòd ventriculo aduerſatur: idem autem efficere Opobalſamũ, negandũ eſt. Non enim eſt oleum, ſed ſuccus Balſami. Vnde autem id natũ ſit, vt Oleum Laurinum in Antidotis poneretur? Puto hinc eſſe natum, quòd olim Oleum parabant cum Myrrha & Stacte, vt Dioſc. docet. Extrà adhiberi non prohiberem, vt

etiam

etiam oleum Irinum: quamuis in versio-
Vallæ & multis exemplaribus Græ-
(falsò tamen) Laurinum legatur. Bal-
mum arte compositum reiicitur. Errore-
indicauit ante 114 annos Santes de A-
dronis de Pisauro Medicus in hac par-
Alexipharmacωn diligentissimus & pr-
batissimus. Post eum Nicolaus Præpo-
tus, qui Medicorum Mompelianoru-
mentionem facit, tanquam autorum hui-
hæreseôs. Alii ex semine Citri & Corali
ἀντιβαλσάμινον conficiebant, sed inept-
nam quamuis semen Citri valeat aduersu-
venena, reperiuntur alia multo efficaci-
ra. Alii asserebant fieri debere substitutu-
ex Myrrha destillata: quod expertum fui-
& ex destillatione oleum exceptum, se-
vsque adeò fœtidum, vt nemo ferre posse-
Omnibus itaque reiectis, substituam Sta-
cten, ex præscripto antiquorum, Galen-
scilicet, Pauli, Aëtii, qui asserunt easdem
Stactes vires & Opobalsami. Est autem
Stacte nihil aliud, quàm Myrrha liquida
&, si Diosc. credimus, est pinguissimum
Myrrhæ recentis cum aqua exigua tusæ
& prælo expressæ, proportione respon-
dens Myrrhæ. Myrrha autem secundi est
ordinis excalefacientium & exsiccantium
sicut & Balsamum. Adhæc & vulnera con-
solidat, quod facere Balsamum creditur à
neotericis Medicis, quanquam Gal. nul-
lam

lam eius mentionem faciat. Idcirco autem hîc positum fuit, quòd aduersus venenata animalia valet. quod ex eo colligere licet, quòd vbi nascitur Balsamum, nequeant habitare Serpentes aut alia venenata animalia. Qui de omnibus dubitare solent, Myrrham istam reiiciunt, quia parùm respondeat descriptioni, tùm maximè quòd εὐώδης, id est, odorata non sit, vt Diosc. & Gal. dixerunt. Nos autem Myrrham dicimus esse, non Trogloditicam vel Amineam. Et quòd non sit odorata, in causa est quòd ab ea expressa sit nobilissima Stacte. Nam, vt Diosc. docet, ex pinguibus exprimitur pingue & odoratum. Minùs etiam odorata est, quia ex calentibus & aridis locis adfertur. Neque tamen dicendum est talem esse ἄπονον, id est, infirmam & ignauam, vt in quibusdam exemplaribus legitur: vbi legendum ἄοσμον, id est sine odore; illamque amittere suam commendationem, non ad sanitatem sed ad voluptatem. At hi qui dicunt nos non habere veram Myrrham, falluntur, aut in hoc, quòd, cùm Diosc. diuersas notas diuersis speciebus assignârit, omnes eas in vna specie reperiri velint, alioqui veram negent esse Myrrham: aut quòd dicăt εὐώδην non esse, vt vult Dioscorides. Sed id planè negamus. Sumitur autem vox εὐώδης pro eo quod bonum spirat odorem.

odorem. In hoc autem error eſt. N
Dioſc. & alii plerique ſcriptores εὐώδης
munt pro eo quod multum olet, ſiue b
num ſpiret odorem, ſiue malum. Signi
catio autem vocabulorum non aliun
petenda eſt, quàm ab eo authore qui r
ipſam deſcribit; quemadmodum Dio
vt dixi, hoc modo ſumit εὐώδης, vt vid
licet cap. de Pice arida, vbi ait debere e
puram, pinguem, εὐώδην. Nemo autem i
terpretabitur intelligi de ſuaui odore, ſ
forti & graui, quia quæ igne eliciun
non poſſunt non fumum redolere &
trum odorem ſpirare. Idem eſto iudiciu
de Blatta Byzantia, quam dicunt eſſe εὐ-
ώδην. Sin hæc ratio non placeat, dicem
Veteres non adeò delicatos fuiſſe atq
ſumus, & quod nobis malè olet, vt Myrrh
illis benè & ſuauiter oluiſſe: quod ind
probari poteſt, quòd in ſuis vnguentis a
delicias paratis, Galbanum admiſceban
quod haud dubiè fœtidi admodùm e
odoris.

De CROCO & GINGIBERE nul
dubitant.

Reclamant Sceptici Medici, quòd pr
RHEOPONTICO Rhabarbarum (ſe
quuti Auicennam) ponimus. Non auten
temerè id factum eſt. nam cùm Rhapon
ticum hoc Pharmacopolarum nullo mod
reſpondeat picturæ Rheopontici, ſatiu
eſt Rha

eſt Rhabarbarum vocatum coniicere: quanquam iſtud Centaurium maius à viris doctiſſimis iudicetur eſſe, nec ineptè. Rhaponticum enim & Centaurium hoc maius eaſdem ferè habẽt facultates. Componitur Rhaponticum ex diuerſis partibus: ex terrea videlicet & frigida ſubſtantia, quod indicat adſtrictio: habet etiam adiunctam caliditatem; ſubacre enim reperitur, ſi pluſculum mandatur, qua facultate poteſt aluum ducere: quinetiam aëreæ cuiuſdam eſt ſubſtantiæ particeps, quod indicat laxitas & dulcedo. Conuulſis, ruptis, dyſentericis, ſanguinem exſpuentibus vtile eſt, & orthopnœæ. Centaurium maius in guſtu contrarias qualitates habet; ita in vſu contrarios effectus præſtat: guſtu itaque acre ſimul & adſtringens appâret, cum leuiuſcula dulcedine: quæ omnia in Rhapontico eſſe monſtrauimus. Prodeſt iiſdem reiicientibus ſanguinem, ruptis, conuulſis, dyſpnœæ: orthopnœæ: quamobrem medicamentum imbecillius non erit, ſi pro Rhapontico Centaurium maius poſuerimus. Nam Rhaponticum & Rhabarbarum ſola regione differunt & leuitate: vt Rapæ quæ apud Lemouices naſcuntur, & quæ ſolo ſterili, differunt ſolùm dulcedine aut craſſitie, aut alia differentia à ſolo deſumpta. At dices; alterum magis rarum eſt, alterum

 denſius.

densius. Respondeo, id facere copiam inopiam alimenti : aut dicendum, Me[illegible] tores qui aduehunt Rhabarbarum , il[illegible] comprimere cùm recens est , vt minus[illegible] ci occupet , & densius reddatur ; q[illegible] sciant densum laudabilius esse. quod fa[illegible] lè fieri potest : si enim compressam ra[illegible] cem desicces , minor erit , minusque [illegible] tium occupabit, nec diminuetur quan[illegible] tas. Si verò Rhabarbarum nostrum non [illegible] veterum Rhaponticum, quid erit ? Q[illegible] dam aiunt esse radicem Centaurii ma[illegible] ris , & Galenus ait radicem Centaurii m[illegible] ioris easdem facultates habere quas Rh[illegible] ponticum.

Malè negat Manardus , nos veru[illegible] PENTAPHYLLON habere : nam pass[illegible] nascitur , & omnino descriptioni respo[illegible] det. Est præterea alia nota à Theophra[illegible] tradita , quæ nobis est certissimo indic[illegible] nos Pentaphyllon habere: scilicet qu[illegible] Pentaphylli radix exsiccatione fiat qu[illegible] drata : quod sanè illi proprium est : co[illegible] uenit enim soli Pentaphyllo quadrata[illegible] fieri exsiccatam radicem ; quæ nota fall[illegible] re nos nequit. Sunt ex Practicis qui p[illegible] tent Tormentillam esse Pentaphyllo[illegible] quod non improbo ; cùm Diosc. det i[illegible] radicem oblongam, Veratro nigro crassi[illegible] rem , & propiùs accedat ad veram Pent[illegible] phylli descriptionem. Sunt qui Hept[illegible]

phyllo

hyllon vocent, à numero foliorum; quod
: in vulgari etiam inuenies. Diosc. etiam
it habere quinque folia, aliquando plu-
a. Verùm quamcumque assumpseris,
ânc ne Diosc. an illam Theophrasti, non
rrabis: ambæ enim valent aduersus ve-
ena. Potest itaque sumi Tormentilla prò
'entaphyllo, & Pentaphyllon pro Tor-
nentilla.

NEPETAM [aut Nepitam] Latini,
ræcorum Calaminthам appellant: quá
e causa Galenus miratur quòd Androma-
hus, cùm Græcè scripserit, hoc tantùm
omen Latinum addiderit. At hoc παρέρ-
γως dictum sit.

MARRVBIVM lippis & tonsoribus
otum est. eam ob causam prudens præ-
ereo.

Danda est opera vt SELINON quod in
etris nascitur recuperemus: non quòd
b eam causam Petroselinon dictum ve-
m, sed quia maioris est efficaciæ, & pro-
iùs accedit ad Macedonicum, ob ama-
orem. Nec ob eam causam damnanda erit
æc compositio. Nam, vt Gal. de Petro-
elino scripsit, Quod si Estreaticum desi-
eres Petroselinum, nihilo tibi deterius
ore putato Theriaces medicamentum,
alterum iniicias. Cuius rei subdit ratio-
em: Non enim, inquit, si mortiferis ve-
enis, si venenatorum morsibus aliud ab

Estreatico Petroselinum minùs congru propterea reliquis etiam morbis, vt t minibus, ventriculo debili, hydropisi, id genus aliis segniùs opitulatur, qu in primis sanare Theriaca promittit. A præterea causam assignat, cùm inqu Adhęc Estreaticum Petroselinon an eam etiam plus æquo Theriacam cit, præsertim cùm recens adhuc i ponitur: nam vt acrimonia, sic an ritudine hoc alia superat. At, vt a bi docuit, suauitas in medicamentis q deglutiuntur, est spectanda, cùm in habeat multa amara. Auicenna sem Apii montani posuit in tertia descripti ne. Petroselinum verum nascitur in mo tibus Delphinatus, & apud fontem V clusę.

STOECHAS satis nota est; agroq Mompeliano frequentissimè prouenit.

COSTVM nonnulli in discrimen v cant. Certissimum autem est, nos duas h bere Costi species: primam scilicet (qua Zedoariam vocant vulgò) & tertiam qua nemo negabit eam esse quæ ad nos adfe tur, præsertim cùm acerrima sit.

De PIPERE Albo tantùm sciendu est, Galenum ibi Piper Album legere, v Auicenna Nigrum; & econtrà. Piper A bum & Longum magis medicaminib & Antipharmacis conueniunt: Nigru

ver

verò eduliis & alimentis condiendis. Piper Longum facillimè adulteratur. Adulteratum aut cognoscitur, si aquâ inspersum dissoluatur. Non reperitur hoc Piper Longum in descriptione ad Pamphilianum.

DICTAMNVM in Creta tantùm crescere, & inde CRETENSE dici, existimant Autores, quòd sic depictum sit à Diosc. Cretensis herba est, acris, leuis, Pulegio similis, sed maioribus foliis, quæ tomento quodam spissaque lanugine pubescunt. Florem nullum aut semen profert: (etsi apud Paulum falsò legatur Δικτάμνου ἄνθος.) Pharmacopolarum Ψευδοδίκταμνον & florem & semen profert: quam ob causam malumus succedaneo vti, quàm incognita illa radice qua pro Dictamno vtuntur Pharmacopolæ. Pulegium itaque pro Dictamno iniecimus, quia nulla est herba quæ propiùs accedat ad Dictamni facultatem ipso Pulegio, docente ipso Diosc. Præstat omnia quæ satiuum Pulegium, sed efficaciùs multo: & Gal. Dictamnum tenuiore essentia constat quàm Pulegium; cetera illi simile. Quòd si per omnia simile, haudquaquam malè pro Dictamno recipietur, cùm ipse Auicenna in omnibus descriptionibus pro Dictamno Pulegium posuerit. Præterea à Nicandro (in suis Theriacis,) Dioscoride, Serapione, Paulo

& Aëtio ad morſus venenatorum co-
mendatur.

Non mireris, candide Lector, ſi in
FLORE IVNCI ODORATI, quē
vno vocabulo Schœnanthon vulgus a-
pellat, herbam ipſam monſtremus. At
Gal. Adhęc Iuncum ex Arabia petitū
imponere pręcipit, neſcio qua de cau-
Schœnanthum, id eſt, Iunci Florem
vulgaribus appellatum. Nos ſiquide
cùm Florum copia non adſit, Iunco v-
mur ex Arabia comportato, cuius ſumm-
tatem Cameli ſæpenumerò abroſerunt: i-
cundiſſimè namque hunc Iuncum Cam-
li paſcuntur, ſecus vias ibi plurimū
naſcentem. Ex his diſce, multa fuiſſe ſi-
plicia tempore Galeni, qualia nunc ſu-
Non itaque peccant, qui Iuncum ipſu
huic compoſitioni imponunt, vt ex Ga
loco iam citato patet, & Dioſc. qui a
radicem & herbam eiuſdem eſſe facultat
cum flore & efficacię. Imò ſi flores adfe-
rentur, abiiciendi eſſent & poſtponen
Iunco ipſi nam cùm ſint admodum t-
nuium partiū, eorum vis facilè euaneſci
& priuſquam ad nos perueniſſent, pla
inodori redderentur.

DE TVRE nihil inpræſentiarum d-
cemus.

Quamquam TEREBINTHVS ho
agro Mompeliano frequens ſit, non t-
me

men Terebinthinam habemus : & quem-
admodum Lentiscus, hîc alioqui fre-
quens, Lentiscinam non stillat, ob Solis
imbecillitatem; sic nec Terebinthus Te-
rebinthinam. Sed, Galeni doctrinam se-
cuti, pro Terebinthina Abietinam conie-
cimus. nam 4° sanitatis tuendæ sic scrip-
sit: Quòd si copia Abietinæ non adsit, eius
loco Terebinthina. Cùm pro Abietina
Terebinthinam ponendam doceat; sic
econtrà pro Terebinthina Abietinam re-
cipiemus. Quod euidentiùs monstrat
alio in loco, his verbis: Quinetiam in
penuria Terebinthinæ tum ἐκ τῶν κεραμίων
χρὰ, tum frictam commodè admisceas;
non minùs etiam iis & Abietinam immit-
tas. Quòd si fortè quis hanc Resinam Ab-
ietinam esse neget, Mastichen ponemus,
quæ inter Resinas principatum obtinet,
teste Gal. vel (vt Diosc.) Terebinthinæ
respondet viribus. Fidem forsitan auge-
bit, quòd in Paulo legatur, Τερμινθίνης
Μαστίχης, quasi vellet dicere Resinę Masti-
chinæ; vel Mastichen & Terebinthinam
imponi velit. Tu iudica.

CASSIAM FISTVLAREM vocat
Cassiam Ligneam, aut Cinnamomum
crassum; ne qui existiment eum intellige-
re Cassiam illam Fistularem Arabum, quæ
vim habet laxandi ventrem. Est enim Cin-
namomum crassum efficax, vt odor & sa-

por monstrant. Nec absurdum est, dimidium Cinnamomi pro Cassia constituere, cùm pro Cinnamomo duplum Cassiæ ponendum sit.

STYRAX eligenda optima.

NARDVM nemo debet damnare, quòd spica non sit, sed potiùs radix. Nam Galenus his verbis docet esse radicem: Iubet deinde Andromachus Nardum Indicam imponere, quam ex eo quia Spicæ figuram imitetur, Nardi spicam nominant, quamuis radix sit. Rursus Damocrates Νάρδου ῥίζα Ἰνδῆς scripsit, non spicam. Indica autem dicitur, non quòd in India nascatur, sed quòd in aliquo monte nascatur Indiam spectante; quemadmodum Syriaca, quæ in monte Syriam spectante. Eodem modo & Britannica dicitur (ea est Bistorta vulgaris) non quòd in Britannia solùm nascatur, sed quòd in regione Britanniam spectante. Ceterùm Nardus Indica cæteris efficacior est.

Nunc ad THLASPI veniendum: quod omnibus incognitum putat Manardus, eo fortasse quòd nunquam viderit. Vt autem verum fatear, non omnibus cognitum fuit Thlaspi, sed iis dumtaxat qui de re herbaria bene meriti sunt. Eius descriptionem require in Diosc. Frequens est in semitis Tolosani agri, & aliis plerisque locis. Temperamento calido est, vt Nasturtium.

tium. Auicenna pro Thlaſpi, Seſeli habet: at in Arabico Thlaſpi legitur. Vulgus Pharmacopolarum, quod Sinapi ſpecies quædam ſit, album appellant.

SEMEN APII reſtituimus ex deſcriptione ad Pamphilianum. In Paulo enim & Auicenna idem ſcriptum reperimus, tum etiam in Theriaca Antiochi Philometeros, in medicamento anodyno Κάλλιστα dicto: rurſum in Zenonis, Aëtii, Galli, Theriacis: quod etſi vt Petroſelinum aduerſus venena parum aut nihil proſit, ad alios morbos non parum iuuat.

Pro MALABATHRO, vt benè à maioribus noſtris viſum eſt, ponendam cenſuimus Spicam. Habet enim Folium eandem cum Spica facultatem, teſte Gal. lib. 6. de ſimpl. Idem ſcripſit Paul. in Succedaneis. Quòd ſi æqualem vel ſimilem habet facultatem, fruſtrà additur Macis; cùm neque addendum quicquam dicat, neque detrahendum. Auicenna poſt Malabathrum addit Epithymum; qua ratione neſcio; quemadmodum & Moſchum poſt Piper Longum.

HYPOCISTHIS etiam ſub Lado [aut Ledo] reperitur: quod Ciſti ſpecies eſt, longiora habens folia, & glutinoſa.

NARDVS noſtra CELTICA ea verè eſt quam Antiqui Celticam vocauerunt:

non igitur reiicienda : neque audiendu Marcellus, qui negat Spicam nostram esse Celticam. Raró autem visitur, quia in summis montibus nascitur, quos perpetu nix ferè obsidet. Radix sumenda.

Pro TERRA LEMNIA sumimus Bolum præparatum, vt Gal. docuit. Neque eam ob causam vituperanda est hæc terra quòd à Lemno non aduehatur. Est enim hæc terra medicamentosa, lutumque cum aqua ex ea fit, quod habet desiccandi facultatem, & astrictionem non contemnendam, qua catarrhos sistit. Prodest tempore pestis. Vt in summa dicam, mallem hac vti, quàm Terra sigillata egregiè adulterata. Rubrica Lemnia à Galeno vocatur.

Difficilius fuit iudicare, quid pro CHALCITIDE accipiendum esset, cùm Atramentum Sutorium (quod Χάλκανθον,) Σῶρυ, Μίσυ, Χαλκῖτις parum ab inuicem differre videantur. Et quanquam non grauis esset error, si Χάλκανθον, vel Μίσυ, vel Σῶρυ, pro Chalcitide posuissemus (sunt enim facultatis eiusdem) tamen Chalcitin veram maluimus accipere : quam (vt pręcipit) assari curauimus, & quod magis spumosum erat accepimus. Χαλκῖτις Vitriolum Romanum non est, quanquam easdem habeat facultates, sed Chalcanthi videtur species: quę vrenda est donec nihil viridis appareat; estque χαλκοειδὴς, id est, similis

æri.

ri. Vrunt Pharmacopœi Chalcitin donec rubra fiat: ſed ineptè illi; non enim vſque adeò eſt adurenda Ait enim Galen. vrendam donec fiat cineritia, & amittat viride, vt oſtendat quantitatem aduſtionis. Nos itaque legimus, *toſta*; & non, *viſta*, vt eſt apud Galenum.

Quid ſit AMOMVM, vt ingenuè fatear, ignoro: malo enim meam fateri ignorantiam, quàm ſtudioſis hac in re aliquomodo imponere. Non me latet, multos fuiſſe in Gallia & in Hiſpania, qui ſe inueniſſe gloriantur; cùm nihil minùs fecerint. Nam ſemen illud quod pro Amomo monſtrant, inodorum, nigrum, lene, guſtu neque acre neque erodens eſt; cùm debeat eſſe candidum, modicè rufum, ſemine plenum, vuarum racemis ſimile, ponderoſum, odoratiſſimum, acre guſtu, & erodens. Nos pro Amomo Acorum poſuimus. Amomum, vt inquit Gal. Acoro ſimilem facultatem obtinet. Ergo Acorum pro Amomo nefas non erit ponere. Sunt qui Amomum Roſam [ſeu Pomum] Hierichontis dicant: quod carè admodùm venditur, ob id quòd mulieres fabulentur cõducere ad partum. In Alexandria frequens; & ad nos aduheretur, ſi præmoniti eſſent mercatores.

Mirabitur aliquis; quòd pro ACORO in omnibus locis Galangam craſſam, non

vulgarem illam radicem posuerimus. Se
ne id temerè factum existimes, sciendu
est, hanc vulgarem radicem Acorum no
posse esse, tum quia rubra est, & ingra
odore: cùm vera Acorus albam habeat r
dicem, gustu acrem, odore non insu
uem, vt ait Diosc. Cùm autem hæc om
nia in Galanga manifestissimè inuenian
tur, &, vt Musa testatur, florem croceu
& folia Iridis angustiora habeat, Acoru
dicimus esse.

Etsi Fuchsius Valerianā neget esse PH
Valerianam pro Phu posuimus: non enir
valet eius ratio. Phu caulis λεῖος καὶ τρυφε
ρὸς, id est, lenis & tener exsistit; Valeria
næ caulis angulosus: cùm herba & leni
& quadrato caule possit esse. Quod de flo
ribus dicit, similes Narcisso non esse, ve
risimile videtur: flores tamen habere palli
dos, sicut & Narcissus: quod sufficit, cùn
omnes aliæ notæ nullo pacto discrepent

CARPOBALSAMVM vulgare nullan
aut paucam vim habere videtur; & putc
semen esse Terebinthi. Eam ob causan
Cubebas vulgò vocatas ponendas dixerim
quæ forsitan veriùs sint Carpobalsamum
quàm Carpesium; nisi reclamet Actuarius.
At Gal. lib. de Antidotis Carpesium dicit
esse herbam Phu appellato genere simi-
lem; validiorem tamen, atque aromati-
cum quiddam plus olentem. Et eodem lo-

co : Tenuia quædam Carpesii sarmenta Cinnamomi virgultis similia sunt; non semen igitur potest esse. Cubebæ autem non multum viribus & temperamento differunt à Carpobalsamo. Diosc. ait Carpobalsamum adulterari semine Hyperico simili; quod Terebinthi semen esse videtur, vt ex Theophrasto patet.

Pro ACACIA, Prunellorum succum ponere, non est absurdum. Potest & Rhus pro Acacia poni; quia, vt ait Diosc. folia Acacię effectus prębent, vt in Succedaneis reperitur succus Lentisci.

BITVMEN IVDAICVM, Græcis Ἄσφαλτος, communiter laudatur quod purpuræ modo splendet. Nigrum adulteratum est. Sed cùm aliud non aduehatur nisi pice imbutum, dosin augere oportet. Eiusdem facultatis est cum Pissasphalto, quod vulgo Mumiam appellant. Pissasphaltum autem mediam facultatem habet inter Picem & Asphaltum: eam ob causam Auicenna & quidam alii pro Bitumine Mumiam ponunt. Asphalton deprehendes ex odore Trifolii fœtidi, quod à Bituminis odore Ἀσφάλτιον dictum est. Quod ad nos adfertur, Pissasphalton est. Cùm Diosc. ait probari si purpuræ modo splendeat, non ita intelligendum est quasi velit habere purpuræ colorem, sed quod in sua nigredine splendeat vt Purpura in

suo colore; aut quod simile sit purpur exsaturatæ, quæ quodammodo ad nigre dinem tendit. Plurimis locis prouenit, v in Aruernia, &c.

CENTAVRII TENVIS [aut MINORIS folia & flores ponimus, non radices, qua tanquam inutiles reiicit Galen. & Diosc etsi Lumen illud Pharmacopolarum alite sentiat.

Ne quis nos reprehendat, quòd ARISTOLOCHIAM tenuem, non Clematitin aut Rotundam, vt in lib. ad Pamphilianum scriptum est, adiecerimus: non enim id temerè factum est: Nam in carminibus scriptum inuenimus, ἐ λεπτὴν ῥίζαν Ἀρισολόχου: & ad Pisonem tenuem dicit. huc accedit quod de Clematiti ait Galen. Quæ Clematitis appellatur, fragrantior est, ita vt ad vnguenta vtantur vnguentarii; sed ad sanationes infirmior. Hîc autem non ad voluptatem sed ad sanitatem ponitur: *tenuis* igitur ponenda est: castigandusque est locus ille, ne parum cauti fallantur. Interpres Centunculum vertit: Centunculum autem Latini appellant Gnaphalion. Si autem addatur Gnaphalion, id erit præter Andromachi, Galeni, aliorũque mentem. Nec interpretibus semper fides est adhibenda, etiamsi Græcè & Latinè periti sint. Malim enim illos minùs disertos esse, & rerum bene peri-

tos:

tos: hi siquidem solœcismum in nominibus dumtaxat committunt; illi autem in rebus & sępè in vita. Hîc itaque neque rotundã Aristolochiam, neque Clematitin aut [Pistolochiam, aut] Polyrrhizon, quæ vnguentis parandis aptiores sunt, imponemus: sed Longam dumtaxat Aristolochiam, siue Tenuem, quæ ad medicamenta conuenit. Proueniunt autem omnes Aristolochiæ species, quæ quatuor sunt, frequentissimè agro Mompeliano. Quam pro Longa pingit Fuchsius, Clematitis est.

Qui cornicum oculos configunt, hunc CALAMVM ODORATVM reiiciunt; non quia inefficax sit, sed quia Calamus araneis non est plenus. Fieri autem potest, vt Calamus dicatur, eius autem radix tantùm sit in vsu, vt de Spica admonuimus. Sin tibi hæc ratio non placet, aliam accipe. Duæ sunt species Calami odorati: Alter, qui à Galeno describitur: Alter in Mæotide nascens, radice subalbida, sine calamis, intùs plena & amara, specie Acori: quem Calamum falsò quidam Acorum esse putauerunt; in quorum numero fuit Mæoardus, qui pro Acoro Calamum aromaticum semper ponit. At vtrumque genus Acorum odore superat. Non igitur reiicienda hæc radix, cùm Calami sit radix.

XYLOBALSAMVM hoc commune

verum sit nec ne, incerti planè sumus: nam quicunque de Balsamo scripsere, inter se dissentiunt. Quòd inefficax sit, facile quilibet iudicare potest ex odore, sapore & crassitie partium. Sin autem pro eo ligno incognito & adulterato, Zedoaria vulgo dictâ quis vti voluerit, sine noxa poterit. Zedoaria enim calida & sicca est in secundo ordine, vt Xylobalsamum; valet aduersus venena, & pestem. Commodè itaque illa vti possumus, quandoquidem temperamento & viribus respondeat Xylobalsamo. Non autem in omnibus sumenda pro Xylobalsamo: sed hîc, quia iam semel in hac compositione posita sunt succedanea eius, maluimus hac radice vti.

De AMARACO si Nicolaus Præpositus dubitet, non mirum est; cùm res admodùm obscura sit, & ad iudicandum difficilis. Nam Diosc. Plin. Columella, Lucret. Virgil. Diocles medicus, vno ore Amaracum Sampsuchum appellant: Galenus tamen & Paulus diuersas herbas tradunt. nam in 3° ordine calef. & exsic. Sampsuchum collocãt; Amaracũ verò in 2° siccare & tertio calefacere volunt. Amaracus Galeno & Paulo Matricaria vulgaris est, & Parthenion Diosc. atque vtramque ponemus: quanquam non multum referret si neutra poneretur; nam, vt Gal. testatur,

multi

multi ſuo tempore & Marum & Amaracum reiiciebant.

Hæc ſunt, Candide Lector, quæ cum feſtinatione quadam annotauimus. Et hoc eſto Exemplar eius quę ex Conſilio Doctorum Mompelii diſpenſatur.

Theriaca Andromachi, quæ γαλήνη, id eſt, Tranquilla cognominatur.

℞. Paſtillorum Scillinorum ℥ xlviij.
Paſti llorum Theriacorum
Magmatis Hedychroi
Piperis nigri
Opii ſingul. ℥ xxiiij.
Roſarum ſiccarum
Scordii Cretenſis
Seminis Napi
Iridis Illyricæ
Agarici Pontici
Cinnamomi
Glycyrrhizæ ſucci
Opobalſami Singul. ℥ xij.
Myrrhæ, Croci
Gingiberis
Rhapontici, [non Rhabarbari, vt habet Cordus]
Radicis Quinquefolii
Nepitæ, ſiue Calaminthæ montanæ
Marrubii
Petroſelini Macedonici

Stœ-

Stœchados
Costi
Piperis albi
Piperis nigri [al. longi]
Dictamni Cretensis
Iunci odorati
Turis
Terebinthinæ
Cassiæ [fistulæ]
Nardi Indicæ sing. ℥ vj.
Polii Cretensis
Seseleos
Styracis
Seminis Apii [in aliis deest]
Thlaspi
Ammeos
Chamædryos
Chamæpityos
Succi Hypocisthidis
Malabathri
Nardi Gallicæ
Radic. Gentianæ
Anisi
Mei Athamantici
Seminis Fœniculi
Terræ Lemniæ
Chalcitidis tostæ
Amomi
Acori
Phu Pontici
Carpobalsami

Hypo-

Hyperici
Acacia
Gummi
Cardamomi sing. ʒ iiij.
Seminis Dauci
Galbani
Sagapeni
Opopanacis
Bituminis
Castorei
Centaurii tenuis
Aristolochiæ tenuis sing. ʒ ij.
Mellis Attici despumati ℥ CL [male ʒ pro ℥ posita] hoc est lib. xij. vnc. vj. alibi Ronlet. lib x tantùm habet.
Vini Falerni q. s.

ADMONITVM autem hîc velim Lectorem, vt huius Compositionis normã exactè contempletur, quę illi plurimum prodesse poterit in aliis Medicamentis diiudicandis. Omnes enim hîc ferè traduntur Canones qui in huiusmodi compositionibus tradi solent. E quorum numero paucos colligemus, vt memoria suppeditabit.

Primùm itaque in omni Compositione id obseruandum, vt præcipua & veluti totius medicamenti fundamenta primo loco ponantur, quod hîc etiam obseruatum est in Pastillis Scillinis & Theriacalibus. Iuuat enim plurimum non in Compositionibus solùm, sed in reliquis omnibus,

si aptus

ſi aptus ordo ſeruetur. Paraturus igitur medicamentum, in ſummis digitis habere debet quæcunque illud ingredi debeant: & ex his conſiderare quę decoctionem ferre poſſint, quæ minimè: Ex his rurſus quæ decoctionem ferunt, ea primo loco imponat quæ diutiùs decoctionem ferunt, vt radices denſas & inodoras: Odoratæ enim & rarę decoctionem non ferrent: Deinde ea iniiciat quæ minùs coctionem ferunt, vt herbas: Poſtremò quæ nullam omnino. Prętereа quæ ſimpl. maiori quantitate aſſumuntur, ea primo loco imponenda: quæ minori, ſecundo loco: atque ita deinceps gradatim; vt in hac Compoſitione eſt obſeruatum. Eius enim prima doſis eſt drachmarum 48. Altera 24. tertia 12. quarta 6. quinta 4. vltima (melle dempto) drachmarum 2. Sed & alius Canon obſeruandus eſt, & hîc obſeruatus, nempe: Ea quæ ad alterationem ponuntur. maiori debere eſſe quantitate: quæ verò ad caſtigationem, minori. His annexæ ſunt Regulæ generales, ad maiorem inſtitutionem.

THEO-

THEOREMATA SIVE PRÆCEPTA DVO

Ordinis aut Diſpoſitionis Simplicium medicamentorum,

deſumpta ex libro de Ponderibus Dom. Rondeletii.

THEOREMATA duo ſunt in hac re ſpectanda : quorum vnum, & magis neceſſarium, vt imperitiæ iuniorum Pharmacopolarum ſubueniatur , à bene parandi ratione deſumetur : Alterum à quantitate vel dignitate medicamentorum tam ſimplicium , quàm compoſitarum, quæ, ratione compoſitionis faciendæ Simplicium conditionem præſe ferunt.

Ad primum veniamus: illúdque ita conſtituamus. Quæcunque accuratiore & longiore pręparatione egent, ea priorem locum debent obtinere : hoc eſt, ſi quid difficiliùs trituretur, infundatur, coquatur, aut miſceatur, priùs triturationi, infuſioni, coctioni, mixtioni eſt mandandum : quod vt indicetur , inter trituranda, infundenda , coquenda, miſcenda, priùs ſcribatur. Si autem infundendorum, vel coquendorum , vel miſcendorum

vnum aliquod, breuiori infusione, vel coctione, vel mixtione egeat, & præter ea trituratione, hoc postponatur; duplici de causa: vna, quæ iam dicta est, altera, vt dum alia infunduntur, vel coquuntur, vel miscentur, hoc triturari possit; sicque nulla fiat temporis iactura: cuius metu sæpenumerò Pharmacopolæ, tãtocum scelere, omnia perturbant; vt eorum quæ minùs coquenda sunt, sæpe vis prorsus deperdatur nimia coctione; contrà, ea quæ longissima coctione egent, cùm eorum vis à mediocrietiam erui non possit, quãta necessaria est non extrahatur. Quod idem in aliis præparandi formis euenit. Quam rationem hodie à quamplurimis, dicam, Empiricis negligi appâret, qui infundunt simul & decoquunt Guaiaci rasuram, Santalos, Cinnamomum, Sennam, & alia multa: quorum vel ea quę sunt odorata & laxantia, vim suam amittunt, vel alia non satis decoquuntur, vel vtrumque contingit.

Secundum Theorema est, vt ea quæ maiorem sui quantitatem toti Compositioni tribuunt, & nobiliora sunt, priorem sedem occupent: quod est erutum ex præscriptis antiquorum, qui in componendis medicamentis hoc solum spectârunt; tantùm excipientes ea quæ materiæ vice aliquando in fine collocantur. Vt videre est in

descri-

descriptione Pilularum de Hermodactylis, apud Mesuem. Recipiunt enim primo ordine Hermodactylorum ℥ v. deinceps alia in mediis sedibus sequuntur, pro maiori & minori quãtitate: tandem Aloë, quia materiæ vices gerit, ad ℥ x ponitur. Idem factum est in Pilulis Sebillinis; in quibus Spica Nardi ponitur in prima sede, ob quantitatem & nobilitatem.

In Aromatico Rosato maiore, ex descriptione Gabrielis, Rosę in prima sede positæ, reliqua copiâ superant.

Idem in Antidoto Philonis, apud Mesuen, Piper album, & Hyoscyamus, obtinent; in qua Compositione manifestè appâret ordo medicamentorum seruandus secundum maiorem & minorem quantitatem; ita vt maxima quantitas primo loco ponatur, minima verò vltimo; cùm Piperis albi & Hyoscyami hîc recipiantur ana ℥ xx. Opii ℥ x. Croci ℥ v. Spicæ, Pyrethri, Castorei, ana ℥ j.

In Theriaces descriptione hoc palam fit: sed quia ea est longior; vtque mos antiquorum meliùs innotescat, non me tædebit separatim eam transscribere, & crassa Minerua excutere doses. Exactè eius castigationem, & rectum componendi modum, pręcedenti opusculo tradidi.

Animaduertendum igitur est antiquos postea quam se ita collocationi petendæ à

sola

ſola quantitate addixiſſent, vidiſſe c
mum rationem præparandi; & in hac
ordinem eſſe apprimè neceſſarium: co
ctosque fuiſſe multa verborum conge
explicare, quod ipſe in ſcribendo or
indicare potuiſſet: & is mos eos excu
uit in magnis Compoſitionibus faciend
cùm neque forſan ſolus ordo ſatis id i
dicaſſet.

Sed cùm in illis quæ ad horas præſc
buntur, hoc fieri non liceat, neque etia
ipſi fecerunt in iis quæ nobis ſcripta re
querunt, niſi admodùm paucis: in eo qu
mox dicturus ſum, totus collocation
cardo vertetur; vbi annotauero, antiqu
minùs bene & comptè feciſſe, qui aliqua
do doſim medicamentorum, quoru
idem ordo erat, diuiſerunt: vt in Theri
ca videre eſt, Roſarum ſiccarum ʒ xij. I
dis Illiricæ ʒ xij. cùm per ana, quod
notatur añ. vno numeratore deſignare p
tuiſſent.

Nec mihi minùs ridendi, qui idem h
die faciunt, (niſi id præparationis ratio
fiat) videntur.

Igitur, ſecundũ Theorema priori adiu
gentes, hunc ordinem in præſcriben
conſtantiſſimè obſeruemus, vt primo o
dine collocemus ea, quæ longiori ege
præparatione. In hoc autem rurſus id co
ſideremus, vt eandem præparationem p
ſtula

ſtulantium ea primùm ponantur, quæ maiorem copiam requirunt.

Eandem præparationem & quantitatem requirentium, & menſurandi modum, vt lib. vel vnc. vel M. vel P. ea prima collocentur, quæ commoditate, aut nobilitate aliqua præſtant. Sicque fiet, vt manum præſcriptionibus admouentes, nullo pacto hæreamus mente, ab hócne, vel illo, ordiendum ſit: ſed cognito ſcopo, medicamentique proprietate, & nobilitate, ſtatim ab eo quod opus eſt, initium faciemus: id quod erit vice materiæ (ſiue vnum, ſiue plura id faciant) ſi in eo vel coctio, vel infuſio, vel mixtio ſit facienda totius compoſitionis, primùm omniũ; ſi autem infuſum, vel decoctum, vel tota mixtio, iam facta, ei ſit adiungenda, vltimum, quantæcunque ſit copię, & quantitatis, collocemus.

Quod vt exemplo aliquantulum illuſtremus, id petamus à re quæ eſt frequentior, videlicet plantarum partibus: vt cùm earum radices duriori ſint ſubſtantiâ, & magis crudâ, longiorique decoctione & trituratione egeant; proinde in primâ ſede ponantur, pręcipuè quę aperiunt, & incîdunt: tum ligna non odorata, & cortices; deinde folia herbarum: tertio loco fructus: quarto ſemina: vltimo flores, & quæcunque ſunt odorata, vel laxantia.

Quod facit vt radices inde patiantur ceptionem: laxantes enim primo loco ponuntur.

Denique ratio præparationis tan potest, vt nihil tam generale adferri p sit, quod frequenter non patiatur aliq peculiaris & singularis doctrinæ: vt si q ad alicuius medicamenti meliorem, faciliorem actionem faciendam vel ca gandam adhibeatur, cuiuscunque sit qua titatis, id quod habet castigandum ili sequatur necesse est, vt eius vis non n castigata & melior facta, ne tantillum qu dem extrahatur: vt Zingiber & Sal Ge mæ mox post Agaricum: Spica & Cin momum post Rhabarbarum: Castoreu Crocus & Myrrha post Opium: & sic similibus.

Primùm animaduertendum est, id quo in prima acie descriptionis Theriaces positum, esse in maxima quantitate. autem factum fuit fortè, quòd medic mentum ex Scilla, scopis magis conueni Facta enim est hæc Compositio primù ad venena, & morbos contumaces & diu turnos: sed Trochisci de Scilla veneni frigidis manifesta qualitate aduersantu item puncturis & morsibus venenatoru animalium: nec minùs valet ad humoru contumaciam. Tales enim morbi sunt crassis, frigidis & viscidis humoribus

el in remotis & profundis partibus sitis; quas causas valet potissimùm Scilla, incidendo, attenuando, & ad altas partes penetrando; digerendoque humores crassos.

In secundo ordine, Trochisci Theriacales, & Magma Hedychroï, Cinamomum, piper nigrum, vel longum: sed longum magis conuenit; & descriptio quæ legitur apud Galenum ad Pisonem, & apud Auicennam, *longum* habet; tum descriptio carmine scripta. Conuenit enim magis antidotis Longum, si Dioscoridi credimus.

Hęc omnia, cum Trochiscis de Scilla, ad venena, & ad morbos contumaces, conueniunt.

Opium autem in hac descriptione, vt præcedentia ad drach. xxiv. ponitur, quia hæc compositio ad dolores sedandos parata est, vnde nomen sibi γαλήνη, quod transscribunt Latinè *Galene*, comparauit, quia tranquillitatem adfert; & propter vim Opii, & ad veneni præcautionem & curationem facit, vt ex Galeno colligimus.

Valet enim Theriaca, eodem teste, cùm recens est, ad venena; cùm verò antiqua, ad morbos diuturnos. Quòd si recens valeat ad venena, id fit propter vim Opii, quæ maior est in recenti, quàm in antiqua.

Et mihi placet Ioannis Schironii ra[m] nostræ quondam Academiæ Cancell[a] eruditissimi, qui dicebat Opium addit[u] istis magnis compositionibus, magis [e] ad vires calidorum medicamentorum [i] seruandas. Calida enim, & quę tenuiũ p[ar]tium sunt, continuò exsoluuntur ab a[ere] ambiente, qui semper agit in medicamẽ[ta].

Quare cùm tot sint in hac Compositi[o]ne calida, & anodyna fortissima esse [de]beant; nemini mirum esse debet, qu[od] ad drach. 24. Opium posuerint.

Hanc rationem non nôrunt, qui [ex] Trypherâ magnâ Opium expungũt, etia[m] ad affectus vteri pręscribatur. Nam si ta[n]topere narcotica verentur, cur Mandr[a]gorę corticem non expunxerunt? n[on] enim minùs vtero sua frigiditate aduer[sa]tur, quàm Opium. Sed hæc missa faci[a]mus; & ad reliqua veniamus.

Iris Illyrica, & Glycyrrhiza, Opoba[l]samum, Rosæ aridæ, Scordium, seme[n] Napi, vel Rapæ agrestis (quod mag[is] conuenit,) vel quia minùs aduersant[ur] venenis, vel minùs conueniunt, quà[m] supradicta, vel ad meliorem actionem ta[n]tùm adhibentur, dosim habent dimidia[m] secundæ doseos, vt secunda primæ ite[m] est dimidia, scilicet ℥ xij. Quę sequuntu[r] ℥ vj. recipiunt, hoc est, dimidium præ[c]cedentis dosis.

Aa 2 Qu[æ]

Quæ ſequuntur hanc, eadem quantitate ponuntur: ſed cenſeo omnia iungenda, quę eiusdem ſunt quantitatis: alioqui ſunt duæ claſſes eiusdem ponderis in eodem medicamento; quod ridiculum, vt iam dixi.

Quinti verò ordinis pondus eſt drach. 4. quia quæ ponuntur in hac claſſe, partim ingrata, partim rara, partim efficaciſſima ſunt: quare ſi pręcedentium copiam eſſent ſecuta, maior eorum quãtitas fuiſſet, quàm par erat. Chalcitis enim ſuo odore, ſapore, adſtrictione periculoſa eſt: alia autem ſunt efficacia valdè calfaciendo, vel adſtringendo; quare minore quantitate poſita fuêre. Quodſi præcedentem progrediendi modum ſecutus fuiſſet, prioris doſis dimidium ſumendo, minor iuſto quantitas fuiſſet aſſumpta; ob id non ʒ iij. ſed ʒ iiij. poſuit.

Quæ ſequuntur, vel quia fœtida, vel ſuo ſapore vel conſiſtentiâ ingrata, ad ʒ j. ponuntur, dimidium ſcilicet proximè præcedentium. Sunt autem, ſemen Dauci, Bitumen, Opopanacum, Caſtoreum, Centaureum minus, & Ariſtolochia. Hæc efficaciſſima ſunt, & ingrata: quare minima quantitate, & vltima ſede ponuntur.

Vnde appâret illius Theorematis veritas, quo docebamus, Efficaciſſima, & ingrata, & rara, & ſcopo minùs conue-

 nientia,

nientia, in parua quantitate esse imponenda.

Quòd autem Mellis lib. 14 [al. 10.] ponat, ostendit illud Theorema verum esse, quod de materia remediorum diximus, nempe materiam, vel quæ materiæ vicem gerunt, quantitate reliqua medicamenta superare debere.

Quòd Vinum addiderint sine quantitate, id factum fuit, quia quantitas indicari non potest. Ponenda proinde ea erit, quæ necessaria est ad diluendam medicamenti spissitudinem. Mel enim inspissat, conseruat, & dulcorat tantùm: & quia aliquando crassius, aliquando liquidius; aliquando etiam plus Vini, aliquando minus imponimus.

Quare nemini mirum esse debet, si semper Vini, Mellis, Syrupi, Sacchari, Olei & Ceræ quãtitatem non annotemus, sed *quod sufficit* dicamus.

Hîc præterea notare oportet; herbas pondere mensurari, quia siccę vsurpantur: item radices, fructus, flores, semina & lacrymas etiam pondere.

Chalcitis semi-vsta in hoc remedio ponitur, quanquam inter venenosa annumeretur; valet enim ad Fungos.

Multa etiam alia hîc annotare possem, quæ in castigatione huius nobilis Compositionis docuimus. Sed quia hæc præter

er institutum sunt, silentio prætereo.

Sed de his hactenus. Nunc Theriaces facultates breuiter persequamur.

THERIACA MAGNA ad eadem valet ad quæ Asyncritum. Efficacior tamen est ad omnia. Sed eædem hîc obseruandæ limitationes, quæ illîc, sit ne scilicet Recens, an Antiqua. Recens enim vt frigidior est, sic ad morbos calidos conuenit: Antiqua frigidis opitulatur: Quæ mediæ ætatis est, morbis medio modo se habentibus confert. Sed neque id nouisse sufficit. Nam propriis cuilibet affectui medicamentis commisceri debet. Exempli gratia: si ad fluxum sanguinis, cum aqua Bursæ pastoris misceatur: & sic de reliquis.

Apoplexiæ prodest, si valdè antiqua detur: quia in tali affectu egemus attenuatione humorum crassorum apoplexiam comitantium.

Epilepticis conuenit recens; etiam si epilepsia sit à nimio sensu: nam recens obtundit sensum illum exactum. Si verò fiat ab humore crasso (quod scio rarissimè accidere) exhibenda antiqua.

Raucedini vocis, si à crassis humoribus fiat, conuenit antiqua; sin à defluxione tenui, recens.

Asthmati recens, si à retentione calidorum; sin à crassis humoribus, antiqua.

Ictericis & Hydropicis antiqua. Peripne
monicis & pleuriticis recẽs datur in pri
cipio, cùm tales affectus fiãt per defluxi
nem ; idq́ue cum aqua hordei. Iliosis r
cens, quia inflammatio eſt. Dyſenter
cis recens, cum ſucco aliquo refrigera
te. Nephriticis recens, ad ſedandum d
lorem.

Menſtrua educit antiquiſſima. Neq
ſolùm educit & prouocat menſtrua ; ſe
& immodicas menſtruas fluxiones ſiſti
vt inquit Galenus lib. de Theriaca ad Pi
ſonem : Miſtam variamque facultatem
inquit, habet. Ideò alia diffundens exte
nuansq́ue cogit excerni ; alia, quæ o
natiuæ virtutis imbecillitatem ſuperflu
excernuntur, viribus partium confirma-
tis ſolet inhibere.

Lepras & Variolas emendat antiqua.

Præcipuè contra omnia venena recens
quia venenum eſt tenuiſſimarum partium.
Tota itaque cura conſiſtere debet in con-
ſeruando corde, ne ad illud ſcilicet pene-
tret vis veneni. Incraſſandi ſunt ergo mea-
tus : Hoc autem medicamentum recens
non modò incraſſat, ſed & refrigerat ; ve-
rumq́ue eſt Alexipharmacum.

Omnem defectionem ſenſuum leuat an-
tiqua: recens enim magis ſenſus ſtupefa-
ceret. Retardat ſenectutẽ, inquit Gal. quia
excrementa corporis abſumit, & euacuat.

Quar-

Quartanis febribus & contumacibus ſoluendis apta eſt Theriaca antiqua (quod experientiâ comprobatum eſt Mompelii ann 1551.) vbi iam appârent ſigna concoctionis. Cùm enim Pharmacopœus quidam iamdiu laboraſſet quartana inexpugnabili, eâ ſolutus eſt media hyeme, ſolo vſu triduano Theriacæ à nobis præſcripto.

Expertus ſum præterea Dyſenteriæ conuenire. Acceperat enim Scriba quidam ſatis inconſultè ʒ ij Colocynthidis; vnde in Dyſenteriam inciderat. Præbui illi ʒ j. Theriacæ nuper paratæ: & conualuit eo ſolo remedio exhibito. Rurſum ederant quidam ſalſamenta putrida: è quibus duo obierunt; tertius, me conſulto, vomitione factâ Theriacam ſumſit, & curatus eſt

VT autem finem dicendi faciam: Recens valet aduerſus venena; antiqua verò aduerſus morbos diuturnos & inueteratos.

Rejicio eorum ſententiam, qui Theriacam pueris recèns natis præbent, ne ſint obnoxii (vt aiunt mulierculæ) venenis. Data enim pueris iam primùm in lucem editis, calorem natiuum obruere poteſt Recens, cùm frigida admodùm ſit: Antiqua vero ſua caliditate euaneſcere faceret eundem calorem.

Varia autem eius eſt doſis: quæ à mul-

tis indicationibus ſumitur. Si enim a Fe-
cta pars ſit remota, ratione optima dabi-
tur maiori quantitate, quàm ſi ſit propin-
qua: vt ſi ad Podagram, dari debet maio-
ri quantitate, quàm ſi ad Ventriculum.
Recens item minori quantitate danda eſt,
quàm antiqua. Recens enim periculo non
vacat; at antiqua, ratione caliditatis, na-
turæ amicior eſt. Calidum enim quodam-
modo ſecundum naturam eſt.

Hæc ſunt Theriacæ commoda, quæ
perſequi nobis libuit. Plura require apud
Galenum de Theriaca ad Piſonem; qui
ſigillatim eius facultates deſcribit.

THERIACES & MITHRIDATII miſcendi parandique ratio, ex Lobelio.

PRIMARII huius nobiliſſimi Anti-
dori concinnatores Veneti, terenda
duriora & craſſiora, ordine contun-
dunt, in lebetem iuſtæ magnitudinis in-
dunt, permiſcent: quæ deinde in variis
pilis æneis, ſiue mortariis exactè & ope-
rosè ab operariis tunduntur; humidis ſic-
cis immixtis, diſtributiſque, & pilis in-
ter tundendum Opobalſami ſuccedaneo
inunctis, ne pilis & piſtillis adhæreant, &
pollinis inſtar exhalent.

Oliba-

Olibanum, Gummi, Lachrymas per ſe terunt, ne cum aliis trita coëant, aut cohærendo in grumos coaleſcant, cribrationemq́ue impediant.

Agaricum, priùs deraſum, teritur & cribratur, aut Ceruſæ modo ad Emplaſtra fricando per ſetaceum traiicitur.

Trochiſci per ſe teruntur.

Sagapenum, Galbanum, & huiuſmodi lachrymæ Vino paſſo ſiue Cretico ſoluuntur, & per cribrum fricando cernuntur.

Styracis doſim quidam auarè ſordidi augent, qui Styrace puriſſima in guttis vocata (repertu ſedulis tamen hodie facili) carent: quam exactiſſimè terunt, mortario & piſtillo calefactis, æquali affuſo Mellis defœcati pondere, per ſetaceũ traiiciunt: cui deinde Terebinthinam feliciùs miſcent, quàm Galbano, ex Galeni tamen præcepto.

Quidam Bitumen hodie, ſi liquidum ſit, quale eſt illud Gallicum Auernienſe, miſcent cum Terebinthina, & præparata ſiue tranſcolata Styrace. Si verò durum aut aridum ſit, cum Chalcitide in marmoreo lapide læuigant.

Inclyti Collegii Medici Londinenſium
THERIACES *formula,*
ex eodem Lobelio.

Ab inclyto Medicorum Londinenſium

Collegio vtilissimum hoc Alexipharmacum, Epidemicis contagiosisque febribus grassantibus, ciuem etiamque egenum seruandi gratiâ scitè excogitatum fuit. Eadem ferè recipit, iisdemque viribus pollet, quibus Fracastorii Diascordium & celeberrimum Dodonæi aliorumque practicantium Belgii ad Pestem Electuarium, Carlinæ radice addita, sine tamen Opio. Ab effectu Theriaca vocata.

℞. Cornu ceruini lima derasi ℥ ij.
Seminum Citri Oxalidis Pæoniæ
Ocymi ana ℥ j.
Scordii, Corallinæ ana ʒ vj.
Radicum Angelicæ Tormentillæ
Pæoniæ
Foliorum Dictami
Baccarum Iuniperi Lauri ana ℥ ß.
Florum Calendulæ
Caryophyl. Anthos
Summitatum Hyperici
Nucis Moschatæ Croci ana ʒ iij.
Radicum Gentianæ Zedoariæ
Zingiberis
Macis Myrrhæ
Scabiosæ, Succisæ
Cardui benedicti ana ʒ ij.
Caryophyllorum, Opii ana ʒ j.
Omphacii & Mellis optimi ana q. s.

FOR-

FORMVLÆ
SELECTIORVM PHARMACORVM,
quorum vſus poſt Valerium Cordum in Illuſtrium aliquot Rerumpublicarum Officinis receptus eſt.

Theriaca Pauperum, ex Diateſſaro compoſita.

℞. Gentianę Baccarum Lauri
Myrrhæ
Ariſtolochiæ rotundæ ana ℥ ij.
Boli Armeni pręp. Dictamni albi
Tormentillæ Scordii
Carlinæ Zedoariæ ana ℥ j.
Rob Sambuci Iuniperi ana ℥ ß.
Mellis q. ſ. Miſce.

Electuarium contra peſtem, pro pauperibus.

℞. Ficuum pinguium lib. dimidiam
Nucum iuglandium ℥ ij.
Fol. Rutæ ʒ iij.
Zedoarię ʒ ij.
Boli Armeni ʒ iij.
Rob Iuniperini ℥ ij.
Rad. Gentianæ ʒ j.
Theriacæ electæ ℥ iiij.

Syrupi de ſucco Acetoſæ q. ſ.
Fiat Electuarium.

Diaſcordium Fracaſtorii.

℞. Cinnamomi
Caſſiæ ligneæ ana ℥ ß.
Scordii veri ℥ j.
Dictamni Cretici Tormentillæ
Biſtortæ ana ℥ ß.
Galbani Gummi Arabici ana ʒ iiij
Opii ʒ j. ß.
Styracis Calamitę ʒ iiij. ß.
Seminis Acetoſę ʒ j ß.
Gentianæ ʒ iiij.
Boli Armeni ℥ j. ß.
Terræ Lemniæ ℥ ß.
Piperis longi Zingiberis ana ʒ ij
Mellis albi lib. ij. ß.
Conſeruæ Roſarum lib. j.
Vini aromatici lib. ß.
Fiat Electuarium ſ. a.

Confert in febribus contagioſis peſtilentibus, vbi potiſſimùm Theriaca & alia magna Antidota locum non habent, vt in pueris & grauidis. In Cephalalgia etiam Epidemica, cum aqua Oxalidis aut Trifolii acetoſi feliciter exhibetur. Fracaſtorius in peſte correptis ac extremè deſperatis hoc modo exhibet: Succi Luiulæ ſiue Oxydis ℥ ij. Succi Citri ℥ j. Diaſcordii

scordii ʒ j. Specier. cord. è Gemmis ℈ ij. Aceti ℥ j. misce. Omnia mixta dentur simul: & repetatur quoties opus fuerit.

Electuarium de Ovo, Maximiliani I. Imperatoris.

℞. Ouum Gallinę recens: & educto per apicem Albumine, id quod vacuum est Croco Orientali non puluerisato, imple, vitellum non auferendo: postea cum alio putamine iterum occlude, ne quid transpiret, & lento igne, vel post fornacem tamdiu assa in ollula, donec tota oui testa nigrescere incipiat; diligenter cauendo ne Crocus comburatur. Exemta è testa materia exsiccetur, vt in mortario exquisitissimè contundi, & in puluerem redigi queat; addendo pulueris Sinapis albi quantum prædicta omnia ponderant. Postea

℞. Pulueris Dictamni albi
Tormentillæ ana ʒ ij.
Myrrhæ Cornu cerui
Nucis Vomicæ ana ʒ j.
Rad. Angelicę
Pimpinellæ
Granorum Iuniperi
Zedoariæ
Camphorę ana ℥ ß.
Misce omnia simul in mortario: &

tan-

tandem adiice Theriaces optimæ ad pondus omnium, ac iterum pistillo fortiter contunde, & commisce, per tres quasi integras horas agitando: deinde fiat Electuarium vt est artis.

Quibus Nux vomica suspecta esse solet (quamuis experientia comprobatum sit illam Nucem potiùs canibus & felibus quàm hominibus, aduersari) substituunt semen Citri, aut Rad. Petasitidis. Præterea si qui à Camphora vehementer afficiuntur, dimidium tantum Camphoræ sumatur, aut etiam omnino omittatur, præsertim si frequenter vsurpandum sit hoc Electuarium loco præseruationis.

Multis experimentis comprobata est excellentia huius Electuarii, & pro secreto habitum fuit, neque diuulgandum esse censuerunt quidam. Datur ieiuno magnitudine ciceris, & horas xxiiij à peste præseruat. Peste correptus, si febris adfuerit, capiat de eo aureum vnum ex aqua Plantaginis. Creber apud Germanos huius vsus est, non in peste solùm, sed & in venenis omnis generis depellendis.

Electuarium de Limatura Chalybis, pro oppilatis.

℞. Limaturæ Chalybis ℥ ij. ß.

Teratur benè super marmor duriss.

cum

cum aceto in ſubtiliſs. pulue rem exſicce tur in loco calido, vel ad ſolem: idque ſepties repetatur. Huius limaturæ ſic præparatæ ℥ ij.
Cinnamomi opt.
Nucis muſcatę ana ʒ j.
Rhabarbari opt. ℈ ij.
Specier. Aromatici Roſati ʒ j. ß.
Mellis opt. deſpumati & Sacchari clarificati ana ℥ iij.
Lento igne fiat Electuarium.

Virginibus cachecticis, quibus menſes non ritè fluunt, & in hepatis obſtructione hoc multùm prodeſt.

Aliter.

℞. Limaturæ Chalybis præparatæ ℥ ij.
Specier. Diarhodon abb. Diacurcumæ ana ℥ ß.
Epithymi Thymi ana ʒ ij.
Mellis deſpumati q. ſ.

Eſt eius vſus frequens in jecoris diuturna obſtructione, & albo virguncularum ictero. Datur poſt purgatum corpus à ʒ j ad ℥ ß. ſubſequente valido aliquo exercitio, aut corporis motu vehementiore.

Electuarium Opticum Occonis.

℞. Specier. Pliris archontici

Semi-

Seminis Fœniculi ana ʒ j.
Macis Cubebarum
Cinnamomi
Piperis longi
Caryophyllorum ana ℈ ß.
Euphragiæ ℥ ß.
Succi Saluiæ Rutę
Chelidonii ana ℥ ß.
Sacchari clarificati ℥ j.
Mellis Rosati ℥ v.

Coquantur Succi cum Melle ad solidam consistentiam, deinde species tritæ addantur.

Ad visus imbecillitatem, & suffusiones confert.

Puluis Epilepticus, minùs pretiosus, seu pro pauperibus.

℞. Rad. Pæoniæ collectæ luna decrescente ʒ ij.
Dictamni albi ℈ iiij.
Visci quercini ʒ j. ß.
Cubebarum
Coriand. præpar. ana ʒ ß.
Nucis Moschatæ ʒ j.
Fiat puluis.

Puluis partum promouens, Helidei de Paduanis, medici Bononiensis.

℞. Cinnamomi Croci ana ℈ j.

Bora-

Boracis ℈ iiij,

Datur ex aqua Artemisiæ, vel simili.

Augetur efficacia, si (pro prudentis Medici arbitrio) exigente necessitate, admisceatur testiculorum equinorum aridorum aut iülorum Nucum iuglandium puluis.

Puluis aduersus Scabiem, in Italia vsitatissimus.

℞. Sulphuris viui
Nitri veri, vel eius loco Salis Gemmei
Foliorum Maioranæ ana ʒ ij.
Lithargyri aurei
Cort. rad. Ellebori nigri ana ʒ j.
Pimpinellæ ʒ ß.

Seorsim trita, cribrata & mista, seruantur: & cum oleo Rosato ac Costino cuti affricantur.

Puluis pro vlceribus gutturis.

℞. Sulphuris viui ℥ iiij.
Myrrhæ rubeæ
Aluminis Saccharini ana ℥ ij.
Masticћes Turis ana ℥ j.
Pyrethri ʒ vj. Fiat puluis.
℞. huius pulueris ℥ j.
Vini sublimati lib. j.

Puluis hic felici successu gutturis anti-

qua ac fœda vlcera repurgat & persana
præcipuè in lue venerea.

Puluis Violarum odoratus.

℞. Iridis Florentinæ ℥ vj.
Rosarum rub. ℥ iiij.
Cyperi ʒ ß.
Maioranæ Caryophyllorum
Styracis ana ℥ j.
Beniouin Santali Citrini ana ℥ ß.
Violarum ʒ iij. [al. ℥ iij.]
Moschi ʒ j. Fiat puluis.

Puluis hic tametsi ad odoramenta præstanda potissimùm expetitur, caput tamen extrinsecus adhibitus eximiè roborat, nec non cordis palpitationi medetur.

Syrupus è Rosis siccis.

℞. Infusionis Rosarum aridarum aliquoties lege artis factæ,
Sacchari ana.
Decoquatur in formam Syrupi.

Alii sumunt dimidiam partem Sacchari, ad infusionem.

Syrupus Althææ, Fernelii.

℞. Rad. Althææ ℥ ij.
Cicerum rubeorum ℥ j.

Rad.

Rad. Graminis Aſparagi
Glycyrrhizæ mund. Vuarum paſſar. expurgat. ana ℥ ß.
Summitatum Althææ Maluæ
Parietariȩ Pimpinellȩ
Plantaginis
Adianti vtriuſque ana manip. j.
Quatuor ſeminum frigidorum maiorum & minorum ana ʒ iij.

Coquantur ex aquȩ libb. ſex, dum quatuor ſuperſint, cum Sacchari albi libris quatuor, ad conſiſtentiam Syrupi.

Craſſam obſtruentemque pituitam, purulentamque ſaniem & arenulas blandè expurgat, citra manifeſtum calorem. Vrinæ præterea mitigat ardorem.

Syrupus Meliſſæ, Fernelii.

℞. Rad. Dictamni albi Pentaphylli
Rad. Betonicæ
Doronici Romani ana ℥ ß.
Foliorum Meliſſȩ Stœbes vel Scabioſæ
Succiſæ vel Morſus Diaboli
Florum Bugloſſi vtriuſque
Roriſmarini ana manip. j.
Seminis Acetoſæ
Citrii mali
Fœniculi Cardui benedicti
Ocimi ana ʒ iij.

Coquantur in aquæ libris iiij. ad dimidias,

dias. Expresso addantur
Sacchari albi lib. iij. Succi Melissæ
Aquæ Rosarum ana lib. ß.
Percoquantur in Syrupum condîtur
Cinnamomi & Santali citrini ana ℥ ß.
Ante alios cordis palpitationi & syncopæ succurit: peculiariter verò pestilentium & venenatorum morborum malignitatem obtundit.

Syrupus Augustini Niphi.

℞. Corticum Myrobalanorum cittinorũ
Rad. Rhapontici vulg. siue Centaurii maioris recent.
Fol. Senæ Epithymi ana ℥ j.
Polypodii quercini
Fol. Fumiterræ
Lupulorum recent. ana lib. j.
Glycyrrhizę contusę
Sem. Anisi ana ʒ iij.
Florum Boraginis Buglossæ
Violarum [ana] ʒ ij.
Fiat omnium decoctio vt moris est. Decocto excolato, quod erit, ad lib. ij. admisceatur
Succi Lupulorum
Succi Fumi terræ depurat. ana lib. j.
Sacchari clarificati q. s.
Fiat Syrupus s. a. & condiatur cum pauculo Moschi & Ambræ.

Datur ab vnciis iiij. ad vj. cum aqua Lupulorum.

In Italia, præſertim Neapoli, eſt vſitatiſſimus ad cutis vitia, luem venereã, epatis calidam & ſiccam intemperiem; quartanam ac lentam febrim. Educit pituitam ſalſam, & humores melancholicos. Patauii addunt Hellebori nigri nonnihil.

Syrupus de Scolopendrio, Fernelii.

℞. Polypodii quercini
Rad. Bugloſſi vtriuſque
Cort. rad. Capparorum
Cort. Tamariſci ana ℥ ij.
Scolopendrii; veri, ſeu Ceterach, manipul. iij.
Lupuli Capillorum Veneris
Cuſcutæ Meliſſophylli ana manip. ij.

Coquantur in aquæ libris nouem ad remanentiam librarum quinque: colaturæ huic adde Sacchari albi lib. iiij. Percoquantur in Syrupum.

Craſſam terrenamq́ue melancholiam attenuat, mollit, fluxilemq́ue reddit: lienem obſtructione liberat, tumentemque ſoluit.

Syrupus de Polypodio.

Variæ ſunt Syrupi de Polypodio deſcriptio-

ſcriptiones. Sed quarum omnium vice
ſupplere poteſt alteruter præcedentiu
Syruporum duorum.

Lohoch è Caulibus, ſeu Braſſica, Gordonii.

℞. Succi Caulium rubeorum depurati
clarificati libram vnam
Croci ʒ ij.
Mellis deſpumati Sacchari ana lib.
Fiat Eclegma ſecundum artem.
In morbis pectoris vtile: plurimumq
valet in omni raucedine & ablatione voci

Hydromel ſemplex.

℞. Mellis libram vnam
Aquæ pluuiæ vel fontis libras octo
Decoquantur donec Mel non ampliù
ſpumet.

Hydromel compoſitum.

℞. Aquæ fontis libras viginti
Mellis deſpumati libram vnam
Saluiæ Origani an. pug. ſemis
Aniſi Coriandri ana ʒ j.
Glycyrrhizæ ʒ ij.
Cinnamomi ʒ j. ß.
Bulliant ad conſumtionẽm quartę partis, & colentur.

Hydro-

Hydromel purgans.

℞. Hydromelitis ℥ xxxij.
Caricarum pinguium num. viij.
Fol. Senæ electæ
Polypodii quercini ana ℥ ß.
Sem. Anisi ʒ j.
Cinnamomi ʒ ß.
Zingiberis ℈ j.
Coquantur ad dimidium : colaturæ adde
Sacchari Candi rubei ℥ ij.
Misce vt artis est.

Eccoproticon felix; pueris, senibus, ac iis quos sedes remorantur, familiare.

Oxymel elleboratum, Gesneri.

℞. Calamenthi Thymi Pulegii
Cardui Benedicti
Rosarum rubrarum
Menthæ crispæ ana p. j.
Sem. Anisi Ocymi
Sem. Vrticæ Romanæ
Sem. Anethi ana ʒ j.
Rad. Angelicę
Rad. Fœniculi Althææ
Scillæ Iridis nostræ
Turbith ana ℥ ß.
Ellebori albi
Esulæ præparatæ ana ʒ ij.

Rad. Asari ʒ j. ß.
Galangæ Cinnamomi
Calami aromatici ana ʒ j.

Omnia trita infunde in aceti acerrim lib. ij. vel q. s. triduo in sole vel ad fornacem in vitreo vase obturato. Tum c coquantur in olla vitreata ad dimidiu ferè; tum colabis, modicè exprimendo, a desque Mellis despumati, Sacchari a lib. j. & ad consumtionem Aceti dec ques in Syrupi consistentiam. Dosis ad m uendam aluum ab ℥ß. vsque ad ʒ vj. cu decoctione Senæ & Polypodii, vel Syr po Violato, alióve solutiuo.

Confert Epilepsiæ, asthmati, & om nibus morbis à materia frigida, crassa, t naci, à phlegmate & melancholia depe dente.

Potus Hippocraticus.

℞. Cinnamomi electi ℥ ij.
Zingiberis
Galangæ ana ℈ ij.
Nucis Moschatæ ℈ j.
Sacchari albissimi ℥ xvj.
Vini albi potentis ac odoriferi lib. v.

Macerando probè tecta per horas oct vel decem, posteaque sæpe sæpiùs perco landa redigantur in potum Hippocrati cum; transcolatum liquorem aromatibu in ma

n manica Hippocratis contentis semper ffundendo.

Cerebrum & ventriculum roborat, spiritus auget, vitales facultates fulcit, amissas vires reparat, ac infirmę coctioni opem præstat.

Cremor Ptisanæ.

℞. Hordei mundi excorticati lib. j.
Aquæ q. s.

Bulliat semel. Facta ebullitione remoueatur prima aqua, & affundatur recens; quę iterum coquatur ad consumtionem medietatis, ac per pannum coletur.

Tabidis ex vsu est; hecticis, consumtis, & à prolixo morbo extenuatis idoneus ac perutilis.

Mostarda, seu Diasinapi.

℞. Pul. seminis Sinapi lib. iiij. ß.
Salis communis albiss. lib. ij.
Vini rubei q. s.

Infundantur per noctem agitata in vase lapideo aut testaceo vitreato amplo; manè addendo

Corticum Citri melle conditorum, & crassiusculè incisorum ℥ iiij.
Conseruæ pro Mostarda lib. xviij.
Melazii, id est, Spumæ Sacchari nigræ

& liquidæ [quam Syrupum vulgus voca
lib. xlij.
Caryophyllorum ℥ j. ß.
Nucis Moſchatæ ℥ ij.

Aromata etiam craſſiuſculè incidantu ac cum prædictis omnibus miſceantu ſeruenturque ſic in vſum debitum.

Conſerua pro Moſtarda.

℞. Cydoniorum recentium in radula ſe tyrocneſti de raſorum partes tres
Mellis deſpumati partes duas.
Coquantur ſ. a. & ſeruentur vſui.

Moſtarda ventriculum laxum ac frigidum corrigit, mollitiem eius aufert, coctionem procurat, appetentiamque deiectam erigit. Adhibetur potiſſimùm ad embammata ſeu intinctus menſis magnatum.

Paſſulæ Laxatiuæ.

℞. Fol. Senæ Alexand. ℥ iiij.
Cinnamomi electi
Zingiberis ana ℈ iiij.
Aq. Endiuiæ & Vini albi ana ℥ xiiij.

Infundantur per horas ſex aut octo: deinde ebulliant, ac leniter exprimantur. huic decocto poſt colaturam adde Sacchari albi ℥ iiij.

Coquantur ſimul ferè vſque ad conſiſten-

ſtentiam Syrupi; iniiciendo tum, vt adhuc ſimul leniter bulliant, Paſſularum minorum repurgatarum ℥ xij. Atque ſic lege artis poſt iuſtam coctionem teponãtur.

Eodem modo parantur & Zibebæ, & Pruna laxatiua.

Quamuis à longinquis partibus ob facilitatem vix quicquam educere poſſint; dantur nihilo minùs pueris, delicatulis, & hominibus alias medicinas purgantes reſpuentibus. Adſtrictam enim aluum leniunt, fęcesque diutiùs detentas expellunt.

Electuarium purgans, de Pomo Citrio.

℞. Corticum Citrii Pomi conditorum
Conſeruæ Boraginis
Bugloſſæ
Violarum ana ʒ ß. [al. ʒ v.]
Specier. Diatragacanthi frig.
Diacrydii ana ℥ ß.
Turpeti opt. ʒ vj.
Sacchari albi lib. j. in aquis cordialibus deſtillatis diſſoluti.
Fiat Electuarium.

Plurimùm in Gallia in vſu eſt: ſed in confectione ſolida. Nonnulli additis foliis Senæ, & pauculo Zinzibere ac Croco tabellas conficiunt ſ. a. loco Electuarii.

Euacuat omnes humores.

Holippæ purgantes.

℞. Turbith electi ʒ v.
Diagridii ʒ ij.
Zingiberis Cinnamomi ana ʒ j.
Hermodactylorum ʒ j.

Puluerisata infundantur per noctem aqua Rosarum fragrantissima: manè c[olentur] & exprimantur. Cum hoc express[o] ac colato, & sufficienti Farina Tritic[i] candidissima, ac Sacchari albissimi ℥ ii[j] fiant Holippæ s. a.

Pituitosos biliososque humores ed[u]cunt, nec non serosa excrementa euacuan[t]. Vsui sunt iis potissimùm quibus appe[ti]tus peruersitas alterius medicamenti sum[p]tionem dissuadet.

Diasarum Fernelii.

℞. Syr. de Mentha
Violarum ana ℥ iiij.

Coquantur ad Mellis crassitiem: sub [fi]nem, amoto igne, inspergantur
Radic. Peponis aridarum
Sem. Raphani, Vrticæ,
maceratorum in aqua Rosarum, & rursu[s] arefactorum ac tritorum ana ℥ ß.
Rad. Asari contrit. & per cribrum excr[e]tarum ℥ j.

Cinn[amomi]

Cinnamomi
Sem. Fœniculi ana ʒ j. ß.
Fiat Electuarium liquidum.

Dantur ʒ iij. ex aqua Hordei, vel Mulsa, aut Sero lactis.

Omnis generis humores circa ventriculum & præcordia exuperantes vomitione ducit, non continuato, sed ex interuallis facto impetu; vt senibus quoque & aliis imbecillibus corporibus non obsit. Eadem emendatiùs habebis infrà.

Puluis contra Hydropem, Erasti.

℞. Pul. Foliorum Soldanellæ ʒ j. ß.
Fol. Senæ ʒ ij.
Turpeti vel Rhabarbari ℈ j.
Sacchari ʒ j.
Misce, fiat Puluis.

Quidam addunt pulueris Lumbricorum terrestrium pręparatorum & exsiccatorum ad pondus omnium.

Puluis contra Vermes.

℞. Sem. Santonici ʒ ij.
Coriandri præparati ℈ j.
Cornu Ceruini vsti ʒ j.
Corallinæ ʒ ß.
Sem. Caulium ʒ j. ß.

Rhabarbari opt. ʒ j.
Sacchari ʒ j. ß.
Misce. fiat Puluis.

Cùm Rhabarbarum pueris non semper sit acceptum, quidam loco Rhabarbari sumunt tantundem vel paulo plus foliorum Senæ.

Pilulæ de Nitro, Alexandri Tralliani.

℞. Aloës Colocynthidos
Scammonii Bdellii
Hellebori nigri præparati
Gummi Arabici ana ʒ ij.
Euphorbii præparati Nitri ana ʒ j.
Cum Succo Brassicæ & Melle cocto fiat massa.

Valent ad omnem humorem euacuandum à partibus remotioribus. In doloribus luis Venereæ, Epilepsia, & aliis pertinacibus morbis plurimi in Italia & alibi vsus.

Pilulæ Iliacæ Rhasis.

℞. Colocynthidos
Sagapeni ana ʒ vj.
Diagridii ʒ ij.
Cum Succo Porri fiant pilulæ.

Cum iudicio vsurpandæ sunt hæ pilulæ. Dantur à ℈ ij. ad ʒ j.

Velo-

Velociter paſſionem ſoluunt iliacam. Cephalalgicis, hemicranicis ſaluberrimæ: nec in hydrope & cachexia contemnendæ. De iiſdem infrà agetur.

Trochiſci de Roſis ſimplices, Meſuæ.

℞. Folior. Roſarum ℥ x.
Glycyrrhizę ℥ v.
Spicæ Aromaticæ, ſiue Indicę ℥ ij. ß.

Tritis omnibus fiant Trochiſci ex vino albo.

Ventriculum & hepar roborant, humoresque detergunt; atque adeò phlegmaticæ febri conueniunt.

His ſi Scammonii opt. ℥ iij. adiiciantur, conficiuntur Trochiſci purgantes.

Trochiſci de Violis purgantes, Meſuæ.

℞. Violarum purpurearum mundatarum, & mediocriter exſiccatarum ℥ vj.
Turpeti albi & gummoſi ℥ iiij.
Succi Glycyrrhizæ Mannæ ana ℥ ij.

Succus Glycyrrhizæ, Manna & Violæ, ſimul benè conterantur: quibus addatur puluis tenuiſſimus Turpeti: diu ſimul terantur, & cum Syrypo Violato, ſi opus fuerit, formentur Trochiſci. Validiores autem efficiuntur ſi Diagridii ℈ viij. addantur.

His vtimur ad expurgandam pituita[m] lentam in thorace, cui bilis vitellina e[st] permista: faciuntque ad difficultatem sp[i]randi.

Sief album cum Opio & sine Opio.

℞. Gummi Arabici Tragacanthæ
Amyli ana ʒ iiij.
Cerussæ lotæ ʒ vj.
Sarcocollæ nutritæ ʒ iij.
Opii ʒ j. Cum albumine oui fiat Sief. Paratur etiam sine Opio, vt vtrumque sit in promptu. Rhases alibi sumit Cerussa[e] ʒ: Mesue addit Tus.

Ad oculorum fluxiones, lippitudine[s] acres, & dolores inde natos leniendos ad[h]ibetur, cum aliquo conueniente liquore.

Collyrium album, Galeni.

℞. Cadmiæ lotæ, id est, Tutiæ præparatę ʒ xvj.
Cerussæ ℥ j.
Amyli Gummi Arabici
Tragacanthæ ana ʒ iiij. Opii ʒ ij.

Excipiantur cum aqua pluuia vel Rosacea, & fiat Collyrium siccum. Paratur etiam sine Opio.

Ad Oculorum vstiones, pustulas, chymoses, fluxiones, lippitudines acres, ac dolores inde natos leniendos faciunt hæc

Colly-

Collyria: maximè in his qui nullam mordacitatem ferre possunt, vtilia. Sed posterius in Italia est frequentiùs vsitatum. Vsus est cum ouo.

Pomum Ambræ.

℞. Santali Citrini ʒ vj. ℈ ij.
Ligni Aloës ℥ ß.
Rosarum rubearum Basiliconis
Lauendulæ Anthos
Maioranæ ana ʒ iij. ℈ j.
Corticum Citri ʒ vij.
Cinnamomi Nucis Moschatæ
Macis Caryophyllorum
Coriandrorum præparatorum
Cardamomi ana ʒ iij. ℈ j.
Labdani puri ℥ viij.
Styracis Calamitæ ʒ vj. ℈ ij.
Styracis liquidæ ʒ iij.
Asæ dulcis ʒ x.
Ceræ citrinæ ℥ j. ß.
Terebinthinæ Cypriæ ℥ iiij.
Aquæ Rosarum ℥ ij. ß.
Moschi Alexandrini
Ambræ cin. ℈ ij. ß.
Fiat massa.

Odore spiritus instaurat, & cordi robur addit.

Vsus est maximè cùm aliqua aëris inquinati suspicio viget: cui tunc temporis An-

gelica, Zedoaria, Ruta, & præſertim Camphora rectè adiicitur.

Candelæ pro ſuffitu.

℞. Styracis Calamitæ
Carbonum Salicis ana ℥ ij.
Benzoini ℥ j.
Caryophyllorum ℥ ß.
Laudani ʒ. vj.
Terebinthinę Cypriæ, & Mucilaginis Tragacanthæ cum Aqua Roſarum factæ q. ſ.

Fiant Candelæ, Tedæ, vel Auiculæ: quibus pro delicatioribus Galliam Moſchatem aut Ambram addere licebit.

Oleum Ranarum, Meſuæ.

Ranarum fluuiatilium libra dimidia decoquitur in olei Seſamini ſextario, in vitro optimè clauſo, vſque ad ipſarum diſſolutionem.

Arthritidi & Podagrę calidæ prodeſt.

Oleum præſtantiſſimum, vermes pellens, aut necans.

℞. Myrrhæ electę ℥ vij.
Maſtiches ℥ ix.
Aloës Epaticæ ℥ xviij.
Salis communis lib. j.

Con-

Contusa omnia per retortam igne len-
o destillentur magna diligentia. Exibit
primò aqua, dein Oleum admirandum:
cuius (inquit Melichius) vnica gutta
preciosissimis etiam gemmis est precio-
ior. Siquidem infantes à vermibus infe-
tatos inunctum liberat à morte. Vulnera
tiam, nisi inipsa vsque ossa penetrēt, gut-
ula vna consolidat intra horas xxiiij.

Oleum Balsami.

℞. Terebinthinæ ℥ xviij.
Myrrhę Cinnamomi
Caryophyllorum
Nucis muscatæ Aloës
Cubebarum Castorei
Zedoariæ
Masticbes Galangæ
Ligni Aloës
Tormentillę
Dictamni albi ana ℥ ß.
Gummi Hederæ
Thuris ana ℥ ij.
Olei Laurini
Galbani Gummi Elemi
Olei Oliuarum
Aquæ Vitæ ana ℥ vj.
Rad. Chelidonię
Sarcocollæ
Matrisilluæ Saluiæ ana man. j.

Terenda tere, & cum aqua Vitæ permisc
atque cum Terebinthina in cucurbita
benè clausam immissa, in balneo Mar
calenti quatriduum depone. Dein sup
cineribus igne lento distilla, ita vt bidu
opus soluas.

Valdè à Melichio hic liquor comme
datur in paralysi, neruis contractis, do
lore dentium, pestiferis apostematibu
pauculis guttulis.

Oleum Ceræ, ex descriptione Melichi

Præstantissimarum esse virium, inqui
comperimus ad dolores hypochondrio
& Stomachi. Tussi medetur; vulnera sim
plicia, quęque in partibus facta sunt ne
uosis, curat. Quod intra corpus exhibe
solet, sic fit:

Cera liquata in aquam communem
proiicitur octies aut decies: dein per re
tortam, cui cineres non subsunt, destil
latur igne moderato. Initio autem no
Oleum, sed quiddam Butyro simile pro
dit: ideoque quinquies vel sexies repeti
ta destillatione opus erit, donec non con
crescat ampliùs Oleum. Quod si coagu
lari videris, destillationem repete, done
sincerum prodeat Oleum.

Alio modo fit, vulneribus sanandi
vtile:

Cer

Cera liquata in vinum album quàm haberi poterit optimum, proiicitur octies deciésve, semperque diligenter subigitur. Deinde distillatione modò descripta Oleum elicitur.

Oleum Zanetinum, Melichii.

Patauinis & Venetis est in vsu, & miracula prestat: calidum enim quantum tolerari potest vulneri instillatum, glutinando xxiiij horarum spatio persanat.

℞. Apii manip. ij.
Chelidonii M. iiij.
Rorismarini Sicilianæ [*seu Androsæmi quorundam*]
Plantaginis Absinthii ana M. ij.
Saluiæ M. iiij. Millefolii M. ij.
Flor. Calendulę M. vj.
Flor. Verbasci M. iiij.
Laurentinę M. vj.
Laureolæ M. iiij.
Succi Rutæ ℥ iij.
Olei communis lib. vj.
Terebinthinæ
Resinæ Pini ana lib. iiij.
Galbani ℥ iij.
Viridis Æris ℥ iiij.

Ex herbis contusis succus exprimitur, quo Galbanum dissoluitur. Additis postea Oleo & Terebinthina, in vase cooperto si-

to ſimul coquuntur, donec omnis ſuccus ſit abſumtus: quo facto per ſtamen fortiſſimè exprimuntur. Expreſſo adhuc calenti mox Viride Æris additur, & tam diu ſubigitur, donec exactè ſit commixtum & colorem viridem adipiſcatur oleum.

Vnguentum Alabaſtrinum, Fauentini.

℞. Succi Chamæmeli recent. ℥ iiij.
Succi Roſarum recent. ℥ ij
Succi Rutæ recent.
 Betonicæ ana ℥ j. ß.
Succi radicum Althææ ℥ ij.
Olei Roſati Omphacini lib. j. ß.
Alabaſtri opt. & puriſſ. ℥ iij.

Pulueriſentur ſubtiliter, & per diem naturalem infundantur in oleo omphacino: deinde cum Ceræ albæ q. ſ. ex omnibus fiat vnguentum.

Prodeſt in omni dolore capitis, ſiue per eſſentiam, ſiue per conſenſum; adſit febris, vel non: ac in omni tempore paroxyſmi poſſumus vti, excepto principio.

Vnguentum de Tabaco ſiue Peto, Iouberti; quod Vnguentum Nicotianum vocat.

℞. Foliorum Peti lib. ij.

Pin-

Pingued. Porci recent. vel diligenter lotæ lib. j.

Herba maceretur per noctem in vino rubro. Manè bulliat igne lento cum pinguedine, ad Vini consumtionem; & coletur exprimendo: colato addantur

Succi Peti lib. ß.

Resinæ Abiegnæ ℥ iiij.

Coquantur ad succi consumtionem; circa finem addendo

Rad. Aristolochiæ rotundæ puluerisatæ ℥ ij.

Ceræ nouę q. s.

Fiat vnguentum. Si malis Ceratum, augeatur pondus Ceræ. Si magis siccare velis, & consolidare, addantur Mumiæ & Succini ana ʒ iij.

Vsurpatur efficaciter ad scabiem, & præsertim tineam capitis; item ad vlcera & vulnera, tam recentia quàm antiqua; ad inflammationes & furunculos; adusta quoque & morphæam; ad tela item ac globulos extrahendos. Ad scrophulas admirandum esse, asserit huius Vnguenti inuentor Ioubertus.

Vnguentum ex succis, Iul. Cæsaris Arantii.

℞. Olei Rosati opt. lib. j.
Ceræ albæ nouæ ℥ viij.

Folio-

Foliorum Plantaginis Lapathii
Solani Centaurei minoris ana man
Herbæ pridie cælo sereno, orto iam sole, æstate aut autumno ineunte collect. bulliant donec probè coctæ fuerint, postcolentur, torculari exprimantur. Expressum verò, abiectis herbis, denuò moderatè ferueat vnà cum oleo, in quo cera lento igne liquescat, donec omnis aquea absumatur humiditas, & solidam Vnguenti formam acquisierit; quo ferè iam refrigerato, adde Camphoræ puluerisatæ ℥ ß.

Vlceribus fœdis ac malignis opitulatur, mundificat, siccat, abstergit, coquit, & consolidat, fluxiones acres in iisdem temperat, inflammationes reprimit, ac sinus cicatrice tegit.

Vnguentum Pediculorum.

℞. Sem. Staphisagriæ ℥ ij.
Hellebori albi ℥ j.
Salis ʒ ij.
Argenti viui ℥ ij.
Aceti vini ʒ ij.
Axungiæ porcinæ lib. j.
Olei Laurini ℥ ix.
Saponis Veneti lib. ß.

Fiat vnguentum secundùm artem. Quidam omittunt Saponem Venetum: quidam addunt oleum Spicę.

Vnguen-

Vnguentum ad verrucas seu carunculas in meatu vrinario natas, Alphonsi Ferrii.

℞. Mercurii præcipitati ʒ ij.
Vnguenti de Cerussa ℥ ß.

Addatur his pro magnitudine affectus aliquid Olei Vitrioli aut Aquæ fortis, immittendo de his parum supra candelam ceream in canalem. Potest autem loco Vnguenti de Cerussa à principio sumi Vnguentum Anodynum, in æqua cum Pręcipitato portione.

Candelæ sic fiunt in hunc vsum.

℞. Ceræ albæ lib. j.
Terebinthinæ Venetæ ℥ j.

Liquescat Cera; postea addatur Terebinthina, & in his liquatis intingantur ellychnia, fiantque candelæ iustam crassitiem habentes.

Vnguentum Anodynum.

℞. Olei Liliorum alborum ℥ vj.
Anethini Chamæmelini an. ℥ ij.
Olei Amygdalarum dulcium ℥ j.
Pinguedinis Anatis Gallinæ an. ℥ ij.

Ceræ

Ceræ albæ parum. Miſce.

Mitigat corporis quacunque parte do-
lores.

Ceratum ex Betonica, Auguſtanorum.

℞. Terebinthinæ Reſinæ Pini
Ceræ flauæ an. ℥ ij.
Betonicæ pulueriſatæ ℥ v.
Maſtiches Turis an. ʒ ij.
Mumiæ ʒ j. ß. Miſce, fiat malagma.

Vſus huius cerati eſt in vulneribus ca-
pitis. Vulgo ita fit:

℞. Reſinę puræ
Ceræ nouæ ana ℥ vj.
Terebinthinæ lib. ij.
Succi Apii Betonicæ
Plantaginis an. ℥ vj.

Ceratum Diachalciteos, Galeni, ſeu Diapalma.

℞. Axungię Porci veteris, à membranis
per liquationem & colationem purgatæ
lib. ij.
Olei veteris
Lithargyri triti & creti an. lib. iij.

Chalcitidis [vſtæ,] ſiue eius loco Vitrio-
li ſtalactici ℥ iiij.

Liquefactis igni Axungiæ & Oleo mi-
ſceatur Lithargyrum & Chalcitis ſiue Vi-
triolum, mouendo continuò rudicula ex
ramo

ramo Palmæ recentiſſimo, dempto priùs cortice, confecta: verùm vbi pars rami medicamento immiſſa, calore exareſcit, abſcindatur, & reliqua adhuc recẽs immittatur, & coquatur ad conuenientem craſſitiem, iniecto inter coquendum ramo Palmæ viridis minutim inciſo. Aliqui ſumunt pro ramo inciſo ſuccum ex eodem expreſſum. Alii, vbi propè excoctum eſt, addunt tenerorum Palmę ramorum minutim inciſorum, & in nodulo ligatorum manip. iiij. In defectu ramorum Palmæ ſumatur rudicula ex recenti ſucculentoq́ue ramo Quercus. Alii ſumunt ramum Pyri, aut Pruni ſilueſtris, aut Salicis: Alii Cannis vtuntur.

Ambuſtis, ruptis & contuſis, vulneribus cruentis, tumoribusq́ue peſtilentibus vtile.

Ceratum pro Hernioſis, Noribergenſibus vſitatum, ex deſcriptione Volkeri Coiter Friſii.

℞. Pul. Maſtiches Mumiæ
Thuris Electri ſiue Succini
Gummi Arabici
Tragacanthæ
Aloës opt. Balauſtiorum
Roſarum an. ℥ ß.
Sanguinis Draconis

Boli

Boli Armeni
Lapidis Hæmatitis an. ʒ vj.
Olei Rosarum ℥ iij.
Myrtini Mastichini an. ℥ j.
Cum Cera & Resina q. s. Fiat Ceratum.

Emplastrum ad Tophos, Augustanorum.

℞. Picis naualis
Colophoniæ an. ℥ iij.
Mucilaginis Radicum Altheæ ℥ ij. ß.
Galbani Mastiches Myrrhę
Turis Ammoniaci an. ℥ j. ß.
Propoleos Visci Quercini
Aristolochię rotundæ Æris vsti
Ceræ citrinæ
Terebinthinæ an. ℥ iij.
Fiat secundum artem Emplastrum.
In tumoribus & nodis luis Venereæ felici successu vsurpatur.

Emplastrum de Ranis, Vigonis, ex correctione Rondeletii.

℞. Olei Chamæmelini Anethini
De Spica Liliorum an. ℥ ij.
Pinguedinis Porci
Pinguedinis Vituli an. lib. j.
Euphorbii Turis ʒ v.
Olei Laurini ℥ j. ß.

Pinguedinis Viperæ ℥ ij. ß.
Ranarum viuentium num. vj.
Lumbricorum lotorum in vino ℥ iij. ß.
Succi rad. Ebuli
Enulæ Campanæ an. ℥ ij.
Schœnanthi Stœchados
Matricariæ an. manip. j.
Vini generosi lib. j.

Bulliant omnia ad consumptionem Vini.

Colaturæ adde Litharg. auri lib. j. & diu agitentur. Deinde adde Ceræ citrinæ q. s. Terebinthinæ Abietis ℥ ij. Auferantur ab igne, & adde Styracis liquidæ ℥ j. ß. Agitentur fortiter. Postquam refrixerit aliqua ex parte, adde Argenti viui extincti in saliua hominis ieiuni ℥ iiij. Fiat Emplastrum.

Hoc Emplastrum, inquit Rondeletius, recipit quantitatem paruam Argenti viui: quare efficacius reddetur ad omnia, si Argenti viui ℥ vj. receperit, & Euphorbii ℥ ß. Quòd Argentum viuum extinguatur saliuâ, superstitiosum est & inutile.

Lapis septicus, seu Cauterium potentiale, Augustanorum.

℞. Cineris Clauellati
Calcis viuæ an. partes ęquales.

Macerentur per dies aliquot in aqua com-

communi: poſtea colentur, & durum ...
quatur vt artis eſt.

Eo chirurgi in parandis emiſſariis ...
fonticulis ac abſceſſibus extrorſum v...
gentibus communiter vtuntur.

Lapis Philoſophorum, Auguſtanorum

℞. Aluminis Rochæ, ſeu communis
Vitrioli Hungarici an. lib. j.

Miſceantur in olla non vitreata, affu...
dendo Aquæ fontanę lib. iiij. Hæc p...
petuò agitando ad ignem lentum, ſpuma...
ſemper auferendo, liqueſcant.

Poſtea adde
Boli Armeni ℥ j. ß.
Ceruſſæ albæ & mundiſſimæ ℥ j.
Camphoræ ʒ ij.

Minutiſſimè pulueriſata miſceantu...
rudicula ſemper agitando, ac ſub fine...
addendo
Aceti vini albi lib. ß.
Coque ad iuſtam lapidis conſiſtentiam.

Mirabilis eius vſus in vlceribus fluidi...
ac putrida humiditate fœdis: ſinus & ...
ſtulas extergit, ac conſolidat: vlcerib...
inſuper malignis, quæ cacoëthe vocan...
cicatricem inducit.

OBELIANÆ & RONDELETIANÆ FORMVLÆ ALIQVOT, omissæ, aut ab ipsis emendatæ; cum aliis quibusdam.

Decoctio Communis, Clysteris.

℞. Betæ Maluæ Parietariç
Brancç Vrsinæ Mercurialis ana m. j.
Furfurum p. j.
Fiat decoctio in sufficienti quãtitate aquç.
Quodsi addantur Anisi & Fœniculi ana ʒ ij. melior erit decoctio.

Decoctio Communis Medicinæ, ad dissoluenda solutiua.

℞. Hordei integri p. j.
Prunorum & Passularum ana p. x.
Glycyrrhizæ rasæ ʒ ij.
Violarum p. j.
Anisi ʒ j. Fiat decoctio.
Dicitur autem Communis, quòd nulli parti aut humori sit destinata, vt est Pectoralis, qua vtimur in affectibus pectoris; neque pituitam, bilem vel melancholiam euacuet; sed tantùm leniens sit, ad omnia excrementa. Idcircò Tamarindos expunximus, quia lædunt

ventriculum, & ad bilem præscribuntu[r] Anisum addidimus, vt flatus à Prunis & Ho[r]deo genitos discutiat; & quia odorata semi[na] cum medicamentis laxantibus admiscenda i[m]perat Hippocrates.

Decoctio Pectoralis.

℞. Hordei integri p. j.
Glycyrrhizæ ℥ ß.
Capillorum Veneris Hyssopi ana m.
Ficuum Dactylorum mundatorum
Passularum enucleatarum an. p. vj.
Florum Violarum Buglossi ana p. j.
Anisi ʒ ij. Fiat decoctio.

Vsui erit ad medicamenta laxantia di[s]soluenda; vtilis ad detersionem & expe[c]ctorationem in pleuritide.

Electuarium Caryocostinum.

℞. Hermodactylorũ Diagridii ana ʒ vj
Caryophyllorum Costi Cumini
Zingiberis ana ʒ iij.

Mellis despumati ex Vino albo aroma[ti]tico ℥ ix. Misceantur, & fiat Conditum. Vini autem vis, vt Mellis, longa deco[c]ctione valdè minuitur. Præstaret vt[,] duabus Mellis despumati partibus, mol[li]lissimo igne; affuso pauco liquore, & Vini Passi aut Sapę parte vna.

Apud Londinenses quosdam in frequentissimo vsu est, ad articulares affectus, podagricosque dolores: *materiâ tamen fluente, ait Lobelius, præstaret vti Rhabarbaro & Myrobalanis; aut saltem Hermodaylis, permixtis Scammonio aut Diagridio, & liquis.*

Pilulæ Sanctæ, Italorum, ad Luem Veneream.

℞. Trochisc. Alhandal
Scammonii
alis Gemmæ
agapeni ana æquales partes.
Cum Rhodomelite fiat massa. Dosis ʒ ß. Ob Sal Gemmæ humida massa est. Quidam ex Succo Porri parandam iubent.

Chylisma Pilularum, Saccharo conditarum, Thomæ Plateri.

℞. Specierum Diambarû, vel Diamargarit. frig. ℥ ß.
Cinnamomi selectissimi ℥ j.
Spiritus Vini lib. iij. Macerentur per es aliquot in vase vitreo, probè óbli-, ne quid exspiret. Vas quotidie agitari ebet: deinde relictis in fundo vasis fæbus, adde
Trochisc. Alhandal, Rhabarb. electi ana ʒ vij.

Senæ mundatę, & Gratiolæ præpar
contuſarum ana ℥ vj. ß.
Turbith & Dacrydii, (Italico more p
ti,) ana ℥ vj.
Agarici candidiſſimi ℥ iv.
Veratri nigri legitimi ℥ iij.

Omnia inciſa macerentur in eodem
quore per dies xiv. Colentur, & dei
diſtillentur in balneo Mariæ, ad conſiſt
tiam, ſecundum artis præcepta. Tunc
de Aloës Succotrinæ ſelectiſſimæ, in p
uerem redactæ & præparatæ, ℥ x. Forme
tur Pilulæ. Obuoluantur puluere Ci
momi aut Glycyrrhizæ, & exactè ſicc
tur per ſe in vmbra. Deinde accipe Alb
men vnius Oui, vel q. ſ. & in eo diſſol
Gummi Tragacanthi ℥ j. pulv. Sacch
albiſſimi q. ſ. ex lib. ß. operiantur prin
tegumenti involucro. Deinde conditu
abſoluatur, vt cæterorum tragematu

Doſis à ℈ j. ad ℥ ß. vel ℥ j.

Si Extractum volueris conſeruare
formâ Opiatæ, tunc adime Trochiſc
Alhandal; quos vltimò miſcere poteri
Aufer item Aloën, & adde eorum loco C
tholicum commune, eodem pondere. D
tur in ea forma ad ℥ j. vel ℥ j. ß.

Hac artis lege pleraque alia Catapot
& Medicamenta in gratiam molliculoru
& moroſorum nitidè cōflabat Ludouicu
Myreus, Matthiæ Lobelii gener; Aniſu
ite

...m laxatiuum, Cari ſemen, & ſimilia;
Semen contra vermes, deſcriptum in-
r pulueres à prędicto Myreo.

Cremor Tartari.

Tartari ſubtiliſſimè triti lib. j.
Superaffuſa aqua decoquatur terreo va-
Inter coquendum Spumam colligito,
ſiccato; quam Tartari Cremorem
pellant. Per ſe exhibitus, blandè purgat.
i calculoſis cum Dacrydio exhibent,
arcano magno.

Trochiſci è Minio, corrodentes, Ioannis de Vigo.

Medullæ panis crudi, bene fermentati
℥ iv.
...limati electi ℥ j.
...bii ℥ ß.
...æ Roſ. q. ſ. Fiant Trochiſci. Sic-
centur calore clibani tepidi.
His ſępiſſimè vtuntur Chirurgi.

Oleum Roſatum completum.

...t ex Oleo dulci & maturo, & Roſis
...nſis, contuſis, & ſoli expoſitis, & le-
r decoctis in duplici vaſe, vt Oleum
omphacinum componitur.

Hoc ad dolores conuenit. Post ann[...] valet adhuc ad confortationem & dolo[...] mitigationem. *Omphacinum verò post* [...]*num inutile est ad refrigerandum & repel*[...]*dum. Quare pro completo vsurpari potest* [...]*cundo & tertio anno. Regiones autem qua*[...] *rent Oleo Omphacino, addere possunt Omp*[...]*cium & Plantaginem, vel Succum Rosaru*[...] *in infusione Rosarum, vel iteratis infusioni*[...] *adstrictoriam vim oleo conciliare: aut tem*[...]*re Vuæ acerbæ coquere in Oleo dulci quantita*[...] *sufficientem prædictæ Vuæ, cum acinis, ad* [...]*strictionem.*

Syrupus de Hedera terrestri, siue Pulmonarius.

℞. Hederæ terrestris   Hyssopi
Veronicæ Pulmonariæ Melissæ ana ℥ [...]
Vini optimi lib. ij. ß.

In fusione facta per aliquot horas, c[...]quantur s. a. addendo Sacchari albi[...]mi ℔. j.

Vsitatus est in vitiis pulmonis, & phthi[...] ac aliis fluxionibus ad pectus decumbe[...]tibus.

Aqua Cinnamomi, contra Epilepsian[...]

℞. Cinnamomi optimi lib. j.
Sem. Pæoniæ recentis ℥ j.

Gallitrichi Caryophyllorum an. ʒ v.
Visci quercini Rad. Pæonię ana ℥ ß.
Incisa & contusa omnia macerentur in aq. Cinnamomi q. s. per dies octo. Deinde fiat destillatio per balneum.

Morselli Laxatiui.

℞. Conseruæ Violarum Boraginis
Buglossi ana ʒ ij.
Corticum Citri ʒ j.
Zingiberis ℈ j. ß.
Specierum Diatragacanthi frigidi ʒ ij.
Dacrydii ʒ vj.
Fol. Senæ, Turpethi ana ℥ ß.
Croci ℈ j.
Sacchari albissimi lib. j. Alii sumũt ℥ viij.
Fiant Morselli.

Passulæ purgantes, cum Rhabarbaro.

℞. Rhabarbari optimi ℥ j.
Spicæ Indicæ ℈ ij.
Cinnamomi ℈ iiij.
Incisa infundátur in vino dulci recenti quantũ satis fuerit. Facta vna atque altera bullitione, & Saccharo pauco, vt dulcescat, addito, cum hac irrorentur Passularum unciæ octo, donec ad consistentiam perueniant, in loco calido, secundum artem.

Emplaſtrum ad Hydropem.

℞. Stercoris colũbini aceto macerati ℔
Sulphuris viui ℥ j.
Nitri, vel Salis Gemmei ℥ ß.
Pul. Rad. Enulæ Baccarum Lauri
Anethi Florum Chamęmeli an. ʒ v
Sem. Naſturtii ʒ ij.
Decoquantur omnia in Vino ad con-
ſtentiam, & addantur
Mellis ℥ ij. Terebinthinæ ℥ j.
Succi Ebuli ℥ ij. Iridis ℥ j.
Farinæ Fabarum ℥ j. ß. Fiat Emplaſtrum
Pataui vſitatiſſimum eſt.

Emplaſtrum ad callos pedum efficax D. Iac. Cargilli Scoti.

℞. Gummi Ammoniaci Aceto ſoluti ℥
Vitrioli Romani, Calcis viuæ ana ʒ v
Viridis Æris ʒ ß.
Auripigmenti, Cantharidum ana ʒ j.
Ceræ nouæ ℥ iiij.
Olei Chamæmelini & Euphorbii ana q.
Fiat Emplaſtrum.

Emplaſtrum è pelle Arietinâ, ad hernias, Arnaldi de Villâ Nouâ.

℞. Lithargyri Auri Lapidis Hæmatiti
San

Sanguinis Draconis Boli Armeni
Mumiæ Galbani Turis
Lumbricorum terreſtrium ana ℥ ß.
Picis naualis Colophoniæ
Ceræ albæ & rubræ ana ℥ j.
Rad. Conſolidæ maioris, minoris & mediæ ana ℥ iij.
Roſarum rub. Myrrhę Aloës ana ℥ iiij.
Stellæ marinæ combuſtæ
Gallarum combuſtarum
Ariſtolochiæ rotundę ana ℥ vj.
Viſci Quercini Terebinthinæ ana ℥ iij.
Sang. hominis rufi lib. j. minus quarta.

Conficiatur hoc modo: Pellem Arietinam, recenter detractam ſeu excoriatam, cum pilis, coque ad diſſolutionem. Colaturæ lib j. miſce Viſcum Quercinum diſſolutum. Cum ſpathulâ ſtanneâ agitetur. Deinde Ceram, Picem, Colophoniam adde. Ammoniacum & Galbanum diſſoluantur in Aceto, & colentur. Addatur deinde puluis aliorum: Vltimo loco odorata, & quæ minorem calfactionem ferre poſſunt. Poſtremò Terebinthinę ſanguis permiſceatur. Vermes in Vino cocti, & diligenter triti, commiſceantur. Coquantur, donec non inquinent manus, manibus inunctis Ol. Roſato vel Cydoniorum; non Violaceo, vt vulgus facit. Malaxentur: fiant magdaleones. *Ego, inquit Lobelius, tantùm mutaui, quòd pro* Pal-

leam Marinam, Stellam *legerim*, *qua* *ad id efficacissima. Quòd* Sanguinis homin rufi *legitur*, *censerem potiùs* hominis pitu tosi *legendum*, *qui sanguinem viscosiorem* *tenaciorem habet. Satis siccant alia medicamen ta: sed parum refert. Nam oporteret accipe sanguinem eorum qui truncantur capite*, *quibus fluit venalis & arterialis: & sic est san siccus & viscosus.*

FRANCISCI DISSALDEI
D. Medici Parisiensis Regii

PHARMACONETES,
siue
PHARMACITIS BIBLOS:

Liber continens PHARMACA tam Simplicia quàm composita, quæ in Officinis parata habere debent Pharmacopœi.

Apud Galenum lib. 6. Comp. Med. Gen
cap. 7. reperias Andromachum ſcripſiſſ
librum Φαρμακανίτην, de Remediis quæ ex
trinſecus corpori admouentur. Sed legen
dum, vocabulo non admodùm vſitato
Φαρμακανητὴν, vt ſit Liber comparãdorum
Remediorum: ad eum modum quo apud
Pollucem citatur ex Dinarcho ἀυτωνητής:
aut vocabulo vſitatiſſimo Φαρμακῶλην.

POPVLO SALMVRIENSI Fr. Dissaldeus Medicus S. P. D.

CONQVESTI *sunt apud me sæpiùs vestri pharmacopœi (Ciues optimi,) quòd in tanto Medicamentorum, tam Simplicium quàm Compositorum pelago hærentes, quæ in medicum vsum parare, quæ omittere debeāt, ignorent. Vnde fit, vt Officinis, copiâ alioquin Remediorum laborantibus, ea sæpe desint quæ ad morborum curationem sint necessaria. Hinc quanta ægris pernicies oriatur,* τοῖς πρὸς τὴν τέχνην ἐκτικοῖς *non difficile dictu est; non paruo etiam ipsorum Pharmacopœorum damno, qui necessariis dum sæpe carent, multa inutilia situ sibi corrumpi experiuntur. Ego itaque ex longo vsu, multumq; tritâ, quam vestri habeo, experientiâ, ægrorum bono publico hæc exaraui, vt in posterum nec medicis desit quod præscribant, nec pharmacopœis, quo medicorum præscripta exsequantur: & veniæ locus non sit, si eorum Officinæ aut necessariis carent, aut prauis scateant. Volo præterea, vt hoc perpetuò meminerint Pharmacopœi, hæc sibi Pharmaca tantùm esse, hoc est, si ex suo arbitrio abutantur, venena præsentissima; sin ex arte ac methodo à peritis medicis in vsum traducantur, remedia efficacissima: atque vt piè simul ac eleganter*

ab Herophilo olim dictum, ad restituendam sanitatem χεῖρας θεῶν. Ne ergo eorum vsum si permittant temerarii; aut, si permiserint, seuerè in eos à iudicibus, quibus publicæ salutis cura tradita est, animaduertatur. Seruaui autem in his scribendis eam temperiem, vt e Simplicibus ea tantùm enumerarem, quæ in Officinis asseruari solent, iis quæ ex tempore colligi possunt omissis, & iis etiam quæ ad illustrium tantùm & magni nominis Compositionum dispensationem comparanda veniunt, quòd ea satius sit recentia habere, quàm carie exesa & vetustate exsoluta, ex Officinis in vsum producere. Ex Compositis autem, ea etiam sola in vnoquoque genere recensui, quæ & selectiora sunt, & vsu frequentiora, & magis ad salutem ægrorum comparandam necessaria; iis quæ in vulgatis Dispensatoriis descripta habentur, solo digito, vt aiunt, indicatis: iis autem quæ vulgò non extant, integris adscriptis. Sic factum spero, vt hic Medicamentarius libellus, & mole minor multò, & suis tamen numeris omnibus ornatior ac cumulatior prodeat. Notas etiam huc illuc adspersi, lecturis, nisi me animus fallit, non inutiles futuras. Hæc si publicè prosunt, satis superq; mihi est; qui in hoc mustacco laureolam non quæro. Viuite, ac Valete.

Φαρμακωνητὴς, ἢ Φαρμακῖτις βίβλος,

hoc eſt,

MEDICAMENTARIVS LIBELLVS,

ſeu

LIBER CONTINENS PHARMACA, TAM SIMPLICIA QVAM COMPOSITA,

quæ in Officinis parata habere debent Pharmacopœi.

MEDICAMENTA SIMPLICIA.

TERRENA & MARINA

Bolus Armena.
Terra ſigillata.
Fragmenta pretioſa.
Lapis
- Bezaardicus
- Sanguinalis
- Iudaïcus,
- Lazuli.

Bitumen Iudaicum
Ambarum Griſeum
Corallium.
Margaritę.
Succinum.

METALLICA.

Lithargyrum
- Auri
- Argenti

Arſenicum.
Ærugo.
Cadmia, ſeu Lapis Calaminaris.
Pompholyx.
Ceruſſa.
Sulphur
- Viuum
- Excoctum
- Flores Sulphuris

Alumen.
Sal gemmæ
Chalcanthum
Vitriolum Romanũ.
Chryſocolla noſtra, ſiue Borax, res factitia.

Argen-

Argentũ vivum { Simplex / Sublimatum / Præcipitatum

Saluia.
Vitex, ſeu Agnus.
Senna
Epithymum
Cuſcuta.

PLANTARVM
Folia, cum ſurculis.

Summitates Rubi
Equiſetum
Herniaria
Abſinthiũ latifoliũ
Ceterach
Artemiſia.
Calamintha.
Euphragia
Caryophyllata, cum radice.
Mentha,
Origanum,
Pulegium
Betonica
Verbena
Periclymenum ſeu Caprifolium.
Chamędrys
Chamæpitys
Centaurium minus
Hypericum
Meliſſa

RADICES.

Angelicæ
Aſari
Ariſtolochiarum trium.
Althęæ
Capparum, cortex.
Acori vulgaris.
Aſari
Galangæ
Helenii
Pyrethri
Pæoniæ
Tuſſilaginis
Ireos Florentinæ.
Acori veri, ſiue Calami aromatici vulgaris.
Cyperi.
Spicæ Nardi.
Sinarum, ſeu Chinę.
Salſæ Parillіæ.
Ellebori { Albi. / Nigri.

Rha-

Rhabarbari.
Polypodii.
Agarici. *Fungus est inter radices adnumeratus.*
Hermodactylorum.
Turbith.
Glycyrrhizæ.
Pentaphylli.
Bistortæ.
Tormentillę.
Plantaginis.

LIGNA.

Aloës
Guaiaci
Nephriticum
Visci quercini
Sassafras
Santali { Albi, Rubri, Citrini

CORTICES.

Guaiaci.
Tamaricis.
Radicum Capparum.
Turis.
Cinnamomi.
Macis.
Fraxini.
Sambuci.
Mali Citrii.
Mali Aurantii.
Cupulæ Glandium.
Malicorium.

FLORES

Verbasci albi.
Rosarum Rubrarum
Violarum.
Cichorii
Nymphææ,
Balaustiorum,
Cytinorum
Buglossi.
Boraginis.
Croci.
Betonicæ.
Caryophyllorum.
Rorismarini.
Agni.
Pæoniæ.
Sambuci.
Anethi.
Chamęmeli.
Meliloti
Genistę.

SEMI-

SEMINA.

Cydoniorum.
Psyllii.
Acetosę.
Hyoscyami { albi. nigri.
Quatuor seminafrig. { maiora. minora.
Capita Papaueris. { albi. nigri.
Hordei excorticati.
Berberis.
Maluæ.
Althææ.
Raphani.
Atriplicis.
Cnici.
Periclymeni.
Bombacis.
Coriandri.
Vrticæ.
Cumini.
Sinapi.
Ocimi.
Citri.
Nigellæ Romanæ.
Pæoniæ.
Agni, seu Viticis.
Lini.
Fœnigræci.
Lithospermon.
Saxifragæ.
Lupini.
Orobi.
Fabę.
Quatuor seminacalida. { maiora. minora.

FRVCTVS.

Amygdala { dulcia. amara.
Ficus.
Gallæ
Nuces Cupressi.
Nuces Moschatę
Dactyli
Sebesten.
Iuiubæ.
Tamarindi.
Passulę { Damascenæ. Corinthiacæ. Vulgares.

Cassia

Cassia cathartica.
Halicacabi.
Quadruplex genus Myrobalanorum: ad bilem, Citrina; ad melancholiam Inda; ad phlegma Cepula & Empelitica. *Quintum genus Beletzicorum ad densanda tantùm coria vsurpari ait Garcias ab Horto. Vetat tamen omitti sincera sedulitas in Compositionibus in quibus praescribuntur.*
Colocynthis.
Baccę { Lauri, Myrti, Iuniperi, in vino rubro generoso pręparatæ.
Grana Kermes.
Piper { Rotũdum. { album, bũni, grũ } Longum.

SVCCI INSPISSATI.
Absinthii latifolii { Græcorũ, seu Agrimonię.
Eupatorii { Mesuæ, seu Agerati. / Auicẽnæ, seu Cannabinæ.
Glycyrrhizæ.
Chelidonii maioris. *Ex foliis, caule, radice, exprimatur succus ineunte æstate: in æreo vase cum melle prunis decoquatur. Seruetur ad ocularia remedia.*
Cremor Tartari.
Sapa.
Ladanum.
Asa fœtida.
Opium.
Aloë.
Manna Arabum, siue Mel aërium.

Scam-

Scammonium.
Mel.
Saccharum
Cera.

SVCCI LIQVIDI, *superfuso Oleo.*

Lupulorum
Rosarum
Cydoniorum
Berberis
Ribes.
Cichorii.
Citri, seu Limonum.

VINA.

Absinthites.
Euphrasiatum.
Passulatum.

GVMMI ET RESINÆ.

Tragacanthum.
Arabicum.
Caphura.
Sandaracha Arabum.
Bdellium.
Galbanum.
Myrrha.

Mastiche.
Tus.
Styrax { Solida. Liquida.
Benzoinum.
Ammoniacum.
Terebinthina.
Euphorbium.
Sagapenum.
Opopanax
Pix.

ANIMALIA, *& eorum partes ac excrementa.*

Cantharides.
Pulmo Vulpis.
Hepar lupinum.
Adeps { Gallinæ. Anseris. Anatis.
Castorium.
Dens apri.
Vnicornu.
Ebur.
Cerui { Genitale. Cornu. Sebum. Medulla.
Os cordis { Bouis. Cerui.

Cra-

Cranium hominis non ſepulti.

Hirci { Sanguis. Sebum.

Sericum { Crudum. Intinctũ ſucco Kermes. *Sericũ vulgatũ Cramesinũ venenatũ eſt, & Arſenico infectum.*

Leporis { Coagulũ. Pili è ventre.

Vngula { Alcis. Aſini.

Moſchus.

Zibettum.

Reliqua ſedulâ diligẽtiâ comparabunt Pharmacopœi in diſpẽſatione ſingularũ Cõpoſitionũ: in quibus conficiendis aduocabunt Medicos. Quæ verò recentia, atque (vt vocant) viridia colliguntur, vt refrigerantia atque humectantia ferè omnia, ea ex tẽpore, pro vſu ac neceſſitate parabuntur.

COMPOSITA.

Decocta, quæ vulgo à Medicis nomine tenus indicantur.

Decoctio Clyſteris carminatiua.

℞. Seminum Aniſi Fœniculi Cumini ana ℥ ß.
Baccarum Lauri contuſarum ʒ iij.
Florum Chamæmeli & Anethi ana m. ß.
Coque in aquâ communi ad dimidias.

Deco-

Decoctio communis Clysterum remollientium.

℞ Maluæ Violariæ Parietariæ Betæ Mercurialis ana manip. j.
Foliorum Liliorum alborum m. ß.
Seminis Fœniculi ʒ ß.
Coque in aqua sufficiente.

Decoctum pectorale simplex.

℞. Hordei mundati ʒ j.
Capilli Veneris Scabiosæ Tussilaginis ana m. j.
Hyssopi m. ß.
Passularum mundatarum ʒ vj.
Sebesten, Iuiubarum ana num. xv.
Dactylorum num. vj.
Caricarum pinguium num. iiij.
Glycyrrhizæ ʒ ß.
Fiat decoctio ex arte in ℔. iij. Aquæ fluuiæ, ad consumptionem libræ vnius.

Decoctum pectorale compositum, cum Sena.

℞. Foliorum Senæ mundatæ ʒ ij. ß.
Parum bulliant in Decocti superioris colati libra vna & dimidia. Infundantur sex horas: postea exprimantur leuiter.

Decoctum commune medicinæ, cum & sine Sena.

℞. Radicum Polypodii quercini ℥ ß.
Passularum mundatarum ℥ ij.
Sebesten Prunorum ana num. xij.
Florum Boraginis Violarum Rosarum rubrarum ana ʒ ij.
Fiat decoctio secundum artem.
Vt fiat compositum,
℞. Foliorum Senæ mundatorum ℥ ij ß.
Parum bulliant in decocti superioris lib. j. ß. addita Caryophyllorum ʒ j. Infundantur sex horas: postea leuiter exprimantur.

Lac Virgineum, vt est apud Weckerum.

℞. Aluminis crudi ℥ iiij.
Aquæ fluuiæ lib. ij.
Decoquantur ad tertias. Postea
℞. Lithargyri lib. ß.
Aceti optimi lib. j. ß.
Coquantur, donec remaneat libra vna, ambæ aquæ colatæ misceantur, & agitentur, donec lactis colorem adipiscantur.

Potio vulneraria, siue Decoctum Sclopetarium, vt vulgo paratur.

℞. Cancrorum fluuiatilium vstorum, & subti-

ſubtiliſſimè pulueriſatorum ʒ iſ.
Radicum Ariſtolochiæ rotundę, & Conſo-
dæ maioris
Foliorum Prunellæ
Baccarum Lauri ana ℥ j.
Contundantur craſſo modo: includan-
tur linteo raro, & bulliant in Vini albi li-
bris tribus, donec tertia pars conſumpta
ſit: addendo circa medium decoctionis
Vincæ Peruincæ pugillum vnum.
Fiat colatura.

ALIA COMPOSITA.

Saccharum Roſatum tabulatum.
Saccarum Penidiatum, ex aqua Hordei.

Baccilli Bechici, vulgo Rebecha dicti.

℞. Pulueris Diaïreos, Diatragacanthi fri-
gidi ana ʒ ij.
Pulueris Glycyrrhizæ ℥ ß.
Sacchari canditi ʒ iij.
Sacchari Tabarzeth, hoc eſt albiſſimi
lib. j. ß.
Cum Gummi Tragacanthi aqua Roſa-
rum ſoluto fiat paſta, ex quâ parentur Bac-
culi, ad vſum reponendi.

Mę

Mel { Rosatum.
Violatum.
Anthosatum.
Mercuriale, *ex succo non decocto paratum: quod quidam pessimè faciũt.*

CONSERVÆ.

Rosarum { Liquida
Solida

Violarum.
Nymphææ
Cichorii.
Boraginis.
Anthos.

Radicum { Inulæ.
Symphyti.
Eryngii

Surculorum tenerorum Absinthii latifolii excorticatorum.
Diacynorrhodon cũpauco Sacchara paratũ
Cydoniatum.

Corticum { Arantiorum.
Citriorum.

Fructuum { Cerasorum, Berberis, Ribes,
Omphacii, Cornorum,
Mororum semimaturorum.

SYRVPI.

Rosarũ pallidarũ, nouem ad minimum infusionum { Simplex &
Cõpositus cũ Agarico.

 Rosa-

Rosarum rubrarum siccarum, ex libra vn
Rosarum, horis viginti quatuor infu
sarum in aquæ tepidæ lib. iiij: & expres
sione cocta cũ Sacchari albissimi lib. ij

Violarum { Violatus,
Laxatiuus, ex nouem infu
sionibus.

Floribus arborum Persicarum.
De Symphyto.
Florum Nymphææ simplex, *ex duabus in*
fusionibus, apud Ioubertum.

Cydoniorum { Cum Saccharo.
Sine Saccharo excoctus.

Malorum granatorum *acido-dulcium: ve*
ex aquis partibus acidorum & dulcium.
Berberis.
Aciditatis Citri.

Syrupus è Corticibus Mali Citrii.

℞. Corticum Malorum Citriorum re
centium, in aqua maceratorum & præ
paratorum lib. j.
Coquantur in aquæ lib. vj, donec lib. ij
supersint: & cum lib. iij. Sacchari albi
fiat Syrupus.
Condiatur pars vna Syrupi Moschi gra
nis duobus, Ambræ griseç grano vno.

De Pomis Simplex, & Compositus, Sa-
boris Regis. Isque duplex: scilicet cum
simplici Senna, & cum triplicata Senna.

Iu-

uiubinus.
De Tussilagine
De Glycyrrhiza. *Sed pro aqua Rosarum accipe aquam infusionis Rosarum pallidarum, ex Fratrum Minorum consilio.*

Adiantinus { Communis. Monspessulensis, prout haberi poterit.

De Althæa.

Syrupus de Stœchade, descriptionis Fernelii.

℞. Florum Stœchados ℥ iiij.
Thymi Calaminthes Origani an. ℥ j. ß.
Saluiæ Betonicæ Florum Rorismarini ana ℥ ß.
Sem. Rutæ Pæoniæ Fœniculi ana ʒ iij.

Coquantur in aquę libris decem ad dimidias. In colatura adde Sacchari & Mellis ana lib. ij. Fiat Syrupus, aromatizatus Cinnamomi, Zingiberis & Calami aromatici ana ʒ ij. raro linteo ligatis, & in syrupo appensis.

De Absinthio, Mesuæ. *Ex Absinthio nostrate latifolio, priùs seorsim in aqua tepida macerato.*

De Artemisia. *In quo cur pro Buglossa necessariò substituendum sit Albugilissa, vt voluit Ioubertus, non video: cùm Buglossum uerum, qua nostra Borago est, vel solo flore*

menses potenter moueat, & succo etiam se-cundinas deiiciat. Attamen Anchusæ pri- radix (quæ Arabum Albugilissa est) apud Dioscoridem vulua indita etiam fœtus mortuos extrahere dicitur. Ita vt parum re-ferat, vtram ponas, Anchusam aut Bor-ginem. Verùm correctior multo est & melior descriptio Syrupi de Artemisia apud Ferne-lium: eámque sequendam puto.

Syrupus de Artemisia, Fernelii.

℞. Artemisiæ manipulos ij.
Rad. Helenii Rubiæ Pæoniæ
Leuistici Fœniculi ana ℥ ß.
Pulegii Origani Calaminthes
Nepitæ Melissophylli Sabinæ
Sampsuchi Hyssopi Prassii
Chamædryos Chamæpityos
Hyperici Parthenii Betonicæ ana
manip. j.
Seminis Anisi Petroselini Fœnicu-
Ocimi Dauci Rutæ Nigellæ ana ʒ ii
Contusa macerentur horis viginti quatuor in Hydromelitis libris octo.

Coquantur ad lib. v. & cum Sacchari ℔. v. percoquantur in Syrupum, condi-tum Cinnamomi vnciâ vnâ, Spicæ drach-mis tribus.

De Mentha simplex, *cum Sacchar pa-ratus.*

De Cichorio { Simplex, *ex succo Cichorii, & Sacchari dimidio.* Compositus, *Nicolai Florentini, (non Præpositi, qui Rheum octuplum ponit.)*

Ex capitibus vtriusque Papaueris.
Papaueris Rhœadis.
Diamoron Mesuæ.
Oxysaccharum simplex.
Oxymel simplex dilutum.
Oxymel Scilliticum merum, & sine aqua, aut saltem
Acetum Scilliticum, *ex quo in rem præsentem posset Oxymel parari.*

Syrupus Diachelonion, seu de Testudinibus.

℞. Carnis Testudinum ℥ iiij.
Hordei mundati ℥ ij.
Carnis Dactylorum ℥ j.
Passularum Damascenarum
Glycyrrhizæ rasæ ana ʒ vj.
Sebesten Iuiubas ana num. xij.
Seminis Bombacis Melonum
Cucumeris Citrulli ana ℥ ß.
Sem. Lactucæ Papaueris albi ana ʒ ij.
Vngulæ caballinę Pulmonariæ an. man. j.
Florum Violarum Nenupharis an. ℥ ß.
Fiat decoctio, vt decet.
In colatura clarificata, ad lib. iiij. adde

Sacchari albissimi lib. ij. Sacchari R[illegible]
sati & Diatragacanthi frigidi ana ℥ [illegible]
Fiat Syrupus perfectè coctus.

Testudinum caro (amputatis collo, cau[illegible] & pedibus) à sordibus repurgetur: inc[illegible] datur in frusta; simul cum reliquis c[illegible] quatur. Deinde colaturæ adde Sa[illegible] charum Rosatum, & Diatragaca[illegible] thum. Loco Diatragacanthi quida[illegible] subiiciunt Saccharum Penidiatu[illegible] Vtrumque non malè.

PVLVERES.

Lumbricorum.

Diamargaritum frigidum apud Siluium { Cum Amb[illegible] & Mosch[illegible] / Sine Amb[illegible] & Mosch[illegible] }

Triasantali Nicolai.

Diarrhodon Abbatis, apud Nicolaum.

Aromaticum Rosatum Gabrielis, apu[illegible] Mesuem.

Diambra.

Diatragacanthum frigidum Nicolai.

Diaïris simplex Mesuæ

Diacarthami Arnaldi de Villa noua apu[illegible] Siluium.

ELI[illegible]

ELECTVARIA
PVRGANTIA MOLLIA.

Diacaſſia Nicolai Præpoſiti, *additis æquis partibus Caſſiæ & Mellis, ac non decoctâ Caſſiâ.*

Catholicum { Ex pulueribus
Ex infuſione puluerum, Senna & Rheo duplicatis ſic parandum, vt ſequitur.

Catholicum ex infuſione puluerum, Sena & Rheo.

℞. Rad. Polypodii ſemiſiccati
Foliorum Senæ mundatorum ana ℥ vj.
Violarum ℥ iiij.
Sem. Aniſi & Fœniculi dulcis ana ℥ ij.
Glycyrrhizæ raſæ
Quatuor Sem. frigidorum maiorum mundatorum ana ℥ j.

Contuſa omnia (exceptis Senâ, Seminibus frigidis maioribus, & Floribus Violarum) macerentur horis xxiiij in aquæ fluuię quantitate ſufficiente (vel ℔. v.) poſtea coquantur leuiter in balneo Mariæ. Paulo antequam ab igne remoueantur, adde Senam, Semina frigida maiora, & Vio-

larum Flores. Macerentur calidè aliqu
horas in balneo. Vbi refrixerint, linte
lo colentur, & exprimantur leuiter. Col
turę pars vna seruetur pro infusione Rh
barbari: Altera iterum coquatur, don
in consistentiam Mellis crassescat: adiect
Sacchari albi lib. viij. & addendo in fi
decoctionis infusionem vnciarum vi
Rhei electi, seorsim factam in parte r
seruata decoctionis Polypodii. Iteru
coquatur, sed lento igne.

Postea ab igne remotis adde Floru
Cassiæ (extractæ ad vaporem deco
præscripti) & Tamarindorum an. ℥ vi
Sacchari Candi, & Penidiorum ana ℥ ß.
Fiat Electuarium.

Tryphera Persica Mesuæ, *ex correctione Fra-
trum Minorum, apud Ioubertum.*

Diaprunis { Simplex.
Nicolai. { Solutiuus. *Et quia breui ace-
scit, quo tempore Pruna recentia desunt, pare-
tur ex Pulpa decoctionis Prunorum, potiù
quàm vt acidum in vsum recipiatur.*

Confectio Hamech maior, apud Me-
suem. *Huic cur minorem, minùs efficacem
præferat Ioubertus, non video. Ingrata est: sed
non detur delicatis. Neque reprobandum puti
Serum lactis, quòd longis infusionibus acescat
(parcant mihi docti viri.) Nam Serum non
ideò reiiculum, quòd acidum. Tale enim & te-
nuin:*

nuius est, & magis refrigerat; ideóque magis domat acrium acrimoniam, & feliciùs eorum quæ infundũtur vires elicit. Denique cur in hac Compositione improbabitur Serum acidum, cùm in Tryphera Persica & Diaphœnico feratur Acetum? Verumtamen, si displicet quòd in hac Compositione multa sine arte & confusè traduntur. Nam cur Rhabarbarum coquitur? (coquitur quidem Mesuæ; sed recens, puta, compactum ac validum: at nostrum inueteratum, laxum, proptereáque euanidum, constat coctione vim catharticam amittere: Annon Cassia & Manna cum Tamarindis cocta corrumpuntur? Annon Dacrydii vires coctione exsoluuntur? præterquam quòd sic aliis non facilè Dacrydium commiscetur, ita vt in omnibus Compositionis partibus par facultas non reperiatur?) si cui, inquam, hæc displicent, præferatur ea, quæ ex Fernelii censura & artificiosior & efficacior est; cuius descriptio sequitur.

Confectio Hamech, ex censura Fernelii.

℞. Corticum Myrobalanorum citrinarum ℥ ij.
Myrobal. Cepularum Myrob. Indarum
Violarum Colocynthidis
Polypodii querni ana ℥ j. ß.
Absinthii Thymi ana ℥ ß.
Seminum Anisi Fœniculi

Rosarum rubrarum ana ʒ iij.

Tusa omnia macerentur per diem n lib. ij Seri lactis : deinde coquantur a libram vnam. Fricentur manibus, & e primantur.

Colaturæ adde
Succi Fumariæ Pulpę Prunorum, &
Vuarum Passarum ana lib. ß.
Sacchari albi Mellis despumati an. ℔
Coquantur ad consistentiam Mellis : i spergendo sub finem
Agarici & Senæ pulueratorum ana ℥
Rhabarbari triti ℥ j. ß. Epithymi ℥
Dacrydii ʒ vj.
Cinnamomi ℥ ß. Zingiberis ʒ ij.
Sem. Fumariæ Anisi Spicæ Nardi an. ʒ
Fiat Electuarium.

Benedicta laxatiua Nicolai Alexandrini.
Hiera picra simplex, mellita, Galeni.
Hiera diacolocynthidos Pactii, *ex Scrib nio Largo, bono medico, in vsum reuocata*
Hiera Lagodii, Nicolai Myrepsi.
Caryocostinum Garyopõti, *apudIoubertu capite de Benedicta.*

Hydragogum Fernelii { Maius. Minus.

Nullum vulgò extat Hydragogum in Officini Ideò duo hæc hîc addẽda existimaui. Minus mi tius est, ita vt grauidis etiam dari possit: Maiu validius, & non nisi paulo robustioribus idone

Hydra-

Hydragogum minus, Fernelii.

℞. Succi Rosarum pallidarum ℔ ß.
Sacchari albi Mellis optimi ana ℥ xv.
Coquantur dum exspumauerint & crassescant. Tum adde
Succi radicum Ebuli lib. j.
Prassii sicci Sem. Fœniculi tritorum ana ʒ ij.
Acinorum Ebuli & Sambuci ana ℥ ij.
Cinnamomi ʒ vj.
Macis Galangæ ana ʒ iij.
Coquantur igne lento, in Mellis crassitiem.

Hydragogum maius Fernelii.

℞. Seri lactis lib. vij.
Sacchari albi Carnis Cydoniorum ex aceto coctorum ana ℥ x.
Mannę Calabrinæ ℥ v.
Coquantur igne lento, ad Mellis consistentiam. Sub finem adde
Foliorum Laureolæ præparatæ ex Oleo Amygdalarum dulcium & Aceto ℥ ij.
Præparatio Laureolæ sic facienda: Folia Laureolæ macerentur horis xxiiij in Aceto & Succo Portulacæ, vel Mali Granati: modicè coquantur: exprimantur, siccentur, terantur. Deinde affunde Aquæ Ro-

sarum lib.ß. Olei Amygdalarũ dulciũ ℥j. Bulliant rursus ad consumptionem aquæ.

Puluis cum superstite Oleo addatur in Compositionem.

ELECTVARIA PVRGANTIA, SOLIDA.

Diacarthami Arnaldi de Villa Noua apud Siluium. *Hoc Electuario nullum in vsu frequentius; nullius descriptio in Dispensariis minùs constans.*

De Succo Rosarum Nicolai Præpositi, *cum suo Scammonio toto, contra sententiam Siluii; vt verè sit* Calcar medicinarum.

De Citro solutiuum Guidonis, *apud Ioubertum. Nam in aliis ferè Sena omittitur.*

ELECTVARIA VOMITORIA.

Electuaria vomitoria. { Mitius. Validius.

Nulla extant in Officinis & Dispensatoriis vulgaribus vomitoria composita. Ideò & hæc hîc addere, optimum putaui. Scio parari posse in rem præsentem, sed quæ careant beneficio fermentationis.

Mitius, Diasarou dictum Fernelio, sic paratur.

Dia-

Diasarou, Fernelii, vomitiuum mitius.

℞. Syruporum Menthæ & Violarum ana ℥ viij.
Coquantur ad consistentiam Mellis. Sufinem, subducto igne, insperge
Rad. Peponis arefactæ
Sem. Raphani & Vrticæ, maceratorum in aqua Rosarum, arefactorum & tritorum ana ℥ j.
Radicis Asari tritę & cretæ ℥ ij.
Cinnamomi Sem. Fœniculi ana ʒ iij.
Fiat Electuarium.

Validius, *imò validissimum* Dielleborou, *in morbis contumacibus, robustis corporibus, hic thoracis ampli, facilè vomentibus, atque corpore ritè preparato vsurpandum.*

Dielleborou, Fernelii, vomitiuum validum.

℞. Caryophyllorum ℥ ij.
Fibrarum Ellebori albi siccarum & incisarum lib. j.
Aquæ lib. xiiij.
Fiat infusio per tres dies. Hinc fiat decoctio ad consumptionem mediæ partis: & facta diligenti expressione, abiiciatur Elleborum. Tum adde
Mellis ℔. vij.

Syrupi de Nymphæa lib. j.
Succi Raphani ℥ iij.
Repetatur coctio, donec reducatur a consistentiam Mellis.
Electuarium vitreo vase excipiatur ; seruetur ad vsus.

ELECTVARIA ALTERANTIA.

Electuarium contra vermes.

℞. Farinæ Lupinorum ʒ ij.
Corallinæ Dictamni albi ana ʒ j.
Cornu Cerui, Sem. Caulium ana ʒ j.
Rhabarbari ʒ ß.
Fiat puluis, diuidendus in duas parte. Vtraque pars coquatur seorsim, cũ Sacch ri in aqua Graminis dissoluti ℥ iij. Se vni parti adde Dacrydii ℈ ij. Trochisc rum Alhandal gr. vj.

Diacodium solidum.

℞. Capitum Papaueris albi cum suis se minibus, quantum voles : Coque: for titer exprime. Decocti expressi libr vna coquatur cum altera libra Sacchari ad consistentiam Confectionis Manu Christi, rudiculâ aliquamdiu agitando.

Seruetur ad diſtillationes ferinas.
Poteſt parari candidius & ſuauius ex ſolo ſemine, ſed minùs efficax.

Philonium Perſicum Meſuæ.
Philonium Romanum Nicolai.
De Baccis Lauri Raſis.
Diaſatyrium. (*Nam & huius vſus ſapiuſculè neceſſarius eſt.) Ex tribus autem eius deſcriptionibus, ſequens præfertur Fernelio.*

Diaſatyrium, Fernelii.

℞. Radicis Satyrii, recentis ac ſolidæ
Radicis Paſtinacæ ſatiuæ Rad. Eryngii
Nucis Indicæ Strobilorum
Piſtaciorum ana ℥ j. ß.
Caryophyllorum Zingiberis Aniſi
Sem. Erucæ Sem. Fraxini ana ʒ vj.
Cinnamomi Caudarum Scincorum
Seminis Bulbi ana ʒ ij. ß.
Moſchi gr. vj.
Mellis optimi deſpumati lb. iij.

Radices tuſæ coquantur ex melle, & ſubigantur: Deinde Nux Indica, Strobili & Piſtaciæ tuſę ſimiliter adiiciantur. Poſtremò etiam reliqua exquiſitè trita.

Theriaca trium ætatum.
Mithridatium Damocratis.
Alkermes Meſuę, *ex infuſione Serici crudi, & Syrupo Kermeſino, cum Ambrâ totâ. Ne cum illis erres, qui falſis ducti rationibus, dimidiatam*

midiatam tantùm ponunt, & Compositione reddunt minùs efficacem; &, vt ita dicam, minùs ſpiritualem. Calor Ambræ, inquiunt, in regionibus Septentrionalibus & frigidioribus metuendus eſt, quia in his interna magis calent. Ridiculè. Certè interna magis calent, ſed calido innato, hoc eſt, temperato & humido; non acri & ſicco. Quòd ſi hæc Ambræ quantitas in regionibus Meridionalibus, vbi calor & acrior & ſiccior eſt, calore non nocuit, multo minùs in noſtris, vbi mitior calor eſt, & humido temperatior, ac quãtitate tantùm excedẽs, non qualitate. Ni hæc vera ſint, æſtate quàm hyeme calida conuenientiora; & malè Hippocrates libro De diæta idiotarum dixerit, Hyeme parciùs & meracius bibendum; æſtate largiùs, ſed dilutius. Eadem enim ratio regionum, quæ temporum.

De Hyacintho, deſcriptione Iouberti *quæ hæc eſt.*

Electuarium de Hyacintho, Iouberti, ad obſtructiones hepatis & lienis.

℞. Limaturę Chalybis vſtæ in crucibulo donec rubeat, & diligenter in mortario tritæ, ſine exſtinctione, ℥ iiij.
Diarrhodon Abbatis
Aromatici Roſati ana ℥ j.
Thymi Epithymi Cinnamomi ana ℥ß

Ex vna parte, additis pulueris Hieræ picrę ℥ vj. cũ Syrupo de Artemiſia fiat maſſa

Pilu-

Pilularum: ex altera, cum octuplo Saccharo fiant tabellæ ponderis drachmarum duarum aut trium. Saccharum coquatur cum parcissima aqua. Vbi optimè despumatum fuerit, pulueres indantur, & continuè agitentur, ne Chalybs in imum resideat. Mediocriter cocta, & paulo minùs quàm Saccharum Rosatum, defundantur supra marmor aut chartam; manibus subigantur, aut spathula agitentur; & formentur tabellę; ne, si immotæ refrixerint, cauę reperiantur.

Restat Electuarium vnum, Resumptiuum *dictum, ad restaurationem virium, in iis qui diuturno morbo contabuere. Sic autem descriptum à Fernelio.*

Electuarium Resumptiuum, Fernelii.

℞. Rosarum rubrarum
Glycyrrhizæ ana ℥ ij. gr. v.
Gummi Arabici
Tragacanthi ana ℥ ij. ℈ ij.
Santali rubri & albi ana ℈ iiij.
Succi Glycyrrhizæ Amyli
Seminis Papaueris albi
Portulacæ Lactucæ Scariolę ana ℥ iij.
Quatuor seminum frigidorum maiorum
Sem. Cydoniorum Maluæ Bombacis
Violarum Strobilorum
Pistaciorum recentium

Amygda-

Amygdalarum dulcium
Pulpæ Sebestén ana ʒ ij.
Caryophyllorum Spodii
Cinnamomi ana ʒ j.
Croci gr. v.
Penidiorum ℥ ß.

Terantur: excipiantur triplo Syrupo Violaceo. Fiat Electuarium molle.

TROCHISCI.

De Agarico.
Alhandaal, siue de Colocynthide,
De Karabe.
De Myrrha Nicolai.
Albi Rasis { cum Opio / sine Opio.
Gordonis apud Bauderonem.

Trochisci Andronis.

℞. Cytinorum ʒ x.
Gallarum ℥ j.
Myrrhæ Aristolochiæ rotundæ ana ℥ j.
Chalcanthi Aluminis scissilis
Misyos Cyprii ana ʒ ij.

Excipiantur passo. *Antiballomenon, sit Succedaneum Mysios sit Vitriolum vetustum vstum.*

PILVLÆ.

Iliacæ Rasis, nono ad Almansorem, capite de Colico dolore.

℞. Colocynthidis & Sagapeni ana ʒ x. Scammoniæ ʒ iij. (*aliis ʒ iij. & tertiam, vt sint ʒ iij. ℈ j. Sed certè delendum est* [*& tertiam,*] *& Arculanus Rasis Commentator non agnoscit.*)

Forma Pilulas.

Sagapenum vino dissoluendum, colandum; & eo reliqua excipienda. *Eorum vsus nonnunquam necessarius in colica biliosa, Pictauiensi dicta, vbi aluus leuioribus Catharticis surda non respondet, & vi paulo validiore metastasis in brachia per aluum reuocanda.*

Indæ Haly, apud Mesuem. *Inquibus Lapis Lazuli diligenter lauetur, sed non vratur.*

Ex Puluere Hieræ Pachii, *incorporato cum Syrupo Rosato solutiuo.*

Aureæ Nicolai, *non diminuto Scammonio.*

Cocciæ Rasis, *cum suo Scammonio toto: quæ prima descriptio est apud Siluium, contra sententiam Iouberti: vt habeas quas des robustioribus, & minore quantitate.*

De Agarico, Mesuæ.

Lucis maiores, Mesuæ.

Fœtidæ maiores, Mesuæ.

De Her-

De Hermodactylis maiores, Mesuę.
De Thymelæa, Mesuæ, *vel potiùs* De Es[ula] la Fernelii; *quarum descriptio sequitur.*

Pilulæ de Esula, Fernelii.

℞. Corticum Radicum Esulæ minoris, m[a]ceratæ horis vigintiquatuor in Aceto [&] Succo Portulacæ, ℥ ij.
Grana Ricini expurgata & torrefac[ta] num. XL.
Myrobalanorum citrinorum ʒ j. ß.
Chamædryos Chamæpityos
Spicæ Nardi Cinnamomi ana ℈ ij.
Omnia tenuissimè trita excipiantur vnci[a] vna Tragacanthi Aqua Rosarum solut[a] & fiat massa. Esula menses octo antè [s] collecta, non recens.

Valdè turbant: sed sunt efficaces in corpori[bus] bus robustis. Minùs exsiccabuntur, sed & mi[nùs] nùs efficaces erunt, si excipiantur Syrupo Rosa[rum] rum solutiuo, non mucagine Tragacanthi.

Aggregatiuæ Mesuæ; *in quibus par quanti[tas] tas Scammonii, Turbith, & Aloës, scilice[t] ana ʒ vj.*
De Hiera, cum Agarico.
Ruffi, seu communes, *Melle Rosato compre[hensæ] hensæ.*

Pilulæ Scaligeri.

℞. Aloës (bis Succo Endiuię, & bis Succo
Rosa-

Rosarum lotæ, & iterum bis imbutæ expressione drachmarum sex Rhei electi infusi in Aqua Endiuiæ, cum tertia parte Vini albi, & ℈ ß. Spicæ Nardi) ℥ ij. ß.
Galangæ ℈ ij.
Succi Absinthii latifolii inspissati, &
Salis Gemmæ ana ℈ ß.
Fiat massa.

Mercuriales (*si quando vsus venerit*) *parandæ in modum sequentem, vt sunt apud Renodeum.*

Pilulæ Mercuriales.

℞. Hydrargyri in Succo Limonum primùm extincti, & postea in Succo Saluiæ nutriti ʒ vj.
Aloës optimæ ʒ v. Rhabarbari ʒ iij.
Diacrydii ʒ ij. Agarici ʒ j.
Styracis calamitæ Cinnamomi Macis
Santali citrini Salsæ Parilliæ
Sassafras Moschi ana ʒ ß.
Mellis in decocto Guaiaci despumati, & ad aquæ consumptionem cocti, quod sufficit. Fiat massa, digitis pauco Oleo Terebinthinæ imbutis tractanda aliquamdiu, ac postea vsui reponenda.

Pilulæ ex Aristolochia, Fernelii.
℞ Radicum Aristolochiæ rotundæ ℥ j.
Radi-

Radicum Gentianæ
Myrrhæ electæ ana ʒ iij.
Aloës Cinnamomi ana ℥ ß.
Zingiberis ana ʒ j.
Omnia exquisitissimè trita excipiantu
Oleo Amygdalorum dulcium recenti.
Paranda in rem præsentem.

De Cynoglosso, Mesuæ, *addendo Styrac ʒ iij. Reliqua quæ à quibusdam adiecta fue runt, humores attenuant, quos incrassar consilium est; ideóque omittenda. Nostrum Cynoglossum non est malum veri Cynoglos antiballomenon.*

AQVÆ DISTILLATÆ.

Tartari	Nymphææ.	Euphragiæ.
Vitrioli.	Papaueris	Saluiæ
Sulphuris.	rubri	Maioranę
Vitæ.	Graminis,	Melissæ
Scabiosæ.	Solani.	Scordii.
Endiuiæ	Plantaginis.	Cardui bene
Acetosæ.	Herniariæ	dicti.
Cichorii.	Buglossi.	Vlmariæ
Violarum.	Boraginis.	Cruciatæ.
Rosarum.	Tussilaginis.	Aluminosa.
Lactucæ.	Betonicę.	Cinnamomi
Pimpinellæ.	Absinthii	
Portulacæ.	Fœniculi.	

Aqu

Aqua Theriacalis optima.

℞. Radicum Gentianæ Enulæ Campanæ
Tormentillæ Angelicæ
mperatoriæ ana ℥ j.
yperi Ireos Florentinæ ana ʒ vj.
edoariæ
orticis Citri ſicci, & Arantiorum
innamomi Caryophyllorum
eminis Cardui benedicti
orymborum Hederæ
ranorum Iuniperi ana ℥ ß.
ictamni Scordii Meliſſæ
alendulæ ana manip. ß.

Macerentur diem integrum ſuper cine-s calidos, in vaſe oris ſtricti, optimè ob-rati, cum Vini albi lib. vj.

Die ſequente adde decoctionis Vlmariæ, tonicæ & Nenupharis libras ij. Deinde lliant parum, lento igne. Poſtea fiat preſſio: in qua diſſolue & infunde per ctem Theriacæ optimæ ℥ iiij. Ponan-r in alembico vitreo, & fiat diſtillatio balneo Mariç.

Aqua diſtillata ſeruetur.

Facultates omnes recreat: qualitates ſtilentes & venenatas domat: ſynco-, cordis palpitationi, vertigini, lethar-, epilepſiæ, apoplexię, & paralyſi ſuc-rrit.

Aquæ

Aqua vitæ aurea, *magna & verè Empi[...] compoſitionis* (Thomæ Eraſti:) *quam nos, [...] bus non immutatis, in paulo meliorem ordinem [...] degimus.*

Aqua vitæ aurea, Thomæ Eraſti.

℞. Roſarum ℥ j. ß.
Caryophyllatæ Baccarum Iuniperi
Florum Lauendulæ ana ℥ j.
Saluiæ minoris Origani Biſtortæ
Rutæ Radicum Petroſelini ana ʒ vj.
Betonicæ Roriſmarini Maioranæ
Pulegii Biſmaluæ Valerianæ
Pimpinellæ Succiſæ Menthę criſ[...]
(*an Mentha hortenſis? Certè non errabit q[...] eam accipiet*)
Menthæ ſilueſtris Ver[...]næ Keiri
Radicum Leuiſtici Tormentillæ
Polypodii ana ℥ ß.
Abſinthii Hyſſopi ana ʒ ij.
Magiſtrātiæ (*hoc eſt Mei, ſeu Imperatricis*) ʒ [...]

Contuſa omnia craſſiuſculè, macere[...] tur in tribus menſuris ſpiritus Vini (*acc[...] pe quantitatem ſufficientem, ad iam præſcriptoru[...] & ſequentium infuſionem ritè peragendam*) quin[...] quies diſtillati in vaſe bene obturato, p[...] dies tres. Poſtea diligenter diſtillentur.

Aquæ huic diſtillatæ infunde
Aniſi Glycyrrhizæ
Conſeruę Roſarum ana ℥ j ß.

Cin[...]

Cinnamomi Caryophyllorum Malorum Cranatorum (corticis scilicet)
Zingiberis albi
Nucis Moschatæ Macis
Galangæ Calami aromatici
Zedoariæ Aristolochiæ rotundæ
Mechoacæ Foliorum Lauri
Seminis Coriandri Cardamomi
Nigellæ Romanæ Sacchari Candi
Manus Christi Perlatę ana ℥ ß.
Cubebarũ Baccarum Lauri excorticatarũ
Cumini (seminis scilicet)
Rhapontici (radicis) Corticis Arantiorũ
Theriacæ ana ʒ ij.
Granorum Paradisi Rhabarbari
Croci ana ʒ j.
Piperis longi Piperis nigri ana ʒ ß.
Mellis optimi despumati lib. j.

Contusa omnia crassiore modo in vase stanneo obturato relinquantur per dies decem. Singulis diebus agitentur bene. Postea distillentur denuò: & huic aquæ distillatæ adde

Sacchari albissimi, tenuissimè puluerati ℥ j.
Moschi Alexandrini
Ambræ griseæ an. ʒ j.
Caphuræ ʒ ß.

Relinquantur ita per triduum aut quatriduum. Postea colentur per pannum rarum, & in loco frigido, vase argenteo aut

ſtanneo puriſſimo (*nam vitrea vaſa vis aq eximia frangit*) vſu reſeruetur.

Mirè confortat partes principes: Pr- ſtantiſſima ad apoplexiam, epilepſiar conuulſionem. Prçſeruat à peſte. Venen aduerſatur. Syncopæ præſentiſſimum r- medium.

Aqua diuina, ad vlcera; Fernelii.

℞. Sublimati optimi (*ex Mercurio ſcilicet*
gr. xij.
Aquæ Plantaginis ℥ vj.

Coque ſuper calidos cineres in phial vitreâ ad dimidias.

OLEA.

Philoſophorum	Tartari
Sulphuris	Caryophyllorum
Terebinthinæ	E Nucibus moſchati
Ceræ	Laurinum Meſuæ.

Oleum contra vermes, præſtantiſſimum

℞. Myrrhæ electæ ℥ vij.
Maſtiches ℥ ix.
Aloës hepaticæ ℥ xiiij.
Salis communis ℔. j.

Contuſa omnia per retortam igne len-
to di-

to diligentissimè distillentur. Exibit primò Aqua, deinde Oleum admirandum.

Guttulâ arteriæ in carpis manuum, & regio vmblici irrigantur. Etiam præstantissimum Balsamum est ad vulnera recentia. *Manauit hoc Oleum ab Italis.*

E Spica Lauendulæ.
Gagatinum.
Keirinum.
Chamęmelinum.
Anethinum.
Liliorum, simplex.
Perforatæ, compositum.
Absinthii.
Rutaceum, *cum Oleo simplici, non omphacino contra sententiam Siluii. sic enim ἐπαγγέλμασι melius respondebit.*
Castorei simplex, Nicolai Prępositi.
Irinum Mesuæ.
Lumbricorum.
Scorpionum simplex, Mesuæ.
Capparinum compositum.
Mastichinum Mesuæ, apud Ioubertum.
Myrtillorum
E floribus & capitibus vtriusque Papaueris, Oleo infusis.
Violatum.

Rosatum { Simplex / Completum / Omphacinum }

Omphacinũ artificiale, apud Bauderon.
Cydoniorum, Mesuæ.

CERATA & VNGVENTA

Santalinum Mesuæ.
Stomachicum Galeni, apud Ioubertum

Rosatum Mesuæ { cum Opio. / sine Opio.

Populeum Nicolai.
De Tutia, pro oculis.
Desiccatiuum rubrum.
Nicolai Præpositi, *duplicato Oleo Rosaceo omphacino, & omisso Oleo Violato.*
Resumptiuum primæ descriptionis apu Ioubertum.
Comitissę.
Album, Rasis, sine additamentis.
Diapompholygos, ex Siluii castigatione
Citrinum: vbi pro Amentho repone Lapidem Amiantum; pro Gersâ Serpentariâ, Cerussam Serpentariam, seu Amylum Serpentariæ, ex Siluii consilio *Cerussam autem Serpentariam sic parabis ℞. Radices Ari, initio Veris, antequam folia mittant, collectas, ablutas, & exteriore cortice mundatas. Contunde in mortario lapideo Succus per expressionem extrahatur: linteo tectus, sole exsiccetur, aquâ Rosaceâ lauetur.*

Rur-

Rursus exsiccetur & reponatur. Verùm satius est huius Vnguenti puluerem paratum habere, vt possit ex tempore Vnguentum confici in vsus necessarios. Inueteratum enim, minùs idoneum est.

Aureum Mesuæ.
Nutritum, seu Triapharmacum simplex, Mesuæ.
Basilicum, seu Tetrapharmacum minus, Mesuæ.
Mundificatiuum de Resina, Iouberti.
Martiatum Nicolai, ex censura Iouberti.
De Althęa, Nicolai.
Enulatum { Cum Mercurio. / Sine Mercurio.
Ægyptiacum Mesuæ.
De Arthanita maius Mesuæ, vel potiùs De Lathyride, Fernelii, *cuius descriptio sequitur.*

Vnguentum de Lathyride, Fernelii.

℞. Succi Lathyridis lib. ß.
Succi Esulæ ℥ iiij.
In quibus dissolue
Radicum Cyclaminis ℥ ij.
Scammonię ʒ ß.
Granorum Ricini & Lathyridis expurgatorum ana ℥ j. ß.
Sem. Fœniculi Rutæ & Anethi.
Baccarum Lauri ana ℥ j.

Trita omnia macerentur in ſuccis di- vnum. Poſtea Axungiæ ℥ viij Ceræ ℥ i: liquefiant : & in his ſenſim omnia d- ſoluantur, & coquantur igne non acri, d- nec totus humor abſumptus ſit, & omn- in Vnguentum coëant.

EMPLASTRA.

De Maſtiche, apud Ioubertum.

De Ceruſſa, *ex æquis partibus Olei Roſacei, Ceruſſæ, prout emendata eſt à Iouberto.*

Contra rupturam, Nicolai.

Diachylum { Album. / Ireatum, *ex Oleo Irino.* / Magnum. / Cum Gummis.

De Mucilaginibus, Nicolai Præpoſiti.

Diapalma Galeni, *agitando cum baculo Querci-cino recenti, pro Palmeo.*

De Meliloto, Meſuæ.

Oxycroceum, Nicolai.

De Ianua, Nicolai.

Apoſtolicum, Nicolai.

De Ranis, Vigonis { cum Mercurio. / ſine Mercurio.

Pro matrice, Nicolai.

Duo ſunt Emplaſtrorum genera apud Galenum libro quarto de Compoſ. medicam. general. quo-

rum sapiusculè mentionem facimus Commentario nostro in librum Hippocratis De vulneribus capitis, à paucis annis, magno medicinæ commodo ab Italis in vsum reuocata; Emplastrum Isis, & Emplastrum Barbarum.

Isis Emplastrum vide apud Galenum libro 5. medicamentorum generalium, cap. 2. & 3. & apud eundem, perpaucis immutatis, libro 4. secundum locos, ex Asclepiade, vbi dicitur Isis cephalica. *Sic autem descriptum est ab Aëtio.*

Emplastrum, Isis cephalica Galeno dictum, ex descriptione Aëtii.

Viride, quod Isis appellatur, à quibusdam Hermoni sacerdoti Isidis tribuitur.

℞. Ceræ ℥ xij. ß.
Terebinthinæ ℥ xxv. (*al. xij. ß.*)
Ammoniaci Æris vsti
Aristolochiæ longæ
Squamæ Æris vsti Æruginis
Turis Salis Ammoniaci ana ℥ j.
Myrrhæ Aloës
Galbani ana ℥ j. ß. [*al.* ℥ ß.]
Aluminis scissilis (*vel Aluminis Rochæ*) ℥ vj.
Olei antiqui ℥ x. Aceti quod sufficit.

Emplastrum hoc Polychrestum est, ad omnia vulnera, præcipuè capitis, cum ossium fractura: Item ad puncturas & aculeos infixos extrahendos: Ad hominum

& canum morſus, item viperæ, ac ſco
pionis : Ad artuum fracturas cum vuln
re, quia citiùs callum obducit : Ad fiſt
las recentes & inueteratas : Ad mamm
rum & axillarum abſceſſus, tum ne fian
tum vt facti curentur : Ad ſtrumas: Ad
ſtendas oculorum fluxiones, fronti imp
ſitum : Ad ecchymoſes, gangrænas,
putredines carnium arcendas.

*Hoc Emplaſtrum, inquit Aëtius, abſolutè I
appellatur (vel Iſis Hermonis:) ſed aliud eſt Em
plaſtrum Iſis, quod Epigono tribuitur; quod etia
recipit radicis Dracunculi vnciam vnam. Eoq
Galenus ſe vſum dicit; quia ſola Dracunculi ra
dix, per ſe tuſa, ac probè trita in puluerem, ma
ligna vlcera curat. Ad vlcera ſordida adhiben
tur Emplaſtri pars vna, Cerati Roſacei liqui
di partes duæ : Ad vlcera verò quæ modic
exterſione opus habent, Emplaſtri pars vna, Ce
rati Roſati partes tres. Hoc autem Ceratum Ro-
ſaceum ſic paratur : ℞ Olei Roſacei ℥ xij. Cer
candidæ ℥ iv. Fiat Ceratum. Ceratum Roſaceum
& Emplaſtrum proportione dicta liquantur
miſcentur, rudicula lignea agitantur; ſed non diu
ne coloris gratia pereat. Loco Cerati Roſacei po-
teſt ſumi Vnguenti Roſati Meſuæ tantumdem.*

Vt formetur Emplaſtrum Iſis, Cera, Te-
rebinthina, & Oleum ſimul liquefiant:
dein addantur Galbanum & Ammonia-
cum, Aceto ſoluta : atque ad ignem com-
mixtis addantur ceteri pulueres. Vel, me-
tallica

tallica cum Aceto in mortario terito; deinde reliqua trita & cribrata adiicito: liquabilia liquata in mortarium affundito, ſubigito, vnito; & forma magdaleones.

Ne putes (inquit Galenus) Emplaſtrum variare, pro varia inſcriptione, cùm ſcilicet inſcribitur Ἱερὰ ἐκ τῶν ἀδύτων, *vel* ἡ Ἕρμωνος ἰσεγχαμμαλέος, *vel* ἡ Ἐπιγόνου. *Nam idem eſt. Certè Epigoni Emplaſtrum ab Hèrmonis Emplaſtro variat ſola radice Dracunculi, quam accipit. Itaque malè Londinenſes eius radicis adiectionem tribuunt Fallopio: & malè quoque Iſim ſine Dracunculi radice Iſim Epigoni vocant, quum Hermonis ſit potiùs. Addit Galenus, quibuſdam putari hoc Emplaſtrum ex adytis templi Vulcano in Ægypto dicati deſumptum. Diſces ab eodem Galeno, Epigonum, cui poſtrema Iſidis Emplaſtri deſcriptio tribuitur, carcere concluſum, cùm hoc Emplaſtro quendam diuitem curaſſet, fuiſſe dimiſſum.*

Aliud etiam eſt Iſis Emplaſtrum apud Galenum lib. 4. Compoſitionis medicamentorum per genera, κιῤῥὸν, *hoc eſt,* flauum *dictum, cùm ſuperius* viride *dicatur Aëtio.*

Emplaſtrum Iſis, flauum dictum, Galeno.

℞. Argenti Spumæ ʒ c.
Minii Synopici ʒ viij.
Diphrygis Ceræ Chalcitidis combuſtæ ana ℥ j. (al. ℥ ß.)

Chalcitidis crudæ ʒ ij.
Olei heminas, seu cotylas duas.

Argenti Spuma & Oleum coquuntu donec bis ac tertiò efferuescant: poste Aquæ modicum digitis adspergitur: mo Diphryges, Chalcitis tosta, puluerata in sperguntur, sub manu aquam instillando donec non ampliùs medicamentum inte coquendum strepat. Vbi constiterit, Ceran indito. Chalcitis cruda, & Minium e Oleo modico conterantur, & sub finen immittantur, continuè mouendo. Tanden in mortarium coniicito, atque subigito Repone, ac vtere.

Molle conficiendum est, quia indurescit repositum.

Valet ad vlcera diuturna fluentia, maligna, ac vix curabilia, maximè in tibiis & partibus extremis.

Barbara Emplastra dicuntur Galeno, quæcunque Bitumen recipiunt pro basi. Sed inter alia duo potissimùm commemorat, quibus vti solitus erat: Primo quidem ad maxima vulnera; Altero ad minora. Ideò primum Maius *dictum, alterum* Minus.

Emplastrum Barbarum Maius, Galeni.

℞. Picis lib. viij.

Ceræ

Ceræ lib. vj. ℥ viij.
Resinæ Pini lib. v. ℥ iiij.
Bituminis ℔. iiij.
Olei puri ℔. j. ℥ vj.
Spumæ Argenti Cerussæ
Æruginis ana ℥ ij. ß.
Turis ʒ vj.
Aluminis liquidi ℥ j. ß.
Aluminis scissilis ℥ iiij.
Opopanacis Squamæ Æris
Galbani ana ℥ j. ß.
Aloës Opii Myrrhę an. ℥ ß.
Terebinthinæ ℥ xxiiij.
Succi Mandragoræ ʒ vj.
Aceti heminas vj. Fiat Ceratum.

Tempus conficiendi Emplastri Barbari Maioris, est cùm viget Mandragora; circa mensem Augustum scilicet.

Bitumen pulueratum, & cribro transactum, ponatur super chartam. Postea Tus, Squamma Æris, Aloë, & Myrrha trita per stamen excutiantur, & seorsim seponantur. Squamma autem super marmore accuratè læuigetur.

Opopanax & Galbanum, Aceto soluta, ita vt parte Aceti combibitâ, lentore suo adhuc cohæreant, per linteum exprimantur.

Alumen tum liquidum tum scissile in puluerem tenuissimum læuigentur.

His ita præparatis, Pix, Cera, Resina

Pini ad ignem liquescant; & siquæ sordes sunt, per pannum exprimendo colentur.

Oleum cum Cerussa & Lithargyro ad consistentiam Vnguenti excoquatur.

Mox indantur Resina, Pix, & Cera, & super igne non acri commisceantur.

Calentibus adhuc, Bitumen iniicito, & spathula diligenter subigito.

Post hęc Terebinthina, cum Lachrymis, non nimis calida addatur.

Tandem Alumen, & post hoc reliqui pulueres insperſi, accuratè commisceātur. Fiant magdaleones.

Ærugo cum Oleo, Lithargyro & Cerussa coquenda est, vt color Emplastri magis gratus sit. Coctione enim Ærugini coloris gratia augetur potiùs, quàm minuitur.

Valet, vt ait Galenus, ad solidanda vulnera cruenta & recentia: ad vlcera antiqua & sinuosa: ad canum & hominum morsus; & ad podagram incipientem.

Emplastrum Barbarum Minus, Galeni.

℞. Picis Resinæ Pini
Resinæ coctæ, Bituminis ana ℔. j.
Spumæ Argenti ℥ x.
Cerussæ Æruginis, ana ℥ vj.
Opopanacis ℥ iij.

Olei

Olei, tempore hyberno, ℥ ix; æstiuo ℥ vj.

Liquanda liquefiant: & tritis terendis, confice in mortario, cum Aceto.

[Eadem pręstat quæ Maius, sed non tam efficaciter.]

Quodsi mitius, & magis anodynum desideras, adde Succi Hyoscyami ʒ ß. Opii tantundem.

Fiat Ceratum.

Ceterùm Pharmacopœi, ad dispensationem & confectionem Compositionum tum purgantium, tum alterantium, itèmque Vnguentorum & Emplastrorum, aliorumque magni nominis medicamentorum, quæ in Officinis asseruari debent, Medicos aduocabunt; vt eos suæ fidei & diligentiæ testes oculatos habeant, & operis directores.

FINIS.

INDEX IN VAL. CORD

RECEPTARIVM.

Ha-

Fo-

de Pa-

Amyg-

Raued

Rha-

T.

FINIS.

